

Probleemgericht werken en de rol van criminaliteitsanalyse in 60 kleine stappen

Ronald V. Clarke

John E. Eck

Vertaald en bewerkt door een Nederlandse redactie
o.l.v. Marnix Eysink Smeets en Peter van Os

ISBN/EAN: 978-90-77812-32-7

Deze uitgave is een vertaling en bewerking van *Crime Analysis for Problem Solvers In 60 Small Steps*, een uitgave van het U.S. Center for Problem Oriented Policing, Inc. De oorspronkelijke uitgave is mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van het Office of Community Oriented Policing Services van het U.S. Department of Justice. De meningen in het oorspronkelijke rapport zijn de meningen van de auteurs en komen niet per definitie overeen met de officiële standpunten van het U.S. Department of Justice. Verwijzingen naar specifieke bedrijven, producten of diensten dienen niet opgevat te worden als een aanbeveling van die producten door de auteurs of het U.S. Department of Justice. De verwijzingen zijn slechts opgenomen ter illustratie van de besproken onderwerpen.

De Nederlandse uitgave is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van een Nederlandse redactie. De oorspronkelijke auteurs, het Center for Problem Oriented Policing noch het US Department of Justice, zijn verantwoordelijk voor de betrouwbaarheid van de vertaling en bewerking.

Probleemgericht werken

en de rol van criminaliteitsanalyse

in 60 kleine stappen

Ronald V. Clarke

John E. Eck

Nederlandse redactie:

Marnix Eysink Smeets

Peter van Os

Guillaume Beijers

Koen van 't Hof

Jasper van der Kemp

Peter Versteegh

Dankbetuiging van de auteurs

Crime Analysis for Problem Solvers in 60 Small Steps is een herziene en uitgebreide versie van het handboek *Become a Problem-Solving Crime Analyst*, dat we schreven voor het Jill Dando Institute of Crime Science van het University College London, met financiële ondersteuning van het Britse Home Office. We zijn het instituut en het ministerie zeer dankbaar voor de mogelijkheid die zij ons hebben geboden om deze Amerikaanse versie samen te stellen. Ook zijn wij dank verschuldigd aan het Office of Community Oriented Policing Services voor de opdrachtverlening voor dit werk. In de dankbetuiging van de vorige versie bedankten we vele collega's en vrienden van wiens werk wij dankbaar gebruik maakten. Degenen die ons op de een of andere manier geholpen hebben om deze versie tot stand te brengen, bijvoorbeeld door het aanleveren van materiaal, het leveren van commentaar op conceptversies, zijn: Stacy Belledin, Rachel Boba, Karen Bullock, Barbie Brookover, Christopher Bruce, Andy Brumwell, Graham Farrell, Rob Guerette, Samantha Gwinn, Shane Johnson, Johannes Knutsson, Gloria Laycock, Nancy Leach, Deborah Loewen, Tamara Madensen, Mangai Natarajan, Cynthia Pappas, Ken Pease, Nanci Plouffe, Barry Poyner, Jerry Ratcliffe, George Rengert, Nick Ross, Kim Rossmo, Rana Sampson, Matthew Scheider, Karin Schmerler, Michael Scott, Nick Tilley, Susan Wernicke, Matt White, and Deborah Lamm Weisel.

Hartelijk bedankt allemaal!

Ronald V. Clarke

John E. Eck

Dankbetuiging van de Nederlandse redactie

Allereerst zijn wij natuurlijk dank verschuldigd aan Ronald Clarke, John Eck en Michael Scott (president van het Center of Problem Oriented Policing) voor hun toestemming voor – en hulp bij - het uitbrengen van deze Nederlandse versie. Die versie kon in een relatief korte tijd tot stand komen door de actieve medewerking van een aantal gevestigde namen op het gebied van het politie- en veiligheidsonderzoek. Maar ook aanstormend talent op dat gebied hielp mee: studenten Criminologie van de Vrije Universiteit verzorgden bijvoorbeeld een eerste ruwe vertaling van de stappen (zie bijlage). Die vertaling is vervolgens door doorgewinterde professionals op het gebied van de (politie) veiligheidszorg verder toegesneden op de Nederlandse situatie. Eén of meer stappen zijn daarbij onder handen genomen door: Balthazar Beke, Joris Beijers, Eric Bervoets, Henk Ferwerda, Sander Flight, Martin Grapendaal, Paul Gruter, Alfred Hakkert, Paul Harland, René Hesseling, Theo Jochoms, Peter Klerks, Jessica van Mantgem, Hans Moors, Paul van Soomeren, Gabry Vanderveen, Ben Vollaard, Jaap de Waard en Jessica van der Werf. En natuurlijk namen ook de redactieleden zelf de bewerking van een aantal stappen voor hun rekening. Vele handen maakten zo, in het tijdsbestek van enkele weken, licht werk. Wij zijn een ieder die op deze manier zo enthousiast en belangeloos zijn of haar medewerking verleende veel dank verschuldigd!

De Nederlandse redactie,

Marnix Eysink Smeets

Peter van Os

Guillaume Beijers

Koen van 't Hof

Jasper van der Kemp

Peter Versteegh

Ronald V. Clarke

Ronald Clarke is hoogleraar aan de School of Criminal Justice van Rutgers, de State University van New Jersey. Hij is tevens *visiting professor* aan het Jill Dando Institute of Crime Science, University College London. Hij is vele jaren verbonden geweest aan de afdeling Onderzoek en Planning van het Britse Home Office. Hij is *associate director* van het Center for Problem-Oriented Policing en voorzitter van de jury van de jaarlijkse Herman Goldstein Award for Excellence in Problem-Oriented Policing. Ronald Clarke is te bereiken op: rclarke@andromeda.rutgers.edu.

John E. Eck

John Eck is hoogleraar criminal justice aan de Universiteit van Cincinnati. Vanaf het moment in 1984 dat hij de allereerste poging tot invoering van probleemgericht werken – in Newport News, Virginia – bestudeerde, heeft hij bijgedragen aan de ontwikkeling van dit concept. Hij hielp met de ontwikkeling van technieken of modellen die nu als standaard worden beschouwd binnen het probleemgericht politiewerk, inclusief het SARA model en de criminaliteitsdriehoek. Dr. Eck is een affiliate lid van het Center for Problem-Oriented Policing. Hij is jurylid voor de Tilley Award for Excellence in Problem-Oriented Policing. Dr. Eck was ook lid van de Committee to Review Research on Police Policy and Practice (2000-2003) van de National Academy of Sciences. John Eck is te bereiken op: john.eck@uc.edu.

Voorwoord bij de Nederlandse editie

We zijn in Nederland aardig op weg met de ontwikkeling van probleemgerichte samenwerking rond veiligheid. Onder regievoering van het gemeentebestuur worden in toenemende mate werkzame oplossingen tot stand gebracht in een multidisciplinaire aanpak. En het werkt. Want daar waar *problem oriented partnerships* volgens alle regelen der kunst aan de slag gaan vermindert criminaliteit en overlast en verbetert vaak de veiligheidsbeleving. Zo zijn de afgelopen jaren weer veel gebieden en plekken 'heroverd' die eerder voor de normale samenleving verloren leken te gaan. Met de actieve inbreng van allerlei partijen, van gemeente tot welzijnsorganisaties, van openbaar vervoerbedrijven tot Koninklijke Horeca Nederland en van brandweer tot individuele bewoners.

Maar het laaghangend fruit in de aanpak van onveiligheid en verloedering is de afgelopen jaren wel geplukt. Wat resteert zijn de weerbarstiger problemen, terwijl de druk om te presteren niet afneemt. De noodzaak om tot probleemgerichte veiligheidszorg van hoge kwaliteit te komen is dus groter dan ooit. Onze analyses moeten nóg scherper, de aanpak nóg intelligenter.

De topcriminologen John Eck en Ronald Clarke schreven enkele jaren geleden hun vermaarde handboek voor probleemgerichte politiezorg. Eenvoudig en toegankelijk geschreven, makkelijk toepasbaar en tóch van grote kwaliteit. Internationaal vond het dan ook zo'n grote aftrek,

dat het inmiddels al in zo'n 15 talen is vertaald. En met de voor u liggende uitgave nu dus ook in het Nederlands.

Wij hopen met deze uitgave een bijdrage te kunnen leveren aan de noodzakelijke verdere kwaliteitsontwikkeling van de probleemgerichte veiligheidszorg. Het handboek lijkt overigens op het eerste gezicht (a) een erg Amerikaanse handboek (b) geschreven voor analisten (c) binnen louter de politie. Maar wie het beter bekijkt, ziet dat het zowel interdisciplinair als internationaal toepasbaar is. Het is bruikbaar voor iedereen die op een eenvoudige manier meer verstand wil krijgen van probleemgericht werken aan veiligheid. Het is voor analisten dus, maar ook voor leidinggevenden. Voor politiemensen, maar óók voor hen die zich bij gemeenten, woningcorporaties, onderwijs, of bijvoorbeeld welzijnsinstellingen buigen over veiligheidsvraagstukken. De te hanteren methodieken, de te doorlopen stappen zijn immers universeel. In woordgebruik is het boek dus wellicht vooral toegesneden op de politie, in betekenis is het veel breder.

Wij hopen dat het boek u inspireert en u aanknopingspunten biedt voor een volgende ontwikkelingsslag in het probleemgericht werken aan veiligheid.

Marnix Eysink Smeets en Peter van Os

Amsterdam/Apeldoorn, juli 2010

Voorwoord Herman Goldstein

Een van de grootste zorgen binnen de politie in de Verenigde Staten is tegenwoordig – en waarschijnlijk ook in de toekomst – dat er flink wordt bezuinigd op de uitgaven. Het leeuwendeel van het budget wordt besteed aan personeelskosten en door de bezuinigingen hebben veel politiekorpsen daarom nu al te maken met een flinke onderbezetting. Middelen om nieuwe mensen aan te trekken, zijn moeilijk te verkrijgen. Daardoor, en dat is hier met name van belang, zijn de mogelijkheden van de personeelsafhankelijke, traditionele vormen van politiewerk steeds beperkter. Hulpvragen zijn niet meer zo uitgebreid en snel te beantwoorden als in het verleden en ook kan het personeel niet meer zo flexibel worden ingezet voor arbeidsintensieve operaties op straat zoals in bijzondere projecten, grootschalige acties en dergelijke.

Deze realiteit dwingt ons op een andere manier naar politiewerk te kijken. Het sluit ook aan bij eerdere initiatieven om de effectiviteit van de politie te vergroten. Bovendien geeft het een nieuwe impuls aan de lang genegeerde wens van de politie om de output van het politiewerk systematisch onder de loep te nemen; om steeds weer de vraag te stellen, zonder in hetzelfde oude patroon te vervallen, wat nu precies van de politie wordt verwacht en hoe zij dat op een effectieve manier kan bereiken.

Het heroverwegen van werkmethoden vraagt om een nieuwe kijk op de rol van de politie – zowel gezien vanuit de politie zelf als vanuit de burgers die zij dient. Essentieel is dat erkend wordt dat de politietaak gecompliceerder is dan vaak is neergezet. De politietaak is uitermate complex. Het is geen enkelvoudige taak die louter te begrijpen is in termen van het handhaven van de wet. Het werk van de politie omvat het omgaan met zeer breed palet aan (gedrags) problemen, elk weer met een heel eigen karakter. Daarbij vraagt men tegenwoordig van de politie dat zij die problemen of incidenten voorkomt en niet volstaat met het louter blussen van brandjes.

Een frisse blik op politiewerk vereist dat de politie al dergelijke problemen nauwkeurig bestudeert; dat ze een breder palet aan strategieën overweegt om ze te voorkomen, te reduceren of te elimineren; en dat ze de effectiviteit van deze strategieën nauwkeurig bepaalt, voordat men de pijlen richt op een nieuwe aanpak. En dat is nu precies de essentie van probleemgericht politiewerk.

Er is veel vooruitgang geboekt op het vlak van probleemgericht politiewerk sinds het concept in 1979 is geïntroduceerd. Maar het is zeker nog geen mainstream-werkwijze. De implementatie vond slechts hier en daar plaats, vaak oppervlakkig en incidenteel, zonder daarmee écht funda-

menteel iets te veranderen aan de manier van werken. Het is de dominante cultuur van traditioneel politiewerk die de overhand houdt, met als gevolg dat nog steeds veel politiemensen vooral bezig zijn met rondrijden en 'boeven vangen'.

Aan de zoektocht naar een grotere effectiviteit van het politiewerk hoeven we gelukkig niet helemaal blanco te beginnen. Er is namelijk al veel bekend over enerzijds de problemen waar de politie mee te maken krijgt en anderzijds de manier waarop deze problemen het beste kunnen worden voorkómen. Deze kennis ligt besloten in een substantiële hoeveelheid literatuur over criminaliteit en criminaliteitspreventie – met name in de literatuur over de zogenaamde situationele criminaliteitspreventie. Bovendien zit er veel kennis bij politiekorpsen en politiemensen zelf. Het is dan natuurlijk wel de uitdaging om deze kennis aan deze mensen te onttrekken en te analyseren.

Het Amerikaanse *Center for Problem Oriented Policing*, (www.popcenter.org) verzamelt tegenwoordig alle kennis die beschikbaar is op het gebied van veel voorkomende problemen bij de politie. Het centrum ontsluit deze informatie op verschillende manieren, maar vooral door de publicatie van handboeken. Ieder handboek bevat een geheel aan bestaande theorieën en geëvalueerde praktijkvoorbeelden ten aanzien van een specifiek probleem en stimuleert de politie (nog) beter na te denken over hoe zij de problemen in hun lokale context het beste kan aanpakken.

Ondanks de grote hoeveelheid aan publicaties van het POP-centrum over succesvoorbeelden van probleemgericht politiewerk, wordt de verdere ontwikkeling van het concept tegengehouden door een tekort aan analytische capaciteit binnen politieorganisaties. Veel Amerikaanse politieorganisaties hebben een of twee criminaliteitsanalisten in dienst, terwijl sommige van de grootste korpsen zelfs dat niet eens hebben. De analisten die in dienst zijn, hebben vaak de beperkte taak om de voorkomende criminaliteit in tabellen samen te vatten. Soms wordt hun taak uitgebreid met het identificeren van patronen of criminaliteit met als primaire doel om de mogelijke dader te identificeren en te begrijpen. In een enkel geval wordt het takenpakket nog verder uitgebreid naar het identificeren van patronen in criminaliteit. Maar de beslissing over de te volgen strategie wordt meestal genomen door operationeel personeel, dat dan vaak kiest voor traditionele methoden.

Intussen is het vakgebied van de criminaliteitsanalyse hard gegroeid en ook is inmiddels veel literatuur over het potentieel van een dergelijke analyse beschikbaar. De mogelijkheid om enorme hoeveelheden data elektronisch te registreren, te bewaren en terug te vinden is vele malen groter dan

twee decennia geleden. De mogelijkheden om criminaliteit geografisch in kaart te brengen zijn ongelooflijk en deze technieken zijn tegenwoordig van onschatbare waarde voor criminaliteitsanalyses. Zo zijn standaard procedures ontwikkeld voor de verzameling, analyse en verwerking van *intelligence* over de grenzen van politieregio's heen.

In dit handboek bedelen Ronald Clarke en John Eck de criminaliteitsanalist een nog veel ambitieuzere en potentieel productievere rol toe. Ze beschrijven een rol waarin de analist stevig investeert in het zoeken naar nieuwe interventies voor de problemen die worden gesignaleerd en bovendien actief deelneemt in de test- en implementatiefase. Van de analist wordt verwacht dat hij of zij bijdraagt aan de verkenning van nieuwe, creatievere en mogelijkere effectievere manieren om het politiewerk te doen. Met dit handboek laten Clarke en Eck zien hoe een analist die goed getraind en ingezet is, de potentie heeft om de productiviteit en effectiviteit van honderden politieagenten te vergroten. Als je het op deze manier bekijkt, dan is een investering in criminaliteitsanalisten een slimme manier om het vele geld dat aan de politie wordt besteed veel meer te laten opleveren dan nu het geval is.

Door een combinatie van hun expertise in het onderzoek en hun affiniteit met politiewerk hebben Clarke en Eck alle relevante kennis en methodologie verzameld en samengevat

in 60 kleine segmenten - of stappen - die logisch op elkaar volgen, in een stijl die zowel bondig is als uitnodigend. Het handboek staat vol met belangrijke en bruikbare informatie, wat het een van de meest gezaghebbende publicaties van de laatste decennia maakt op dit vakgebied.

Het belangrijkste doel van dit handboek is te helpen bij het uitbreiden van de functie van de relatief kleine groep mensen die als criminaliteitsanalist aan het werk zijn, zodat zij een grotere bijdrage kunnen leveren aan de effectiviteit van hun korps. Bovendien hebben de auteurs met dit handboek de intentie om bij te dragen aan de scholing van nieuwe criminaliteitsanalisten of probleemgericht werkende politiemensen, aan het doen toenemen van het aantal mensen dat dit werk doet en aan de ontwikkeling van het autonome en onmisbare karakter van dit beroep. Maar probleemanalyse is niet slechts voorbehouden aan techneuten. We hopen dat iedereen binnen en buiten de politieorganisatie - van dienders op straat en hoge politiefunctionarissen, tot mensen in de publieke en private sector die te maken hebben met criminaliteit - zich de gedachtegang van dit handboek eigen maken en het doorvertalen naar hun dagelijkse werkpraktijk.

Herman Goldstein
Professor of Law Emeritus
University of Wisconsin-Madison

Lees dit eerst

Dit 60 stappen tellende handboek gaat er vanuit dat je een ervaren analist bent en dat je bekend bent met het aanleveren van informatie ter ondersteuning van politieële operaties. Dit betekent dat:

1. je moderne computersystemen gebruikt en weet hoe je met ingewikkelde databestanden moet omgaan;
2. je weet hoe je software moet gebruiken om criminaliteit in kaart te brengen, om hotspots te identificeren en om deze informatie te koppelen aan bijvoorbeeld demografische data;
3. je geroutineerd bent in het produceren van grafieken die wekelijks of maandelijks de veranderingen op het gebied van criminaliteit in kaart brengen op verschillende niveaus (van bureau tot buurt), en eventueel om *CompStat*-achtige operaties te ondersteunen;
4. je gewend bent om analyses uit te voeren die bijvoorbeeld het verband onderzoeken tussen adresgegevens van bekende daders en een lokale toename van auto-diefstallen en inbraken;
5. je wellicht evaluaties hebt uitgevoerd van grootschalige acties of projecten gericht op woninginbraken of auto-diefstallen;
6. je beschikt over basiskennis van statistiek en onderzoeksmethodologie op het niveau dat vergelijkbaar is met het niveau dat voor een bacheloropleiding Sociale Wetenschappen benodigd is.

Dit handboek borduurt voort op deze ervaring door je voor te bereiden op de andere analytische rol die je in een probleemgericht werken team zult gaan innemen. Je leest het goed, de laatste publicaties over probleemgericht politiewerk dichtend de criminaliteitsanalist een centrale rol toen deze nieuwe vorm van politiewerk. De auteurs zijn van mening dat veel van de zwakheden in het huidige politiewerk het resultaat zijn van het feit dat criminaliteitsanalisten in onvoldoende mate bij elke fase van het proces van probleemoplossing zijn betrokken.

Dit handboek bereid je voor op deze nieuwe rol door je te voorzien van basiskennis over probleemgericht politiewerk en verwante vakgebieden als omgevingscriminologie en *situational crime prevention*. Zonder kennis van deze vakgebieden kun je geen goed functionerende, probleemgerichte criminaliteitsanalist worden. Daarnaast is het noodzakelijk dat je je baan anders leert bekijken. De eerste stappen in dit handboek lichten toe hoe je een meer proactieve houding kunt aannemen. Je kunt niet simpelweg wachten tot collega's naar je toekomen met een vraag om informatie. In plaats daarvan moet je initiatief nemen in elke fase van een project door te laten zien wat probleemgericht werken daarin vereist, door te proberen de oorzaken van het probleem

te achterhalen en door het project zo vorm te geven dat het geëvalueerd kan worden en de politie kan leren van de resultaten. Dat betekent dat je een integraal lid van het probleemgerichte team moet zijn, dat je veel meer bronnen en data moet verkennen dan je normaal gesproken in je werk gebruikt, dat je je veel langer moet vastbijten in een onderwerp dan je gewend bent en, ten slotte, dat je zowel de credits van een succesvolle aanpak als de teleurstelling van een mislukking deelt met de andere teamleden.

Het handboek gaat er vanuit dat analisten die deze nieuwe rol aannemen geïnteresseerd zijn in het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van hun beroepsgroep. Criminaliteitsanalyse staat op het punt een spannende en nieuwe specialiteit te worden door de komst van enorm verbeterde databases en krachtige hard- en software. Steeds meer goed opgeleide en zeer gemotiveerde professionals vinden hun weg naar het vak en worden onmisbaar voor de ontwikkeling van het politiewerk in de 21e eeuw. Je kunt jouw bijdrage leveren door ook de resultaten van je werk te verspreiden op vakinhoudelijke bijeenkomsten en door artikelen te schrijven in vakbladen. Door dat te doen help je niet alleen je beroep en het politiewerk in het algemeen, maar word je zelf ook een beter geïnformeerde en waardevolle kracht voor je eigen team.

Het handboek is kort genoeg om in een weekend door te nemen. Het zal je wat moeite kosten en het zal de moeite waard zijn, maar dit handboek is niet geschreven om gelezen te worden en in de kast te zetten. Nee, we hopen dat je het als een onmisbaar naslagwerk zult zien dat je dicht bij je werkplek zult bewaren en zult raadplegen wanneer je het ook maar nodig hebt. Daarom is het ook robuust gemaakt, geschikt voor continu gebruik. Wanneer je het opent bij een bepaalde stap, ligt het handboek plat op je bureau zodat je het gemakkelijk kunt raadplegen terwijl je achter je computer zit.

We hebben de stappen logisch op elkaar laten volgen, in lijn met het bekende SARA-model (*Scanning, Analysis, Response, en Assessment*), hoewel iedere stap op zichzelf staat en een specifiek onderwerp behandelt. Dit maakt het mogelijk om kriskras door de stappen heen te gaan. Het is wel van belang dat je goed op de hoogte bent van de inhoudsopgave en je zult de stappen moeten bekijken die je interessant vindt om een idee te krijgen van de opzet van dit handboek. Bestudering van een stap is echter alleen nodig wanneer je direct behoefte hebt aan de informatie die die stap biedt. Dit is sowieso de beste manier om iets te leren: om informatie te zoeken wanneer je de behoefte hebt die informatie toe te passen.

In sommige gevallen gaan we op verschillende plekken op een bepaald onderwerp in. Zo bevat Stap 12 een algemene introductie op het concept van verplaatsing, terwijl de Stappen 48 en 49 uitleggen hoe je in de evaluatiefase kunt controleren op verschillende vormen van verplaatsing. De gecombineerde woordenlijst en index aan het eind van het handboek moeten je helpen om te zien welke onderwerpen op meer dan een plek terugkomen.

We gebruiken voorbeelden uit verschillende landen. Er is gekozen voor voorbeelden die het meest helpen om de essentie van waar het om gaat weer te geven. Dus ook al spelen de voorbeelden zich af in een buitenlandse context; de uitgangspunten zijn universeel. We hopen dat de diversiteit aan voorbeelden je uitnodigt tot creatief denken: "Zou die aanpak kunnen worden toegepast op dit probleem? En hoe zouden we dat kunnen doen?"

De bronvermeldingen in dit handboek zijn niet zo uitgebreid als in een academisch rapport. Daar zijn verschillende redenen voor. Bij iedere stap is al geprobeerd om de essentiële literatuur te destilleren. Bovendien vragen we ons af of drukbezette criminaliteitsanalisten veel tijd hebben voor het lezen van academische stukken. Tot slot zullen weinigen van jullie directe toegang hebben tot gespecialiseerde bibliotheken die dit materiaal hebben. Maar zo nu en dan zul je meer van een onderwerp moeten weten. Daarom zijn bij elke stap belangrijke artikelen en boeken opgenomen die je relatief gemakkelijk zou moeten kunnen vinden. Waar mogelijk hebben we literatuur opgenomen die digitaal beschikbaar is. Als je hulp nodig hebt met het zoeken naar bronnen, mail dan gerust een van de auteurs op de eerder genoemde e-mailadressen. Ook staan we open voor commentaar op dit handboek, met name voor suggesties ter verbetering van latere edities. En wat vooral belangrijk is: schroom niet om je eigen analyses aan te dragen voor opname in dit handboek!

De Home Office en de Britse politie

Zoals al in het dankwoord is aangegeven, hebben we dit handboek ontleend aan een eerdere versie die we geschreven hebben voor het Jill Dando Institute of Crime Science aan het University College London. We hebben daarbij de Britse termen en spelling vervangen door Amerikaanse. Maar nog steeds zul je veel Brits materiaal tegenkomen. Met name zul je vaak verwijzingen naar de Britse *Home Office* zien. Het *Home Office* is eindverantwoordelijk voor criminaliteitsgerelateerde aangelegenheden en justitie in Engeland en Wales, inclusief de politie. Er zijn slechts 43 politiekorpsen in Engeland en Wales (op een inwonertal van zo'n 50 miljoen), dus de korpsen zijn veel groter dan de Amerikaanse. Binnen de Britse politie is ook veel meer uniformiteit ten aanzien van het beleid, rangen, uitrusting en inzet dan in Amerika. Dit is gedeeltelijk het gevolg van de invloed van de Home Office (die 51 procent van het budget van elk korps beschikbaar stelt) en regelmatige inspecties door *Her Majesty's Inspectors of Constabulary*. De Home Office financiert ook een belangrijk deel van het onderzoek naar criminaliteit en criminal justice en heeft haar eigen grote onderzoeksafdeling die veel studies publiceert die direct bruikbaar zijn in het politiewerk. Recentelijk heeft de Home Office veel werk over probleemgericht politiewerk gefinancierd, inclusief de originele versie van dit handboek.

Inhoudsopgave

Dankbetuiging van de auteurs	03
Dankbetuiging van de Nederlandse redactie	03
Over Ronald Clarke en John Eck	05
Voorwoord bij de Nederlandse editie	07
Voorwoord Herman Goldstein	08
Lees dit eerst	10
Inhoudsopgave	12
Bereid je voor	
1. Heroverweeg je werk	14
2. Zorg dat jij de lokale criminaliteitsexpert bent	16
3. Weet wat (geen) effectief politiewerk is	18
Leer meer over probleemgericht politiewerk	
4. Word een POP expert	20
5. Kies voor POP	22
6. Wees specifiek over het aan te pakken misdrijf	24
7. Laat je leiden door SARA – maar verdwaal niet!	26
Bestudeer omgevingscriminologie	
8. Gebruik de criminaliteitsdriehoek	28
9. De gelegenheid maakt de dief	30
10. Plaats jezelf in de schoenen van de daders	32
11. Verwacht dat de dader zal reageren	34
12. Laat je niet weerhouden door waterbed- of verplaatsingseffecten	36
13. Verwacht ook positieve uitstralingseffecten	38
Scan op veiligheidsproblemen	
14. Gebruik CHEERS om te bepalen of sprake is van een probleem	40
15. Weet met welk type probleem je te maken hebt	42
16. Bestudeer de <i>journey-to-crime</i>	44
17. Weet hoe hotspots zich ontwikkelen	46
18. Bekijk of de 80-20 regel van toepassing is	48
Maak een diepteanalyse	
19. Onderzoek je probleem	50
20. Formuleer hypothesen	52
21. Verzamel zelf je gegevens	54
22. Onderzoek je gegevensverdelingen	56
23. Analyseer de hotspot	58
24. Weet wanneer je <i>High Definition</i> kaarten moet gebruiken.	60
25. Wees alert op dagelijkse en wekelijkse ritmes	62
26. Houdt rekening met lange termijn veranderingen	64
27. Weet hoe je ratio's en noemers gebruikt	66
28. Identificeer risicovoorzieningen	68
29. Wees voorbereid op herhaald slachtofferschap	70

30. Bekijk herhaald daderschap	72
31. Ken de door dieven meest begeerde spullen	74
32. Doe zo nodig een <i>case-control</i> studie	76
33. Breng verbanden in kaart	78
34. Zoek naar <i>crime facilitators</i>	80
35. Doorgrond het delict van begin tot eind	82
36. Zorg dat je de vijf "W" (en één "H") vragen beantwoordt	84
37. Weet dat fouten maken menselijk is	86
Vind een praktische oplossing	
38. Weet dat jij de sleutel hebt (tot een slimme aanpak)	88
39. Zorg dat daders meer moeite moeten doen	90
40. Verhoog de risico's van criminaliteit	92
41. Verminder de baten van criminaliteit	94
42. Reduceer provocaties	96
43. Neem excuses voor criminaliteit weg	98
44. Achterhaal de eigenaar van het probleem	100
45. Kies realistische en haalbare interventies	102
Taxeer de impact	
46. Houd een procesevaluatie	104
47. Weet hoe je controlegegevens moet gebruiken	106
48. Houd rekening met geografische verplaatsing en verplaatsing in de tijd	108
49. Onderzoek verplaatsing naar andere doelen, tactieken en typen van criminaliteit	110
50. Let op nieuwe daders	112
51. Wees alert op onverwachte voordelen	114
52. Verwacht dalingen in de criminaliteit voorafgaand aan de interventie	116
53. Test significantie	118
Communiceer effectief	
54. Vertel een helder verhaal	120
55. Maak duidelijke kaarten	122
56. Gebruik eenvoudige tabellen	124
57. Gebruik simpele plaatjes	126
58. Maak een krachtige presentatie	128
59. Wees een goede presentator	130
60. Lever een bijdrage aan de ontwikkeling van kennis	132
Aanvullende literatuursuggesties	134
Woordenlijst en index	136
Ondersteunende vertalers	145

Stap 1. Heroverweeg je werk

Zoals zoveel misdaadanalisten ben je vermoedelijk een tikje bescheiden over de betekenis van je eigen werk. Misdaad los je tenslotte niet in je eentje op. Evenmin loop je voorop in het vaststellen van de beleidsprioriteiten. In plaats daarvan bestudeer je data voor degenen die het 'echte' werk doen: het vinden van nieuwe manieren om meer en beter boeven te vangen. Vragen van wijkagenten en hoofdinspecteurs beantwoord je met de laatste politiecijfers op het gebied van woninginbraken en autodiefstallen. Je plot wekelijks de criminaliteit op kaart, zodat de chef weet waar de aandacht op gericht moet worden. En voor de rapportages van anderen stel je de maandelijkse statistieken op. Met andere woorden: je zit op de achterbank terwijl anderen achter het stuur zitten. Ze weten je te vinden als ze je nodig hebben.

Met behulp van deze handleiding kun je je rol als misdaad-analist heroverwegen. Zelfs vanaf de achterbank kan een verdwaalde bestuurder namelijk heel goed in de juiste richting worden gewezen. Controle over de informatie is cruciaal, het vermogen om de informatie te analyseren is zelfs nog belangrijker. Diegene die leert hoe je dat doet, wordt een onmisbaar lid van elk team. We hebben het dan niet over macht of status. We hebben het over de grootste uitdaging van alle politiekorpsen in het land: hoe kan een einde worden gemaakt aan structurele en terugkerende problemen op het gebied van criminaliteit en onveiligheid? Zie jezelf als lid van het team dat deze problemen probeert op te lossen, met een hele eigen rol als misdaadanalist. Als je deze handleiding goed leest, dan leer je hoe je die rol kunt vervullen. Daarbij zul je ook gaan begrijpen hoe belangrijk de rol van misdaadanalist is.

Om de belangrijke rol van misdaadanalist te kunnen spelen, moet je over heel veel kennis beschikken. We hebben het niet zozeer over je deskundigheid op het gebied van computers en GIS-applicaties, hoe belangrijk ook. Om de misdaad-specialist van jouw afdeling te worden, moet je meer over de misdaad zélf leren. Als er een nieuwe inbraakgolp is, moet jij degene zijn die dat als eerste weet. Analyseer de cijfers, zet ze op kaart en laat zélf op basis van feiten zien wat er precies aan de hand is. Als je daarmee wacht, dan vertellen anderen hoe het zit zonder zich op de feiten te baseren. Dan word jij weer naar de achterbank verwezen. Zorg dat juist jij de man of vrouw van de 'feiten' bent. Zoek zo snel mogelijk uit hoe het precies zit en gebruik daarbij de beste methoden. Dit betekent veelal verder gaan dan politiedata. Deze handleiding zal je laten zien hoe je andere databronnen kunt gebruiken, zoals bevolkingsstatistieken, interviews met slachtoffers en criminelen, of criminaliteitsgegevens waarover het bedrijfsleven beschikt. De eerste stap is dat je een belangrijke informatiebron voor je politiecollega's wordt. Het ideaal is om daarnaast ook hun misdaadexpert te

zijn. Vaak zal het van de bereidheid van jouw superieur afhangen of je deze rol mag spelen. En anders kun je in ieder geval de verschillende alternatieve mogelijkheden laten zien of kun je de suggesties van anderen met informatie en data ondersteunen.

In elk geval moet je weten wat wél werkt en wat niet werkt bij de aanpak van criminaliteit en onveiligheid. Hoe effectief is ongerichte surveillance? Hoe vaak heeft de politie te maken met aanhoudingen op heterdaad? Hoe vaak wordt misdaad opgelost door geduldig recherchewerk of met forensisch bewijs? Hoeveel aanhoudingen levert verscherpt politietoezicht op? Hoeveel verdachten worden aangehouden terzake van verschillende vormen van criminaliteit? Hoeveel verschillende vormen van criminaliteit worden eigenlijk gemeld bij de politie? De antwoorden op deze vragen laten je zien dat zelfs de meest hardwerkende politiemensen weinig effectief zijn in het voorkomen van criminaliteit en waarom steeds meer politiekorpsen omschakelen naar probleemgericht politiewerk.

Het belangrijkste doel van deze handleiding is te vertellen over probleemgericht politiewerk en de vitale rol die jij als misdaadanalist bij de uitvoering daarvan kunt spelen. De handleiding leert je probleemgericht politiewerk te onderscheiden van andere vormen van gebiedsgebonden politiewerk. Hij laat zien op welke manier een probleemgerichte aanpak effectiever kan zijn door gebruik te maken van omgevingscriminologie en situationele preventie. De handleiding beschrijft alle vier fasen van een probleemgerichte aanpak: *scanning* van misdaadproblemen, diepgaande analyse (*analyzing*) van een specifiek probleem, reageren (*responding*) op het probleem met het uitvoeren van de nodige maatregelen en het evalueren (*assessing*) van de resultaten van de aanpak. Daarbij worden voorbeelden gegeven van data en informatie die je per fase kunt verstrekken. Tot slot geeft hij diverse voorbeelden van analyses die je als effectief lid van het probleemgerichte team kunt uitvoeren bij de zojuist genoemde vier fasen van probleemgerichte politie.

De vier fasen van een probleemgerichte aanpak vereisen trouwens dat je langer blijft werken aan zo'n project dan je als 'traditionele' analist gewend was. Je moet er rekening mee moeten houden dat je weken of maanden aan een probleemgerichte aanpak zult meewerken in plaats van de paar uurtjes die nodig zijn voor het op kaart zetten van een hotspot bij een inbraak of het maken van de gebruikelijke maandelijkse rapportage. Leg dat maar uit aan de politiemensen die je om hulp vragen. Ze zullen in eerste instantie verrast zijn dat je verwacht zo lang aan een project mee te werken, maar al snel zullen ze jouw betrokkenheid gaan waarderen.

Het is tijdverspilling als je niet kunt communiceren over de resultaten van jouw werk. In deze handleiding vertellen we hoe je effectief kunt communiceren door een verhaal te vertellen met behulp van simpele kaarten en tabellen. Jouw presentaties moeten leiden tot actie. Maar geef wél de grenzen van jouw data aan. Vertel de politiemensen altijd waar je aanbevelingen meer zijn gebaseerd op plausibele aannames dan op feiten.

Deze handleiding kan je natuurlijk niet álles vertellen wat je moet weten om een probleem-gerichte analist te worden. Je moet je professionele en technische vaardigheden continue verbeteren en op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen op het vakgebied. Je moet steeds het initiatief nemen om effectievere manieren te vinden om informatie beter te verwerven en verwerken. Hoe minder tijd je in routinewerk hoeft te stoppen, des te meer tijd er is voor probleemanalyses. Je moet veel lezen en ook andere informatiebronnen ontdekken. Deze handleiding beveelt aanvullende literatuur aan, maar je moet zelf ook naar materiaal op zoek gaan. Een goede manier om dit te doen is door te netwerken met analisten van andere afdelingen en door het bijwonen van professionele bijeenkomsten van analisten, politiemensen en criminologen. En draag je kennis over door bij deze bijeenkomsten presentaties te geven over de waardevolle of nieuwe analyses die je hebt uitgevoerd.

Kortom, ga jezelf zien als iemand die méér is dan een specialist in het presenteren van data en informatie. Wordt meer een onderzoeker, zij het met een op de praktijk gerichte focus. Word een misdaadanalist die met het beste van wat de wetenschap te bieden heeft, helpt de aanpak van criminaliteit en onveiligheid effectiever te maken. Wees je er daarnaast terdege van bewust dat je onderdeel bent van een nieuw vakgebied dat jij verder kunt helpen ontwikkelen.

Dus: heroverweeg je werk:

- Word een misdaadexpert.
- Weet wat wel en wat niet werkt.
- Bevorder probleemgericht werken.
- Stap in een projectteam.
- Leer over omgevingscriminologie.
- Verbeter je onderzoeksvaardigheden.
- Communiceer effectief.
- Verbeter je vak.

Aanbevolen literatuur:

Braga, Anthony (2002). *Problem-Oriented Policing and Crime Prevention*, Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Stap 2. Zorg dat jij de lokale criminaliteitsexpert bent

Hoe vaak worden je de volgende vragen gesteld in je werk?

- Welke locaties zijn vooral gewild voor autodiefstal op dit moment?
- Welke wijkwinkels zijn herhaaldelijk overvallen en waarom?
- Wat stelen winkeldieven op dit moment vooral en wie zijn de helers?
- Is er sprake van minder criminaliteit in beter verlichte straten?
- Wat zijn hier de plekken om drugs te kopen?

Sommige van deze vragen heb je mogelijk helemaal niet kunnen beantwoorden – andere alleen na een stevige analyse. Maar stel dat je de antwoorden op de vragen hebt en nog veel meer? Stel dat je écht criminaliteitsexpert bent op jouw gebied? In feite kan niemand anders dan jij die rol vervullen, want:

- individuele agenten zijn te druk met het beantwoorden van telefoontjes;
- rechercheurs zijn geconcentreerd bezig met hun zaken;
- brigadiers begeleiden hun agenten;
- inspecteurs hebben hun handen vol aan coördinatie en beleidsvoorbereiding;
- de korpsleiding, districtchefs en teamleiders zijn druk met overleg en administratieve taken.

Kortom, weinigen zien het totale beeld van de criminaliteit. Maar... als jij de lokale criminaliteitsexpert zou worden, dan zou dat helpen om jouw afdeling meer geïnformeerd en efficiënt te maken, en je collega's in staat stellen de instrumenten ter bestrijding van criminaliteit beter te gebruiken. Het zou betere mogelijkheden bieden om inwoners te waarschuwen, overtreders op te sporen en preventieinspanningen te initiëren. Kortom, je zou een hoop mensen helpen door de juiste informatie te verzamelen.

Om de lokale criminaliteitsexpert te worden moet je regelmatig op de werkvloer aanwezig zijn en praten met agenten over wat zij zien. Vergeet niet dat agenten met late diensten de agenten met vroege diensten mogelijk niet zien en vergeet ook niet dat de agenten aan de ene kant van de stad misschien geen contact hebben met de agenten aan de andere kant van de stad. Ze praten vaak over uitzonderingen en niet over het alledaagse, ze praten over wat hen boos maakt en niet over de routinezaken. En juist inzicht in routines is wat nodig is voor criminaliteitsanalyse.

Ga ook mee de straat op, zo vaak als de tijd dat toestaat. Zo leer je niet alleen de agenten in jouw district beter kennen, maar krijg je ook meer inzicht in hun werk en de problemen die zij op straat tegenkomen.

Matt White, criminaliteitsanalist bij het 'Florida's Sheriff's' kantoor van Jacksonville heeft goede ervaringen met het meenemen van een laptop, voorzien van het geografisch informatie systeem (GIS). Zo vergelijkt hij veiligheidsinformatie over het gebied met de waarnemingen van de agenten.

Wanneer het om een ernstig delict gaat, is er veel aandacht voor de kenmerken van de 'plaats-delict'. Bij 'gewone' zaken gebeurt dat meestal niet. Je kunt veel leren van het bezoeken van die plaatsen; zo leer je bepaalde criminaliteitsproblemen beter begrijpen. Het vergelijken van je eigen waarnemingen met rapporten van incidenten zou duidelijk kunnen maken dat belangrijke details over de omgeving en omstandigheden niet gerapporteerd zijn – misschien omdat het gebruikte formulier of rapportageformat er niet om vraagt. Gewapend met deze kennis kun je ook suggesties doen voor verbetering van de formulieren waarop gegevens worden vastgelegd. Dit helpt zowel bij de opsporing van daders als bij het denken over hoe dergelijke misdrijven in de toekomst voorkomen kunnen worden.

Probeer op de hoogte te blijven van nieuwe trends in criminaliteit. Lees elke week veel criminaliteitsverslagen om te zien of er zich nieuwe dingen voordoen. Probeer ook aandacht te besteden aan mislukte criminaliteitspogingen (zie kader). Sommige daders hanteren een 'vallen-en-opstaan' methode wanneer zij zoeken naar nieuwe manieren om iets voor niets te krijgen. Degenen die proberen te frauderen met kaartverkoopmachines of PIN-automaten hebben het in eerste instantie misschien moeilijk om een methode te vinden die werkt. Maar zodra ze hebben gevonden, gaat het als een razend vuurtje rond. Hoe eerder jij het ook oppikt of signaleert, hoe eerder je in staat bent collega's of anderen te waarschuwen.

Heel vaak is het lokale criminaliteitsprobleem dat jij signaleert ook al ergens anders te vinden. Jouw eenheid zou bijvoorbeeld een plotselinge piek in diefstallen van bouwplaatsen kunnen ervaren terwijl dit nooit eerder een probleem is geweest. Maar je kunt er zeker van zijn dat dit probleem zich ergens anders ook heeft voorgedaan. Daarom is het belangrijk om alert te zijn op veranderingen in doelwitten en modi operandi. Het internet is een goede bron om te ontdekken welke criminaliteit zich elders voordoet. Je zou het ook collega-analisten in buurkorpsen kunnen vragen. Zij ervaren mogelijk precies hetzelfde probleem en misschien is er ook precies dezelfde groep overtreders bij betrokken.

Beperk je niet tot uitsluitend politie-informatie. Veel andere mensen hebben immers net zo goed kennis van bepaalde criminaliteitsproblemen.

- Stadswachten kunnen negatieve ontwikkelingen zien voordat deze zichtbaar zijn voor anderen.
- Horeca-exploitanten weten van drinken onder de toegestane leeftijd, slechte bediening en slecht management (vooral in andere bars natuurlijk!).
- Schoolhoofden weten maar al te goed van pesten en vandalisme in en rond schoolgebouwen.
- Eigenaren van kleine bedrijven zijn alert op problemen die hun bedrijf aangaan. Een apotheker weet bijvoorbeeld wat er uit zijn zaak gestolen is en of er verslaafden in de nabije omgeving zijn.
- Het personeel op de Eerste Hulp in ziekenhuizen ziet veel gewonden als gevolg van misdrijven. Dat rapporteren zij meestal niet aan de politie.
- Blijf van mijn Lijf huizen weten veel meer van patronen van huiselijk geweld dan de meeste politieagenten.
- Privébeveiligers weten vaak het eerste van bepaalde incidenten. Maar zij hebben ook informatie die kan bijdragen aan een algemeen begrip van lokale criminaliteitspatronen.

En natuurlijk zijn ook de criminelen zelf een verrassende bron van informatie. Hoewel zij waarschijnlijk niet zullen toegeven zelf dingen te doen, willen zij vaak wel praten over hoe het normaal gesproken gaat. Nogal wat criminelen zijn eigenlijk praatgraag over het vak en kunnen je precies vertellen hoe ze hun doelwitten kiezen, waar ze de gestolen goederen slijten, wat tegenwoordig in de mode is en dergelijke. Vraag aan je collega's of ze tijdens het verhoor ook eens naar deze onderwerpen willen vragen. Dat kan soms erg handig zijn.

Tot slot: ook slachtoffers kunnen je veel over het misdrijf vertellen. Wanneer het een inbraak betreft, zullen zij waarschijnlijk niet de precieze tijd kunnen vertellen, maar ze weten wel waar er is ingebroken, wat er gestolen is of in welke kamer of verdieping de inbreker niet geweest is, et cetera.

Al met al: hoe word je criminaliteitsexpert in jouw district?

- Kom achter je computer vandaan!
- Praat met agenten over wat zij zien.
- Rij mee met surveillanten en praat op de werkvloer.
- Bezoek de plaatsen-delict en bestudeer de opgemaakte rapporten.
- Verdiep je in mislukte pogingen om precies te weten te komen wat er gebeurd is.
- Bespreek specifieke criminaliteitsproblemen met gemeentebambtenaren en medewerkers van andere relevante organisaties.
- Wissel informatie uit met bedrijfs- en private beveiligingsbedrijven.
- Vraag analisten in nabijgelegen steden over veranderingen in doelwitten en methodes.
- Vraag agenten om criminelen óók over hun methodes te bevragen.
- Gebruik de informatie van slachtoffers over wanneer, waar, en hoe precies.
- Help het verbeteren van formulieren en het vastleggen van informatie.

Leer van niet-succesvolle pogingen

Een politiedistrict in Californië was zich ervan bewust dat de nieuwbouwexplosie in de stad het inbraakprobleem in woonwijken kon verergeren. De nieuwe huizen waren immers bedoeld voor welvarende tweeverdieners die overdag, wanneer inbraken het meest waarschijnlijk zijn, meestal afwezig waren. De politie besloot daarom de effectiviteit van bestaande veiligheids-/voorzorgsmaatregelen te testen om te kijken of deze in de nieuwe huizen konden worden ingebouwd of aangeraden konden worden aan de huiseigenaren. Cathy Burciaga, een van de misdaadanalisten van het district, vergeleek succesvolle inbraken met niet-succesvolle pogingen in een periode van 18 maanden bij 569 huizen in de stad. Hieruit bleek dat mensen vooral nachtsloten moesten installeren aan voor- én achterdeuren. Interviews met 250 slachtoffers en 50 inbrekers maakten verder duidelijk dat geen enkele inbreker had geprobeerd het huis binnen te komen door een raam met dubbelglas te forceren. Dit leidde tot de aanbeveling dat alle ramen in de nieuwe huizen dubbel glas moesten hebben en aan strenge anti-inbraak eisen moesten voldoen.

	<i>Succesvolle inbraken</i>	<i>Niet-succesvolle pogingen</i>	<i>Effectief?*</i>
<i>Hele nacht licht aan</i>	28%	29%	Nee
<i>Binnenlicht aan</i>	26%	29%	Nee
<i>Binnenlicht op tijd klok</i>	9%	11%	Nee
<i>Nachtslot op voordeur</i>	28%	25%	Nee
<i>Nachtslot op voor- en achterdeuren</i>	15%	29%	Ja
<i>Bewegingsdetector buiten</i>	23%	36%	Ja
<i>Radio/tv aanlaten</i>	9%	18%	Ja
<i>Stil alarm</i>	19%	36%	Ja

* 'Ja' betekent (veel) meer niet-succesvolle, dan succesvolle inbraken

Stap 3. Weet wat (geen) effectief politiewerk is

De belangrijke rol van misdaadanalyse bij de politie van de 21e eeuw komt tot uitdrukking in de wetenschappelijke kennis over wat politiewerk effectief maakt. Inzicht in zogenoemd *'Evidence based policing'* kan helpen de lessen in de praktijk te brengen die in de afgelopen dertig jaar politiewerk zijn geleerd.

Er is veel onderzoek gedaan naar welke veiligheidsstrategieën effectief zijn bij het verminderen van criminaliteit en onveiligheid, en welke niet. The National Academy of Sciences heeft recent een team van experts uit de sociale wetenschappen opgericht dat al het onderzoek naar de effectiviteit van politiewerk nader heeft onderzocht. Tabel 1 is ontleend aan dit rapport:

Het vak linksonder in de tabel bevat het 'standaardmodel' van politiewerk. Dit is de dominante strategie voor politiewerk in Noord-Amerika en ook in Nederland. Het standaardmodel wordt hoofdzakelijk gekarakteriseerd door wetshandhaving en een gebrek aan focus. Deze strategie bestaat uit ongerichte surveillances om criminelen af te schrikken, snelle reacties op allerlei hulpvragen van burgers, opsporingsonderzoek en andere controletaken die nauwelijks zijn toegespitst op de kenmerkende eigenschappen van de betrokken mensen, plaatsen, tijden of situaties. Geconfronteerd met de eisen van het publiek de criminaliteit te verminderen, verzoeken politici en media die hechten aan het standaardmodel om meer politieagenten, een afname in de reactietijd, een grotere zichtbaarheid van de politie, hogere ophelderingspercentages en meer arrestaties. Even belangrijk is waar de pers en politici niet om vragen: meer precieze kennis over wie, wat, wanneer, waar, waarom en hoe criminaliteit plaatsvindt, verschillende soorten criminaliteit, de betrokkenheid van andere publieke en private partijen om criminaliteit aan te pakken, of de toepassing van alternatieve straffen.

De eerste studies naar de effectiviteit van politiewerk richtten zich op onderdelen van het standaardmodel. Deze studies zijn er niet in geslaagd aan te tonen dat het standaardmodel een merkbaar effect heeft op criminaliteit, overlast of onveiligheidsgevoelens. Ongerichte surveillances, een snelle respons, opsporingsonderzoek en het aanhouden van zoveel mogelijk verdachten mogen erg voordelig zijn voor andere doelen, maar we mogen niet verwachten dat dit beleid enig effect heeft op de prevalentie van criminaliteit of overlast. Ook is er géén sterk bewijs dat meer blauw op straat - om voorgenoemd beleid uit te voeren - enig effect heeft op de criminaliteitscijfers.

Wetenschappelijk onderzoek laat zien dat wanneer veiligheidsstrategieën enig effect willen hebben op de criminaliteit, deze aan twee voorwaarden moeten voldoen. Deze twee

voorwaarden zijn weergegeven door de twee assen op de tabel (tabel 1). Allereerst moet sprake zijn van een gedifferentieerde aanpak van criminaliteit en overlast. Dit houdt in dat criminaliteit en ordeverstoringen moeten worden aangepakt met behulp van een groter scala aan maatregelen dan alleen met behulp van wetshandhaving. Dit idee is weergegeven op de verticale as. Er is bewijs dat samenwerking met burgers, waarbij verder gegaan wordt dan alleen het handhaven van de wet, enig positief effect kan hebben op criminaliteit en overlast. Hoe persoonlijker het contact tussen politie en burger, des te meer effect op de criminaliteit mag worden verwacht.

Het tweede voorwaarde voor effectief politiewerk is focus. Dit aspect is weergegeven op de horizontale as van de tabel. Er is sterk bewijs dat gerichte handhaving op hotspots van criminaliteit of overlast effectief kan zijn, in ieder geval op de korte termijn. Gerichte surveillances op deze locaties met veel criminaliteit en/of ordeverstoringen (bijvoorbeeld straathoeken en bepaalde woningblokken) hebben een gemiddeld effect op criminaliteit en een groot effect op overlast. Dit kan worden bereikt met of zonder intensieve arrestatieacties. CompStat, en soortgelijke innovaties uit eind jaren '90, trachten hun voordeel te doen met deze kennis. *The Office of Community Oriented Policing Services* heeft een probleemgerichte handleiding gepubliceerd over wanneer grootschalig opgezette arrestaties wel en wanneer deze niet effectief zijn (zie ook Aanbevolen Literatuur).

Wanneer enkele individuen verantwoordelijk zijn voor het grootste deel van de criminaliteit en overlast, zou het verwijderen van deze personen criminaliteit moeten verminderen. Hoewel dit principe in theorie correct is, is het beschikbare onderzoek naar dit onderwerp pover. Het is niet bekend of programma's gericht op stelselmatige daders daadwerkelijk werken in de praktijk, of dat deze slechts een veelbelovend idee zijn zonder praktische uitvoerbaarheid.

Probleemgerichte politiewerk voldoet aan beide voorwaarden: verschillende maatregelen worden gecombineerd met gerichte actie. Maar hoe effectief is dit? Er is een grote hoeveelheid bewijs beschikbaar uit zwakke tot sterke evaluatiestudies. Deze studies laten keer op keer zien dat deze combinatie criminaliteit en overlast vermindert. Probleemgerichte inspanningen zijn vaak toegepast nadat het niet lukte om met louter repressie effect op de lange termijn te realiseren. Er móest dus iets anders gebeuren. Eén van de eerste voorbeelden hiervan geldt de politie van Newport News (Virginia) die met uitzonderlijk hoge inbraakcijfers in de New Briarfield appartementen kampte. Er waren enkele korte termijn successen behaald met behulp van verschillende methoden van toezicht, zoals voetsurveillances en opening

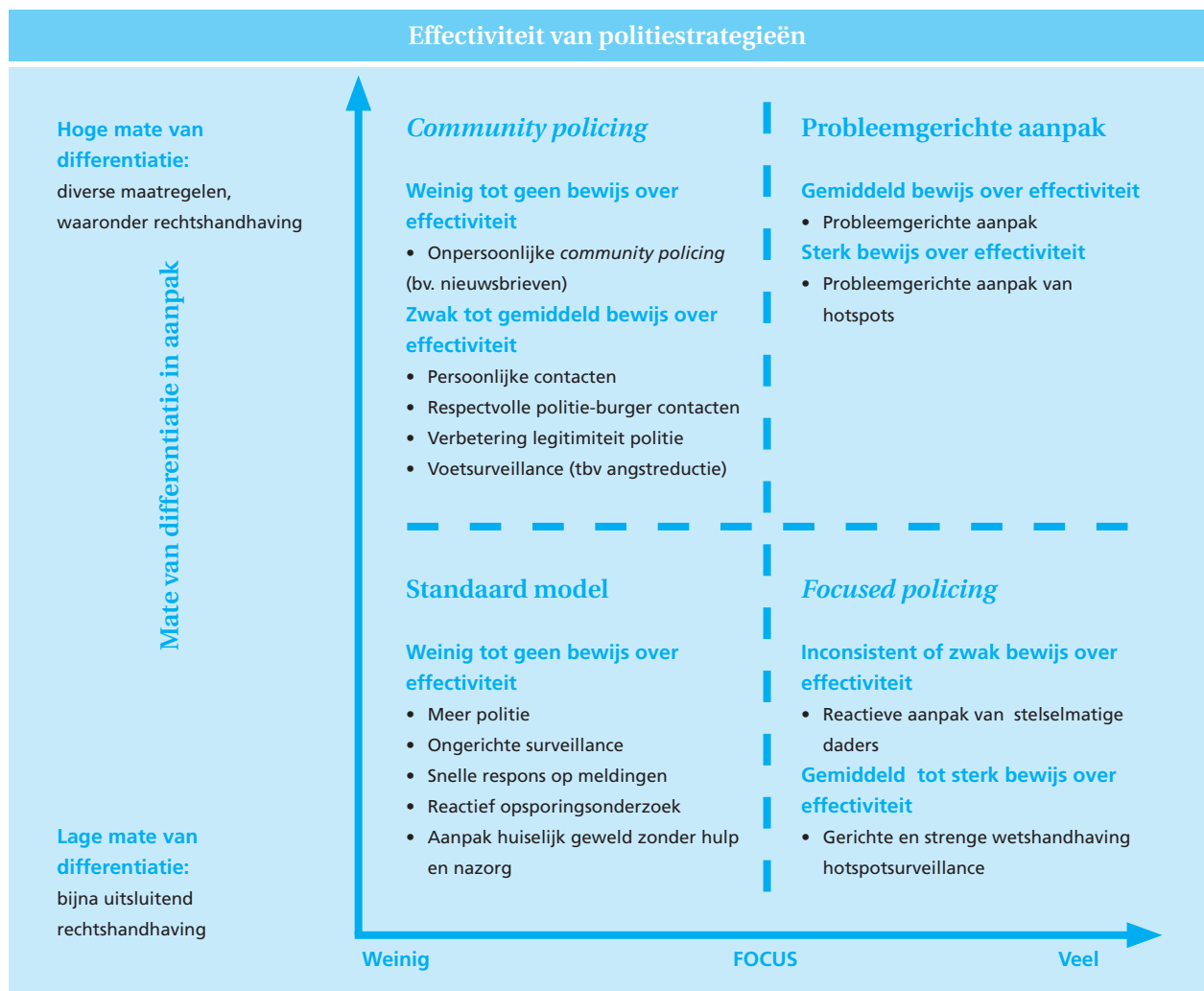
van kleine politiebureaus. Wanneer de politie de buurt echter weer verliet, schoten de inbraakcijfers omhoog. Pas toen een probleemgerichte strategie was gehanteerd, waarbij zowel burgers, woningbouwverenigingen, brandweer, gemeente en het ministerie van ruimtelijke ordening waren betrokken, lukte het om de inbraakcijfers aanmerkelijk te verminderen. Toen in een gerandomiseerd experiment een probleemgerichte aanpak van drug hotspots werd vergeleken met de traditionele aanpak van drug hotspots in Jersey City (New Jersey), vonden onderzoekers David Weisburd en Lorraine Green een sterker effect van de probleemgerichte strategie. Dus, hoewel gerichte wetshandhaving effectiever is dan ongerichte wetshandhaving, blijkt een probleemgerichte aanpak toch het meest effectief.

De lessen van meer dan dertig jaar wetenschappelijk onderzoek zijn duidelijk. Effectief politiewerk vereist zowel gerichte aandacht als een gedifferentieerde aanpak. Het minst effectief is een aanpak waarbinnen geen van beide elementen worden toegepast. De oorzaak is duidelijk.

Wanneer een gedifferentieerde aanpak wordt toegepast zonder focus, dan is het lastig om de juiste aanpak in de juiste situatie op de juiste mensen toe te passen. Wanneer de politie zich wél richt op hotspots, maar uitsluitend de wet handhaaft, dan vermindert zij daarmee haar effectiviteit. Een meer effectieve politie houdt rekening met de kenmerkende eigenschappen van criminogene plaatsen om gelegenheid voor criminaliteit te verminderen. Misdaadanalisten hebben een belangrijke rol in politiewerk dat voldoet aan beide voorwaarden. Zij maken gebruik van analysemethoden die met precisie focussen op de belangrijkste veiligheidsproblemen. Daarnaast kunnen ze helpen met het samenstellen van een optimale combinatie van maatregelen die past bij de kenmerkende eigenschappen van het ontdekte probleem. Dit maakt de 21e eeuw tot de eeuw van misdaadanalyse binnen het politiewerk.

Aanbevolen literatuur:

Zie het literatuuroverzicht achterin (p. 134).

Tabel 1. Overgenomen van National Research Council (2003), *Fairness and Effectiveness in Policing: The Evidence*. Committee to Review Research on Police Policy and Practice. Edited by Wesley Skogan and Kathleen Frydl. Washington, DC: The National Academies Press. Figure 6.1 and Table 6.1, pp. 248-249.

Stap 4. Word een POP-expert

Wanneer een ernstig misdrijf is gepleegd, verwachten slachtoffers en omstanders van de politie directe actie en reactie. De politie moet waar nodig hulp verlenen en slachtoffers op een correcte manier behandelen. Daarnaast wordt van de politie verwacht dat ze snel handelt om de daders te arresteren. Toch hebben we gezien dat de politie vaak niet tot aanhouding kan overgaan en, wanneer dat wel het geval is, vaak geen passende justitiële reactie volgt. Daarnaast hebben we gezien dat de ongerichte surveillance die het publiek van de politie verwacht, geen effectieve manier is om daders te pakken. Veel politiewerk wordt verricht om louter aan de wensen van de bevolking tegemoet te komen. Die werkzaamheden hebben echter nauwelijks invloed op het terugbrengen van het criminaliteitsniveau.

Als het publiek dat zou beseffen, zou het echter nog steeds niet accepteren dat de politie de hoeveelheid blauw op straat zou verminderen of minder inzet zou plegen ten aanzien van bepaalde vormen van ernstige criminaliteit. Het publiek verwacht van de politie dat zij nieuwe en betere strategieën toepast om de criminaliteit te bestrijden. Terwijl intussen de traditionele taken gewoon doorgaan. In feite is dit wat politiechefs in de V.S. hebben geïntroduceerd, door middel van *CompStat*, *zero tolerance* beleid, *community policing* en probleemgericht politiewerk (of probleemoplossend, zoals het ook wordt genoemd). Criminaliteitsanalisten spelen een belangrijke rol in bovengenoemde innovaties. Probleemgeoriënteerd Politiewerk (POP) zet misdaadanalisten in de schijnwerpers en geeft hen een belangrijke functie in het POP-team. Daarom zou je meer over POP moeten weten. Wij noemen POP in dit document verder overigens 'probleemgericht politiewerk'.

Herman Goldstein was de eerste die het idee van probleemgericht politiewerk naar voren bracht in een artikel in 1979. Zijn idee was simpel. De politie zou zich vooral bezig moeten houden met het veranderen van de condities waaronder criminaliteit tot bloei komt. Zij moet niet simpelweg reageren op incidenten op het moment dat ze plaats vinden of proberen deze te voorkomen via preventief surveilleren. Voor politiemensen is het ook weinig motiverend om steeds weer opnieuw terug te keren naar dezelfde plaats delict of het steeds weer opnieuw aanpakken van problemen veroorzaakt door dezelfde groep daders. Ze voelen zich overweldigd door de enorme hoeveelheid aan oproepen en de beperkte tijd om ze allemaal te kunnen beantwoorden. Om hieraan een einde te maken moet de politie volgens Goldstein gaan werken via een probleemgerichte aanpak, waarin volgens deze vier fasen wordt gewerkt:

1. Scan data om patronen te kunnen ontdekken in incidenten die nu routinematig behandeld worden.
2. Onderwerp deze patronen (of problemen) aan grondige analyses betreffende de oorzaken.
3. Vind nieuwe manieren om eerder te interveniëren in deze causale keten, zodat incidenten zich in de toekomst minder snel zullen voordoen. Deze nieuwe strategieën zijn niet gelimiteerd tot het identificeren, arresteren en vervolgen van daders. Probleemgericht politiewerk maakt gebruik van andere potentieel effectieve reacties (die mogelijk vragen om samenwerkingsverbanden met anderen). Preventief optreden heeft daarbij hoge prioriteit, zonder daarbij de werking van de wet - waarschijnlijk de meest effectieve reactie - uit het oog te verliezen.
4. Meet de effecten van de interventies en, als ze niet blijken te werken: doe het hele proces over.

SARA is het gebruikelijke acroniem om aan de vier fasen van probleemoplossen te refereren – Scanning, Analyzing, Responding en Assessing. Verdere stappen in deze handleiding zullen deze vier fasen gedetailleerder beschrijven. Duidelijk wordt al wel welke centrale rol je hebt in probleemgericht politiewerk. Je bent het best van allemaal op de hoogte van de beschikbare gegevens en weet het best hoe je ze moet analyseren om in kaart te brengen welke onderliggende patronen geïdentificeerd kunnen worden. Beter dan wie ook binnen jouw korps weet jij hoe deze gegevens gebruikt kunnen worden bij het evalueren van nieuwe initiatieven. Als het jouw taak is om de lokale criminaliteitsexpert te zijn, dan zul je ook weten waar je andere relevante informatie over (criminaliteits)problemen vandaan kunt halen, waar op internet en in specialistische literatuur je informatie over succesvolle interventies en strategieën kunt vinden, hoe je inzichten uit de omgevingscriminologie kunt gebruiken in het vervaardigen van een probleemanalyse en hoe je vooruit kunt lopen op mogelijke criminaliteitsverplaatsing en hoe je deze meet. Zonder jouw dagelijkse betrokkenheid in alle vier de beschreven fasen zal het POP-project nauwelijks bijdragen aan een vermindering van het probleem.

Het oplossen van problemen is niet eenvoudig. De grootste uitdagingen kom je tegen bij de analysefase en het meten van effectiviteit. En precies dáár kun je de grootste bijdrage leveren. Inderdaad, vanaf het begin, zoals Goldstein al beargumenteerde, is probleemgericht politiewerk zondermeer afhankelijk van de beschikbaarheid van goede analytische capaciteiten bij de werknemers van een korps. Die kernboodschap wordt meerdere malen herhaald in zijn meest recente publicaties. Goldstein heeft het initiatief van het systematisch beschrijven van deze 60 stappen sterk ondersteund.

Deze stappen beschrijven dan ook de precieze rol van de misdaadanalist binnen het probleemgericht politiewerk. Waarschijnlijk ben je van mening dat je een belangrijke rol kunt spelen bij probleemgericht politiewerk. Je vraagt je echter af hoe je deze taak succesvol kunt vervullen wanneer je de dagelijkse realiteit in ogenschouw neemt. Waar moet je de tijd vandaan halen om de analyses uit te voeren met de zorgvuldigheid die noodzakelijk is? Hoe kun je je verbinden aan een langdurend project, terwijl je tegelijkertijd ook gevraagd wordt om de dagelijks statistische rapporten te schrijven en in kaart te brengen. Hoe zul je ooit volledig geaccepteerd worden door het team, zeker wanneer je tot het 'burgerpersoneel' behoort? Hoe kun je als een gelijkwaardig teamlid functioneren, wanneer je baas al je werk wil controleren voordat het verder de lijn in gaat? Hoe ga je om met ongeduld binnen een organisatie die graag een oplossing wil voordat sprake is van een gedegen analyse? Hoe kun je het team overtuigen om ook andere interventies toe te passen dan alleen het identificeren en arresteren van daders? Hoe moet je omgaan met de kritiek dat je meer geïnteresseerd bent in onderzoek en analyse dan in daadwerkelijke operationele actie?

Dit zijn goede vragen, maar wij zijn ervan overtuigd dat het politiewerk aan het veranderen is en dat jij eraan kunt bijdragen om deze veranderingen te versnellen. Er heerst een steeds toenemende druk op de politie om effectiever te worden. De tijd is voorbij dat een chef zei dat hij de criminaliteit kon verminderen als hij maar meer middelen ter beschikking had. Tegenwoordig, tenminste in grotere korpsen, moet gedetailleerd en *evidence-based* worden uitgelegd waarom bepaalde middelen gebruikt worden en hoe ze vervolgens worden ingezet. Het optreden van de politie wordt steeds meer gevolgd en de criminaliteitsvermindering die de politie beweert in steden te hebben bereikt, is geen excuus meer voor het vele ineffectieve optreden.

Kortom, er is geen twijfel dat de politie in toenemende mate afhankelijk zal zijn van data om middelen te verwerven en deze middelen effectief te besteden. Door het beschikbaar stellen van data en analyses kun je meegaan met de veranderingen en een goed carrièreperspectief bij de politie krijgen. Daarbij is het van belang om de noodzakelijke analyses tijdig beschikbaar te stellen in een vorm die behulpzaam is voor het korps. Als je dit vorm geeft en je blijft daarbij gericht op het terugdringen van de criminaliteit, dan zullen jouw werkzaamheden een meer centrale rol binnen de politie gaan spelen. We weten allemaal dat politiewerk door nieuwe trends wordt beïnvloed, die allemaal weer even hard verdwijnen als ze opgekomen zijn. Veel ervaren agenten zullen het spel voor een tijdje meespelen totdat de korpsleiding hun interesse voor de trend verliest en de agenten weer terug kunnen naar de normale gang van zaken. Maar probleemgericht politieoptreden is niet zomaar een bevestiging of mode. Het levert bewezen, goede resultaten en is de toekomst van het politiewerk.

Aanbevolen literatuur:

Goldstein, Herman (1979). *Improving Policing: A Problem-Oriented Approach*. *Crime & Delinquency* April: 234-58.

Goldstein, Herman (1990). *Problem-Oriented Policing*. New York: McGraw Hill.

Goldstein, Herman (2003). *On Further Developing Problem-Oriented Policing*. In: *Problem-Oriented Policing. From Innovation to Mainstream*. *Crime Prevention Studies*, Volume 15, edited by Johannes Knutsson. Monsey, NY: Criminal Justice Press

Stap 5: Kies voor POP

Sommige politiekorpsen die de voorkeur geven aan probleemgericht politiewerk (POP) passen ook andere methodes toe. Denk aan gebiedsgebonden politiewerk, *broken windows*-politiewerk, informatiegestuurde politiewerk en de toepassing van CompStat. Of deze methodes wel of niet verenigbaar zijn met POP is afhankelijk van de manier waarop ze worden toegepast. Zelfs als de toepassing verenigbaar is, zijn deze methodes tóch anders dan POP. Daarom is het van cruciaal belang om te begrijpen op welke manier POP zich onderscheidt van deze andere methodes.

Probleemgericht politiewerk is een methode voor het analyseren en oplossen van criminaliteitsproblemen. Gebiedsgebonden politiewerk behelst een veel bredere organisatiefilosofie. Er is veel aandacht voor het oplossen van criminaliteitsproblemen, maar daarnaast is er ook aandacht voor de ontwikkeling van lokale samenwerkingsverbanden. Bovendien omvat het ook de aanpak van (organisatorische) veranderingen die moeten plaatsvinden op een politiebureau, zoals decentrale besluitvorming, gebiedsgebonden verantwoordelijkheid en accountability, bureaubrede training en de beoordeling van personeel. Deze organisatorische veranderingen zijn bedoeld ter ondersteuning van een gezamenlijke probleemoplossing door de veiligheidspartners en moeten zorgen voor een meer proactieve aanpak van de belangrijkste problemen op het gebied van criminaliteit of openbare orde. In tegenstelling tot probleemgericht politiewerk ligt de nadruk bij gebiedsgebonden politiewerk dus grotendeels op de interactie tussen politie en wijk of buurt en bestrijkt de organisatiefilosofie een breder gebied dan de principes van probleemgericht politiewerk. Als gebiedsgebonden politiewerk op de juiste manier wordt toegepast, ontstaat er een sterke, overkoepelende filosofie waarbinnen de POP-methode uitstekend werkt. Maar als in gebiedsgebonden politiewerk de principes van POP niet worden opgenomen, is het onwaarschijnlijk dat deze methode een wezenlijke afname van criminaliteit teweeg zal brengen.

Probleemgericht politiewerk stelt vast welke partners een rol kunnen spelen bij het oplossen van een specifiek probleem. Als vernielingen en geweld bij bushaltes het probleem zijn, is samenwerking met het plaatselijke openbaar vervoer noodzakelijk. Als winkeldiefstal het probleem is, moet worden samengewerkt met de detailhandel. Ook burgers stellen vaak problemen vast. Sommige burgers (inclusief de wetsovertreders!) kunnen belangrijke inzichten hebben die van nut kunnen zijn bij het analyseren van problemen. En burgers kunnen bijdragen aan het in de praktijk brengen van oplossingen (bijvoorbeeld door nachtsloten aan te brengen of buurtpreventie te initiëren). Het succes van een poging een criminaliteitsprobleem op te lossen, is in grote mate afhankelijk van de bijdrage van de gemeenschap. Maar in

de meeste gevallen kan de gemeenschap echter geen rol spelen bij gespecialiseerde, technische werkzaamheden die te maken hebben met probleemanalyse, het ontwikkelen van oplossingen en evaluatie. Naast samenwerkingsverbanden voor specifieke problemen streeft gebiedsgebonden politiewerk ook naar samenwerking met het grote publiek (en overheidsinstanties) om zo het vertrouwen in de politie te vergroten en samenwerking te stimuleren. In dit opzicht gaat het verder dan de samenwerkingsverbanden die zijn beschreven onder probleemgericht politiewerk. Politiekorpsen die de bredere algemene filosofie van gebiedsgebonden politiewerk toepassen, moeten ervoor waken dat de samenwerkingsverbanden die een ander doel dienen – namelijk het versterken van vertrouwen en samenwerking – de meer probleemoplossingsgerichte samenwerking en inspanningen die de filosofie van gebiedsgebonden politiewerk ook aanmoedigt, niet in de weg staan.

Deze verwarring ontstaat gemakkelijk als een probleemgericht project is gericht op een achterstandswijk. In dat geval moeten voor de start van het project alle afzonderlijke problemen waaruit het grotere probleem bestaat heel precies worden geïdentificeerd (zie Stap 14). In plaats van te trachten een relatie op te bouwen met het grote publiek, richt een probleemgericht project zich op het oplossen van de specifieke problemen van bijvoorbeeld drugsbanden, bedrijfsinbraken en uitgaansgeweld. Burgers of wijkbewoners kunnen soms een belangrijke bijdrage leveren aan het oplossen van deze afzonderlijke problemen, maar vaak gaat het dan bij elke kwestie weer om een totaal andere groep individuen. Samenwerking zoeken met een groot deel van de gemeenschap kan het vertrouwen tussen de politie en de gemeenschap versterken, waardoor het proces van probleemoplossing eenvoudiger kan verlopen. Maar zelfs zonder brede steun van de gemeenschap moeten problemen op een systematische manier worden aangepakt.

Het is ook belangrijk om het verschil tussen probleemgericht politiewerk en *broken windows*-politiewerk te begrijpen. Bij de eerstgenoemde methode ontstaan specifieke oplossingen door de oorzaken van elk probleem zorgvuldig en uitvoerig te analyseren. In tegenstelling daarmee is de *broken windows*-methode gebaseerd op een meer algemene oplossing: het algemene optreden tegen lichtere vormen van onbehoorlijk gedrag en het handhaven van de openbare orde wanneer criminaliteit uit de hand dreigt te lopen. Deze methode is gebaseerd op twee principes. Het eerste principe is dat alle kleine overtredingen samen opgeteld het gemeenschapsleven kapotmaken. Bijvoorbeeld: één papertje op straat gooien is niet zo erg, maar als iedereen het doet, verandert de buurt in een vuilnisbelt. Het tweede principe van *broken windows* is dat lichtere wetsovertredingen

zwaardere uitlokken. Bijvoorbeeld: leegstaande en dichtgespijkerde gebouwen worden vaak gebruikt als locaties voor het verhandelen van drugs en kunnen broedplaatsen zijn van zware criminaliteit. Dit belangrijke inzicht heeft ertoe geleid dat men in sommige steden harder optreedt tegen lichtere overtredingen.

Al het politiewerk vraagt discretie en *broken windows*-politiewerk vergt vaak belangrijke beslissingen van de politieagenten op straat. Daarom moet *broken windows* niet worden verward met *zero tolerance*. Dit laatste is vooral een politieke slogan die de politie onmogelijk écht kan uitvoeren omdat dat al snel zou resulteren in overvolle rechtszalen en een vervreemde bevolking. Het gaat erom uit te zoeken welke lichte wetsovertredingen leiden tot meer criminaliteit en welke niet. Bijvoorbeeld: managers van de metro in New York ontdekten dat jongemannen die over de draaihekken springen om gratis te kunnen reizen vaak ook diefstallen pleegden in datzelfde stelsel. Het aanpakken van zwartrijden droeg daarmee dus bij aan het verminderen van de zwaardere criminaliteit. Maar dezelfde managers kwamen er ook achter dat graffitispuiters normaal gesproken géén zwaardere overtredingen begaan. De succesvolle inspanningen om graffiti in te perken (zie Stap 41) hadden daarom ook géén daling in het aantal diefstallen tot gevolg.

Probleemgericht politiewerk richt zich ook op deze lichtere wetsovertredingen, zelfs wanneer niet te verwachten is dat er ergere problemen uit voort zullen komen. Het kan voorkomen dat bewoners van een bepaalde wijk zich zorgen maken over verkeer dat te hard rijdt, over parkeerproblemen of geluidsoverlast. Als deze klachten aan de criteria van een probleem voldoen (Stap 14) dan zijn ze relevant voor POP.

Zelfs wanneer er geen verwachting is dat de buurt zal verslechteren als deze problemen niet worden aangepakt.

Misdaadanalisten spelen een centrale rol in informatie-gestuurde politiewerk. Daarbinnen is grote behoefte aan correcte informatie om het politiewerk adequaat te kunnen richten. Informatiegestuurde politiewerk richt vooral de aandacht op de kwaliteit van het informatieproces. Maar daarmee is nog geen stappenplan geboden voor het hele proces van het ontwerpen en in de praktijk brengen van een initiatief om criminaliteit te verminderen, op de manier zoals de SARA-methode dat doet.

Ten slotte is probleemgerichte politiewerk - hoewel er enkele overeenkomsten zijn - niet hetzelfde als *CompStat*. In beide gevallen gaat het om herrichte aandacht voor problemen door de politie, maar *CompStat* concentreert zich normaal gesproken alleen op geografische hotspots, terwijl POP toe te passen is op een breed scala aan misdaadconcentraties. Hoewel het politieoptreden bij beiden wordt gestuurd door gegevens, is de verscheidenheid aan gegevens bij de POP-methode groter en zijn de analyses grondiger dan bij *CompStat*, dat vooral gericht is op het zo snel mogelijk verwerken en gebruiken van gegevens. *CompStat* maakt daarnaast bijna alleen maar gebruik van repressieve tactieken, terwijl POP deze gebruikt naast veel andere soorten reacties. *CompStat* kan korte termijn effecten hebben op geografische, criminele hotspots, die vaak geleidelijk afnemen en meer repressie vereisen. Een probleemgerichte aanpak streeft naar lange termijn oplossingen. Als *CompStat* wordt gebruikt als een eerstehulp-reactie en POP als een langere termijn behandeling, kunnen deze twee methodes goed samengaan.

Aanbevolen literatuur:

Wilson, James Q. and George Kelling (1982). *Broken Windows*. The Atlantic Monthly, maart: 29-38. Zie verder het literatuuroverzicht op pagina 134

Verschillen tussen probleemgericht politiewerk (POP) en andere strategieën

	Gericht op	Doelstelling	Redenen	Methode	Eerste stappen
Probleemgericht politiewerk	Specifieke, terugkerende criminaliteitsproblemen	De oorzaken van deze problemen wegnemen	Voorkomen is effectiever dan wetshandhaving		
Gebiedsgebonden politiewerk	Relaties tussen publiek en politie, organisatorische veranderingen, probleemoplossing	Proactieve preventie van criminaliteit en verstoring van de openbare orde en het versterken van het vertrouwen van de gemeenschap in de politie en steun aan de politie	Steun is van cruciaal belang voor de effectiviteit van politiewerk. Organisatorische veranderingen zijn van essentieel belang om veranderingen te bewerkstelligen, probleem-oplossing is een belangrijke methode voor het aanpakken van criminaliteit en verstoring van de openbare orde	Het opbouwen van vertrouwen door contact met bewoners en buurt-bijeenkomsten, zorgt voor organisatorische veranderingen als ondersteuning voor inspanningen, draagt bij aan probleemoplossing	Benoemen van een wijkagent, het vaststellen van problemen die aandacht vereisen, het vaststellen van organisatorische veranderingen die noodzakelijk zijn voor de ondersteuning van inspanningen
<i>Broken Windows</i>	Achterstandswijken	Voorkomen dat de wijkbewoners afglijden naar zware criminaliteit	Overlast in de kiem smoren	Ordehandhaving en optreden tegen onbehoorlijk gedrag	Vaststellen van een achterstandswijk
Informatie-gestuurde politiewerk	Het proces van verzamelen, analyseren en verspreiden van correcte informatie	Het baseren van politiestrategieën en tactieken op correcte inlichtingen	Actie is alleen effectief als deze gebaseerd is op inlichtingen	Bevorderen van de inlichtingencyclus van verzamelen, evalueren, samenvoegen, analyseren en verspreiden	Ontwikkelen van gegevensverzameling, -verwerking en -verspreiding
<i>CompStat</i>	Hevige geografische misdaadpatronen op de korte termijn	Het verminderen van criminele hotspots	Minder hotspots dringen de totale criminaliteit terug	Identificatie van hotspots door computer en intensieve patrouilles en wetshandhaving	Het in kaart brengen van criminaliteit en geografische verantwoordelijkheid

Stap 6: Wees specifiek over het aan te pakken misdrijf

Als de politie een specifiek soort misdrijf wil aanpakken, zoals autocriminaliteit of inbraak, dan kan aan jou worden gevraagd om dat delict in kaart te brengen en andere informatie te geven ter ondersteuning van de aanpak. Zulke algemene categorieën zijn echter veel te breed voor probleemgericht politiewerk. Ze omvatten teveel verschillende soorten misdrijven, die allemaal afzonderlijk moeten worden geanalyseerd. Neem bijvoorbeeld autocriminaliteit. Deze categorie kan de volgende misdrijven omvatten:

- Stelen van wieldoppen om door te verkopen of het stelen van kentekenplaten voor de verzameling.
- Inbreken in auto's om spullen te stelen die in de auto zijn achtergelaten.
- Inbreken in auto's om radio's en andere apparatuur te stelen.
- Joyriding door jongeren.
- Een auto stelen om een tijdelijk vervoersprobleem op te lossen.
- Een auto stelen om deze te gebruiken voor het plegen van een ander delict.
- Een auto stelen en houden.
- Het stelen van auto's om deze te strippen en de onderdelen te verkopen.
- Auto's stelen voor doorverkoop.
- Auto's stelen voor overzeese export.
- *Carjacking*.

Het is duidelijk dat deze misdrijven om uiteenlopende redenen en door verschillende typen criminelen worden gepleegd en dat hierbij sprake is van verschillende niveaus op het gebied van organisatie, kennis en vakkundigheid. Het stelen van wieldoppen is het eenvoudigst en het meest uitdagend en wordt veelal begaan door jeugdigen. Joyriding vereist meer moed en basiskennis over het starten en besturen van auto's. Auto's stelen voor de export is een veel gecompliceerder misdrijf, waarbij een hoge mate van organisatie met veel meer stadia is vereist en waarbij veel meer mensen betrokken zijn. De daders kunnen zowel onbetrouwbare zakenlieden als beroepscriminelen zijn. *Carjackings* worden gepleegd door meer meedogenloze, (ge)harde criminelen. Auto-inbraak is een typisch delict voor harddrugverslaafden.

Deze verschillen tussen misdrijven maken duidelijk waarom elk misdrijf op zijn eigen manier moet worden aangepakt. Joyriding is te beperken door een beter ingebouwd beveiligingssysteem zoals de startonderbreker. Zonder sleutel is een auto met een startonderbreker niet te starten. Deze manier van beveiliging is effectief, want moeilijk te omzeilen. Dankzij dit stukje elektronica is diefstal van auto's voor tijdelijk gebruik - zoals joyriding - de laatste tien jaar dan

ook scherp gedaald. Startonderbrekers kunnen *carjacking* echter niet voorkomen, omdat de autodieven met geweld de slachtoffers de sleutels afhandig maken – als de sleutel niet al in het contact zit. Het succes van de startonderbreker zou dus kunnen leiden tot meer *carjackings* of een andere manier om de sleutel in handen te krijgen: woninginbraak. Met voldoende technische vakkundigheid is de beveiliging van startonderbrekers op nog wel meer manieren te omzeilen. Daarom is autodiefstal voor de export door deze beveiligingsmaatregel niet tot nul gereduceerd. Maatregelen zoals strengere haven- en douanecontroles en moeilijker te vervalsen documenten blijven daarom belangrijk.

Het opsplitsen van een groter criminaliteitsprobleem in kleinere categorieën is slechts een eerste stap in het afbakenen van het onderwerp voor een probleemgerichte aanpak. Een voorbeeld is een POP-project in de stad Charlotte in de Amerikaanse staat North Carolina. Dit project richtte zich in eerste instantie op autodiefstallen in de binnenstad, maar toen het probleem nader was onderzocht werd ook de aanpak specifieker. Het werd gaandeweg duidelijk dat het probleem zich vooral voordeed op parkeerterreinen en in parkeergarages. In slechts één op de vijf gevallen ging het om diefstal van auto's die langs de kant van de weg of op eigen opritten waren geparkeerd. Uit een analyse van gegevens bleek dat het risico op diefstal op parkeerterreinen zes keer hoger was dan het risico op diefstal in parkeergarages, die over het algemeen vrij veilig zijn (zie Stap 27). Dit betekende dat het project zich kon richten op het verbeteren van de veiligheid van parkeerterreinen door het plaatsen van een hekwerk, het verbeteren van de verlichting en meer toezicht door bewakers. Dit is natuurlijk eenvoudiger en zinniger dan het al lage diefstalcijfer in parkeergarages verder terug proberen te dringen. Het afbakenen van het onderzoeksgebied van een POP-project verhoogt de kans op succes en zorgt ervoor dat de schaarse middelen daar worden ingezet waar ze het meeste verschil kunnen maken.

Het afbakenen van het onderzoeksgebied voor een POP-project kan ook betekenen dat het aan te pakken misdrijf te weinig voorkomt om de kosten van het project te rechtvaardigen. Of dit zo is, hangt af van de aard en ernst van het betreffende misdrijf. Als een paar wieldoppen zijn gestolen, is dat natuurlijk geen volledig POP-project waard. Daarentegen kan een POP-project op het terugdringen van relatief weinig voorkomende overvallen op buurtwinkels zich wél terugbetalen omdat het een ernstig misdrijf betreft dat bovendien gevoelens van onveiligheid kan aanwakkeren en in het ergste geval kan escaleren in moord.

“Omdat tot nog toe vooral aandacht is besteed aan breed geclassificeerde groepen van misdrijven, zoals nachtelijke inbraken, overvallen of autodiefstal, weten we nog weinig over de specifieke omstandigheden die aanleiding geven tot deze delictgroepen. Het is ook praktisch onmogelijk om daar iets zinnigs over te zeggen voor deze brede groepen misdrijven. Dit betekent dat we zeer geduldig moeten zijn en moeten proberen om de problemen rondom criminaliteit stap voor stap aan te pakken.”

Bron: Poyner, Barry (1986) *A Model for Action*. In: Situational Crime Prevention, Gloria Laycock en Kevin Heal (red.). Londen: Her Majesty's Stationery Office.

De ene inbraak is de andere niet

Electronicadiefstal en diefstal van geld/sieraden vereisen elk een eigen aanpak, zo betogen Barry Poyner en Barry Webb na bestudering van beide typen delicten. Dieven die uit zijn op contant geld en sieraden waren meestal te voet en richtten zich vaak op oudere huizen dichtbij de binnenstad. Dieven die uit zijn op electronica, zoals TVs en videorecorders, kwamen meestal met de auto en richtten zich op nieuwere, meer afgelegen buitenwijken. De auto is nodig om de goederen te vervoeren. Parkeerren moet dichtbij het doelwit gebeuren, maar niet zo dicht dat het opvalt. De ruimere opzet van de nieuwere buitenwijken creëren een ideale situatie voor dit soort inbraken. In geval van dit soort inbraken in buitenwijken vervangen door: pleiten Poyner en Webb voor natuurlijk toezicht op parkeerplaatsen en wegen door bewoners en voorbijgangers. Hun suggestie voor inbraak in oudere huizen dichtbij de binnenstad is een andere, namelijk techno-preventie en bewaking bij de ingang.

Bron: Poyner, Barry en Barry Webb (1991). *Crime Free Housing*. Oxford: Butterworth-Architecture.

Sommige ernstige misdrijven komen zo zelden voor dat het niet mogelijk is ze met probleemgericht politiewerk op lokaal niveau op een goede manier aan te pakken. Denk bijvoorbeeld aan schietpartijen op scholen. Probleemgericht politiewerk gaat uit van een zekere mate van herhaling van het misdrijf. Aan de hand hiervan zijn onderliggende oorzaken van het misdrijf af te leiden. Voor herhaaldelijk voorkomende misdrijven moeten het korps ervoor zorgen dat de gebruikelijke veiligheidsmaatregelen juist zijn toegepast en dat een goed uitgewerkt plan is over hoe te reageren als het bewuste misdrijf zich voordoet.

Hoewel het beter is om niet bij de oplossing te beginnen, zijn sommige aanpakken van bepaalde misdrijven zo veelbelovend dat ze kunnen bijdragen aan het afbakenen van de grenzen van een POP-project. Een voorbeeld is de aanpak van de eerdergenoemde overvallen op buurtwinkels. Uit onderzoek is gebleken dat de aanwezigheid van twee winkelmedewerkers de kans op een overval 's avonds en 's nachts sterk kan verlagen. Met dit in het achterhoofd is het interessant te onderzoeken hoeveel overvallen 's avonds en 's nachts plaatsvinden op buurtwinkels in de buurt. Als overvallen redelijk vaak voorkomen, kun je jouw team er misschien van overtuigen een POP-project op te zetten dat is gericht op deze nachtelijke overvallen. Je weet immers al een manier om die overvallen effectief aan te pakken. Verschillende problemen, gezamenlijke oplossingen

Tot slot: als na analyse van de gegevens blijkt dat het criminaliteitsprobleem sterk samenhangt met een ander probleem, dan kan het de moeite waard zijn de twee problemen samen aan te pakken. Wanneer je bijvoorbeeld werkt aan het aanpakken van gewelddadige overvallen op taxichauffeurs, kan het zijn dat je ontdekt dat deze verband houden met pogingen tot beroving. Dan kan het voordeliger zijn het project op zowel de berovingen als de gewelddadige overvallen te richten. Op die manier kun je wellicht een aantal maatregelen voorstellen waarmee beide problemen zijn te beperken.

Verschillende problemen, gezamenlijke oplossingen

Specifieke problemen in achterstandswijken of verwaarloosde appartementencomplexen moeten altijd apart worden onderzocht. Soms is het vanuit kosten oogpunt wel efficiënter de problemen gezamenlijk aan te pakken. In het onderstaande hypothetische voorbeeld is de laatstgenoemde oplossing, namelijk een portier en camerabewaking, de duurste van alle oplossingen. Maar de verwachting is ook dat dit voor alle genoemde problemen de meest effectieve oplossing is – en bovendien in één klap de drie problemen uit de wereld kan helpen.

Vastgestelde oplossingen (van goedkoop \$ naar duur \$\$\$\$\$)	Vernieling van liften	Diefstal van/uit auto's	Inbraken in appartementen
Begroeiing snoeien om het toezicht te verbeteren (\$)		**	**
Buurtwacht (\$)	***	*	*
Alarmen voor liften (\$\$)	****		
Elektronische toegang tot parkeerterreinen (\$\$)		****	****
Installatie van intercom (\$\$\$)	**		
Veiligheidspatrouille (\$\$\$\$)			
Raamsloten en deuren met dievenklauwen in appartementen (\$\$\$\$)	*	**	**
Portier en videobewaking in het hele complex (\$\$\$\$\$)	****	****	****

Noot: * Verwachte effectiviteit laag - *** Verwachte effectiviteit hoog

Stap 7: Laat je leiden door SARA – maar verdwaal niet!

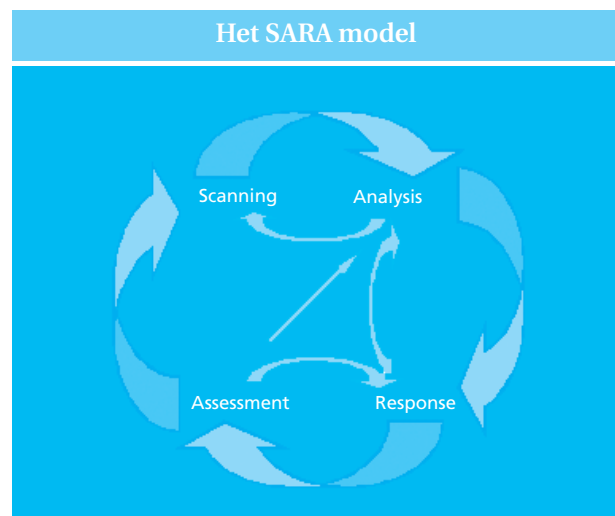
Bij probleemgericht politiewerk is het een vereiste om: (1) specifieke problemen zorgvuldig te definiëren (zie stap 14 voor de definitie van "probleem"); (2) diepteanalyses uit te voeren om oorzaken te begrijpen; (3) breed te zoeken naar oplossingen om deze oorzaken weg te nemen en blijvende vermindering van problemen te realiseren; en (4) te evalueren hoe succesvol deze activiteiten zijn geweest. Dit is een vorm van actieonderzoek: een gevestigde, sociaalwetenschappelijke methode waarbij onderzoekers naast beroepsbeoefenaren werken en hen helpen bij het formuleren en verfijnen van interventies totdat succes is bereikt. Dit is een tegenhanger van de gebruikelijke rol van onderzoekers, waarbij ze afzonderlijk van de beroepsbeoefenaren werken, achtergrondinformatie van de problemen verzamelen en onafhankelijke evaluaties uitvoeren. In actieonderzoek is de onderzoeker echter een integraal lid van het team. Dit is de rol van de criminaliteitsanalist. Je analyses moeten informatie leveren voor interventies en begeleiden deze in elke fase.

Je zult merken dat SARA jou en je team helpt om op schema te blijven. Nogmaals, SARA staat voor de vier stadia van probleemoplossing: *Scanning*, *Analysis*, *Response* en *Assessment* (evaluatie). Dit proces is vergelijkbaar met veel andere analytische processen, zoals het reguliere criminaliteitsanalyse proces van verzamelen, invoeren, veredelen, analyseren, verspreiden en feedback. Door het verdelen van het totale project in afzonderlijke fasen zorgt SARA ervoor dat de noodzakelijke stappen in de juiste volgorde worden gezet en voorkomt daarmee bijvoorbeeld dat geen oplossingen worden aangedragen voordat een probleemanalyse is uitgevoerd. Dit is een nuttig vangnet voor de natuurlijke neiging om direct actie te ondernemen, terwijl het probleem nog slechts vluchtig is gedefinieerd en geanalyseerd en men vergeten is te beoordelen wat de effecten daarvan op het probleem zijn.

Probleemoplossende projecten kunnen complex zijn. In actieonderzoek wordt van het team verwacht dat het door blijft gaan totdat succes is bereikt. De interventie wordt gaandeweg verfijnd en verbeterd in het licht van wat is geleerd van eerdere ervaringen. Het proces is niet noodzakelijkerwijs afgerond wanneer de evaluatie (*assessment*) is uitgevoerd. Als het probleem blijft bestaan, of van aard is veranderd, moet het team mogelijkerwijs opnieuw beginnen. Dit is weergegeven in de onderstaande figuur; de buitenste pijlen beschrijven de terugkoppeling tussen *assessment* en *scanning*.

De vier probleemoplossende stadia volgen elkaar echter niet altijd lineair op. De projecten volgen in feite zelden het lineaire pad van de eerste stadia *scanning* en *analysis* naar de stadia van *response* en *assessment*. Integendeel,

het proces heeft vaak *loops*, waarbij een analyse gaandeweg kan resulteren in een heroriëntatie van het project en vragen over mogelijke reacties kunnen leiden tot de behoefte aan nieuwe analyses. Hoe langer en ingewikkelder het project, des te waarschijnlijker is het dat meerdere van dergelijke *loops* ontstaan. De reeks kleine pijlen aan de binnenkant van de figuur illustreren dit dynamische proces. Men kan bijvoorbeeld van *scanning* alvast doorgaan met het implementeren van een korte-termijn noodmaatregel om het probleem te stabiliseren, terwijl tegelijkertijd een aanvullende analyse wordt uitgevoerd. Een evaluatie van deze korte termijn reactie kan iets toevoegen aan de analyse en bijdragen aan de formulering van een nieuwe reactie, die vervolgens wordt geëvalueerd. Dit kan teruggrijpen op de *scanning* fase omdat nieuwe informatie een herziening van de probleemdefinitie vergt of leidt tot de ontdekking van nieuwe problemen. Het kernpunt is dat de analyse en evaluatie betekenisvol zijn opgenomen in de volgorde van gebeurtenissen en men niet simpelweg van het scannen naar het nemen van actie springt en dan van een overwinning spreekt.

Een van ons (Clarke) heeft onlangs samen met Herman Goldstein gewerkt aan een project om de diefstal van CV-ketels en andere apparaten te verminderen uit in aanbouw zijnde huizen in Charlotte, North Carolina. De nieuwbouwprojecten lagen vaak in vrij afgelegen landelijke gebieden en waren onmogelijk effectief te besurveillanceen. Ze waren verder moeilijk om te beveiligen omdat de aannemers potentiële kopers aanmoedigden om het gebied 's avonds en in het weekend te bekijken. Omdat weinig daders gepakt zijn, weten we weinig over hen en over de manier waarop zij de apparaten van de hand deden. We hebben een breed scala aan mogelijke oplossingen overwogen, waaronder het opslaan van de apparaten in beveiligde containers op het gebied en het gebruik van draagbare alarmsystemen en beveiligingscamera's. Vervolgens kwamen we tot een oplossing die wordt gebruikt door sommige kleinere aannemers – het uitstellen van het installeren van apparaten tot het moment waarop de koper het huis betreft.

Veel aannemers stonden in eerste instantie negatief tegenover het idee. Verkoopmedewerkers geloofden dat de installatie van de apparaten een huis beter verkoopbaar maakte en dat de afwezigheid van apparaten, als dit in verband zou worden gebracht met diefstal, de kopers kan alarmeren over de buurt waar ze naartoe zouden verhuizen. Beïnvloeders waren van mening dat het leveren en installeren van apparaten in huizen op het moment dat ze bewoond zijn, moeilijker is dan het vooraf leveren en installeren. Sommigen geloofden ten onrechte dat de bouwinspecteurs het huis niet als geschikt voor bewoning zouden verklaren, tenzij de apparaten aanwezig waren. Anderen geloofden ten onrechte dat dit een eis was voor het verkrijgen van een hypotheek. Ten slotte zou individuele installatie betekenen dat de aannemers niet langer afspraken met bouwinspecteurs zouden kunnen maken voor het afgeven van een certificaat voor verkoop onder groothandelsvoorwaarden.

Omdat de oplossing zoveel voordelen had, besloten we terug te keren naar de analysefase om antwoorden te vinden op de bezwaren van de aannemers. Uiteindelijk werd deze informatie nuttig om de aannemers te overtuigen van de oplossing waarmee het aantal diefstallen van apparaten werd verminderd.

Dit toont aan dat probleemgericht politiewerk een proces is waarbij het gaandeweg verkrijgen van gegevens en informatie het project nieuwe invalshoeken geeft, meer vragen oproept, leidt tot herdefiniëring en zelfs tot veranderingen in focus. Zodra een veelbelovende respons is geïdentificeerd, moeten kosten en baten diepgaand worden geanalyseerd. Het alternatief van het uitvoerig verkennen van alle mogelijke maatregelen, heeft als risico dat het project het momentum en het draagvlak bij de berokkenen verliest.

SARA: vijf kenmerken

Paul Ekblom van het *British Home Office* heeft recentelijk een ontwikkeling van SARA voorgesteld die bestaat uit: Intelligence, Interventie, Realisatie, Betrokkenheid en Impact. De 5 kenmerken worden ondersteund door een overvloed aan praktische concepten en gereedschappen.

Een samenvatting kan gevonden worden op:
www.crimereduction.gov.uk of www.idi.ucl.ac.uk

Aanbevolen literatuur:

Clarke, Ronald and Herman Goldstein (2002). *Reducing Theft at Construction Sites: Lessons from a Problem-Oriented Project*. Crime Prevention Studies, volume 13, edited by Nick Tilley. Monsey, New York: Criminal Justice Press. (accessible at: www.popcenter.org/library.htm)

Eck, John (2003). *Why Don't Problems Get Solved? Community Policing: Can It Work?*, edited by Wesley Skogan. Belmont, California: Wadsworth.

Stap 8: Gebruik de criminaliteitsdriehoek

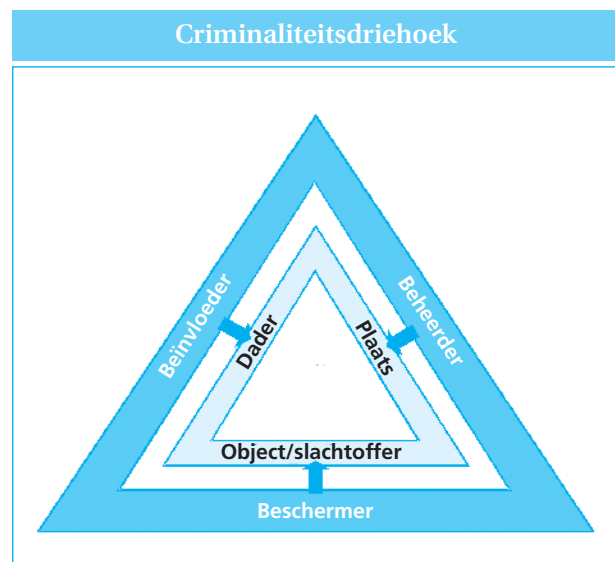
De meeste criminologische theorieën richten zich op wat mensen 'crimineel' maakt. Zij verwijzen voor de oorzaken van crimineel gedrag naar heel abstracte factoren, zoals opvoedingspraktijken, genetische achtergrond en psychologische of sociale processen. Het toetsen van die theorieën is vaak een hele toer, terwijl de wetenschappelijke validiteit ervan nogal eens wil verschillen of soms zelfs geheel onbewezen is. De beleidsimplicaties die eruit voortvloeien vallen meestal ver buiten het werkterrein van de politie. Eén stroming binnen de criminologie, de zogenaamde omgevingscriminologie (en een variant daarop, de zogenaamde *crime science*) levert echter wel praktische aanknopingspunten op voor het dagelijkse politiewerk. Dit komt omdat deze variant zich richt op de directe situationele oorzaken van criminaliteit, met inbegrip van de verleidingen, de gelegenheid en de al dan niet voldoende bescherming van het doelwit. In de omgevingscriminologie spelen enkele kernconcepten en –modellen een centrale rol, waaronder de criminaliteitsdriehoek.

De criminaliteitsdriehoek (ook bekend als de misdaad-driehoek) is afkomstig uit een van de belangrijkste theorieën uit de omgevingscriminologie: de *routine activity theory*. Deze theorie, die oorspronkelijk geformuleerd is door Lawrence Cohen en Marcus Felson, stelt dat criminaliteit ontstaat wanneer een potentiële dader en een geschikt doelwit samenkomen op een bepaalde tijd en plaats, zonder dat een adequate beïnvloeder of beschermer aanwezig is. Potentiële daders zijn volgens deze theorie in alle denkbare situaties voorhanden, omdat normale menselijke hebzucht en egoïsme in de meeste gevallen criminele drijfveren afdoende verklaren. De theorie maakt ook geen onderscheid tussen een menselijke slachtoffer of een 'ding', omdat beide het doel van de dader kunnen zijn. Bij een adequate toezichtouder of beschermer kan het zowel gaan om menselijke actoren als om technische beveiligingsapparatuur. Maar op deze manier is de oorspronkelijke criminaliteitsdriehoek ontstaan met de drie zijden, die elke staan voor de dader, het doelwit en de locatie of plaats (zie de binnenste driehoek van de figuur).

De binnenste driehoek helpt ervoor uw aandacht te richten op alle drie de componenten van een criminaliteitsprobleem. De politie is gewend om een probleem te benaderen aan de hand van de betrokken dader(s) – de vraag hoe de identiteit van de dader kan worden achterhaald en hoe deze in de kraag kan worden gevat, staat voor de politie van oudsher centraal. POP vraagt echter om rekening te houden met een breder scala van factoren; daarom is ook inzicht nodig in de slachtoffers en de betrokken plaatsen.

In de meest recente versie van de criminaliteitsdriehoek is een buitenste driehoek opgenomen, waarin ook de 'controllers' staan, ofwel de verantwoordelijken die invloed hebben op de drie originele elementen (zie figuur):

- Voor het doelwit/slachtoffer is dit de beschermer of beïnvloeder uit de oorspronkelijke formulering van de *routine activity theory* – het gaat hierbij om mensen die zichzelf en hun eigen bezittingen beschermen, of de bezittingen van familieleden, vrienden en collega's. Ook politie en particuliere beveiliging kunnen hier natuurlijk een rol spelen.
- De dader kent vaak een beïnvloeder: iemand die de dader goed kent en die in de positie is om enige controle uit te oefenen over diens handelen. Deze beïnvloeders zijn bijvoorbeeld ouders, broers en zussen, leraren, vrienden en echtgenoten. De reclassering of andere autoriteiten worden gezien als een uitbreiding of vervanging van de normale uitvoering.
- Voor de plaats is de beheerder van belang: de eigenaar of de daardoor aangewezen persoon die enige verantwoordelijkheid draagt voor de controle op het gedrag in de specifieke locatie, zoals een buschauffeur of een leraar op school, de eigenaar van een bar, de verhuurder van een huurwoning, de steward of stewardessen van een luchtvaartmaatschappij.

De criminaliteitsdriehoek is de basis voor een ander nuttig analytisch instrument: een indeling van de drie belangrijkste soorten problemen waar de politie mee geconfronteerd wordt en een theorie over hoe deze problemen zich voordoen. John Eck en William Spelman karakteriseren deze problemen plastisch met de begrippen 'wolf-', 'eend-' en 'krot'-problemen.

1. Recidiveproblemen hebben betrekking op criminelen die zich op verschillende doelen op verschillende plekken richten. Dit zijn vraatzuchtige wolven. Een gewapende overvaller die een aantal verschillende banken overvalt, is een voorbeeld van een zuiver wolfprobleem. Wolfproblemen treden op wanneer criminelen een neus hebben voor kwetsbare doelen en plaatsen. De verantwoordelijken voor deze doelen en plaatsen kunnen proberen om toekomstige aanvallen voorkomen, maar de daders verplaatsen zich dan naar andere doelen en plaatsen. Het gebrek aan controle door de verantwoordelijken draagt dus bij aan het creëren van wolfproblemen.
2. Eindproblemen zijn problemen met betrekking tot slachtoffers die herhaaldelijk worden aangevallen door verschillende daders. Taxichauffeurs die herhaaldelijk en op verschillende locaties worden beroofd door verschillende mensen vormen een zuiver eindprobleem. Eindproblemen treden op wanneer een slachtoffer voortdurend in interactie is met potentiële daders op verschillende plaatsen, maar niet leert om voorzorgsmaatregelen te nemen, en wanneer de beschermers afwezig of ondoeltreffend zijn.
3. Bij herhaalde locatieproblemen bestaan interacties tussen verschillende daders en verschillende doelwitten op dezelfde plaats. Dit zijn krot- of ongerechtigheidsproblemen. Een voorbeeld van een krotprobleem is een bar waar vaak gevechten plaatsvinden, maar altijd tussen verschillende mensen. Krotproblemen doen zich voor wanneer nieuwe potentiële daders en nieuwe potentiële doelwitten elkaar treffen op een plaats waar het beheer niet effectief is. Dit is vragen om moeilijkheden.

Eysink Smeets (2007) schetste vrijwel dezelfde indeling in wellicht wat herkenbaarder termen. Hij beschreef de *Hot Triangle*, waarin de drie hoeken worden ingenomen door de *Hot Shots* (de veelplegers die hierboven de wolven worden genoemd), de *Hot Victims* (de herhaald slachtoffers, hierboven de eenden) en de Hotspots.

Belangrijk om hierbij op te merken is dat wolf-, eend- en krotproblemen in pure vorm zeldzaam zijn. Bij de meeste problemen is sprake van een mengvorm. Er moet dan gekeken worden welke vorm dominant is in het probleem: wolven, eenden of krotten?

Criminaliteit kan ontstaan wanneer alle inwendige onderdelen van de driehoek aanwezig zijn en alle uiterlijke elementen zwak of afwezig zijn. Als potentiële daders bijvoorbeeld voortdurend aanwezig zijn, maar misdaden zich alleen voordoen wanneer de beschermers afwezig zijn, kan het een oplossing zijn om de beschermers te herschikken. Vraag jezelf af: hoe ziet de criminaliteitsdriehoek eruit vóór, tijdens en na misdaden?

Een goed begrip van hoe problemen verband houden met mogelijkheden voor criminaliteit, vergemakkelijkt het bedenken van mogelijke oplossingen. Recidive van daders kan bijvoorbeeld worden verminderd door de beïnvloeders beter te benutten. Slachtoffers kunnen worden geholpen bij het verkleinen van de kans op herhaald slachtofferschap. En plaatsen waar zich structureel problemen voordoen, zoals bepaalde scholen, bars of parkeerplaatsen, kunnen worden aangepast. Kortom, het kan helpen om de zes aspecten van de criminaliteitsdriehoek bij het verzamelen van data bewust in aanmerking te nemen. Praktische oplossingen liggen dan binnen handbereik.

Wat is *Crime Science*?

Traditionele criminologie streeft naar begrip van psychologische en sociale krachten die ervoor zorgen dat mensen crimineel worden. Dit in de hoop manieren te vinden om deze oorzaken te veranderen. *Crime Science* (misdadwetenschap) heeft een radicaal andere benadering. Het richt zich niet op het 'hoe' en 'waarom' criminelen zo gemaakt of geworden zijn, maar puur op de criminaliteit als gebeurtenis. *Crime Science* zoekt manieren om gelegenheden en verleidingen te verminderen en het risico van criminaliteit te vergroten. Om dit te doen wordt geput uit in een breed scala van disciplines, waaronder de psychologie, geografie, geneeskunde, stedenbouw en architectuur. *Crime Science* beoogt uitdrukkelijk te worden beoordeeld op de mate waarin het helpt om de criminaliteit te verminderen in onze straten, huizen en bedrijven.

Bron: Jill Dando Instituut voor Criminaliteitswetenschap (2004). www.jdi.ucl.ac.uk

Zie verder het literatuuroverzicht op pagina 134.

Stap 9: De gelegenheid maakt de dief

Voor omgevingscriminologen is de leus 'de gelegenheid maakt de dief' meer dan een populair gezegde; het is de basis van hun benadering. Zij geloven dat wanneer de gelegenheid toeneemt, de criminaliteit dat ook zal doen. Om te kijken of je het hier mee eens bent, moet je je gedachten eens laten gaan over het volgende scenario van Gloria Laycock en Nick Tilley van het Jill Dando Institute of Crime Science:

Stel je voor dat er geen enkele situationele controle meer is; geen sloten, geen douanecontroles, een bakje wisselgeld bij een parkeerautomaat waaruit iedereen kan pakken, zonder pasje boeken lenen uit de bibliotheek, geen bagagecontrole op het vliegveld, geen kaartcontrole in de trein, geen verkeerslichten, et cetera. Zou er dan geen verandering optreden in de hoeveelheid criminaliteit en overlast?

Als je gelooft dat criminaliteit en overlast in dat geval zeker toe zullen nemen, dan geloof je ook dat gelegenheid een oorzaak van criminaliteit is. Opmerkelijk is dat de meeste criminologen het hier niet mee eens zijn. Zij geloven dat gelegenheid alleen kan bepalen wanneer en waar criminaliteit plaatsvindt, maar niet óf het plaatsvindt. Óf criminaliteit plaats vindt, hangt in hun opzicht volledig af van de neiging van daders en al deze neigingen samen bepalen de hoeveelheid criminaliteit in de samenleving.

Het is echter zo dat criminaliteitscijfers net zo goed bepaald worden door gelegenheden die voortkomen uit de fysieke en sociale ordening in de samenleving, als door de houding en instelling van de bevolking. Dit is moeilijk aan te tonen zonder experimenten uit te voeren, maar het zou onethisch zijn om nieuwe gelegenheden te creëren voor inbraken en overvallen en dan af te wachten wat er gebeurt. Hoewel, er zijn experimenten uitgevoerd met lichte overtredingen. In de twintiger jaren gaven onderzoekers kinderen de kans om te spieken tijdens toetsen, om te liegen over het feit dat ze oneerlijk waren geweest en om munten te stelen die bij raadsels werden gebruikt. Andere onderzoekers hebben brieven over straat gestrooid die al geadresseerd en gefrankeerd waren en waarbij in sommige geld zat, om te kijken of deze alsnog verstuurd zouden worden. In een derde groep van laboratoriumexperimenten zijn respondenten geïnstrueerd anderen te straffen voor het negeren van testinstructies door middel van elektrische schokken met de testapparatuur. Hierbij werden overigens geen echte schokken toegediend.

De resultaten van deze experimenten ondersteunen de rol van de gelegenheid als oorzaak voor criminaliteit. De meeste respondenten, zelfs degenen die de verleiding in

het algemeen konden weerstaan, maakten van sommige gelegenheden gebruik om zich oneerlijk en agressief te gedragen. Gelegenheden die zich niet hadden voorgedaan als deze respondenten niet aan het experiment hadden deelgenomen. Deze kleine overtredingen kunnen echter niet worden gegeneraliseerd naar misdrijven als beroving en autodiefstal. We moeten daarom op zoek naar ander bewijsmateriaal voor het belang van de gelegenheid voor het veroorzaken van criminaliteit.

Zelfmoord en gelegenheid. Zelfmoord is geen misdrijf maar de algemene gedachte is wel dat zelfmoord, net als veel misdrijven, vanuit een sterke motivatie gepleegd wordt. Er is echter uit het Verenigd Koninkrijk duidelijk bewijs dat de gelegenheid een grote rol speelt bij zelfmoord. Gedurende de jaren vijftig is in het Verenigd Koninkrijk ongeveer de helft van het aantal zelfmoorden gepleegd met gas dat een dodelijke hoeveelheid koolmonoxide bevatte (CO). Dit fenomeen werd bekend als 'je hoofd in de gasoven steken'. In de jaren zestig werd gas steeds vaker gemaakt van olie in plaats van kolen. Dit nieuwe gas bevatte minder koolmonoxide en het aantal zelfmoorden door middel van gas begon af te nemen. In 1968 werd nog maar 20 procent van de zelfmoorden met gas gepleegd. In die periode werd het eerder genoemde gefabriceerde gas vervangen door aardgas uit de Noordzee. Hierin zit geen koolmonoxide wat het vrijwel onmogelijk maakt om er zelfmoord mee te plegen. Halverwege de jaren zeventig was het gebruik van gas bij zelfmoorden gedaald tot minder dan 1 procent.

Erg verrassend is dat mensen die zelfmoord wilden plegen niet massaal zijn overgestapt op andere methoden. De tabel laat zien dat het aantal zelfmoorden tussen 1958 en 1976 is gedaald met bijna 30 procent van 5.298 naar 3.816. Het feit dat de daling plaatsvond tijdens een economische crisis, zou doen verwachten dat het aantal zelfmoorden juist zou stijgen, wat ook daadwerkelijk het geval was in andere Europese landen. Nee, mensen stapten niet over op andere methoden omdat deze allemaal nadelen hadden. Een overdosis is veel minder dodelijk dan koolmonoxide. Opknoping vereist zowel meer kennis als moed. Over een vuurwapen kan niet iedereen beschikken. Daarbij kan een schot resulteren in verminking in plaats van de dood. Gas was daarentegen makkelijk beschikbaar in vrijwel alle huizen. Het was zeer dodelijk en het gebruik was bloed- en pijnloos. Het is niet verassend dat deze methode zo lang de voorkeur genoot en dat toen de gelegenheid om gas te gebruiken verdween, het aantal zelfmoorden ook afnam.

Aantal zelfmoorden in Engeland en Wales 1958-1977

Jaar	Totaal zelftotaal	Zelfmoorden met gas	Procent van moorden
1958	5.298	2.637	49,8
1960	5.112	2.499	48,9
1962	5.588	2.469	44,2
1964	5.566	2.088	37,5
1966	4.994	1.593	31,9
1968	4.584	988	21,6
1970	3.940	511	13,0
1972	3.770	197	5,2
1974	3.889	50	1,3
1976	3.816	14	0,4

Bron: *Mortality Statistics, England and Wales: Causes*.
London: Her Majesty's Stationery Office, Annual.

Moorden en gelegenheid. Gelegenheid speelt ook een belangrijke oorzakelijke rol bij moord, zo blijkt uit een vergelijking die in de jaren '80 is uitgevoerd tussen moordcijfers uit de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk. Tussen 1980-1984, de onderzoeksperiode, was het aantal moorden in de Verenigde Staten 8,5 keer zo hoog als in Engeland en Wales. Het aantal moorden dat met een (hand)vuurwapen werd gepleegd was respectievelijk 63 en 75 keer zo groot. In heel Engeland en Wales (ongeveer 50 miljoen inwoners) vonden in deze periode slechts 57 moorden met een handvuurwapen plaats. In de Verenigde Staten, met een populatie van ongeveer 230 miljoen inwoners (iets minder dan vijf keer zoveel) zijn in totaal 46.553 mensen vermoord met een dergelijk wapen.

Bovenstaande redenering werd wel afgewezen omdat de totale criminaliteitscijfers in die periode in de Verenigde Staten over het algemeen hoger lagen dan in Engeland en Wales. In de afgelopen vijftien jaar zijn de totale criminaliteitscijfers van beide landen op een meer vergelijkbaar niveau gekomen zodat er nu weinig verschil meer is, echter met moord als opvallende uitzondering. In de Verenigde Staten ligt het aantal moorden nog altijd veel hoger omdat veel meer mensen daar vuurwapens (vooral handvuurwapens) bezitten dan in het Verenigd Koninkrijk. Zelfs de politie in het Verenigd Koninkrijk draagt niet altijd een vuurwapen! De kans om neergeschoten te worden bij een conflict is dus veel groter in de Verenigde Staten dan in het Verenigd Koninkrijk. Vergelijkbare, maar minder opvallende bevindingen worden zichtbaar als moordcijfers uit de Verenigde Staten en Canada met elkaar vergeleken worden (zie tekstkader hieronder). Samen laten deze vergelijkingen zien dat de beschikbaarheid van vuurwapens (een gelegenheidsfactor) een belangrijke causale rol speelt bij moord.

Het volgen van de argumenten in deze stap en het accepteren van het feit dat gelegenheid criminaliteit veroorzaakt, betekent niet dat het belang van andere oorzaken - zoals aangeboren eigenschappen, gebroken gezinnen en inconsistente opvoeding - genegeerd moeten worden. Maar er is weinig dat je kunt doen om iemands persoonlijkheid, het aantal echtscheidingen of een slechte vorm van ouderschap te veranderen. De criminogene situaties waarin mensen zich bevinden kunnen echter wel aangepast worden. Begrijpen dat de gelegenheid de dief maakt zal je helpen je aandacht te richten op praktische middelen voor de criminaliteitspreventie en je helpen deze middelen te verdedigen tegen kritiek.

Vuurwapens en moord in de Verenigde Staten en Canada

Een klassieke studie vergeleek de cijfers van moorden en aanrandingen in Seattle (Verenigde Staten) en Vancouver (Canada) van 1980-1986 om de effecten van de beschikbaarheid van (hand)vuurwapens op criminaliteit te testen. Alhoewel Vancouver grotendeels vergelijkbaar is met Seattle, heeft Vancouver een meer restrictieve aanpak van vuurwapenbezit. De studie wees uit dat een grotere beschikbaarheid van (hand)vuurwapens het moordcijfer doet stijgen. De belangrijkste bevindingen waren:

- Het verschil tussen de aanrandingscijfers in de twee steden is klein.
- Het risico op moord was in Seattle significant hoger dan in Vancouver, vooral te wijten aan een vijf keer grotere kans om vermoord te worden met een (hand)vuurwapen in Seattle.
- Voor wat betreft het aantal moorden zonder vuurwapens zat er maar weinig verschil tussen de twee steden.

Bron: Sloan, John e.a. (1988). "Handgun Regulations, Crime, Assaults, and Homicide." *The New England Journal of Medicine*, 319: 1256 - 1262.

Aanbevolen literatuur:

Felson, Marcus and Ronald Clarke (1998). *Opportunity Makes the Thief*. Police Research Series, Paper 98. London: Home Office.

Stap 10: Plaats jezelf in de schoenen van de daders

Probeer, wanneer je een criminaliteitsprobleem analyseert of denkt aan oplossingen, de misdaad steeds vanuit het perspectief van de daders te zien. Tracht te begrijpen waarom ze de criminaliteit plegen – niet de achterliggende sociale of psychologische oorzaken, maar de directe voordelen die ze zoeken. Een radicale criticus van de criminologie wees er dertig jaar geleden al op dat het niet de genen van de bankovervallers zijn die ze door de deuren van de bank doen stappen: ze overvallen banken omdat ze rijk willen worden.

In veel gevallen van diefstal en roof zijn de voordelen evident, maar ze zijn misschien niet zo duidelijk voor het geweld van bendes of zogenaamd 'zinloos' vandalisme en graffiti. In feite kan graffiti het territorium markeren van een jeugdbende, het kan aanwijzen waar drugs kunnen worden gekocht of het kan simpelweg een manier zijn om op te scheppen. Weten welke van deze redenen aan de orde zijn, helpt om een probleemoplossend project goed te focussen en de relevante factoren te ontrafelen. Het kan ook het projectteam helpen om oplossingen te identificeren. Zo slaagde het metrobedrijf in New York City er pas in om een eind te maken aan het graffiti-probleem zodra ze de motivatie van de taggers begrepen. Die wilden 'hun werk tentoonstellen' op de wagons die langs de metrolijnen reisden (zie Stap 41).

Leren hoe de daders misdrijven plegen is net zo belangrijk als waaróm ze die plegen. De rationele keuzetheorie is behulpzaam bij het denken over deze vragen. De naam is misleidend omdat de theorie niet veronderstelt dat daders hun misdrijven zorgvuldig plannen; de theorie gaat er alleen vanuit dat daders proberen zichzelf te bevoordelen met hun misdaden, wat rationeel genoeg is. De theorie gaat er zelfs niet vanuit dat daders slagen in het verkrijgen van de voordelen die ze zoeken. Dit komt doordat ze zelden over alle informatie beschikken die ze nodig hebben, niet genoeg tijd besteden aan het plannen van hun acties, risico's nemen en fouten maken. Dit is hoe we ons allemaal gedragen tijdens het nemen van alledaagse beslissingen; theoretici noemen dit 'beperkte (of gebonden) rationaliteit'.

Daders moeten vaak snel beslissen hoe ze hun doelen kunnen bereiken en hoe ze weg kunnen komen zonder te worden gepakt. Daderinterviews kunnen je helpen te begrijpen hoe ze zulke beslissingen maken. De COPS-gids - over het interviewen van daders - helpt bij het overwinnen van juridische en technische problemen rond het voeren van dergelijke interviews. (Zie: aanbevolen literatuur). Verrassend genoeg is het gewoonlijk niet al te moeilijk om daders aan het praten te krijgen, vooral als je jezelf beperkt tot de algemene aard van het probleem dat je probeert op te lossen en specifieke vragen over de misdaden die ze zelf pleegden

vermijdt. Daders zijn geen uitzondering op de regel dat we genieten van het praten over onszelf en het werk dat we doen. Aan de andere kant is altijd enige scepsis geboden, want mensen die frequent wetten overtreden, kunnen ook de gewoonte hebben om te overdrijven en te liegen.

Martin Gill van de Britse University of Leicester interviewde eens een ervaren dader in de gevangenis. Toen het gesprek kwam op het misdrijf dat had geresulteerd in zijn aanhouding, vroeg Gill: "Dacht je dat je gepakt zou worden?" De gevangene leunde achterover in zijn stoel en staaarde hem lang aan voordat hij zei: "Ik had nooit gedacht van iemand van de universiteit zo'n stomme vraag te krijgen. Dacht je dat ik het gedaan had, als ik dacht dat ik gepakt zou worden?"

Als je geen daders kunt interviewen, probeer dan het verloop van een misdaad te verbeelden (zie Stap 35). Wat doe je in ieder stadium? Hoe kies je de doelen? Hoe kun je slachtoffers overmeesteren of bedriegen? Hoe ontsnap je aan de politie of stel je de goederen veilig? Zelfs als je niet al deze vragen over de modus operandi kunt beantwoorden, kan een poging om de geest van de dader binnen te komen helpen bij het vinden van adequate acties. Dit is geen uitnodiging om je te wagen aan een psychoanalyse. In plaats van te wroeten in het onderbewustzijn van de dader, zou je de tastbare voordelen die de dader zoekt moeten proberen te begrijpen en hoe hij het misdrijf kan plegen zonder teveel moeite te doen en risico te lopen. Dat is wat Paul Ekblom van het *Home Office Research Department* bedoelt wanneer hij probleemoplossers adviseert te 'denken als een dief'.

Paul Ekblom interviewde dieven die in de Londense metro actief waren. Zij vertelden hem dat ze bij de bordjes gingen staan die waarschuwden dat er 'zakkenrollers' opereerden. Bij het zien van zo'n bord klopten reizigers - om zich gerust te stellen - op de zak waar hun portemonnee zat. Dit gaf de dieven een nuttige aanwijzing.

Een alternatief voor het interviewen van je eigen verzameling daders is het opzoeken van literatuur over interviews met vergelijkbare dadergroepen. Omgevingscriminologen hebben onze kennis over de werkwijzen van criminelen sterk uitgebreid door autodieven, straatrovers, winkeldieven, inbrekers en overvallers te interviewen. Dergelijke daders zijn misschien niet helemaal identiek aan je eigen groep, maar een zorgvuldige bestudering van de onderzoeksresultaten kan bruikbare hypothesen opleveren voor je eigen probleem.

Gewapende overvallers aan het woord

Motieven

"Je zit daar alleen en je voelt je licht in je broekzak, je huur moet betaald worden, er liggen rekeningen voor gas en licht, incassobureaus sturen je de hele tijd brieven, en je zegt, 'Ik wou dat ik wat geld had. Ik heb wat geld nodig'. Dat zijn de 'khebnietsen'. ['khebnietsvandit en 'khebnietsvandat']. Je begint te trippen want je hebt geen geld en de wolven staan voor de deur... [Na mijn laatste overval] gaf ik mijn huisbaas wat geld en stuurde een beetje geld naar de elektriciteitsmaatschappij, een beetje naar het gasbedrijf. Ik had nog zo'n twintig of dertig dollar in mijn zak. Ik haalde wat bier, sigaretten en [besteedde] wat aan een bolletje [cocaine]; even een minuutje plezier voor mezelf" (p. 43 - 44).

Voordelen van overvallen

"Overvallen is het snelste geld. Overvallen is hoe je snel het meeste geld krijgt... Bij inbreken moet je de buit verkopen en het geld krijgen. Drugs, dan krijg je met teveel mensen te maken, [een] hoop mensen. Je gaat een zakje van vijftig of honderd dollar verkopen, nog een zakje van vijftig of honderd dollar aan de ander, dat duurt te lang. Maar als je uitvindt waar het cash geld zit en je gaat het gewoon halen, krijg je het allemaal in een stapeltje" (p. 51 - 52).

Het slachtoffer kiezen

"Kijk, ik weet de plaatsen [voor het vinden van goede doelen om te beroven]. Gewoonlijk ga ik naar alle plekken waar dope mensen hangen... maar ik [heb ook] mensen gedaan die bij geldautomaten vandaan kwamen" (p. 78).

"Dat is alles wat ik gedaan heb drugdealers overvallen... die gaan niet de politie bellen. Wat gaan zij de politie vertellen? Hij heeft mijn dope gestolen? Zij zijn het makkelijkste aas voor me. Ik wil geen onschuldige mensen kwaad doen, ik heb eigenlijk alleen met drugdealers te maken" (p. 64).

Geweld

"Nou, als [het slachtoffer] een beetje twijfelt, dan word je een beetje agressief en je duwt ze... Ik pak misschien [het] pistool en mep ze daarmee op hun kop. "Kom op met dat geld en stop met dat gezeik of anders krijg je echte problemen!" Normaal, wanneer ze zien dat je het echt meent... dan komen ze er wel mee voor de dag" (p. 109)

Bron: Wright, Richard en Scott Decker (1997). *Armed Robbers in Action*. Boston: Northeastern University Press.

Aanbevolen literatuur:

Decker, Scott (2004). *Using Offender Interviews to Inform Police Problem-Solving*. Tool Guide No. 3. Problem-Oriented Guides for Police, Problem Solving Tool Series. Washington, D.C.: Office of Community Oriented Policing Services, U.S. Department of Justice. (Toegankelijk via www.popcenter.org en www.cops.usdoj.gov).

Zie verder het literatuuroverzicht op pagina 134.

Stap 11: Verwacht dat de dader zal reageren

Daders maken hun keuzes op basis van hun percepties van kansen. Begrijpen hoe daders dingen zien is belangrijk voor het voorkomen van criminaliteit, omdat bijna alle criminaliteitspreventie gaat over het veranderen van de percepties die daders hebben over hun mogelijkheden om tot criminaliteit over te gaan. Sommige preventieprogramma's werken rechtstreeks in op de perceptie van daders, zoals wanneer politie daders informeert dat ze goed in de gaten worden gehouden. Maar de meeste preventieve maatregelen werken via een of meer tussenstappen, zoals in projecten om eigendommen te merken, waarbij bewoners raamstickers krijgen en zo hun deelname tonen. Veranderingen in de omgeving veranderen de perceptie van daders. Die percepties beïnvloeden hun gedrag, wat op hun beurt weer criminaliteitspatronen verandert.

In veel gevallen zien overtreders door preventieve maatregelen af van verdere criminele activiteiten. Ze kunnen ook de positieve onbedoelde effecten hebben van: (1) terugdringen van de criminaliteit verder dan de reikwijdte van de maatregelen, wat bekend staat als de 'verspreiding van voordelen' (zie stappen 13 en 47); en (2) vermindering van criminaliteit voordat ze daadwerkelijk zijn uitgevoerd, bekend als 'anticiperende voordelen' (Stap 52). Preventieve maatregelen hebben echter niet altijd het gewenste effect, soms omdat overtreders helemaal niet in de gaten hebben dat er interventies hebben plaatsgevonden. Daders kunnen bijvoorbeeld blijven doorgaan ondanks dat de politie heimelijk toezicht houdt, zodat ze niet door hebben dat de pakkans is toegenomen. In andere gevallen kunnen overtreders zich in negatieve zin aanpassen aan preventieve maatregelen. Zulke negatieve aanpassingen omvatten verplaatsing en aanpassing op langere termijn.

- Verplaatsing treedt op wanneer daders hun gedrag veranderen om preventieve acties te dwarsbomen. Verplaatsing is het tegenovergestelde van verspreiding van de voordelen. Verplaatsing is een mogelijke dreiging, maar het is zeker niet onvermijdelijk. Uit literatuurstudies blijkt dat veel situationele preventieprogramma's niet of nauwelijks te maken kregen met verplaatsingseffecten, en wanneer verplaatsing plaatsvond, compenseert het zelden alle preventievoordelen (Stap 12).

- Aanpassing verwijst naar een lange termijn proces waarbij de daderpopulatie (als geheel) nieuwe kwetsbaarheden voor misdaad ontdekt nadat preventieve maatregelen een tijd in gebruik zijn. Wanneer Paul Ekblom, Ken Pease en andere onderzoekers dit verschijnsel bespreken, gebruiken zij vaak de analogie van een wapenwedloop tussen preventiespecialisten en plegers. We kunnen dus verwachten dat vele misdaden die zijn teruggedrongen door preventieve maatregelen na verloop van tijd weer terugkomen zodra de plegers nieuwe methoden hebben ontdekt of profiteren van nieuwe gelegenheden.

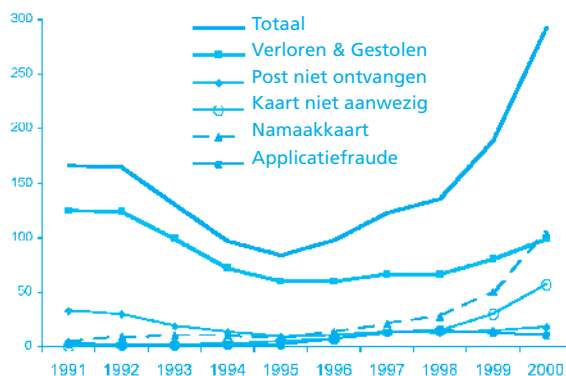
Een goed voorbeeld van aanpassing is creditcardfraude (zie figuur hieronder). Een ander - meer recent - voorbeeld van aanpassing betreft fietssloten. Fietsendieven ontdekten dat ze een veelgebruikt en effectief slot konden openen met behulp van een eenvoudige balpen. Maar niet alle preventieve maatregelen zijn zo kwetsbaar voor criminele vindingrijkheid. Zo heeft Neal Shover naar voren gebracht dat technologie het kraken van kluizen definitief heeft teruggedrongen. Tegenwoordig is dit een zeldzaam delict, terwijl het ooit veel voorkwam.

In sommige omstandigheden kunnen preventieve maatregelen verzet bevorderen. Dit gebeurt wanneer overtreders de legitimiteit van de preventie-inspanningen betwisten en daarom meer misdaden plegen in plaats van minder. De politie beseft bijvoorbeeld dat het voortijdig vertoon van politiemacht soms relgedrag kan bevorderen. Daarom verschijnt de volledig uitgeruste mobiele eenheid vaak pas in het straatbeeld zodra duidelijk wordt dat ernstig wangedrag waarschijnlijk is. Uit onderzoek blijkt ook dat verzet waarschijnlijker wordt wanneer politieoptreden als oneerlijk en hardhandig wordt gezien, en dat mensen eerder geneigd zijn de wet te gehoorzamen wanneer de politie ze fair behandelt, zelfs als het resultaat niet dat is wat mensen willen. In het algemeen is verzet geen goed gedocumenteerd verschijnsel, maar het kan als mogelijkheid niet worden uitgesloten, met name wanneer de politie gebruik maakt van handhaving als het voornaamste preventie-instrument.

Aanbevolen literatuur:

Ekblom, Paul (1997). *Gearing up Against Crime: a Dynamic Framework to Help Designers Keep up with the Adaptive Criminal in a Changing World*. International Journal of Risk, Security and Crime Prevention, 2: 249-265. (www.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs/risk.pdf)

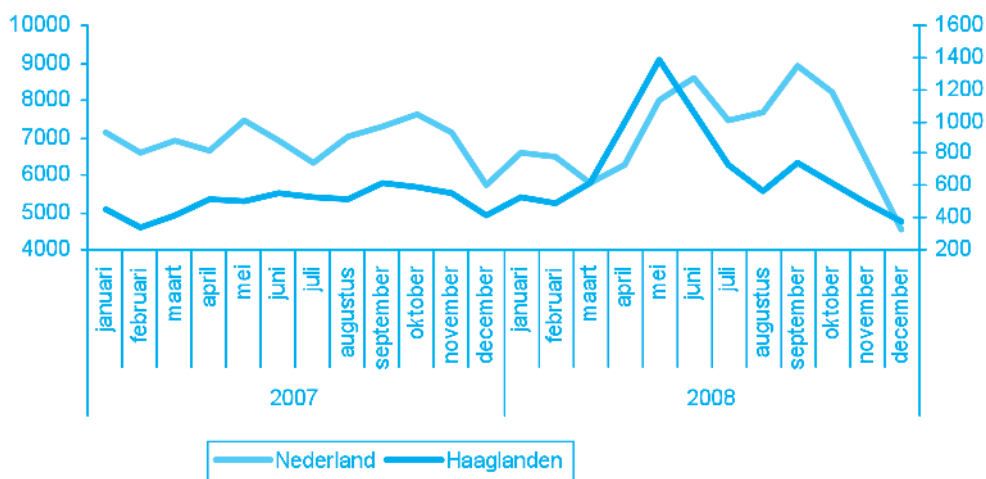
Dader adaptatie en credit card fraude

Michael Levi en zijn collega's hebben beschreven hoe een samenwerking tussen de politie, het Britse Home Office en creditcardmaatschappijen in het midden van de jaren '90 leidde tot een succesvolle actie ter bestrijding van creditcard fraude. De maatregelen waren onder andere dat winkeliers makkelijker autorisatie van transacties konden achterhalen en dat het versturen van creditcards naar consumenten beter werd beveiligd. De figuur laat een flinke daling zien van het bedrag dat door fraude verloren ging ('totaal', 'verloren en gestolen' en 'post niet ontvangen'). Vanaf 1999 echter is weer een toename van het verlies te zien. Dit komt met name door een groter verlies als gevolg van 'kaart niet aanwezig' fraude (door de snelle stijging van internetverkoop) en door namaakkaarten (die vooral door criminele bendes in Oost Azië gemaakt zouden worden).

Nederlands voorbeeld (uit: Versteegh, Van der Plas en Nieuwstraten (2010))

In december 2007 maakte het VARA-programma Kassa bekend dat fietsslots van het merk AXA gemakkelijk met een blanco sleutel opengemaakt kunnen worden. Deze sleutels zijn voor iedereen verkrijgbaar bij de meeste fietshandelaren en sleutelmakers.

Ontwikkeling van fietsdiefstal per maand in de regio Haaglanden en Nederland (2007 - 2008)

Niet toevallig was in de maanden volgend op de uitzending een plotselinge piek zichtbaar in het aantal fietsdiefstallen. Dat maakt zichtbaar dat fietsdiefstal naast een veelplegersdelict ook een écht gelegenhedsdelict is. Zodra de drempel om te stelen tijdelijk laag is, zijn er voldoende 'gelegenhedscriminelen' die hun kans grijpen om de gemakkelijk te stelen fiets ook daadwerkelijk mee te nemen. Overigens bleek tijdens deze golf van fietsdiefstallen dat een combinatie van extra opsporingsactiviteiten van de politie – er is een behoorlijk aantal fietsdieven met blanco sleutels opgepakt – én extra preventie en waakzaamheid van fietsbezitters voldoende was om de plotselinge stijging om te zetten in een voortgaande daling.

Stap 12: Laat je niet bang maken voor verplaatsingseffecten

Het beperken van de gelegenheid tot het plegen van misdrijven kan onderdeel zijn van een probleemgerichte aanpak. Zo kun je bijvoorbeeld hang- en sluitwerk monteren op ramen en deuren van woningen om inbraken te voorkomen. Startonderbrekers en stuursloten worden tegenwoordig vaak standaard geïnstalleerd tegen autodiefstal. Diefstal op een parkeerplaats of geweld in uitgaansgebieden kun je tegengaan door het plaatsen van beveiligingscamera's. Het (plaatsgebonden) beperken van de gelegenheid wordt vaak bekritiseerd: zo'n aanpak zou de criminaliteit alleen maar verplaatsen en niet voorkomen. Er wordt ook wel gesproken van het zogenaamde 'waterbedeffect'.

De literatuur onderscheidt vijf vormen van verplaatsing:

1. Criminaliteit verplaatst zich van de ene locatie naar een andere (ruimtelijke of geografische verplaatsing).
2. Verplaatsing naar tijdstip; de criminaliteit vindt plaats op andere tijdstippen.
3. Doelwitverplaatsing; in plaats van het ene doelwit wordt een ander doelwit uitgekozen.
4. De werkwijze (modus operandi) bij het plegen van misdrijven verandert (tactische verplaatsing).
5. Een dader stapt over van het ene misdrijf naar het andere misdrijf (substitutie-effect of functionele verplaatsing).

Bij al deze vormen van verplaatsing geldt de veronderstelling dat mensen niet beschikken over een vrije wil en dat (crimineel) gedrag bepaald wordt door factoren buiten de macht van een individu. Wat voor belemmeringen een dader ook tegenkomt, hij wordt als het ware gedwongen om misdrijven te blijven plegen. Ook is de gedachte dat 'professionele' daders of drugsverslaafden door middel van criminaliteit een bepaald inkomen moeten verkrijgen om hun levensstijl te bekostigen. Er is echter geen bewijs dat de meeste daders vanuit een diepe, psychologische drang gedwongen worden om misdrijven te plegen. In tegendeel, de meeste daders maken juist keuzes of, waar en wanneer zij een delict plegen. Hoe dan ook, de gedachte dat verplaatsing onvermijdelijk is, miskent dat verleiding en gelegenheid een belangrijke rol spelen bij het plegen van misdrijven (Stap 9).

Bovendien is het belangrijk onderscheid te maken in de criminele betrokkenheid van daders (is het een beginner of veelpleger) en criminele gebeurtenissen (dus misdrijven).

Zelfs als we te maken hebben met daders die een sterke criminele motivatie hebben, blijkt dat zij zich aanpassen aan de situatie en dat zij gevoelig zijn voor de gelegenheid. Druggebruikers stellen bijvoorbeeld grenzen aan de activiteiten die zij willen en kunnen ontplooiën om aan hun drugs te komen. Net als andere mensen zet een verslaafde

de 'tering naar de nering' en de gedachte dat elke junk moet stelen om aan zijn onveranderlijke portie drugs te komen, blijkt niet te kloppen. Hoewel verslaafde of sterk gemotiveerde daders niet zullen stoppen met het plegen van misdrijven, kan de frequentie waarmee zij misdrijven plegen zeker worden verminderd door gelegenheidspreventie.

In het geval van professionele daders, zoals sommige bankovervallers, is er eveneens geen reden om aan te nemen dat ze een vaste hoeveelheid geld per delict moeten verkrijgen. Er worden minder overvallen gepleegd als deze moeilijker en risicovoller worden, net zoals meer overvallen plaatsvinden als dat gemakkelijker wordt. Bankovervallers passen zich, net als iedereen, aan de slechtere omstandigheden aan en nemen dan genoeg met minder inkomsten.

Het voorgaande betekent niet dat we verplaatsing kunnen negeren. Vanuit de gedachte dat veel daders (rationele) keuzes maken, kunnen we voorspellen dat verplaatsing vooral optreedt als de baten voor de dader hoger zijn dan de kosten. Zo werden begin jaren '90 door de politie van New York bijvoorbeeld narcoticateams ingezet in verschillende buurten waar veel in drugs werd gehandeld. De dealers reageerden hierop door hun verkoopactiviteiten te verplaatsen van de straat naar de foyers van flatgebouwen. Er zijn echter ook diverse studies waaruit helemaal geen verplaatsing is gebleken, of dat dit maar ten dele gebeurde. Voorbeelden zijn:

- Intensieve controle op wapens verminderde het aantal misdrijven gepleegd met vuurwapens in een Amerikaanse stad, zonder dat deze of andere misdrijven werden verplaatst naar woongemeenschappen in de buurt.
- Nieuwe identificatieprocedures verminderden fraude met checks in Zweden aanzienlijk, zonder dat er bewijs was van verplaatsing naar andere denkbare alternatieve misdrijven.
- Zichtbare en betere beveiliging van banken verlaagde het aantal overvallen in Australië. Er waren geen aanwijzingen dat buurtwinkels, benzinstations, gokhallen, motels of burgers met meer overvallen te maken kregen.
- Woninginbraken werden niet verplaatst naar nabijgelegen flatgebouwen toen een probleemgerichte aanpak in de stad Newport News het aantal inbraken in een bepaald flatgebouw verlaagde.
- Toen in de wijk Finsbury Park in Londen door de politie meer gedaan werd tegen prostitutie was er weinig

bewijs dat de prostituees simpelweg waren vertrokken naar andere buurten. Voor veel vrouwen bleek prostitutie maar een bijzaak te zijn en een relatief eenvoudige manier om geld te kunnen verdienen. Toen de situatie veranderde door de aanpak hebben velen afgezien van het werk.

- De herinrichting van een tramhalte om overvallen en aanrandingen tegen te gaan zorgde voor een vermindering van gewelddadige misdrijven in San Diego, Californië zonder dat deze misdrijven zich verplaatsten naar andere tramhaltes.

In deze en verschillende andere voorbeelden, hebben de opbrengsten van verplaatsing niet opgewogen tegen de kosten hiervan. De voorbeelden ondersteunen de gedachte dat verplaatsing minder voorkomt dan vaak wordt gedacht. Deze conclusie treffen we eveneens aan in diverse recente "stand-van-zaken" onderzoeken (de laatste is uit 2009) in het Verenigd Koninkrijk, Canada, de Verenigde Staten en Nederland met betrekking tot verplaatsing van criminaliteit. Zo blijkt uit het Nederlandse onderzoek dat in 22 van de 55 studies geen verplaatsing is geconstateerd na het uitvoeren van een probleemgerichte aanpak. In de overige 33 studies zijn wel diverse vormen van verplaatsing opgetreden. Het is belangrijk te vermelden dat hierbij geen volledige verplaatsing is gevonden: de hoeveelheid verplaatste criminaliteit is minder dan de hoeveelheid criminaliteit die is voorkomen door de maatregelen. Bovendien is in geen van de gevallen de criminaliteit toegenomen. Kortom, *overall* bezien is er sprake geweest van een netto, positief effect.

Verplaatsing is meestal beperkt omdat veel daders zich moeilijk snel kunnen aanpassen. Gaan ze toch door, dan is dit doorgaans naar plaatsen, tijden, doelen, methodes en andere soorten misdrijven die lijken op het delict dat is verhinderd, omdat dit de minste extra inzet van een dader vereist. Besef dat verplaatsing ook inhoudt dat er veel alternatieve gelegenheden zijn voor een dader. Dit gaat in de praktijk niet altijd op. De kans op verplaatsing is vooral groot als je te maken hebt met daders met een sterke criminele betrokkenheid (bijvoorbeeld veelplegers) én die flexibel zijn in hun delictgedrag (de zogenaamde generalisten).

Het voorgaande betekent dat je van te voren rekening kunt houden met mogelijke verplaatsingseffecten in het kader van een probleemanalyse. Het is belangrijk deze mee te nemen bij het opzetten van een probleemgerichte aanpak, zodat de meest optimale maatregelen bepaald kunnen worden. Kun je sommige maatregelen niet meenemen of uitvoeren dan is het noodzakelijk om mogelijke verplaatsingseffecten te monitoren.

Samenvattend: verplaatsing is altijd een mogelijkheid, maar er zijn vele aanwijzingen dat verplaatsing verre van onvermijdelijk is. Onderzoek naar verplaatsing toont aan

dat het, als het al gebeurt, zelden volledig is. Aanmerkelijke reducties in criminaliteit kunnen dus worden bereikt door gelegenheidsbeperkende maatregelen.

Aanbevolen literatuur:

Hesseling, René (1994). *Displacement: A Review of the Empirical Literature*. Crime Prevention Studies, volume 3, edited by Roland Clarke. Monsey, NY: Criminal Justice Press (toegankelijk via www.popcenter.org).

Zie verder het literatuuroverzicht op pagina 134.

Onderzoek altijd claims van anderen over verplaatsing: bij nadere analyse blijkt van verplaatsing dan meestal tóch geen sprake.

In het midden jaren '80 observeerde John Eck een discussie over verplaatsing binnen het Newport News Police Department. De verkoop van marihuana op een bepaalde straathoek werd stopgezet. Volgens sommige politieambtenaren waren de delinquenten alleen maar verplaatst naar een andere straathoek. Uit nader onderzoek door andere politieambtenaren bleek echter:

- de andere drugsdealers verkochten heroïne en geen marihuana;
- geen van de daders die op de marihuanamarkt werkte, is aangetroffen op de heroïenemarkt;
- de heroïenemarkt vond plaats op een veel kleinere schaal, en
- de heroïenemarkt bestond al voor de marihuanamarkt.

De gedachte dat verplaatsing was opgetreden, is waarschijnlijk het gevolg geweest van selectieve waarneming. Voor het begin van de handel in marihuana vond drugshandel enkel op kleine schaal plaats en kreeg het ook niet veel publieke aandacht. Als gevolg hiervan was drugshandel geen prioriteit voor de politie. Toen buurtbewoners begonnen te klagen over het handelen in marihuana kreeg ook de handel in andere drugs meer aandacht van de politie.

Stap 13: Verwacht ook positieve uitstralingseffecten

Onderzoekers die studie doen naar verplaatsing vinden soms precies het tegenovergestelde. De criminaliteit is niet verplaatst naar een andere plaats of naar een ander tijdstip, maar de criminaliteit is juist gedaald in de gebieden waar geen aanpak is geweest. Het positieve effect van de interventie is veel groter dan verwacht. We noemen enkele voorbeelden van projecten waarin dit 'positieve uitstralings-effect' is gevonden:

- Het elektronisch labelen van boeken in de bibliotheek aan de Universiteit van Wisconsin heeft - zoals verwacht - geleid tot het verminderen van diefstal van boeken. Maar het heeft tevens geleid tot een vermindering van diefstal van videorecorders en andere materialen die niet elektronisch werden gelabeld.
- Toen een in New Jersey gevestigde elektrawinkel een systeem introduceerde dat aan het einde van elke dag alle waardevolle producten telde, nam diefstal onder werknemers af. Bovendien nam ook het aantal diefstallen af van producten die niet dagelijks geteld werden.
- Nadat in zes grote Amerikaanse steden een volgsysteem in auto's was geïntroduceerd, nam het aantal autodiefstallen af. Niet alleen voor de auto-eigenaren die dit systeem daadwerkelijk hadden, maar ook voor mensen die het systeem niet in de auto hadden.
- Onderzoekers aan de Temple University hebben aangetoond dat het aantal inbraken in Philadelphia in het algemeen is afgenomen nadat veel huizen in een welvarende buurt in de stad waren voorzien van een alarmsysteem.
- Toen infrarood camera's waren geïnstalleerd op een aantal kruispunten in Strathclyde, een grote stad in Schotland, reden er minder mensen door rood. Maar ook op andere plekken in de omgeving reden mensen minder vaak door rood. (In een kleinere stad, met meer lokaal verkeer, zal dit effect wellicht van kortere duur zijn. Omdat mensen op een gegeven moment doorhebben op welke kruispunten deze camera's wel of niet staan.)

- In Kirkholt, Groot-Brittannië, heeft een woningcorporatie sommige huurwoningen voorzien van extra beveiliging nadat herhaaldelijk was ingebroken. Dit resulteerde niet alleen in een afname van woninginbraak in de extra beveiligde woningen, maar voor de hele buurt.

Een positief uitstralingseffect treedt op als potentiële daders zich bewust zijn van het feit dat nieuwe preventieve maatregelen zijn geïmplementeerd, maar niet weten wat precies de reikwijdte is van de maatregelen. Zij hebben het idee dat de maatregelen op een veel grotere schaal zijn ingevoerd dan in werkelijkheid het geval is. Hierdoor wordt de moeite die het kost om misdrijven te plegen groter. Bovendien worden de risico's hoger ingeschat voor een groter aantal plekken, tijdstippen en doelwitten. Een positief uitstralingseffect kan zich op verschillende manieren uiten, en deze zijn gelijk aan de verschillende vormen van verplaatsing (zie tabel).

Positieve uitstralingseffecten maken het nog aantrekkelijker om gelegenheidsbeperkende maatregelen in te voeren. Hoe we dit effect opzettelijk kunnen bevorderen is nog niet helemaal bekend. Een belangrijke methode om de effectiviteit van de maatregel te vergroten, lijkt publiciteit te zijn. Zo zorgde een campagne ervoor dat de effectiviteit van video-camera's in een groot aantal bussen in Noord-Engeland zich enorm verspreidde, ook al waren niet alle bussen voorzien van deze camera's. Een van de bussen is meegenomen naar een school in de buurt, om studenten te laten zien dat zij betrappt konden worden als zij zich niet gedroegen in de bus of dingen kapot maakten. Daarnaast zijn de eerste positieve resultaten van het effect van de camera's breed uitgemeten in de media.

De positieve effecten van een maatregel zullen afnemen op het moment dat criminelen doorkrijgen dat de risico's en de moeite om het delict te plegen niet zoveel zijn toegenomen als ze aanvankelijk dachten.

Verplaatsing en positieve uitstralingseffecten voor inbraken in appartementen

Type	Definitie	Verplaatsing	Positieve uitstraling
Geografische	Geografische of ruimtelijke verandering	Verplaatst naar een ander gebouw	Vermindering inbraken in het gebouw én de omliggende gebouwen
Tijdstip	Verandering van pleegtijden	Verplaatsing van dag naar avond	Vermindering inbraken gedurende de dag én de avond
Doelwit	Verandering van doelwit	Verplaatsing van appartementen naar huizen	Vermindering inbraken in appartementen én huizen
Tactische	Verandering in modus operandi	Verplaatsing van niet afgesloten deuren naar het openbreken van sloten	Afname kans op binnendringen via afgesloten en niet afgesloten deuren intensieve patrouilles en wetshandhaving
Functionele	Verandering in type delict	Verplaatsing van inbraak naar diefstal	Vermindering van inbraken én diefstal

Dit bleek het geval te zijn in Groot-Brittannië bij de invoering van ademanalyse. De maatregel had meteen een grote impact op rijden onder invloed. Dit kwam omdat de kans om gepakt te worden ook groter was geworden. Toen de automobilisten erachter kwamen dat de werkelijke pakkans toch nog vrij klein was, nam het aantal gevallen van rijden onder invloed weer toe. We moeten manieren vinden waardoor criminelen blijven gissen naar het werkelijke risico van de maatregel, of hoeveel extra moeite het kost als ze het delict toch willen plegen.

De mogelijkheid van positieve uitstralingseffecten vormt een belangrijk tegenargument als mensen bang zijn voor verplaatsingseffecten van preventieve maatregelen. En veel mensen denken nog steeds dat beperking van de gelegenheid alleen maar leidt tot verplaatsing! Daarnaast is het belangrijk je evaluatie zo op te zetten dat je kunt nagaan of er positieve uitstralingseffecten zijn opgetreden. Manieren om dit te doen worden besproken in Stap 51, bijvoorbeeld door

gebruik te maken van twee verschillende controlegebieden, één wat dichterbij en één iets verder weg. Hierdoor kun je de werkelijke effectiviteit van de preventieve maatregel goed in kaart brengen.

Aanbevolen literatuur:

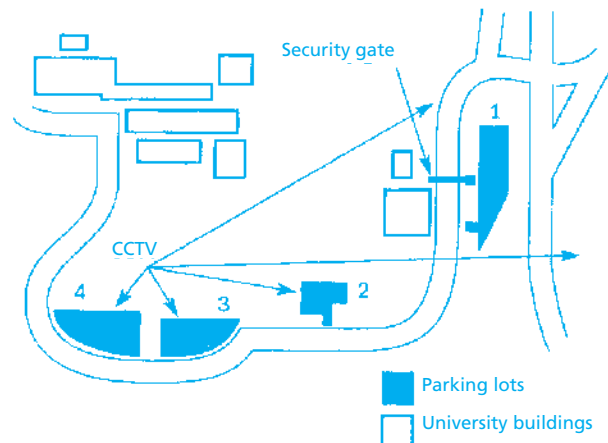
Clarke, R. & Weisburd, D. (1994). *Diffusion of crime control benefits: observations on the reverse of displacement*. Crime prevention studies, 2. Monsey, NY: Criminal Justice Press (te verkrijgen op www.popcenter.org).

Literatuursuggesties van de Nederlandse redactie:

Zie het literatuuroverzicht op pagina 134.

Positieve uitstralingseffecten van cameratoezicht op de parkeerplaatsen van een universiteit

Het nieuwe hoofd van de beveiliging van de Universiteit van Surrey in Groot-Brittannië besloot de stijging van diefstallen op parkeerplaatsen van de universiteit aan te pakken door middel van cameratoezicht (in het Engels CCTV, closed-circuit television). Hij installeerde de camera's aan een paal zodat de parkeerplaats was voorzien van cameratoezicht. Zoals de afbeelding laat zien, konden de camera's niet de gehele parkeerplaats overzien. Er stond een gebouw in de weg voor parkeerplaats nummer 1.

De gedachte was dan ook dat als de camera's effectief zouden zijn in het tegengaan van diefstallen, dit alleen zou gebeuren voor de parkeerplaatsen in het zicht van de camera's. Bovendien was de verwachting dat er een verplaatsing zou optreden naar parkeerplaats 1 die buiten het zicht van de camera's lag. Een jaar nadat de camera's waren geplaatst, was het aantal diefstallen en vernielingen de helft in vergelijking met het jaar daarvoor. Van 138 in het jaar voor de plaatsing, naar 65 het jaar erna. En het aantal diefstallen nam niet alleen af voor de parkeerplaatsen binnen het bereik van de camera's, maar ook voor parkeerplaats nummer 1. Dit positieve uitstralingseffect kwam waarschijnlijk omdat potentiële daders op de hoogte waren van de installatie van de camera's, maar geen weet hadden van de beperkingen. Vele daders hadden dus gedacht dat de risico's te groot waren geworden en dat het niet meer de moeite waard was om naar de parkeerplaatsen van de universiteit te gaan om daar auto's open te breken.

Bron: Poyner, B. (1997). 'Situational prevention in two parking facilities', in: R.V. Clarke (red.) *Situational crime prevention*. Successful case studies. Monsey, NY: Criminal justice press

Stap 14: Gebruik CHEERS om te bepalen of sprake is van een probleem

Een probleem is een reeks van zich herhalende, schadelijke incidenten die met elkaar in verband staan en waarvan de samenleving verwacht dat de politie ze aanpakt. Deze definitie vestigt de aandacht op zes vereiste elementen van een probleem: *Community* (Buurt); *Harmful* (Schade), *Expectation* (Verwachtingen), *Events* (Incidenten), *Recurring* (Herhaling) en *Similarity* (Overeenkomsten). Deze elementen zitten verborgen in het ezelsbruggetje CHEERS. Hieronder werken we de zes elementen uit.

- **Community (Buurt)**

Burgers moeten de schadelijke incidenten ervaren. Tot de 'buurt' behoren individuen, bedrijven, overheidsinstellingen en andere groepen. Slechts een deel van de samenleving – niet het merendeel – moet schade hebben ondervonden.

- **Harmful (Schade)**

Personen of organisaties moeten schade ondervinden. De schade kan betrekking hebben op verlies of beschadiging van eigendom, letsel of overlijden, ernstige psychische klachten of aantasting van de politiecapaciteit (zoals herhaalde valse meldingen). Wetsovertreding alleen is geen kenmerk van problemen. Sommige problemen die de politie moet aanpakken zijn wettelijk niet strafbaar. Een bekend voorbeeld is geluidsoverlast die veroorzaakt wordt door een legale actie van naburige bewoners. Enkele problemen worden in eerste instantie getypeerd als illegale handelingen, maar bij nadere inspectie blijkt geen sprake te zijn van strafbare feiten. Het zijn problemen, als ze voldoen aan alle CHEERS-criteria.

- **Expectations (Verwachtingen)**

Een aantal mensen uit de buurt verwacht dat de politie de oorzaken van de schade aanpakt (dit hoeven niet veel mensen te zijn). De verwachting mag nooit worden verondersteld, maar moet duidelijk worden door procedures (zoals de burgers informeren), buurtbijeenkomsten, persberichten of andere middelen. Dit element vereist niet dat de politie 'zomaar' aanneemt van de buurt welk probleem er speelt, wat de oorzaken zijn of wat eraan gedaan moet worden. De buurt kan zich immers vergissen wat betreft de oorzaak en kenmerken van het probleem. Het is de taak van analyse om de oorzaken bloot te leggen.

- **Events (Incidenten)**

Je moet in staat zijn om te beschrijven in welke gebeurtenis het probleem uiteen valt. Problemen ontstaan uit onopvallende gebeurtenissen. Voorbeelden van gebeurtenissen zijn een woninginbraak, een persoon die een ander aanvalt, twee mensen die geld uitwisselen of seks met elkaar hebben, of lawaai. De meeste incidenten zijn kortdurend, maar sommige kunnen een langere periode in beslag nemen – bijvoorbeeld oplichtings- of fraudezaken.

- **Recurring (Herhaling)**

De incidenten moeten terugkeren. Herhaling kan kenmerkend zijn voor plotselinge problemen of een aanhoudend probleem. Acute problemen verschijnen onaangekondigd, bijvoorbeeld als in een buurt waar nauwelijks autoinbraken plaatsvonden, ineens een toename is. Sommige plotselinge problemen verdwijnen weer snel, zelfs als er niets aan wordt gedaan. Anderen kunnen langdurig worden als de problemen niet worden aangepakt. Om deze reden moeten acute problemen worden onderzocht om te bepalen of er bepaalde signalen zijn voor een langdurig karakter. Aanhoudende problemen zijn bijvoorbeeld de tippelzone die al vele jaren in een bepaalde straat ligt. De aanhoudende problemen zullen zich hier blijven voordoen, tenzij er iets aan wordt gedaan.

- **Similarity (Overeenkomsten)**

De herhalende incidenten moeten een overeenkomst hebben. Zij kunnen mogelijk gepleegd zijn door dezelfde persoon, hetzelfde type slachtoffer hebben, op dezelfde soort locaties voorkomen, onder vergelijkbare omstandigheden plaatsvinden, gepleegd zijn met hetzelfde soort wapen of andere gemeenschappelijke factoren. Zonder gemeenschappelijke kenmerken, is geen sprake van een probleem maar van een willekeurige verzameling van incidenten. Classificaties van algemene kenmerken van criminaliteit – zoals gebruikt door de Amerikaanse tegenhanger van ons Centraal Bureau voor de Statistiek – zijn niet nuttig. Autodiefstal omvat bijvoorbeeld joyriding, diefstal voor auto-onderdelen, diefstallen voor export naar andere landen, diefstallen voor gebruik in andere misdrijven en een heleboel andere verschillende gebeurtenissen. Dus een reeks autodiefstallen hoeft niet slechts een enkel probleem te zijn. Er is meer informatie nodig. Met behulp van gemeenschappelijke kenmerken ontstaat een patroon van gebeurtenissen die kunnen wijzen op een probleem – denk bijvoorbeeld aan minibusjes die in voorstedelijke wijken worden gestolen om als snorder taxi's in de binnenstad gebruikt te worden.

Problemen moeten heel specifiek worden onderzocht (zie Stappen 6 en 15) omdat kleine details het verschil kunnen maken tussen een reeks van omstandigheden die aanleiding geeft tot incidenten en een reeks van omstandigheden die leidt tot ongevaarlijke gebeurtenissen. CHEERS stelt zes basisvragen die beantwoord moeten worden in de onderzoeksfase:

1. Wie in de buurt wordt getroffen door het probleem?
2. Welke schade wordt door het probleem veroorzaakt?
3. Wat zijn de verwachtingen ten aanzien van de reactie van de politie?
4. Welke gebeurtenissen dragen bij aan het probleem?
5. Hoe vaak doen deze gebeurtenissen zich voor?
6. Op welke manier komen de gebeurtenissen overeen?

Niet alles waarvoor de politie wordt gevraagd in te grijpen, is een probleem. CHEERS kan helpen te achterhalen welke klachten geen problemen zijn. We gebruiken de term 'probleem' in de technische, POP (*Problem Oriented Policing*) zin. Dit betekent dat zaken die niet als problemen worden gedefinieerd, wel storend kunnen zijn en aandacht van de politie vereisen. Dit zijn:

- **Enmalige gebeurtenissen.** Een enkele gebeurtenis – ongeacht hoe ernstig – is geen probleem tenzij een redelijke kans bestaat op een ander, soortgelijk incident als er niets aan wordt gedaan. Een enkele gebeurtenis kan recht hebben op onderzoek of een andere manier van ingrijpen door de politie, maar het oplossen van problemen kan niet worden toegepast op afzonderlijke gebeurtenissen omdat er niets kan worden voorkómen.
- **Buurt.** Bepaalde woningen of stadscentra hebben soms de reputatie van een probleemgebied, maar deze buurten zijn zelden als één probleem aan te merken. Binnen de gebieden bestaan verschillende problemen die met elkaar in relatie staan, maar niet noodzakelijkerwijs. Een heel gebied als één probleem beschouwen en aanpakken heeft weinig effect. In plaats daarvan moeten binnen een wijk specifieke problemen vastgesteld worden en individueel worden aangepakt. Als de problemen met elkaar zijn verbonden doordat ze dezelfde oorzaak hebben, dan is het nuttig om deze oorzaak aan te pakken. Ga er niet meteen vanuit dat problemen verband hebben met elkaar omdat ze in dezelfde buurt plaatsvinden. In sommige gevallen kan een algemene oplossing gebruikt worden voor verschillende problemen (zie stap 6).

- **Demografie status.** Spijbelende schoolkinderen, verveelde tieners, zwervers, en veroordeelde criminelen kunnen niet als probleem beschouwd worden vanwege het feit dat ze niet op school zitten, niets te doen hebben, werkloos zijn, of veroordeeld zijn voor een delict. De omgeving verwacht van de politie hier iets aan te doen, maar hun situatie op zich veroorzaakt geen schade of incident. Ze kunnen wel betrokken zijn bij problemen, in de rol van slachtoffer of dader of op een andere manier, maar dat maakt van hen geen probleem. Een levenssituatie als een probleem beschouwen is een gebrek aan precisie en een noodzaak om de kwestie nader te onderzoeken. Levenssituaties kunnen wijzen op de aanwezigheid van een groter probleem.

Gebruik daarom altijd de CHEERS-test – bevat het mogelijke probleem alle zes elementen? Als dit niet zo is, dan is het waarschijnlijk niet geschikt voor een probleemgericht politieproject.

Aanbevolen literatuur:

Zie het literatuuroverzicht op pagina 134.

Stap 15: Weet met welk type probleem je te maken hebt

Omdat lokale politiemensen te maken krijgen met een breed scala aan problemen die voldoen aan de CHEERS-definitie (Stap 14), hebben we een classificatie ontwikkeld voor deze problemen. Dit classificatieschema kan je helpen het probleem nauwkeurig te omschrijven. Het helpt bij het onderscheiden van op het eerste gezicht soortgelijke problemen die eigenlijk verschillend zijn. Het stelt je ook in staat om je probleem te vergelijken met soortgelijke problemen die eerder zijn aangepakt en helpt bij het bepalen van belangrijke kenmerken voor onderzoek. Zo is een uitgebreide set richtlijnen voor de aanpak van veel voorkomende problemen beschikbaar van het *Office of Community Oriented Policing Services* en via de websites van het *Center for Problem-Oriented Policing* (Stap 19). Kennis van het type probleem dat wordt onderzocht kan je helpen om richtlijnen te vinden die nuttig kunnen zijn. Zelfs als ze niet rechtstreeks van toepassing zijn op jouw probleem. Het classificatieschema is gebaseerd op twee criteria: de omgevingen waarin problemen optreden en de gedragingen van de betrokkenen. Het schema is overigens anders dan de wolf/eeend/krot-classificatie in Stap 8; dat was een classificatie voor aanhoudende problemen.

Omgevingen

Omgevingen bepalen de beschikbare doelwitten, de activiteiten die mensen kunnen ondernemen en wie de baas is op de locatie. Specificatie van een omgeving maakt vergelijkingen mogelijk van omgevingen met en zonder het probleem. Omgevingen hebben eigenaren die belangrijk kunnen zijn voor de oplossing van het probleem (zie Stap 44). Er zijn elf verschillende omgevingen voor de meest voorkomende politieproblemen:

1. **Residentieel** - Locaties waar mensen wonen. Voorbeelden zijn huizen, appartementen en hotelkamers. Hoewel het meestal om vaste locaties gaat, zijn er ook mobiele locaties: denk aan campers.
2. **Recreatief** - Plaatsen waar mensen naar toe gaan om plezier te maken. Voorbeelden zijn bars, nachtclubs, restaurants, bioscopen, speeltuinen, jachthavens en parken.
3. **Kantoren** - Locaties voor kantoorwerk waar weinig directe interactie plaatsvindt tussen de werkenden en het publiek. Zakelijke en overheidsfaciliteiten behoren vaak tot dit type. Vaak is de toegang tot deze locaties beperkt.
4. **Detailhandel** - Plaatsen voor lopend of aanrijdend klantenverkeer waar geldelijke transacties plaatsvinden. Voorbeelden zijn winkels (winkelcentra) en banken.
5. **Industrieel** - Locaties voor de productie of verwerking

van goederen. Geldtransacties komen niet veel voor in deze omgevingen en er is zelden interactie met het publiek. Voorbeelden zijn magazijnen en distributiecentra.

6. **Agrarisch** - Locaties voor het verbouwen van gewassen en het houden van vee.
7. **Educatief** - Locaties voor onderwijs of studie, inclusief kinderopvangcentra, scholen, universiteiten, bibliotheken en religieuze locaties als kerken en gebedshuizen.
8. **Gemeenschappelijke dienstverlening** - Plaatsen waar mensen naar toe gaan als er problemen zijn. Voorbeelden zijn rechtbanken, gevangenissen, politiebureaus en verslavingsklinieken.
9. **Openbare wegen** - Routes die alle andere omgevingen met elkaar verbinden. Voorbeelden zijn wegen en snelwegen, wandel- en fietspaden en parkeergelegenheden.
10. **Transport** - Locaties voor het grootschalig vervoer van mensen. Voorbeelden zijn bussen en busstations, vliegtuigen en luchthavens, treinen en treinstations, veerboten en veerbootterminals en passagiersschepen en kades.
11. **Open/overgang** - Gebieden zonder bepaalde of regelmatige gebruiksdoeleinden. Het verschil met parken is dat ze niet bedoeld zijn voor recreatie, hoewel mensen ze wel daarvoor kunnen gebruiken. Voorbeelden van overgangsgebieden zijn leegstaande percelen en bouwplaatsen.

Gedrag

Gedrag is de tweede dimensie voor de classificatie van een probleem. Specificatie van gedragingen helpt bij de nauwkeurige bepaling van belangrijke aspecten van schade, intentie en dader/slachtoffer relaties. Er zijn zes typen gedrag:

1. **Agressief** - De dader is duidelijk te onderscheiden van het slachtoffer en het slachtoffer stemt niet in met de acties van de dader. De meeste veelvoorkomende misdrijven zijn van dit type. Voorbeelden zijn beroving, kindermisbruik, inbraak, intimidatie en diefstal.
2. **Consensus zoekend** - De betrokken partijen zijn willens en wetens interactief. Het gaat hierbij meestal om een transactie van een bepaalde aard. Voorbeelden zijn drugshandel, prostitutie en heling. Let wel, overvallen op prostituees vallen echter onder de agressieve gedragingen.
3. **Conflictueus** - Gewelddadige interacties van grofweg gelijkwaardige individuen die een bepaalde, vooraf bestaande relatie hebben. Bij sommige vormen van huiselijk

geweld tussen volwassenen gaat het om dit type gedrag, hoewel huiselijk geweld tegen kinderen en bejaarden wordt geclassificeerd als agressief, aangezien de betrokken partijen niet gelijkwaardig zijn.

4. **Onbehoorlijk** - Daders kunnen worden onderscheiden van slachtoffers, maar de slachtoffers zijn verdeeld over een aantal individuen en er is geen ernstige schade. Veel problemen die ergernis, aantasting van de welstand, luidruchtigheid of onrust met zich meebrengen maar geen ernstige schade aan eigendommen of letsel veroorzaken vallen in deze categorie. Denk bijvoorbeeld aan luidruchtige feestjes. Of vandalisme in deze categorie valt, hangt af van de bijzonderheden. Sommige vormen van vandalisme zijn agressief. Sommige onbehoorlijkheden zijn problematisch ongeacht de omgeving, terwijl andere alleen in specifieke omgevingen problematisch zijn.
5. **Gevaarzettend** - De dader en het slachtoffer zijn dezelfde persoon of de dader had niet de bedoeling om het slachtoffer schade te berokkenen. Voorbeelden zijn zelfmoordpogingen, drugoverdoses en aanrijdingen.
6. **Misbruik van de politie** - Een categorie die is gereserveerd voor onnodige beroepen op de politiediensten. Voorbeelden zijn valse aangiften van misdrijven en herhaaldelijk bellen over zaken die burgers zelf kunnen oplossen. Dit is een sluitcategorie die wordt gebruikt wanneer de onnodige politie-inzet de enige schade is die uit het gedrag voortvloeit, en geen van de andere categorieën van toepassing zijn.

In de tabel hieronder is de volledige classificatie weergegeven. Een probleem is geclassificeerd door het in de cel te plaatsen waar de toepasselijke kolom en de toepasselijke rij elkaar kruisen. Een paar voorbeelden: De winnaar van de Tilley Award in 2001 hield zich bijvoorbeeld bezig met glasletsels rond cafés, een probleem van conflictueus/recreatieve aard (A). Agenten in San Diego kregen te maken met herhaaldelijke bedreigende telefoontjes van bendeleden aan het adres van een supermarkt (B). Merk op hoe dit verschilt van nummer 2 van de Goldstein Award in 2003, die keek naar winkels die

alcohol verkochten aan minderjarigen in Plano, Texas (C). De winnaar van de Goldstein Award in 2002 hield zich bezig met ongevallen met motorvoertuigen waarbij seizoenswerkers waren betrokken, een probleem van gevaarstelling-openbare wegen (D). De winnaar van de Goldstein Award in 1999 hield zich bezig met vervuiling en dakloosheid, een probleem van onbehoorlijkheid-openbare wegen (E). Kijk naar het verschil tussen een probleem van straatverkoop van drugs (F) en schietpartijen die voortvloeien uit conflicten tussen de dealers (G). Deze twee problemen overlappen elkaar, maar zijn niet hetzelfde.

Hoewel de meeste problemen in één enkele cel passen, komen soms problemen voor waarbij meerdere gedragingen of omgevingen in het spel zijn. Zo ontstond voor de politie in Staffordshire (Verenigd Koninkrijk) een probleem toen demonstranten leegstaande gebouwen bezetten langs een weg waar 'recht op overpad' gold in verband met bouwactiviteiten. Het ging dus om open-/overgangsomgevingen. De protesten waren onbehoorlijkheden, maar de tactiek van bezetting van de gebouwen vormde ook een gevaar voor de demonstranten. Om die reden was ook 'gevaarzettend' een toepasselijke gedraging (H in de tabel). Hoewel soms meerdere typen gedragingen of omgevingen nodig zijn, kan een overmatig gebruik van typen leiden tot onnauwkeurigheid.

Door classificatie van problemen kunnen politiediensten vergelijkingen maken tussen afzonderlijke, probleemoplossende inspanningen die in dezelfde omgevingen voorkomen en waarbij sprake is van dezelfde categorie gedrag. Zijn er gemeenschappelijke analysekwesties of effectieve reacties op deze problemen? Verschillen analyse- en responskwesties voor problemen van dit type van andere typen problemen? Beantwoording van dergelijke vragen kan zowel probleemoplossing als probleemoplossingstraining verbeteren en bijdragen aan een beter begrip van wat mogelijk zal werken bij verschillende typen problemen in verschillende typen omgevingen.

Aanbevolen literatuur:

Eck, John en Ronald Clarke (2003). *Crime Prevention Studies: A Routine Activity Approach*. Deel 16, Martha Smith en Derek Cornish ed., Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Een classificatieschema voor veelvoorkomende problemen bij de politie

OMGEVINGEN	GEDRAGINGEN					
	Agressief	Consensus zoekend	Conflictueus	Onbehoorlijk	Gevaarzettend	Misbruik van de politie
Residentieel						
Recreatief			A			
Kantoren						
Detailhandel		C				B
Industrieel						
Agrarisch						
Educatief						
Gemeenschappelijke dienstverlening						
Openbare wegen	G	F		E	D	
Transport						
Open/overgang				H	H	

Stap 16: Bestudeer de *journey-to-crime*

Hoewel de criminaliteitsdriehoek (Stap 8) de drie essentiële elementen van criminaliteit identificeert, verklaart deze niet hoe daders geschikte doelwitten vinden. Volgens Marcus Felson doen zij dit voornamelijk op drie manieren:

1. Met behulp van persoonlijke kennis over het slachtoffer (de zoon van je burens weet wellicht wanneer je niet thuis bent).
2. Met behulp van werk (een inbreker die werkt als telefoontechnicus kan toevallig meekrijgen dat je volgende week op vakantie gaat).
3. Door overlappende *activity spaces*.

Het concept van *activity spaces* – de omgeving waar zich het dagelijks leven van daders afspeelt – staat centraal in de theorie van criminaliteitspatronen, die is ontwikkeld door de Canadese omgevingscriminologen Patricia en Paul Brantingham (zie figuur hieronder). Zij gebruiken dit concept om te beschrijven hoe daders doelwitten vinden in hun dagelijkse routine. Beginnend met een driehoek, gaan zij ervan uit dat daders van huis naar het werk naar ontspanningsgelegenheden gaan. Rondom elk van deze knooppunten (nodes) en langs elk van deze drie paden (met uitzondering van een bufferzone waarin zij wellicht herkend worden) zoeken daders naar mogelijkheden tot het plegen van criminaliteit. Ze kunnen dit wellicht een klein stukje van het pad af vinden, maar normaliter gaan ze daarbij niet ver uit het gebied waarin zij bekend zijn. Dit vanwege het feit dat het gemakkelijker is om criminaliteit te plegen gedurende dagelijkse routineactiviteiten dan door er een speciale reis voor te maken.

De Brantinghams gebruiken ook de term 'randen' (edges) om te refereren aan de grenzen van gebieden waar mensen werken, wonen, winkelen of vermaak zoeken. Bepaalde vormen van criminaliteit komen vermoedelijk meer voor bij deze randen. Denk aan raciale aanvallen, overvallen en winkeldiefstal. Dat komt omdat op deze plaatsen mensen uit verschillende wijken samenkomen die elkaar niet kennen. In een vroeger onderzoek hebben de Brantinghams gevonden dat woninginbraken in Tallahassee (Florida) clusterden rond de grenzen tussen rijke en arme wijken. De verklaring die zij hiervoor gaven was dat de rijkere buurten aantrekkelijke doelwitten leverden voor inbrekers die woonachtig waren in een arme buurt, maar deze inbrekers durfden niet te ver de rijke buurt in te reizen omdat ze daar onbekend waren en wellicht herkend zouden worden als vreemden. Zij zouden ook kwetsbaarder zijn omdat ze verder zouden moeten reizen met de opbrengst van het misdrijf.

De paden die mensen bewandelen gedurende hun dagelijkse activiteiten en de knooppunten die zij bezoeken,

verklaren zowel het risico op slachtofferschap als patronen van daderschap. Dit is de reden dat de Brantinghams - en andere omgevingscriminologische theoretici - zoveel aandacht besteden aan de geografische verdeling van criminaliteit en de dagelijkse distributie van activiteiten. Deze onderzoekers stellen bijvoorbeeld criminaliteitskaarten op voor verschillende tijdstippen en dagen van de week, zodat zij verschillende soorten criminaliteit kunnen koppelen aan stromen forensen, het uitgaan van de scholen, sluitingstijden van winkels of andere processen die mensen doen bewegen langs paden en knooppunten. Zakkenrollers en sommige winkeldieven zoeken menigten, terwijl andere daders meer letten op de afwezigheid van mensen. De stroom van mensen naar hun werk bijvoorbeeld genereert een tegenstroom van inbrekers naar woonwijken, gebruikmakend van de afwezigheid van die forensen. De stroom van werkenden richting hun huis in de avonduren en in weekenden produceert een aantal uren later een tegenstroom van inbrekers die commerciële en industriële doelwitten hebben.

Veel studies hebben aangetoond dat de reis naar criminaliteit normaliter erg kort is – daders plegen hun misdrijven gewoonlijk binnen anderhalf tot drie kilometer van hun woning. Andy Brunwell bijvoorbeeld, een criminaliteitsanalist bij het West Midlands politiekorps, één van de grootste politiekorpsen van het Verenigd Koninkrijk, heeft recentelijk een analyse afgerond van 258.074 *journeys-to-crime*, in een periode van twee jaar. Hij heeft het volgende gevonden:

- Ongeveer de helft van de reizen was korter dan een mijl (in de meeste studies in de Verenigde Staten zijn deze reises mogelijk iets langer in verband met de lage dekkingsgraad van de bevolking en betere toegang tot vervoersmiddelen).
- De gereisde afstand tussen delicten verschilde. Winkeldieven hadden de gewoonte om verder te reizen dan de meeste andere daders.
- Vrouwen reisden verder dan mannen, misschien is dit verklaarbaar omdat zij voornamelijk winkeldiefstallen pleegden.
- Individuele daders varieerden aanzienlijk in reisafstand. Sommige pleegden de meeste delicten in hun eigen buurt. Anderen reisden verder, voornamelijk wanneer zij samenwerkten met mededaders.
- De jongste daders pleegden delicten zeer dicht bij hun woning, terwijl daders van in de twintig de langste afstanden aflegden.

Susan Wernicke, criminaliteitsanaliste bij het *City of Overland Park* in Kansas presenteerde meer gedetailleerde informatie over jeugdige delinquenten tijdens de *National Institute of Justice 2000 National Crime Mapping Conferentie* in San

Diego, California. Zij liet zien dat de 11-jarigen die gearresteerd waren voor het plegen van criminaliteit in Overland Park het delict gemiddeld 1,05 mijl van hun huis af gepleegd hadden. Deze afstand nam gradueel toe met de leeftijd, en op 17-jarige leeftijd was het gemiddeld 2,7 mijl. Zij schreef een gedeelte van die stijging toe aan de grotere toegankelijkheid van auto's.

Je kan de concepten van de theorie van criminaliteitspatronen gebruiken om criminaliteit in je eigen district of regio te begrijpen. Je zult moeten proberen om dader en delictpatronen samen te brengen met behulp van het identificeren van knooppunten, paden en randen. Je kunt hiermee beginnen door onderscheid te maken tussen de manier waarop daders op zoek gaan naar criminaliteit en wanneer zij het bij toeval tegen het lijf lopen. Je kunt onderzoeken waar geen daders zijn en waar zij zich juist verzamelen in hotspots, en mogelijke redenen voor dit verschil bedenken (stap 17). Je zult ontdekken dat zeer lokale criminaliteitspatronen het verhaal weergeven. Een district met veel criminaliteit zal dus straten hebben waar totaal geen criminaliteit plaatsvindt en bepaalde adressen die de grootste problemen veroorzaken. Bewoners weten wellicht dat het vrij veilig is om in één bepaalde straat te komen, maar in een andere straat niet. Zij kunnen zelfs kiezen voor één bepaalde kant van de straat in tegenstelling tot de andere kant. Wanneer bewoners hun buurt zo goed kennen, wat houdt je dan tegen om te onderzoeken hoe de vork aan de steel zit? De theorie van criminaliteitspatronen helpt je erbij om dit te doen en het zal je helpen bij het definiëren van een specifiek probleem in de scanning fase en bijdragen aan het begrip van oorzakelijke verbanden tijdens de analyse.

Aanbevolen literatuur:

Brantingham, Patricia en Paul (1993). *Environment, Routine, and Situation: Toward a Pattern Theory of Crime*. Routine Activity and Rational Choice, Advances in Criminological Theory, volume 5, edited by Ronald Clarke en Marcus Felson. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers.

Felson, Marcus (2002). *Crime and Everyday Life*. Thousand Oaks, CA: Sage.

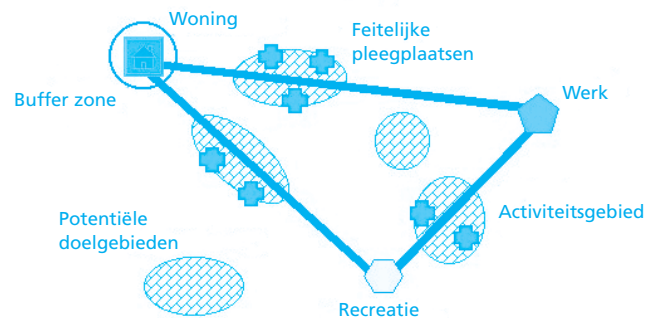
Wiles, Paul en Andrew Costello (2000). *The Road to Nowhere: The Evidence for Travelling Criminals*. Home Office Research Study 207. Londen: Home Office (verkrijgbaar op www.homeoffice.gov.uk)

Zie verder het literatuuroverzicht op pagina 134.

De journey-to-crime en de Self-Containment Index

Andy Brumwell heeft de *Self-Containment Index* ontwikkeld, die kijkt naar het percentage delicten dat in een bepaald gebied heeft plaatsgevonden en zijn gepleegd door daders die tevens in dat gebied wonen. Een waarde van 100 geeft aan dat lokale daders verantwoordelijk zijn voor alle delicten, waar een waarde van nul aangeeft dat geen enkele lokale dader een van de misdrijven heeft gepleegd. Deze waarde zou berekend moeten worden bij het analyseren van een lokaal probleem. Of daders lokaal zijn of afkomstig zijn van een plek op afstand zal invloed hebben op het type maatregelen bij situationele criminaliteitspreventie die succesvol geïntroduceerd zouden kunnen worden. Bijvoorbeeld, het afsluiten van straten in een bepaalde wijk zal alleen effectief zijn wanneer veel daders naar de buurt rijden om delicten te plegen.

Theorie van criminaliteitspatronen

Kim Rossmo ontwikkelde dit diagram ter representatie van Brantingham's theorie. Het laat het activiteitengebied van een dader zien (residentieel, werk, recreatie en de verplaatsingsroutes daartussen), de bufferzone - dichtbij het eigen huis - waarbinnen daders meestal geen criminaliteit plegen, en vijf potentiële doelgebieden (bijvoorbeeld parkeerplaatsen). Als het activiteitengebied en een doelgebied elkaar kruisen, dan is dat de plek waar criminaliteit plaatsvindt (zie de kruisen in de figuur). Merk op dat in dit voorbeeld geen criminaliteit voorkomt rondom de werkplek van de dader, omdat zich daar geen geschikte *targets* (doelen) bevinden. Ook zie je in de figuur twee doelgebieden waar geen criminaliteit plaatsvindt omdat de dader niet op de hoogte is van deze plekken.

Bron: Rossmo, Kim (2000). *Geographic Profiling*. Boca Raton, FL: CRC Press

Stap 17: Weet hoe hotspots zich ontwikkelen

Analisten onderzoeken hotspots vaak alleen door gebruik te maken van geografie. Dit is vaak een nuttig uitgangspunt, maar om de hotspots te beperken of weg te nemen, moet beter worden begrepen waaróm het hotspots zijn. Wij richten ons op de ontwikkeling van een goed begrip van de processen die hotspots creëren. Later, in stap 23 en 55, buigen we ons over het analyseren en op kaart zetten van hotspots zonder software daarin bepalend te laten zijn. Zoals we hebben gezien bij vorige stappen, zijn kleine gebieden - plaatsen - van cruciaal belang voor het begrijpen van veel problemen en de ontwikkeling van doeltreffende antwoorden. We leggen daarom de nadruk op hotspot plaatsen in deze stap. In de volgende stappen zullen we voortbouwen op dit idee om de hotspot straten en gebieden te onderzoeken.

Er zijn drie soorten hotspots, elk met een eigen onderliggend, oorzakelijk mechanisme:

- **Crime Generators** zijn plaatsen waar grote aantallen mensen zijn om redenen die niets met criminele doelen te maken hebben. Een groot aantal mogelijkheden voor daders en doelwitten die samen komen op een bepaalde tijd en plaats zorgen voor misdaad of overlast. Voorbeelden van generatoren zijn winkelcentra, stations, festivals en sportevenementen. Het grote aantal misdaad- of overlast incidenten komt hoofdzakelijk door het grote aantal gebruikers van de plaats en doelwitten.
- **Crime Attractors** zijn plaatsen die veel criminele mogelijkheden bieden en bekend zijn bij daders. Mensen met criminele doelen worden aangetrokken door deze plaatsen. Op korte termijn kunnen daders afkomstig zijn van buiten het gebied, maar gedurende langere perioden en onder bepaalde omstandigheden kunnen daders verhuizen naar deze gebieden. Prostitutie- en drugsgebieden zijn hier voorbeelden van. Sommige uitgaansgebieden staan ook bekend vanwege het toelaten van deviant gedrag. Dergelijke plaatsen zijn in het begin alleen bekend bij lokale bevolking, maar als hun reputatie groeit trekt dat steeds meer daders aan, wat resulteert in verhoging van het aantal criminele en overlastgevend incidenten.
- **Crime Enablers** treden op wanneer er weinig regulering van gedrag plaatsvindt: gedragsregels zijn niet aanwezig of worden niet gehandhaafd. Het verwijderen van een bewaker van een parkeerterrein geeft mensen de mogelijkheid in het gebied van het parkeerterrein rond te hangen. Dit resulteert in een verhoging van diefstallen uit voertuigen. Dit is een voorbeeld van een abrupte wijziging in het beheer van de locatie. Soms verwatert het beheer van een plaats langzaam, wat leidt tot groei

van het probleem. *Crime enablers* komen ook voor bij verwatering van toezicht en controle. Als ouders bijvoorbeeld in een speeltuin aanwezig zijn met hun kinderen, beschermen ze tegelijkertijd de kinderen (toezicht) en voorkomen ze dat hun kinderen zich misdragen (controle). Als de wijze van ouderschap verandert en kinderen steeds meer op zichzelf zijn aangewezen, kan het risico dat ze slachtoffer of dader worden groeien.

Patricia en Paul Brantingham suggereren dat gebieden misdaadneutraal kunnen zijn. Dat wil zeggen; zij trekken geen daders en doelwitten aan en de controle op het gedrag is adequaat. In deze gebieden vindt meestal relatief weinig criminaliteit plaats en misdaden hebben meestal geen patroon. Om die reden trekken misdaadneutrale gebieden zelden de aandacht van de politie. Hoewel zij zelden misdaadanalyse nodig hebben, zijn zij belangrijk omdat ze een nuttige vergelijking bieden met de andere soorten gebieden. Misdaadneutrale gebieden vergelijken met een hotspot bijvoorbeeld, kan helpen de verschillen te identificeren die voor de problemen zorgen in de *crime generators*, *attractors* en *enablers*. *Case-control* studies (stap 32) zijn nuttig voor dit doel.

Kortom, als een criminele of overlast hotspot een groter probleem wordt, is dit in het algemeen omdat het aantal doelwitten is toegenomen, het aantal daders die voordeel halen uit de hotspot is toegenomen, of omdat het niveau van controle dat is uitgeoefend op de plaats is afgenomen. Vaak is sprake van alle drie. Het aantal winkelende mensen in een gebied kan stijgen, bijvoorbeeld door de aanleg van nieuwe wegen. Dit kan leiden tot een toename van diefstallen wanneer daders profiteren van de nieuwe mogelijkheden voor diefstal. Het succesvol plegen van misdrijven kan weer nieuwe daders aantrekken. Het verhoogde aantal misdrijven kan weer zorgen dat het aantal winkelende mensen daalt. Daarmee daalt ook het aantal 'sociale ogen', de informele sociale controle vermindert dus. Maar het heeft nog een ander effect. Het kan het beheer van de plaats verminderen als de middelen van de bedrijven afnemen. Dus een probleem dat begon als een *crime generator* heeft zich ontwikkeld tot een *crime attractor* en vervolgens ontwikkeld tot een *crime enabler*.

We kunnen getallen en ratio's vergelijken om vast te stellen welke van deze mechanismen werkzaam zijn. Het aantal misdrijven delen door het aantal doelwitten resulteert in verhoudingen (Stap 27). Dit drukken we vaak uit als het aantal misdrijven per 100 doelwitten. Als een parkeerterrein bijvoorbeeld 15 auto inbraken per jaar heeft en het parkeerterrein een capaciteit van 150 auto's (en het terrein bijna altijd vol zit) is de inbraak verhouding 15/150 of 0,10. Dit komt

meer op 10 inbraken per parkeerplek, per jaar. Deze analyse is alleen nuttig als het parkeerterrein bijna altijd vol is. Als er meestal slechts 50 plekken worden gebruikt dan is de verhouding drie keer zo hoog ($15/50 = 0,30$ of 30 inbraken per parkeerplek, per jaar).

In tabel 1 zie je de verschillen in rangorde van het belang van de hotspots, waarbij de ordening afhankelijk is van of je cijfers of percentages als uitgangspunt neemt. Plaats A is de 'heetste' hotspot als je naar de aantallen kijkt, maar staat op de tweede plaats als je kijkt naar de verhoudingen. Plaats C gaat van de derde naar de eerste plaats als je afwisselend kijkt naar aantallen of verhoudingen.

Laten we eens kijken hoe hotspot mechanismen indicatieve combinaties van cijfers en verhoudingen genereren. Crime generators hebben veel misdaden, maar omdat hun aantal doelwitten hoog is, hebben ze lage misdaadratio's (Plaats B in tabel 1). *Crime attractors* hebben ook veel misdaden, maar omdat zij relatief weinig doelwitten hebben, zijn hun misdaadverhoudingen hoog (plaats A). *Crime enablers* met hun beperkte controle zijn meestal niet aantrekkelijk voor doelwitten. Echter, de weinig beschikbare doelwitten lopen wel grote risico's. Dus een plaats met relatief weinig misdaden, maar met een hoge misdaadverhouding duidt op een *crime enabler* (plaats C). Tenslotte, het aantal misdrijven op misdaadneutrale locaties zal laag zijn, dus zelfs als het aantal doelwitten niet bijzonder groot is, zal de criminaliteit verhouding laag zijn (plaats D). Tabel 2 geeft een overzicht van deze relaties.

De scores van getallen en ratio's zijn relatief, zodat dit proces nuttig is om mee te vergelijken. En er kunnen meerdere mechanismen tegelijk functioneren. Lage gedragscontrole elementen (*enabler*) kan overtreders (*attractor*) bijvoorbeeld aantrekken. Desalniettemin bieden dergelijke vergelijkingen een vroegtijdige indicator hoe verder te gaan en hoe hypothesen vast te stellen voor later onderzoek (zie stap 20). Een dergelijke analyse zal duidelijk helpen maken welke reacties effectief kunnen zijn. Dit wordt samengevat in tabel 3.

Aanbevolen literatuur:

Brantingham, Patricia and Paul (1995). *Criminality of Place: Crime Generators and Crime Attractors*. European Journal on Criminal Policy and Research 3(3):1-26.

Tabel 1: Cijfers en verhoudingen

Plaats	Misdrijven	Doelwitten	Verhouding per 100 doelwitten
A	341	898	35
B	148	1.795	8
C	117	243	48
D	28	638	4

Tabel 2: Diagnose van hotspot mechanismen

	Aantal	Verhouding
<i>Crime attractor</i>	hoog	hoog
<i>Crime generator</i>	hoog	laag
<i>Crime enabler</i>	laag (hoog)	hoog
Misdaadneutraal	laag	laag

Tabel 3: Wat te doen als hotspots verergeren?

Hotspot type	Oorzaak	Type Reactie	Vragen te beantwoorden
<i>Crime generator</i>	veel onbeschermd doelwitten	meer bescherming	In welke omstandigheden zijn doelwitten kwetsbaar? Hoe kan de kwetsbaarheid worden veranderd?
<i>Crime attractor</i>	trekt daders aan	daders ontmoedigen om te komen	Wat trekt daders aan? Hoe kan dit worden veranderd?
<i>Crime enabler</i>	vermindering van controle	herstellen van voogdij, behandeling of het beheer van de plaats	Wat zou het gedrag controleren? Hoe kan men gestimuleerd worden de controle uit te voeren?

Stap 18: Bekijk of de 80/20 regel van toepassing is

Een belangrijk beginsel van criminaliteitspreventie is dat criminaliteit sterk geconcentreerd is op bepaalde personen, plaatsen, dingen. Dat betekent dat door de beschikbare middelen te richten op die plekken waar misdaad het meest geconcentreerd is, de grootste preventieve resultaten kunnen worden behaald. Deze concentraties (we komen daar in de volgende stappen meer in detail op terug) hebben labels die goed bekend zijn bij de meeste misdaadanalisten:

- **Hot Shots** (veelplegers) - In Wolfgang's beroemde Philadelphia cohort, was ongeveer 5 procent van alle daders verantwoordelijk voor meer dan 50 procent van de misdaden.
- **Hot Victims** (herhaald slachtoffers) - Uit de *British Crime Survey*, de Engelse tegenhanger van onze Integrale Veiligheidsmonitor, hebben herhaalde slachtoffers (iets meer dan 4 procent van alle slachtoffers) te lijden van 40 procent van de delicten die zijn gerapporteerd in het onderzoek (Zie stap 29).
- **Hotspots** - In het onder criminologen klassieke artikel waarin dit concept ooit werd geïntroduceerd, beschreven Lawrence Sherman en zijn collega's dat 6 procent van de adressen in Minneapolis zorgden voor 60 procent van de verzoeken om politieassistentie.
- **Hot Products** - Gegevens van de *Highway Loss Data Institute* illustreren bijvoorbeeld dat diefstalclaims voor sommige automodellen maar liefst 30 keer groter zijn dan voor andere auto's. (Zie ook stap 31).
- **Risky Facilities** (risico voorzieningen) - In Danvers, Massachusetts zijn bijvoorbeeld 3 van de 78 winkels (5 procent) verantwoordelijk voor het melden van 55 procent van de diefstalincidenten bij de politie (Zie ook stap 28).

Dit soort concentraties zijn niet voorbehouden aan criminaliteit en overlast, maar zijn bijna een universele regel. Een klein gedeelte van het aardoppervlak ondersteunt de meerderheid van het leven op aarde. Slechts een klein deel van alle aardbevingen veroorzaakt het grootste deel de aardbevingschade. Een klein gedeelte van de bevolking beschikt over het grootste gedeelte van de welvaart. Net zoals een klein deel van de politieagenten het grootste gedeelte van de aanhoudingen verricht.

Dit verschijnsel wordt meestal de 80/20-regel genoemd, waarbij in theorie 20 procent van de veroorzakers verantwoordelijk is voor 80 procent van de resultaten. Het is in de praktijk overigens zelden precies 80/20, maar het is altijd een klein percentage van iets of van een bepaalde groep dat een aandeel heeft in het overgrote deel van het resultaat. In tabel 18.1 zie je deze regel in de praktijk. Het laat een analyse van Stacy Belledin zien van diefstallen en inbraken van bouwplaatsen van 55 aannemers in Jacksonville (Florida). Elf bouwers (20 procent van de groep) hebben 85 procent van alle diefstallen en inbraken te verduren gekregen die gemeld zijn bij het Jacksonville politiebureau in de periode van januari-september 2004.

In het onderzoek naar problemen moet je je daarom altijd afvragen of de 80/20-regel van toepassing is. Dat is makkelijk te beantwoorden met behulp van de onderstaande zes stappen:

1. Maak een lijst van de mensen, plaatsen, of producten met het aantal relevante incidenten of gebeurtenissen waarbij zij betrokken waren
2. Rangschik deze naar het aantal incidenten: van meest naar minst.
3. Reken uit welk percentage van de incidenten of gebeurtenissen elke persoon, plaats of product voor zijn rekening neemt. Er zijn in de tabel 386 incidenten van diefstal en inbraak. Zestig van deze incidenten (15,5 procent) is opgetreden op bouwterreinen die eigendom zijn van aannemer 1.
4. Tel de percentages van incidenten op, te beginnen bij de meest betrokken persoon, plaats of het product (of in dit voorbeeld, aannemers).
5. Tel de percentages op van de mensen, plaatsen, of producten (in dit voorbeeld, het cumulatieve percentage van aannemers in kolom 5).
6. Vergelijk de cumulatieve percentages van personen, plaatsen of producten (kolom 5) met het cumulatieve percentage van de resultaten (kolom 4). Dit laat zien hoeveel van de meest betrokken mensen of plaatsen aan het probleem bijdragen.

Dit soort berekeningen kunnen zeer nuttig zijn in de beginfase: het scannen om te bepalen waar preventieve inspanningen op gericht dienen te worden. Dus, in het Jacksonville voorbeeld, ervaren slechts vijf bouwers meer dan 50 procent van de incidenten. In theorie zou het richten van preventieve maatregelen op deze vijf bouwers – in plaats van op de totaal van de groep van 55 – een zeer efficiënte strategie zijn voor het verminderen van het algemene probleem van diefstal en inbraak op bouwplaatsen van de stad.

Bij de analysefase kunnen dit soort tabellen helpen bij het

vaststellen of er belangrijke verschillen zijn tussen mensen, plaatsen of producten boven en onderin de lijst. In ons voorbeeld stelde Stacy Belledin ook vast dat een duidelijke samenhang bleek te bestaan tussen het aantal door de aannemers gebouwde huizen en het aantal diefstallen en inbraken waaronder zij te lijden hadden. Maar dit verklaarde toch nog niet alle verschillen in risico. Andere verklaringen voor deze verschillen kunnen bijvoorbeeld de buurten zijn waar de aannemers actief zijn, hun beleid van het melden aan de politie of hun standaard veiligheidsmaatregelen.

Gemelde diefstallen en inbraken op bouwplaatsen 55 aannemers, Jacksonville (Florida), jan - sept 2004				
1	2	3	4	5
Aannemer	Incidenten	Percentage incidenten	Cumulatief percentage incidenten	Cumulatief percentage bouwers
1	60	15.5%	15.5%	1.8%
2	39	10.1%	25.7%	3.6%
3	38	9.8%	35.5%	5.5%
4	34	8.8%	44.3%	7.3%
5	34	8.8%	53.1%	9.1%
6	31	8.0%	61.1%	10.9%
7	29	7.5%	68.7%	12.7%
8	26	6.7%	75.4%	14.6%
9	19	4.9%	80.3%	16.4%
10	11	2.9%	83.2%	18.2%
11	8	2.1%	85.2%	20.0%
12	7	1.8%	87.1%	21.8%
13	7	1.8%	88.9%	23.7%
14	6	1.6%	90.4%	25.5%
15	5	1.3%	91.7%	27.3%
3 bouwers, 4 incidenten	12	3.0%	94.8%	32.7%
3 bouwers, 3 incidenten	9	2.4%	97.2%	38.2%
1 bouwers, 2 incidenten	2	0.5%	97.7%	40.0%
9 bouwers, 1 incidenten	9	2.3%	100.0	56.4%
24 bouwers, 0 incidenten	0	0.0%	100.0	100.00
55 bouwers	386	100%	100%	100%

Stap 19: Onderzoek je probleem

Collega's van andere bureaus of andere politieorganisaties kunnen al te maken hebben gehad met het probleem dat jij wilt aanpakken. Andere onderzoekers hebben het mogelijk al onderzocht. Je kan veel tijd besparen door te onderzoeken hoe zij het probleem geanalyseerd hebben en wat ze ermee deden. Welke aanpak is effectief gebleken en welke niet? Het bestuderen van wat anderen eerder al deden, kan zinvolle hypothesen opleveren die je in de volgende stap (stap 20) op jouw probleem kunt testen.

Begin met de *Problem-orientated Guide for Police* (POP Guides), online te verkrijgen via www.cops.usdoj.gov en www.popcenter.org. Elke handleiding geeft tips voor het doen van onderzoek naar een specifiek probleem en bespreekt manieren om er op te reageren. Nieuwe handleidingen worden continu geproduceerd, maar als er geen handleiding beschikbaar is voor jouw probleem, zoek dan naar gerelateerde handleidingen. Er is bijvoorbeeld geen handleiding beschikbaar voor drugshandel in sociale woningbouwcomplexen. Maar wel voor drugshandel in koopappartementen (*Drug dealing in privately-owned apartment complexes*) en drugsmarkten in de open lucht (*Open-air drug markets*). Deze handleidingen lezen kan dan alsnog behulpzaam zijn.

Nuttige websites

Kijk ook op het internet. Vergeet vooral niet de sites uit Australië en Groot-Brittannië te kijken, want de politie werkt daar sterk probleemgericht en criminaliteitsproblemen zijn goed vergelijkbaar. Criminaliteit in San Francisco is beter vergelijkbaar met die in Sydney (Australië), dan met die in een klein stadje in Louisiana of Tennessee.

- **Center for problem-oriented policing** (www.popcenter.org). Behalve de POP-handleidingen bevat de website ook honderden rapportages van probleemgerichte projecten die door de jaren heen zijn ingediend voor de Goldstein en Tilley Prijzen. De zoekmachine van de website bied je de kans om deze projecten per thema op te zoeken, je kan ze lezen en downloaden.
- **NCJRS abstracts database** (<http://abstractsdb.ncjrs.gov>). Maar een klein deel van de uittreksels in deze enorme database heeft direct te maken met politiewerk, maar het kan toch handig materiaal voor jou bevatten. Uittreksels worden soms gelinkt aan de volledige tekst van het artikel of rapport dat je kan downloaden. Bij andere artikelen kun je een kopie krijgen. Deze voorziening is gratis en efficiënt – het duurt meestal niet meer dan 2 tot 3 weken voor je het bestelde materiaal in huis hebt.
- **The Home Office**, Groot-Brittannië (www.homeoffice.gov.uk). Het Home Office, vergelijkbaar met het *Department of Justice* in de V.S., start en financiert goede onderzoeken naar politieprojecten. Begin een 'quick search' via het zoekvak op de homepage. Een samenvatting wordt gegeven voor elke zoekopdracht, wanneer je hierop klikt, verschijnt de volledige tekst.
- **Crime Reduction website**, Home Office (www.crimereduction.gov.uk). Blader door de *toolkits* (gereedschapskisten) en mini-sites; zij geven praktische tips over hoe je met veel soorten criminaliteit moet omgaan, inclusief diefstal, inbraak, huiselijk geweld, straatcriminaliteit en slachtofferschap onder studenten.
- **Australian Institute of Criminology** (www.aic.government.au). Begin vanaf de startpagina van deze website met je zoektocht. Een korte beschrijving van elke zoekopdracht wordt gegeven. Een volledige beschrijving verkrijg je door op de titel te klikken. Volledige teksten zijn voor veel documenten verkrijgbaar.

Nederland – Vindplaatsen in eigen land

De samenstellers van dit document – Clarke en van Eck – lezen natuurlijk geen Nederlands. Daardoor konden zij in hun oorspronkelijk werk ook niet de – voortreffelijke – vindplaatsen opnemen waar wij hier in Nederland over beschikken. Denk daarbij vooral aan:

- Politie Kennisnet (PKN). Het eerste zoekdomein natuurlijk voor uiteenlopende vragen op het gebied van politie en politiewerk. Te bereiken via het PIN, het Politie Intranet.
- Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (www.hetccv.nl). Dit centrum beschikt inmiddels over informatiedossiers, instrumenten en toolkits over de meest uiteenlopende problemen op het gebied van criminaliteit, overlast en verloedering.
- Kijk ook eens op de website van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum van het ministerie van Justitie (WODC). Hier vindt je meestal wat steviger onderzoek over allerlei aspecten van criminaliteitsbeheersing en strafrechtspleging. Op hun website (www.wodc.nl) vind je een goed overzicht over wat er beschikbaar is, via de zoekfunctie kun je verder zoeken.
- En dan het NICIS. Zoek op hun website (www.nicis.nl) het dossier Veiligheid. Hier vind je weer tal van stukken, projectevaluaties en dergelijke over de aanpak van vele (stedelijke) veiligheidsvraagstukken.

Andere behulpzame bronnen

- **Google.** Natuurlijk is Google ook een prima startpunt voor een uitgebreidere zoektocht.
- **Andere politieorganisaties.** Als je ontdekt dat andere politieafdelingen jouw probleem al aangepakt hebben, probeer ze dan te bellen. Probeer de criminaliteitanalist te spreken te krijgen, of dienders die betrokken waren bij het project. Tenzij een rapport beschikbaar is, moet je niet te veel vertrouwen op wat je verteld wordt, het geheugen is onbetrouwbaar.
- **Lokale faculteit.** Vooral als de Universiteit of Hogeschool bij jou in de buurt een criminologie- of veiligheidsprogramma heeft, kun je daar vaak behulpzaam advies krijgen van faculteitsmedewerkers of lectoraten. Kijk eerst op de website waar hun interesses liggen, voor je ze benaderd. Wanneer de consultatie veel tijd beslaat, kan het zijn dat men daarvoor compensatie verwacht. Toch zien universiteiten en hogescholen het assisteren van de overheid nogal eens als een service.
- **Nationale experts.** Als je steeds dezelfde naam van een expert terug ziet komen tijdens je zoektocht, probeer deze persoon dan een email te sturen voor advies. Vraag alleen naar specifieke informatie die de expert snel kan verstrekken. Als je naar referenties vraagt, noem dan ook de referenties die je reeds hebt gevonden, de expert kan dan zien of je een belangrijke referentie mist.
- **Uitleen tussen bibliotheken.** De meeste grote, publieke bibliotheken en universiteitsbibliotheken bieden de service dat je boeken en artikelen kan verkrijgen via andere bibliotheken. Je moet een formulier invullen die de bibliotheek indient, twee weken laten arriveert het benodigde materiaal.
- **Criminal Justice Abstracts (CJA).** De toegang tot CJA is een belangrijke bron die je meestal alleen vindt via universiteiten met een criminologie opleiding. Probeer je afdeling ervan te overtuigen zich hiervoor aan te melden. Het bevat de grootste verzameling tijdschriften, boeken en rapporten op het vakgebied. Het bevat meer academische literatuur dan de NCJRS uittreksels, alhoewel deze laatste meer onderzoek door de overheid en professionele tijdschriften bevat.

Beperkingen van informatie

De beste informatiebronnen zijn (1) artikelen door onderzoekers die het probleem hebben onderzocht en (2) rapporten van politieprojecten die met het probleem te maken hebben. Beide hebben hun beperkingen, doordat:

- de meeste criminologen meer geïnteresseerd zijn in algemene delinquentie dan in specifieke vormen van criminaliteit. Ze zijn ook meer geïnteresseerd in de verafgelegen oorzaken van criminaliteit, zoals sociale omstandigheden of disfunctionele families, dan de nabije oorzaken van een probleem als slechte beveiliging of een gebrek aan surveillance. Dus ook al vindt je academische

artikelen over je probleem, de oorzaken die de schrijvers vinden zullen misschien niet veel aanknopingspunten bieden voor het ontwikkelen van een effectieve aanpak.

- er niet veel relevante politieprojecten te vinden zijn, behalve als je probleem erg alledaags is. Wees daarbij sceptisch over de claims van succes als er geen andere data zijn om dit succes te onderbouwen. Zelfs projecten die de internationale Goldstein of Tilley prijs hebben gekregen, kunnen niet goed geëvalueerd zijn. En wees gewaarschuwd: een aanpak die in een bepaalde stad werkt, hoeft niet per se ook in jouw stad te werken. Specifieke omstandigheden maken elke situatie weer anders. Maar hoe dan ook: ervaringen die eerder door anderen binnen de politie zijn opgedaan zijn altijd nuttig, ze zijn een belangrijke bron van inspiratie bij het nadenken over wat in jouw situatie zou kunnen werken.

Scannen van academische artikelen

De meeste academische artikelen beginnen met een kleine samenvatting. Als dit je interessant lijkt, lees dan de inleiding, conclusie en/of discussie. Als dit nuttig lijkt, scan dan de bespreking van de literatuur aan het begin van het artikel. Het deel over de methode, met de data, analyse en resultaten, kun je meestal overslaan. Zelfs als het artikel niet direct relevant lijkt, kun je nuttig materiaal in de literatuurlijst vinden.

Als je meer gedetailleerde informatie wilt over een bepaalde aanpak (bijvoorbeeld over de toepassing van cameratoezicht), moet je terug achter je computer en naar de bibliotheek om de feiten die je nodig hebt op te zoeken en te profiteren van de kennis van anderen.

Identificeren van werkzame interventies

Vat de aanpak samen met behulp van een tabel die je kunt vinden in de POP-handleiding, met één rij per aanpak en vijf kolommen, zoals hieronder.

	Aanpak	Bron	Hoe werkt het	Werkt het beste als...	Afwegingen
1					
2					

Aanbevolen literatuur:

Clarke, Ronald en Phyllis Schultze (2004). *Researching a problem*. Problem-Oriented Guides for Police, Problem-solving Tool Series No. 2. Washington, DC: Office of Community Oriented Policing Services. (verkrijgbaar via www.popcenter.org en www.cops.usdoj.gov).

Stap 20: Formuleer hypothesen

Wanneer we een nieuw en ingewikkeld misdadpatroon tegenkomen, vormen we hypothesen over de oorzaken die vaak gebaseerd zijn op onvolledige informatie. Ervaring en theorie zijn een goede bron voor het opstellen van hypothesen. Het is wel zaak (1) je hypothesen duidelijk te stellen, (2) er niet te star aan vast te houden en (3) de hypothesen te testen door gebruik te maken van objectieve gegevens. Je kunt er vanuit gaan dat je alle hypothesen moet aanpassen of verwerpen wanneer je over alle relevante data hebt kunnen beschikken, geen enkele hypothese klopt immers volledig. Om deze reden is het vaak het beste om meerdere, conflicterende hypothesen tegelijkertijd te testen.

Een verzameling hypothesen is een wegwijzer voor de analyse. Hypothesen geven aan welke soorten data verzameld moeten worden, hoe dat moet gebeuren en hoe je de resultaten van de analyse moet interpreteren. Wanneer je onderzoek doet naar drankgerelateerd geweld in kroegen, kun je beginnen met de vraag "Hoeveel kroegen zijn probleemlocaties?" Aan de hand van de 80/20 regel (Stap 18) stel je de hypothese dat in sommige kroegen veel geweld voorkomt, maar in de meeste weinig of geen. Vervolgens test je deze hypothese door een lijst te maken van kroegen met een drankvergunning en het aantal geweldplegingen bij deze etablissementen te tellen, in de laatste twaalf maanden.

Wanneer je hypothese standhoudt, kun je je afvragen "Wat is anders aan de kroegen met veel geweld vergeleken met de kroegen met weinig geweld?" Het concept van risicovolle voorzieningen (*risky facilities*, Stap 28) kan je helpen met het vormen van drie hypothesen:

1. Risicovolle kroegen hebben meer bezoekers.
2. Risicovolle kroegen hebben eigenschappen die geweldplegers aantrekken.
3. Personeel in risicovolle kroegen faalt in het controleren van gedrag, of lokken geweld uit.

Deze hypothesen zijn te testen door data te verzamelen over het aantal bezoekers in hoog- en laagrisico kroegen, het aantal geweldplegingen per bezoeker te analyseren, het observeren van de interactie tussen mensen in kroegen met en zonder geweld en het interviewen van personeel en bezoekers.

Wordt de eerste hypothese tegengesproken door de data en vind je geen groot verschil in het aantal geweldplegingen tussen kroegen, dan kun je de vraag stellen "Waarom zijn zoveel kroegen problematisch?" Deze vraag roept een andere hypothese op: het probleem is vooral gebaseerd op perceptie. De betreffende stad of gemeente heeft ongeveer net zo veel geweldplegingen in kroegen als vergelijkbare

steden. Voor deze hypothese moeten dus data worden verzameld van vergelijkbare steden.

Blijkt na de dataverzameling dat de stad toch een abnormaal hoog aantal probleemkroegen heeft, kun je de vraag stellen "Wat hebben de kroegen in de stad met veel geweldplegingen gemeen?" Een hypothese is dat het ligt aan de manier waarop drankvergunningen worden verstrekt en kroegen worden gereguleerd. Nog een hypothese is dat het probleem ligt bij de bezoekers van de kroegen van de stad. Het testen van deze hypothesen vergt dat relevante data worden verzameld en de validiteit van de hypothesen wordt nagegaan.

Kijk hoe de vragen en hypothesen de analyse structureren. De testresultaten – positief of negatief – onthullen nieuwe, meer specifieke vragen. Het doel is te starten met brede vragen en hypothesen en deze te bewerken tot je specifieke vragen hebt die gericht zijn op mogelijke reacties.

Hypothesen geven aan welk type gegevens verzameld moet worden. In het voorbeeld van het geweld in kroegen vereiste elke hypothese specifieke data. Soms kun je met dezelfde gegevens meerdere hypothesen onderzoeken (zoals bij de keuze uit de drie alternatieve verklaringen voor risicovolle kroegen). Vaak is een verscheidenheid aan gegevens noodzakelijk om te kiezen uit alternatieve hypothesen (zoals bij de laatste hypothesen het geval is). Hoe specifiek de hypothesen zijn, hoe specifiek de dataverzameling zal zijn. Dit is de reden waarom het belangrijker is dat je een duidelijke hypothese hebt waar je misschien persoonlijk niet achter staat, dan een onduidelijke hypothese waar je wel achterstaat. Of nog erger: helemaal geen hypothese.

Verlamming door analyse

Het gebrek aan een duidelijke hypothese kan leiden tot 'verlamming door analyse'; het verzamelen van teveel gegevens, het doen van teveel analyse en niet komen tot een bruikbare conclusie.

Hypothesen kunnen de analyse van de gegevens sturen. Elke duidelijke hypothese geeft aan welk patroon je in je gegevens zou moeten zien als de hypothese juist is. In bovenstaand voorbeeld kunnen de hypothesen die zijn afgeleid van het concept van risicovolle voorzieningen worden getest aan de hand van een simpele analyse. Als een kroeg een criminaliteitsgenerator zou zijn, dan zou een hoog aantal geweldplegingen zichtbaar moeten zijn bij een hoog aantal bezoekers, maar met een lage geweldsratio (zie Stap 17).

Wanneer dit patroon niet is gevonden, betekent dit dat de hypothese onjuist is. Het is dus belangrijk om een duidelijk idee te hebben van wat je moet zien als je hypothese juist is, en wat je moet zien als je hypothese onjuist is (zie de derde kolom van de tabel). Als je dit niet van tevoren kunt aangeven, zou het wel eens kunnen zijn dat de hypothese te vaag is.

Hypothesen helpen ook bij het interpreteren van de analyseresultaten. Stel dat de analyse van geweld in kroegen laat zien dat in een klein aantal kroegen het meeste geweld plaatsvindt en dat observaties van de hoog- en laag-risico-kroegen laten zien dat het beveiligingspersoneel van de hoog-risicokroegen het geweld uitlokt. Dit biedt een mogelijkheid voor interventie. Anders gezegd: de validiteit van een hypothese moet een verschil uitmaken voor de aanpak. Wanneer de hypothese juist is wordt een andere beslissing genomen dat wanneer de hypothese onjuist is. Wanneer dezelfde beslissing genomen wordt onafhankelijk van de uitkomst van de testresultaten, dan is de hypothese – en het testen hiervan – irrelevant.

Samenvattend kunnen we stellen dat hypothesen belangrijk zijn bij het sturen van de analyse. Om een hypothese te formuleren, moet je belangrijke vragen over het probleem stellen. Die vragen beantwoord je met simpele en speculatieve antwoorden. Dat zijn de hypothesen. De speculaties moeten gewaagd zijn, zodat de kans bestaat dat zij onjuist zijn. En er moet ook een manier zijn om aan te tonen of zij juist of onjuist zijn. Als het maar even kan, moet je tegengestelde hypothesen opstellen.

Het formuleren van hypothesen is trouwens een nuttige groepsoefening. Het geeft deelnemers met een verschillende mening de mogelijkheid hun manier van kijken te bespreken en deze daarna op een heldere en objectieve manier te testen. Deelnemers die onjuiste hypothesen naar voren brengen, dragen dus op substantiële manier bij aan de analyse van het probleem. Wanneer elke hypothese gekoppeld is aan een mogelijke oplossing, dan leidt het testen van deze hypothesen tegelijkertijd tot mogelijke reacties en het uitsluiten van ondoeltreffende benaderingen.

Vragen, Hypothesen en Testen

Vraag	Voorbeeld Hypothese	Mogelijke
Waarom is deze plek risicovol?	Dit komt door een groot aantal beschikbare doelwitten.	Tel het aantal doelwitten op de locatie en bereken de criminaliteitsratio. Vergelijk deze ratio met die van omliggende gebieden. Heeft het risicogebied een hogere ratio dan is de hypothese onjuist, is de ratio gelijk of lager, dan is de hypothese juist.
Waarom is er meer autodiefstal in het probleemgebied dan in andere gebieden?	Bewoners in het probleemgebied parkeren hun auto's op de straat, bewoners van andere gebieden niet.	Als het probleemgebied een gelijke of lagere ratio heeft wat betreft parkeren op straat, verwerp dan de hypothese. Is de ratio hoger, neem dan de hypothese aan.
Waarom is de diefstal van koperen pijpen van nieuwbouw plotseling toegenomen?	Een nieuwe eigenaar heeft een nabije schroothandel overgenomen.	Vergelijk diefstal van pijpen voor en na de nieuwe eigenaar. Als de diefstalratio voor en na gelijk is, of de ratio al stijgend was voor de nieuwe eigenaar, dan is de hypothese onjuist. Zo niet, dan lijkt de hypothese logisch.

Stap 21: Verzamel zelf je gegevens

In je normale dagelijkse routine kijk je waarschijnlijk vooral naar standaardgegevens als aantallen aangiften of aanhoudingen. Maar voor probleemgericht werken zul je een veel breder scala aan gegevens moeten gebruiken. Zo geven overlastmeldingen je beter inzicht in de drugshandel in een probleemgebied, dan gegevens over aanhoudingen. En gegevens van de gemeente of van bedrijven kunnen meer inzicht bieden dan politiegegevens in delicten als vandalisme en winkeldiefstal. Maar voor de meeste probleemgerichte projecten zal het noodzakelijk zijn om ook zelf het veld in te gaan – om onderzoeksterminologie te gebruiken – om zelf je gegevens te verzamelen. Bijvoorbeeld, jij en je projectteam zullen wellicht systematische observaties moeten doen van de omgevingseigenschappen van pleegplaatsen. Je zult misschien slachtoffers moeten bevragen en je zult wellicht overtreders moeten ondervragen of agenten moeten overhalen dit voor jou te doen. De behoefte aan je eigen gegevensverzameling kan opkomen in elke van de vier stadia van SARA, zoals het volgende voorbeeld laat zien:

1. Ronald Clarke hield zich bezig met een project gericht op diefstal van en uit auto's op parkeerterreinen in het centrum van Charlotte, North Carolina. Het bleek dat de gemeente geen actuele kaarten had waarop de locatie van elk parkeerterrein stond. Er werden namelijk continue nieuwe terreinen geopend op de plek van gesloopte gebouwen en nieuwe gebouwen werden gebouwd op de plek van voormalige parkeerterreinen. Daardoor moesten de politiemensen die werkten aan het project het hele centrumgebied onderzoeken om een compleet overzicht te krijgen. Later in het project telden agenten de plaatsen op elk parkeerterrein zodat de risico's van diefstal per parkeerterrein berekend konden worden. Dit maakte het mogelijk om de terreinen te rangschikken op diefstalrisico, van hoogste tot laagste. Daarna, om in staat te zijn deze variaties in risico uit te leggen, verzamelden agenten gedetailleerde informatie over de veiligheid van elk parkeerterrein, inclusief de geschiktheid van de belichting en omheining en het gebruik van bewakers of veiligheidspatrouilles.
2. In een ander project in Charlotte – gericht op diefstal op bouwplaatsen – checkten twee politieagenten die aan het project werkten, Dan Cunius en Eric Rost, geregeld elk huis in het project om zeker te zijn dat de bouwers de afgesproken preventieve maatregelen toepasten. Tegen de tijd dat het onderzoek afgerond was, hadden de agenten een totaal van 8.050 afzonderlijke controles verricht – echt een enorme inspanning van gegevensverzameling, uitgevoerd in elk soort weer.

3. In een rapport voor de *'National Law Enforcement & Corrections Technology Center'*, heeft Karin Schmerler, een veiligheidsanalist in Chula Vista, Californië, enkele andere voorbeelden verzameld van primaire gegevensverzameling in projecten, allen voorgedragen voor de *'Goldstein Award voor Uitmuntendheid in Probleemgeoriënteerde politie'*, zoals volgt:
 - Voor een project dat meldingen in relatie tot prostitutie verminderde in Buffalo, New York, hield de politie 15 diepte-interviews met prostituees en is onder 116 klanten van prostituees een vragenlijst uitgezet. De verkregen informatie is gebruikt om steun uit de gemeenschap te krijgen voor toenemend optreden tegen prostituanten, voor (drugs)hulpverlening en voor rechterlijke maatregelen voor prostituees.
 - In de loop van een verkeersveiligheidsproject in California, waarmee het aantal verkeersdoden op platte-landswegen met 35 procent is verminderd, bracht een dertigkoppige werkgroep vijf uur door in een bus om 32 kilometer aan wegen te inspecteren. Dat resulteerde onder meer in de aanbeveling om op dat stuk weg 24 uur per dag de koplampen aan te hebben.
 - In een project dat bedoeld was om pesten op school te verminderen in South Euclid, Ohio, hield de politie interviews met focusgroepen studenten om vast te stellen waar en wanneer zij zich onveilig voelden. De studenten wezen vooral de gangen en de overgang van lessen aan als een plaats en tijd met een hoog risicogehalte voor pesten. Dit werd bevestigd door verslagen van schoolincidenten waarover de politie beschikte. Gebaseerd op deze bevindingen, is de overgang van lessen gewijzigd en het toezicht in de gangen versterkt door de inzet van teams leraren. Dit zorgde er uiteindelijk voor dat het pesten in de gangen met 60 procent daalde.

In haar artikel geeft Karin Schmerler aan dat ook een ad hoc gegevensverzameling nuttig kan zijn. Ze geeft het voorbeeld van een snel bezoek aan een frequent 'belaagde' pinautomaat om de locatie en belichting te controleren. In andere zaken vereist gegevensverzameling wellicht de hulp van een universiteit of hogeschool in het uitdenken en uitvoeren van het onderzoek.

Wees voorzichtig met het verzamelen van je eigen gegevens

Probleemgericht werken vraagt veel van je, maar het vereist natuurlijk niet dat je jezelf blootstelt aan het risico van overvallen of aangevallen worden.

Wellicht verzet je je tegen het verzamelen van je eigen gegevens door de moeilijkheden en tijd die het kost. Toch is het soms essentieel voor een probleemgericht project, en het brengt altijd voordelen met zich mee. Hier noemen we er een paar:

1. Het veld ingaan leert je het probleem begrijpen op een manier die je nooit zult bereiken vanachter je computer, hoe rijk de gegevens die je daarmee bewerkt ook zijn.
2. Het ontwerpen van een manier om je gegevens te verzamelen, kan je dwingen om heel goed na te denken over de aard van het probleem, over de soort antwoorden die effectief zouden kunnen zijn, en hoe je jouw werk het beste kunt evalueren.
3. Het betrekken van politiemensen in de verzameling van gegevens (en in het maken van het plan daarvoor) zorgt voor een waardevolle kans om hen te trainen in de noodzaak van een rigoureuze, systematische werkwijze in een probleemgericht project.

4. Het opzetten van je eigen gegevensverzameling biedt je de kans om je onderzoeksvaardigheden te verfijnen en echt creatief te zijn.

Aanbevolen literatuur:

Schmerler, Karin and Mary Velasco (2002). *Primary Data Collection: A Problem-Solving Necessity*. Advanced Crime Mapping Topics. Denver, CO: National Law Enforcement & Corrections Technology Center, University of Denver.

Tabelleren van tijdelijke markeringen

Matt White en Charles Dean van de Charlotte-Mecklenburg Police Departement waren ervan overtuigd dat veel overtreders vervalste tijdelijke kentekenplaten op hun voertuigen gebruikten. Die platen maakten het hen mogelijk maanden of zelfs jaren onbelast en onverzekerd te rijden en maakten het veel minder riskant om hun auto's te gebruiken bij het plegen van misdrijven. Om goede argumenten te hebben voor de hervorming van het tijdelijk kentekensysteem deden White en Dean 's avonds een informeel onderzoek in twee aangrenzende buurten in Charlotte. De buurten waren van dezelfde grootte; in de een was veel criminaliteit, in de ander weinig. De buurt met veel criminaliteit (Belmont, links op de kaart) kende in de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek 6,4 keer zoveel gerapporteerde geweldscriminaliteit en 5,6 keer zoveel gearresteerde inwoners als het gebied met weinig criminaliteit (Plaza-Millwood). Zoals verwacht spotte het duo 12 auto's (zwarte stippen op de kaart) met tijdelijke kentekens in Belmont en geen enkele in Plaza Millwood. Dit ondanks het feit dat de stijl van parkeren in beide buurten gelijk was, behalve voor wat betreft het aandeel auto's dat zodanig op opritten was gezet dat de kentekens niet waar te nemen waren door passerende beïnvloeders. Dit aantal was in Belmont ook groter.

Bron: White, Matt and Charles Dean (2004). *Abuse of Temporary License Tags in North Carolina*. Understanding and Preventing Car Theft, Crime Prevention Studies, Volume 17, edited by Michael Maxfield and Ronald Clarke, Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Stap 22: Onderzoek je gegevensverdelingen

Nadat je je gegevens hebt verzameld, moet je weten wat die gegevens jou vertellen. Stel dat je incidenten van aanvallen op taxichauffeurs hebt verzameld. Zijn die aanvallen dan maar gericht op enkele chauffeurs? Of zijn ze geconcentreerd op bepaalde dagen van de week of bepaalde tijdstippen van de dag?

Om deze vragen te beantwoorden, moet je kijken naar de verdeling van de incidenten. De eerste figuur hieronder laat voor een periode van 36 maanden de verdeling zien van moorden over de 53 wijken van Cincinnati. De horizontale as laat het aantal moorden in een wijk zien. De verticale as laat zien hoeveel wijken elk van deze aantallen had (dus in de eerste kolom hadden 13 wijken nul moorden). De meeste wijken hadden weinig moorden, maar er is een lange staart die zich uitstrekt naar rechts waar enkele wijken veel moorden hebben.

Vaak moet je een verdeling samenvatten. Er zijn twee basisbeschrijvingen van zulke verdelingen: de typerende of gemiddelde zaak en de variatie of spreiding van zaken.

De gemiddelde zaak

Het gemiddelde kan op drie manieren berekend worden:

1. *Gemiddelde*. Dit is de meest voorkomende maat van het gemiddelde. Het gemiddelde aantal moorden in de wijken van Cincinnati is 3,7 moorden per wijk – berekend door de 198 moorden te delen door de 53 wijken.

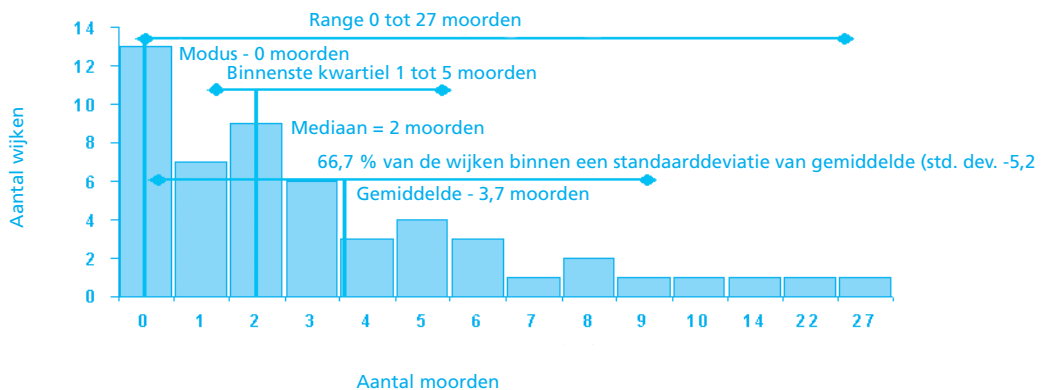
2. *Mediaan*. Dit is de waarde die de zaken in twee gelijke groepen verdeelt. De helft van de wijken in Cincinnati heeft twee of meer moorden en de helft heeft twee of minder.
3. *Modus*. Dit is de waarde die het meest voorkomt. In dit voorbeeld is de modus nul moorden, omdat de grootste groep van wijken geen moorden heeft.

De spreiding van zaken

Er zijn drie gangbare methodes om spreiding te meten:

1. *Range*. Dit is een basismaat van spreiding. Het is de laagste en de hoogste waarde. In ons voorbeeld is de range 0 tot 27 moorden.
2. *Binnenste kwartiel range*. Dit kijkt naar de onderste en bovenste grenzen van de middelste 50 procent van de zaken. In het voorbeeld van Cincinnati is de 'binnenste kwartiel range' 1 tot 5 moorden. De helft van de wijken valt binnen deze haakjes. Een andere 25 procent van de wijken heeft 1 of 0 moorden en de laatste 25 procent heeft 5 of meer moorden. Om de binnenste kwartiel range te vinden, moet je de zaken classificeren en verdelen in vier gelijke groepen. De twee middelste groepen zijn de binnenste kwartielen. De binnenste kwartiel range is de laagste en de hoogste waarde van deze twee middelste groepen.
3. *Standaarddeviatie*. Deze maat van spreiding geeft het gemiddelde verschil van het gemiddelde van de verdeling aan. Hoe kleiner de standaarddeviatie, hoe kleiner

Frequentieverdeling van moorden in wijken van Cincinnati

de gemiddelde spreiding is rond het gemiddelde. De formule is erg langdradig, maar elke spreadsheet of statistisch software pakket kan het berekenen. Tweederde van de zaken valt binnen een standaarddeviatie op beide zijden van het gemiddelde. In het voorbeeld van Cincinnati is de standaarddeviatie 5,2 moorden.

Welke manieren van typering en spreiding het beste zijn, hangt af van twee karakteristieken van de gegevens. De eerste is de symmetrie van de verdeling. In een symmetrische verdeling wordt de vorm aan de ene kant van het gemiddelde gespiegeld aan de andere kant. Het gemiddelde is gelijk aan de mediaan in een symmetrische verdeling. Als de waarde met de meeste zaken in het midden ligt, dan zal de modus hetzelfde zijn als de andere twee maten van het gemiddelde. Maar de modus hoeft niet gelijk te zijn aan de mediaan of het gemiddelde. De verdeling zou twee modi kunnen hebben, één aan elke kant van de mediaan. Als de verdeling ruwweg symmetrisch is, dan zijn het gemiddelde en de standaarddeviatie geschikt.

Als de verdeling asymmetrisch is, dan zouden het gemiddelde en de standaarddeviatie niet gebruikt moeten worden. Gebruik de mediaan of de modus en de binnenste kwartiel of volledige range. In probleemanalyses komt asymmetrie veel voor.

De tweede karakteristiek die gebruikt wordt om maten van typering en spreiding te selecteren, is de schaal die wordt gebruikt voor de gegevens. Er zijn drie gangbare typen schalen.

1. **Nominale schalen** gebruiken simpelweg etiketten. Geslacht (man=1, vrouw=2) is gemeten met een nominale schaal, omdat de nummers simpelweg de woordelijke etiketten vervangen en de categorieën kunnen anders geëtiketteerd worden, man=2, vrouw=1 zonder dat er problemen ontstaan. Als je gegevens nominaal zijn, dan is alleen de modus geschikt.
2. **Ordinale schalen** rangschikken en labelen zaken. Een geordende lijst van wijken, van de meeste naar de minste moorden levert een ordinale schaal op (eerste, tweede, derde, tot aan drieënvijftigste). Je kunt ordinale gegevens niet optellen en aftrekken, vermenigvuldigen en delen. Je kunt alleen bepalen of een zaak een grotere, kleinere of gelijke rangorde heeft dan een andere zaak. Als de gegevens ordinaal zijn, dan kan zowel het gemiddelde als de standaarddeviatie niet gebruikt worden. Gebruik de mediaan en de binnenste kwartiel range.
3. **Ratio schalen** staan je toe om op te tellen, af te trekken, te vermenigvuldigen en te delen, omdat het verschil tussen elke waarde gelijk is en er een betekenisvolle nul is. Het aantal moorden in een wijk is gemeten met een ratioschaal: het verschil tussen 0 moorden en 1 moord is hetzelfde als het verschil tussen 26 moorden en 27 moorden, en 0 moorden heeft een betekenis. Je kunt het gemiddelde en de standaarddeviatie gebruiken met deze type gegevens.

Aanbevolen literatuur:

HyperStat Online Tekstboek
<http://davidmlane.com/hyperstat/index.html>

Type gegevens, hun gebruik en hun beperkingen

	Nominaal	Ordinaal	Ratio
Beschrijving	Namen categorieën	Rangorde en namen categorieën	Heeft gelijke intervallen tussen nummers en nul is betekenisvol
Voorbeeld	0 = geen slachtoffer 1 = slachtoffer is net zo geschikt als 0 – slachtoffer 1 = geen slachtoffer	0 = geen misdrijf 1 – één misdrijf 2 – meer dan één misdrijf	Aantal misdrijven: 0, 1, 2, (0 = geen misdrijven)
Schalen aan de rechterkant hebben alle eigenschappen van diegenen aan hun linkerkant, plus hun eigen eigenschappen (bijvoorbeeld alles wat je kunt doen met nominale gegevens, kun je ook doen met ratio gegevens, plus nog meer).			
Toegestane wiskunde	Hetzelfde of niet hetzelfde	Groter, kleiner of gelijk	Optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen
Toegestane gemiddelde	Modus	Mediaan en modus	Gemiddelde, mediaan en modus
Toegestane spreiding	Range	Binnenste kwartiel range en range	Standaarddeviatie en anderen
Opmerkingen	Wordt gebruikt als het gaat om categorieën (bijv. geslacht) en groepen (bijv. winkelketen of geen winkelketen).	Wordt gebruikt als er een natuurlijke rangorde of volgorde van categorieën is (bijv. politierang) maar het verschil tussen de rangorden is niet altijd hetzelfde of onduidelijk.	Wordt gebruikt voor procenten, tellingen en een scala aan andere metingen.

Stap 23: Analyseer de hotspot

Wanneer je criminaliteitsgegevens geografisch wilt visualiseren (*crime mapping*) is het verstandig een onderscheid te maken tussen acute en chronische hotspots (Stap 17). Acute hotspots laten abnormale pieken in criminaliteit zien die waarschijnlijk vanzelf zullen afnemen, terwijl chronische hotspots een aanhoudend hoger niveau van criminaliteit vertonen dan andere gebieden. Deze zullen niet afnemen als er niets aan gedaan wordt.

Er zijn drie basisvormen van chronische hotspots, die elk gekoppeld zijn aan specifieke theorieën en vormen van interventies:

1. **Hot dots (stippen):** gebieden met een hoog niveau van criminaliteit. Met stippen wordt aangegeven in hoeverre criminaliteit geconcentreerd is op bedrijven/ voorzieningen of adressen die eerder slachtoffer waren van criminaliteit (zie Stappen 28 en 29). De stippen op een kaart vertegenwoordigen dus de criminele gebeurtenissen.
2. **Hot lines (lijnen):** representeren de straten, wegen of paden waar de criminaliteit zich concentreert. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer herhaald en vaker in auto's in een bepaalde straat ingebroken wordt, dan in andere straten. Dit wordt op de criminaliteitskaart aangegeven door lijnen.
3. **Hot areas (gebieden):** gebieden (of buurten of wijken) waar de criminaliteit is geconcentreerd. Deze gebieden ontstaan door verschillende oorzaken. Omgevingsfactoren kunnen invloed hebben op de stijging van criminaliteit in die wijk. Een wijk kan ook vele verschillende, onafhankelijke en heimelijke problemen bevatten. De hot areas worden op de kaart aangegeven met een gearceerd gebied, door een contourlijn of met gradiënten die verschillen in de concentratie van criminaliteit weergeven. Jerry Ratcliffe's typologie van hotspots (zie de box

onder de figuur) laat een onderscheid zien tussen twee soorten hotspot gebieden:

- gebieden waarbinnen de gebeurtenissen een sterk gegroepeerd patroon laten zien, en
- gebieden waarbinnen de gebeurtenissen relatief gelijk verspreid zijn ten opzichte van elkaar.

In de figuur zijn alle drie de vormen van hotspots weergegeven. Zorgwekkende uitgaansgebieden zijn stippen, omdat de criminele gebeurtenissen zich hier op specifieke adressen of locaties afspelen. Auto-inbraken vinden echter plaats langs wegen waar ze geparkeerd staan, dus is de concentratie ervan op de kaart weergegeven door twee deellijnen. Als laatste de graduele contouren van de bewoonde hotspot *area* die een hoog risico voor inbraken suggereert in een klein gebied, maar afneemt als de afstand tot het middelpunt groter wordt. De stippen in deze graduele zone representeren de locaties van herhaalde inbraken.

Verduidelijking in aard van de hotspots geven mogelijkheden voor interventie:

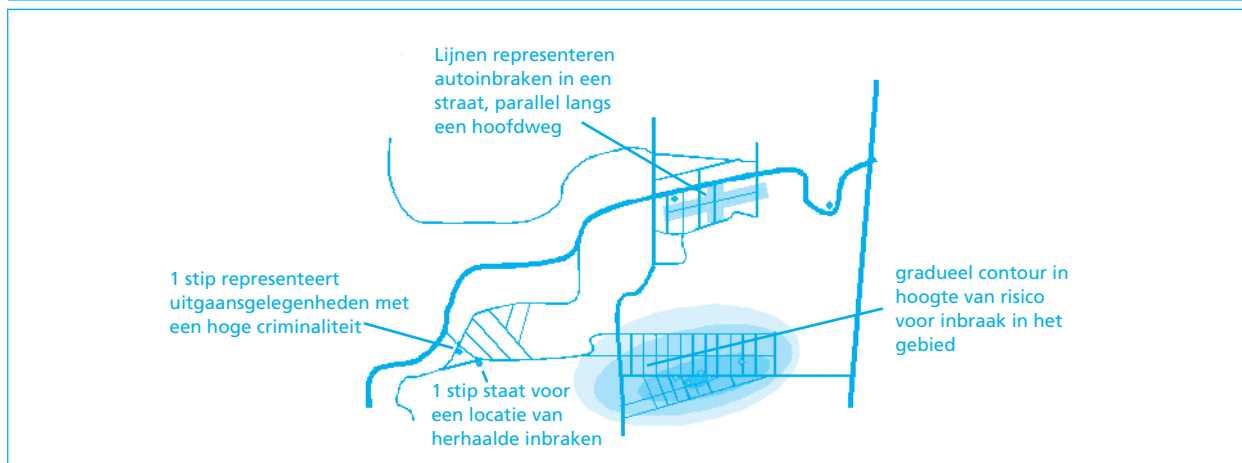
- *Hot dots* suggereren de aanpak van de fysieke inrichting van particuliere locaties of wijzigingen in het beheer ervan. Ze suggereren ook interventies die zich richten op hoogrisico slachtoffers (en herhaald slachtoffers).
- *Hot lines* suggereren veranderingen in straat, paden, wegen en andere verkeersroutes en omgeving.
- *Hot areas* wijzen op de noodzaak van bredere samenwerking op grotere schaal, om de betreffende wijken te verbeteren.

De tabel verwijst naar de concentratie van criminaliteit, hoe dit op de kaart is weergegeven en waar de interventie zich op kan richten.

Concentratie, *Crime Mapping* en Actie

Concentratie	Hotspots zichtbaar als	Actie-niveau	Voorbeelden van actie
Locaties op specifieke adressen, kruispunten	Stippen	Bedrijven/ voorzieningen, knooppunten of adressen	Cameratoezicht in parkeergarages, veranderen of bedrijven/ voorzieningen van de wijze waarop in kroegen alcohol wordt geschonken.
Slachtoffers	Stippen	Adressen van slachtoffers	Het helpen van slachtoffers ter voorkoming van herhaald slachtofferschap door betere beveiliging
Straatbeeld, bepaalde straat of doodlopende wegen	Lijnen	Langs paden, straten en verkeerswegen	Creëren van doodlopende wegen, veranderen van verkeersdoorstroming, veranderen van regels inzake parkeren.
Buurt – wijk	Gearceerde gebieden	Buurten, wijken en overige gebieden	Samenwerking tussen partners (burgers, bedrijven, politie), herontwikkeling en opknappen van wijken.

Hotspot typen

Ratcliffe's Hotspot Typologie

Jerry Ratcliffe onderscheidt drie verschillende type hotspots. Hij kijkt eerst naar hotspot gebied en bestudeert vervolgens de stippenpatronen. Als alle criminele activiteiten plaatsvinden in eenzelfde locatie dan wordt de hotspot een *hot point*. *Hot points* is eenzelfde fenomeen als de hot dots. Wanneer de gebeurtenissen zich dicht bij elkaar bevinden of concentreren binnen het hele gebied, dan spreekt Ratcliffe over een geclusterde hotspot. Als laatste, wanneer gebeurtenissen zich relatief gelijk verspreid hebben in het gebied, noemt Ratcliffe de hotspot verspreid. Geclusterde en verspreide hotspots zijn subcategorieën van de categorie *hot area* (hotspot gebied). Ratcliffe's benadering geeft aandacht aan de concentratie van de gebeurtenissen en vraagt van de analist om de parameter van het hotspot gebied (*hot spot area*) te bepalen voorafgaand aan de classificatie van de hotspot.

Bron: Ratcliffe, Jerry (2004). *The Hotspot Matrix: A Framework for the Spatio-Temporal Targeting of Crime Reduction*. Police Practice and Research 5:5-23.

Analyse van de hotspots moet beginnen met het bestuderen van de locatie, vervolgens het straatbeeld en als laatste het gebied. Denk eens aan het probleem van autobranden. Gebeuren die herhaaldelijk op een specifieke locatie? Als het antwoord ja is, dan moet je jezelf afvragen waarom juist dit adres is gekozen ten opzichte van andere locaties in de omgeving. Als het antwoord nee is, zal het onderzoek zich moeten richten op het straatbeeld. Wanneer een concentratie op straatniveau gevonden wordt, zullen de verschillende straten onderling met elkaar vergeleken moeten worden om duidelijkheid te krijgen waarom sommige straten aantrekkelijk zijn voor autobranden en andere niet. Als een kleine concentratie op straatniveau gevonden wordt (dat wil zeggen: de criminaliteit is relatief gelijk verspreid over de verschillende straten), dan zou je kunnen overwegen om de gehele wijk of gemeenschap als uitgangspunt te nemen, om vervolgens te kijken waar de hoog geconcentreerde criminaliteit zich in welke buurt bevindt en deze te vergelijken met de buurten die een lage concentratie laten zien. Deze benadering garandeert een gerichte aanpak.

In het figuur laten de *hot dots* van inbraken herhaald slachtofferschap zien binnen de gehele wijk. Dit zou niet naar voren zijn gekomen door alleen een hotspot gebied (area). Voordat je verder gaat zou je moeten bepalen of het hotspot gebied grotendeels te wijten is aan een paar lo-

caties (*spots*) van herhaalde inbraken. Dit kun je bepalen door iedere locatie te beschouwen als een eenmalige gebeurtenis, om vervolgens opnieuw naar het gebied te kijken. Als deze dan niet langer 'hot' is, dan bestaat het probleem dus alleen uit een paar hot locaties. Wanneer het gebied nog steeds 'hot' is, dan zijn deze herhaalde inbraken fragmenten van een hoge concentratie inbraken.

Hotspot-analyse kan een waardevolle methode zijn in een vroeg stadium van het proces van probleemgericht werken. Maar wanneer je de hotspots hebt ontdekt, moet je jezelf afvragen waarom sommige gebieden of locaties een hotspot zijn en anderen niet. Wanneer de analyse niet verder reikt na de ontdekking van een hotspot, kan dit resulteren in een oppervlakkige analyse en de toepassing van ineffectieve interventies. Wanneer er overigens in het geheel geen geografische component is binnen het probleem dat je onderzoekt, dan heeft een hotspot-kaart weinig nut en zal naar een andere analytische benadering gezocht moeten worden.

Aanbevolen literatuur:

Eck, John, Spencer Chainey, and John Cameron (2005). *Mapping Crime: Understanding Hot Spots*. Washington, DC: U.S. Department of Justice, National Institute of Justice.

Zie verder het literatuuroverzicht op pagina 134.

Stap 24: Weet wanneer je *High Definition* kaarten moet gebruiken

Conventionele software is van weinig waarde als criminaliteit in de binnenstad, op een universiteitscampus, in een volkshuisvestingsproject of in elk ander gebied met een grote hoeveelheid gebouwen in kaart wordt gebracht. Dit komt omdat de meeste gebouwencomplexen, hoe groot ook, maar een straatadres hebben en alle criminaliteit in dat complex wordt herleid tot dit adres.

Het in kaart brengen suggereert dan dat een gebouwencomplex of faciliteit cq voorziening een criminaliteitsprobleem heeft. Dit heeft echter te maken met de grootte van het complex. Als je rekening houdt met het aantal mensen dat in zo'n complex werkt of het aantal mensen dat daarvan gebruikmaakt, kan het toch een relatief veilige plaats blijken te zijn. George Rengert heeft bijvoorbeeld laten zien dat een parkeergarage in het centrum van Philadelphia – dat geïdentificeerd was als hotspot voor autocriminaliteit – eigenlijk een lager aantal autodiefstallen kende dan de omliggende straten, wanneer de hoeveelheid auto's die in deze garage geparkeerd konden worden in aanmerking werd genomen.

In feite zijn weinig grote gebouwen veilig. In zijn vernietigende kritiek op de Amerikaanse volkshuisvesting van de jaren zestig liet Oscar Newman zien dat hoe groter een torenflat is, hoe meer criminaliteit per 100 inwoners voorkomt. Hij beargumenteerde dat een groot huizenblok uitnodigt tot criminaliteit omdat de inwoners hiervan hun burens niet kennen en het ontwerp van de gebouwen het moeilijk maakt voor de bewoners om toezicht te houden op publieke ruimtes, inclusief gangen, liften en speelruimten. Zijn ideeën zijn sindsdien verankerd in een stel principes, vaak aangeduid als *Crime Prevention through Environmental Design (CPTED)*, oftewel criminaliteitspreventie door middel van veilig ontwerp en beheer.

Om te begrijpen waarom een specifiek gebouw onveilig is, is het noodzaak criminaliteit in verschillende categorieën op te delen en deze categorieën in het gebouw in kaart te brengen. Hierbij spelen high definition of 3D-kaarten een rol. Helaas is het werken met 3D-kaarten moeilijk en tijdrovend. Er zijn namelijk twee belangrijke knelpunten:

1. Criminaliteitsgegevens van de politie bevatten bijna nooit de precieze locatie van delicten in een gebouw, alhoewel managers of veiligheidsdiensten deze informatie soms wel kunnen verstrekken. Wanneer ze dit niet kunnen, moeten speciale procedures worden ontwikkeld die de criminaliteit voor een bepaalde periode vastleggen, zodat deze de benodigde informatie wel kunnen leveren (Stap 21).

2. Voor nieuwe gebouwen is het in sommige gevallen mogelijk om plattegronden digitaal te verkrijgen. Dit kan het in kaart brengen vereenvoudigen. Maar wanneer een gebouw oud is, is het moeilijk om plattegronden te verkrijgen die nog up-to-date zijn. Deze zul je dan moeten laten maken.

In veel gevallen zullen deze problemen de weg afsnijden voor het gebruik van 3D-kaarten. Toch kunnen deze problemen wel degelijk overwonnen worden, zoals George Rengert en zijn collega's lieten zien in hun onderzoek naar criminaliteit op de campus van de Temple Universiteit in Philadelphia. Zij ontwikkelden geavanceerde GIS (geografische informatie software) door mapping software te combineren met AutoCAD tekeningen van de campus. Kenmerken als waterleidingen en elektriciteitskabels werden verwijderd en de kaarten zijn zo aangepast dat de straten te zien waren als lijnen (stoepranden aan weerszijde van de straat werden weergegeven door de lijnen) en waarbij veelhoeken (polygonen) de voetsporen van de gebouwen, de omtrekken van sportvelden en parkeerplaatsen aangaven. Heesters, hekken en verlichting en andere fysieke kenmerken zijn eveneens op de kaart gezet.

De geregistreerde criminaliteit is vervolgens zo exact mogelijk op de kaart gezet op de plek waar het ook daadwerkelijk was gebeurd, zodat de delicten gekoppeld konden worden aan omgevingsfactoren, zoals weinig licht of een onoverzichtelijke (dode) hoek waar een aanvaller zich schuil kan houden.

De criminaliteit is voor elke etage van het gebouw in kaart gebracht en een tekening van de horizontale verdeling van criminaliteit is vervolgens geprojecteerd op de kaart van de begane grond. De onderstaande figuur laat het resultaat van een van deze gebouwen zien, de Gladfelter Hall. De criminaliteit is verspreid over alle verdiepingen, behalve over de tiende etage. De kaart laat voorts een duidelijk cluster van criminaliteit zien die de meeste verdiepingen met elkaar gemeen hebben: het gebied dat het dichtst bij vier liften zit. De liften zitten redelijk centraal in het gebouw.

Op deze plek zijn ook de secretariaten en receptionisten van elke academische afdeling gevestigd, in een 'vissenkom'. 'Vissenkommen' zijn omringd door glazen wanden, wat de dief in de gelegenheid stelt om te zien of er iemand is en of er iets waardevols ligt wat het meenemen waard is. De afdeling Criminal Justice, Rengert's eigen afdeling, heeft nu jaloezieën geïnstalleerd die omlaag kunnen om mensen het zicht in de vissenkom te belemmeren.

Er is al commerciële software voorhanden die realistische, fotografische kaarten van steden kan maken en technologi-

sche ontwikkelingen als het afbeelden met de 3D-laser, zullen het produceren van digitale kaarten zoals de Gladfelter Hall vereenvoudigen. In de tussentijd kunnen, wanneer het aantal incidenten klein is, duidelijke tekeningen met de zo exact mogelijke locatie van de criminaliteit, het soms net zo goed doen.

De tweede figuur is een kaart van Lisson Green, een volkshuisvestingsproject in Londen, getekend door Barry Poyner en laat de locaties zien van overvallen en tasjesroven op de binnengangen en loopbruggen tussen de gebouwen. Dit voor twee momenten in een periode van zes maanden: namelijk vóórdat er preventieve veranderingen werden doorgevoerd en nádat dit was gebeurd: vier van de blokken waren daarbij voorzien van centrale deurvergrendeling, bediend door telefoons. Hiermee werden de loopbruggen onbereikbaar vanaf de straat.

In dit geval hielpen de *high definition* kaarten bij het

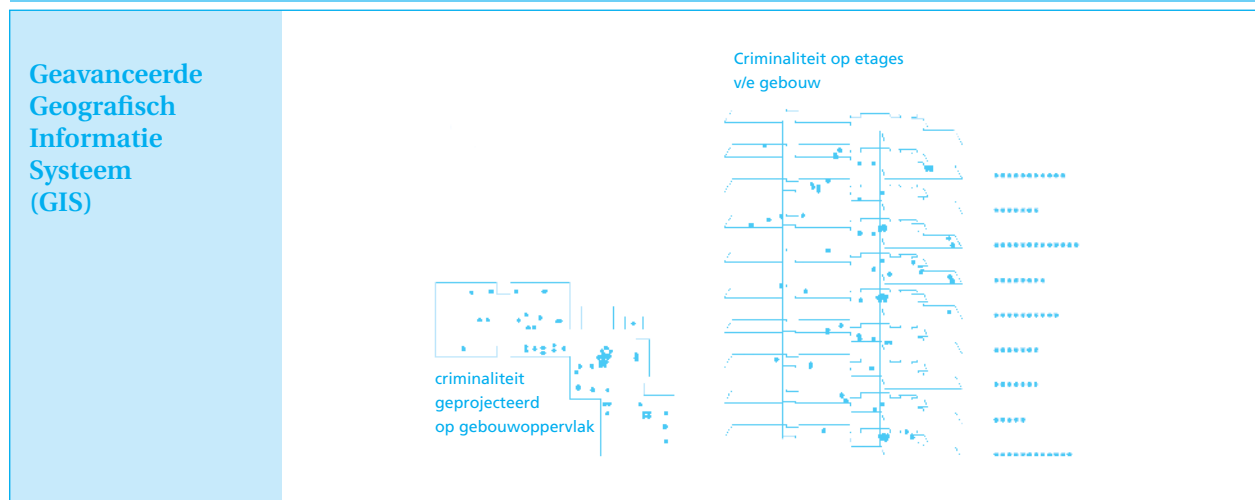
beoordelen van het nemen van preventieve stappen. Maar deze laatste figuur hielp ook bij het constateren van het probleem doordat zij inzichtelijk maakte dat overvallen en tasjesroven leken plaats te vinden op stukken van de binnengangen waar het toezicht van omringende gebouwen of van de straat ontbrak.

Aanbevolen literatuur:

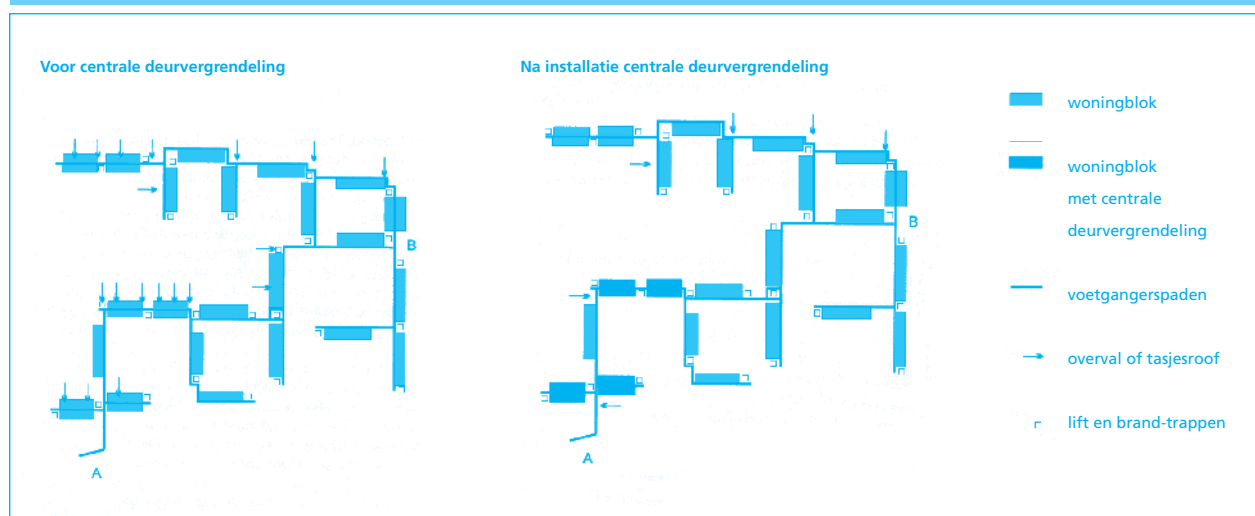
Crowe, Tim (1991). *Crime Prevention through Environmental Design. Applications of Architectural Design and Space Management Concepts*. Boston: Butterworth-Heinemann.

Rengert, George, Mark Mattson and Kristin Henderson (2001). *Campus Security. Situational Crime Prevention in High-Density Environments*. Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Figuur 1: 3D kaart van Gladfelter Hall, campus van de Temple Universiteit

Figuur 2: Locaties van overvallen en roven op de voetpaden van de Lisson Green Estate.

Stap 25: Wees alert op dagelijkse en wekelijkse ritmes

De cycli waarin veel activiteiten zich voordoen, hebben een zeer grote invloed op criminaliteitsproblemen. Het eb en vloed in de aanwezigheid van voertuigen, bijvoorbeeld veroorzaakt door pendelen of winkelritmes, verandert het aantal potentiële doelwitten en de aanwezige sociale controle in parkeerplaatsen. Dit heeft weer invloed op het moment dat autodiefstallen en diefstallen uit auto's het meest frequent zijn.

Het bestellen van dronken feestgangers zal eerder rond de sluitingstijden van cafés op vrijdag en zaterdag plaatsvinden, het aantal doelwitten is dan immers domweg groter. In dit voorbeeld staan al twee belangrijke ritmes centraal die invloed hebben op de concentratie van problemen. De eerste is de werkdag/weekend cyclus, die zorgt dat de vrijdag en zaterdag populaire uitgaansdagen zijn. De tweede gaat over de dagelijkse cyclus van het sluiten en openen van cafés. In deze stap zullen we de korte termijn fluctuaties die plaatsvinden over uren en dagen bespreken. In Stap 26 zullen we ons richten op de langere perioden zoals maanden en jaren.

Verschillende faciliteiten hebben verschillende cycli van activiteiten die bijdragen aan de problemen die deze faciliteiten ondervinden. Schoolritmes zijn gelijk maar toch ook verschillend van werkritmes. Bushaltes worden beïnvloed door pendel- en winkelritmes, maar ook bij het meer frequente aankomen en vertrekken van bussen.

Het schematisch in beeld brengen van het ritme van criminaliteit of overlast helpt bij het identificeren van belangrijke cycli van activiteiten die kunnen bijdragen aan het probleem. In de figuur onderin zijn het gemiddeld aantal gebeurtenissen per uur uitgerekend over enkele dagen (data matrix bovenin). Vervolgens is er een plot gemaakt van de resultaten (Tabel A). Tabel B laat het percentage gebeurtenissen zien dat per dag plaatsvindt in een week. Omdat sommige dagen in hun routine andere ritmes hebben dan andere dagen, raadt Rachel Boba het schematiseren van dagen en uren tezamen aan (Tabel C). Het resultaat laat de drukke periodes gedurende de week zien. Dit soort tabellen

zijn makkelijk te produceren; deze drie tabellen zijn allen gemaakt op een spreadsheet met behulp van standaard grafiektechnieken.

Tijdanalyses zijn het makkelijkst wanneer de problematische gebeurtenissen vaak optreden. Dus zullen tijdanalyses nuttiger zijn voor gebruikelijke, kleine gebeurtenissen als geluidsoverlast of kleine verkeersongelukken, dan voor ongewone, serieuze gebeurtenissen als moord. Wanneer er enkele gebeurtenissen zijn, dan moeten we over een langere periode meer gebeurtenissen verzamelen. Maar als het probleem verandert in deze langere periode, kan het beeld dat ontstaat vertekend of verouderd raken.

Hoe preciezer de tijden waarop de betreffende incidenten plaatsvonden, verkregen kunnen worden hoe sterker de tijdanalyse zal zijn. Contactcriminaliteit - zoals beroving, verkrachting en geweldsdelicten - kunnen vrij accuraat worden bepaald omdat de slachtoffers kunnen beschrijven wanneer deze delicten plaatsvonden. Dit is een stuk lastiger bij vermogensdelicten, zoals autodiefstallen, inbraak en vandalisme: de slachtoffers geven hier meestal een grotere tijdsruimte op. Het is gebruikelijk om dan een middelpunt in deze marges te vinden en zo te schatten wanneer het delict moet hebben plaatsgehad. Dit kan natuurlijk tot vertekening van de resultaten leiden en moet vooral vermeden worden bij lange perioden (bijvoorbeeld bij meer dan 8 uur).

Jerry Ratcliffe heeft ook drie vormen van clustering in tijd geïdentificeerd. Ten eerste: gebeurtenissen kunnen relatief gelijk gespreid over de gehele dag zijn. Hij noemt dit het diffuse patroon. Ten tweede: geconcentreerde patronen laten een clustering binnen bepaalde tijdsruimes zien. Gebeurtenissen die geclusterd zijn rond het spitsuur laten geconcentreerde patronen zien. Ten derde: acute patronen zitten dicht op elkaar binnen kleine perioden. Bijvoorbeeld overlast die direct volgt op het sluiten van een bar. Geconcentreerde en acute patronen suggereren cycli die ogenblikkelijk moeten worden onderzocht.

Voorbeeld van het Aantal Gebeurtenissen per Uur en Dag van de Week

Days	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Mean
Mon	7	3	6	9	9	11	10	17	16	17	5	6	12	7	9	5	20	18	16	8	7	10	8	7	10.1
Tues	10	9	10	11	7	6	13	15	15	18	6	12	7	7	8	5	16	18	17	12	5	11	10	4	10.5
Wed	4	11	12	6	8	3	18	17	24	14	10	7	4	2	4	9	23	24	24	7	5	3	3	4	10.3
Thur	8	8	7	9	4	10	17	21	20	11	10	5	4	3	9	6	17	24	18	4	5	11	10	6	10.3
Fri	3	12	6	7	9	12	13	19	20	19	3	4	3	4	9	3	15	16	17	8	10	18	12	13	10.6
Sat	10	12	3	1	1	1	1	1	2	3	4	3	4	5	6	4	7	8	7	5	10	21	24	23	6.9
Sun	21	22	10	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3.1
Mean	9.0	11.0	7.7	6.4	5.5	6.3	10.4	13.0	14.0	11.9	5.5	5.4	5.0	4.1	6.6	4.7	14.1	15.6	14.3	6.4	6.1	10.7	9.7	8.3	

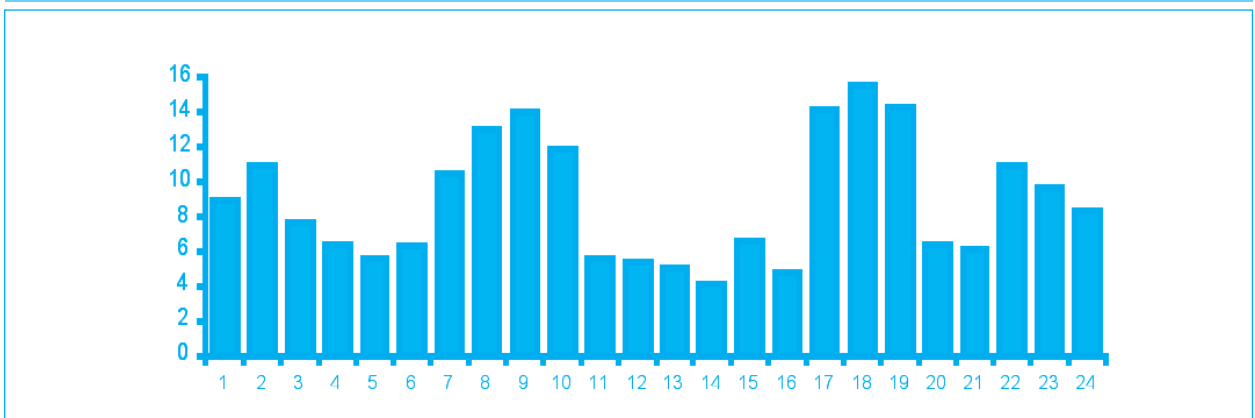
Hoewel Ratcliffe zijn typologie voor dagelijkse patronen heeft ontwikkeld, kan deze ook gebruikt worden voor wekelijkse cycli. Wanneer er geen specifieke dag in de week is die eruit springt, is dus sprake van een diffuus wekelijks patroon. Een cluster van dagen met een zekere stijging van incidenten duidt op een geconcentreerd patroon. Tot slot, wanneer een of twee dagen een zekere concentratie van gebeurtenissen kennen, duidt dit op een acuut patroon.

Aanbevolen Literatuur:

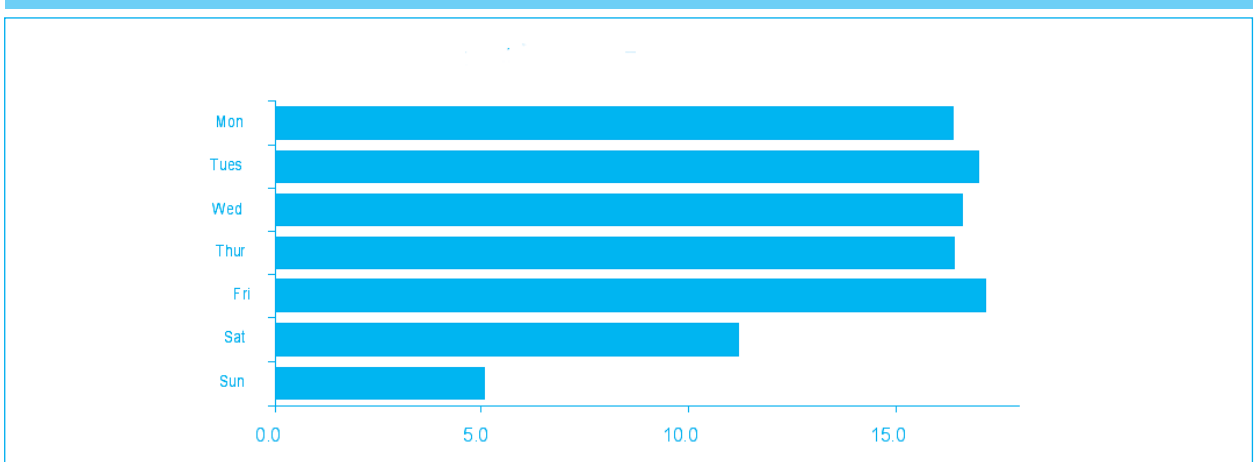
Boba, Rachel (2005). *Crime Analysis and Crime Mapping: An Introduction*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Bestuderen van tijdelijke ritmes

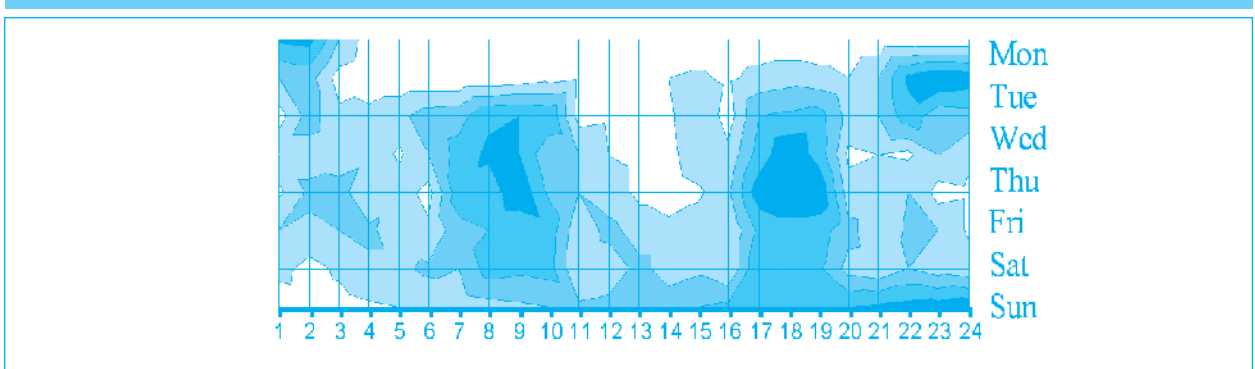
A. Gemiddeld Ritme per Uur

B. Percentage van de Gebeurtenissen van de Week

C. Dagelijkse ritmes en het ritme per uur

Stap 26: Houd rekening met lange termijn veranderingen

Verslechtert of verbetert je probleem over de tijd? Zijn de schommelingen regelmatig of willekeurig? Om deze vragen te beantwoorden, moet je het probleem analyseren door het aantal gebeurtenissen of de ratio grafisch af te zetten tegen de tijd. De ratio is dan meestal het aantal delicten gedeeld door het aantal potentiële doelwitten (Stap 27).

Het tijdsverloop van een probleem kent drie basiscomponenten:

1. De algemene trend, die eenvoudig naar voren komt uit een eerste visuele inspectie en laat zien of het probleem steeds erger, beter of gelijk blijft gedurende een lange periode.
2. De seizoensgebonden, dagelijkse en wekelijkse cycli.
3. Toevallige schommelingen die worden veroorzaakt door een groot aantal aan kleinere invloeden.

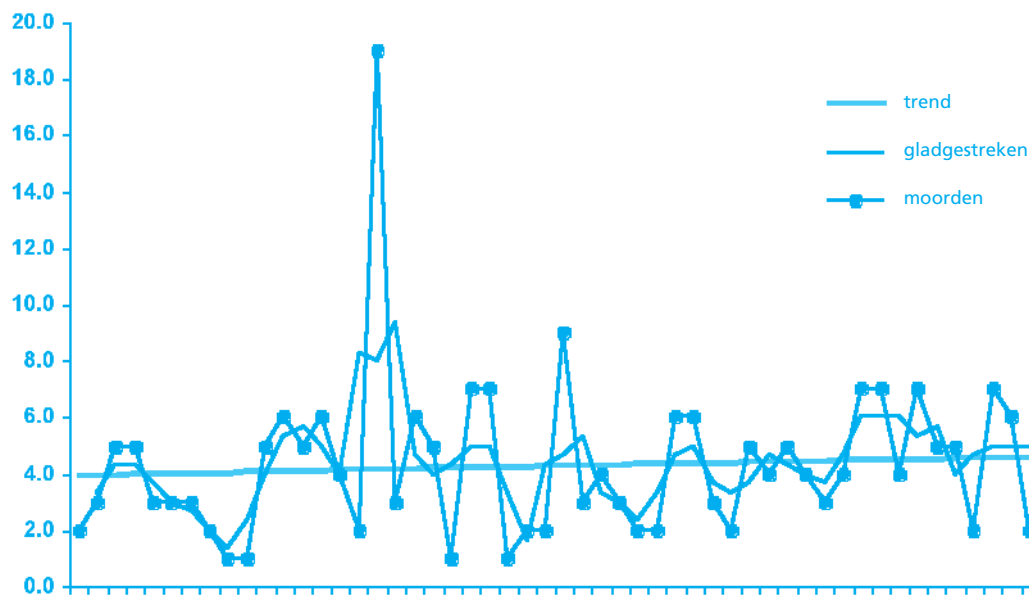
De systematische analyse van het tijdsverloop van criminaliteit heet 'tijdreeksanalyse'.

De onderstaande figuur toont het aantal moorden in Buffalo, New York. De rechte lijn door het midden van de grafiek geeft de algemene trend aan. Het is een vrijwel vlakke lijn, die een zeer zwakke opwaartse trend aanduidt (hoewel

deze toch 1 moord per 100 maanden stijgt). Als men de figuur bekijkt, is mei 2001 in het bijzonder een slechte maand. De maanden oktober en november van 2000 vallen weer op door hun bijzonder lage score.

Gedurende de 58 maanden is een aanzienlijke maandelijkse variatie zichtbaar, getuige de grillige pieken en dalen. Lage frequentie problemen hebben deze eigenschap vaak, terwijl problemen die zich met een hoge frequentie voordoen vaker een vloeiender verandering laten zien. De toevallige schommelingen kunnen systematische variatie verbergen. Een methode voor het onthullen van een trend die verduisterd wordt door willekeurige variatie is het gebruik van een zogenaamd 'voortschrijdend gemiddelde'. Het gebruik hiervan wordt smoothing (gladstrijken) genoemd. In dit voorbeeld is een driemaandelijks voortschrijdend gemiddelde gebruikt. De scores voor juli zijn bijvoorbeeld het gemiddelde van juni, juli en augustus, terwijl de score van augustus bepaald is aan de hand van de gemiddelde van juli, augustus en september. Merk op dat er geen gegevens voor de eerste en de laatste maanden van de serie beschikbaar zijn, omdat we niet drie maanden gegevens voor deze maanden hebben. Voortschrijdende gemiddelden vullen 'de dalen' en vlakken 'de toppen' van de grafiek af.

Doodslag in Buffalo, NY (januari 2000 tot oktober 2004)

Langere voortschrijdende gemiddelden produceren een meer vloeiende grafiek dan kortere voortschrijdende gemiddelden, waarbij wel een groter risico op het verbergen van nuttige informatie bestaat.

Cycli zijn op te sporen door het vergelijken van dezelfde maanden van het jaar (of dezelfde weken van de maand, dezelfde dagen van een week, dezelfde uren van een dag, afhankelijk van de tijdsperiode die je wilt onderzoeken). Het is belangrijk om te constateren dat maanden van verschillende lengte kunnen zijn, waarbij men februari in een schrikkeljaar ook niet moet vergeten. Dit is belangrijk omdat het invloed kan hebben op het aantal problematische gebeurtenissen. Sommige analisten gebruiken daarom liever periodes van vier weken in plaats van maanden om dit probleem te verhelpen.

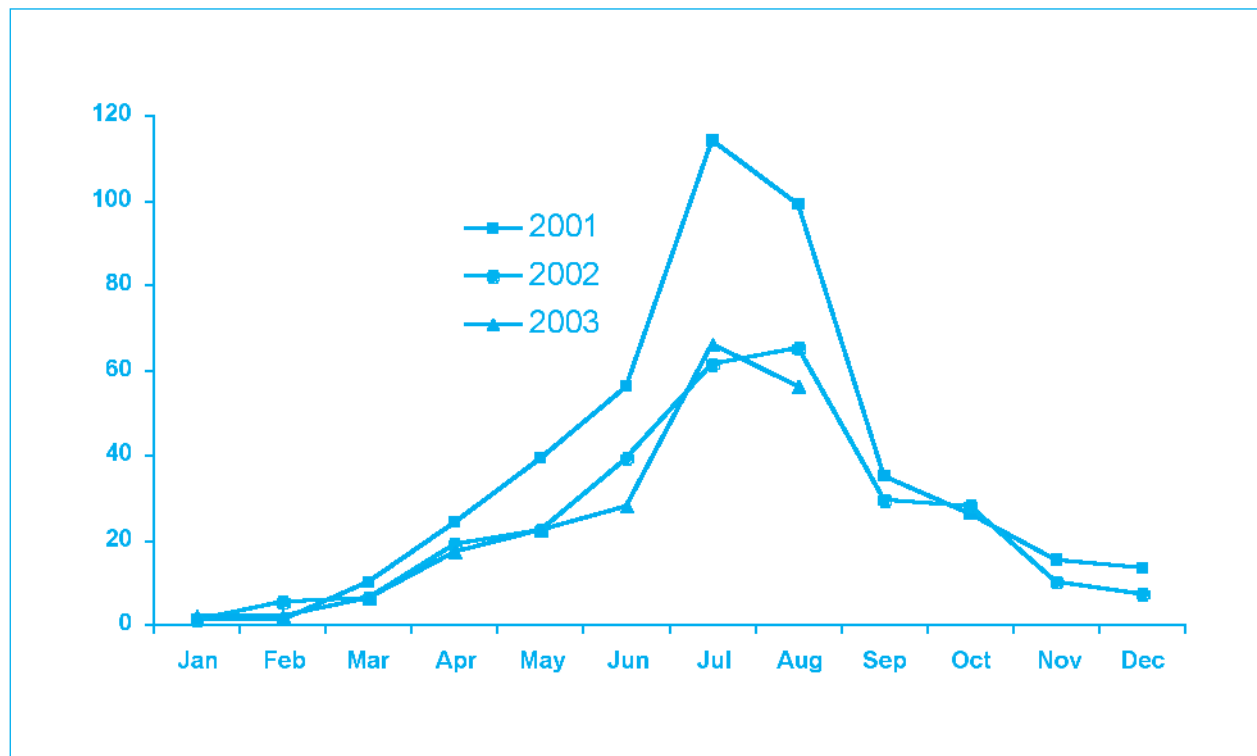
Evidente seizoensgebonden cycli zijn te zien in de onderstaande figuur. Hier zien we het aantal fietsdiefstallen per maand gedurende 32 maanden. Consequente pieken van diefstal vinden vooral plaats in juli en augustus, consequente dalen bereiken vooral hun minimum in januari en februari. Hiernaast valt duidelijk op een maand-tot-maand basis te zien dat 2001 gemiddeld genomen een slechter jaar was dan 2002 en de maanden van 2003 waarvan data beschikbaar is. Een goede reden hiervoor is het aantal beschikbare fietsen in de zomer en het nut van een fiets in de winter (zeker in Buffalo!).

Het scheiden van een tijdreeks in verschillende componenten is zeer nuttig voor het openbaren van mogelijke oorzaken van een probleem. De moordtrend kan bijvoorbeeld worden ontleed in twee grafieken die huiselijke doodslag en niet-huiselijke doodslag laat zien (evenals voor vuurwapen en niet-vuurwapengebruik). Als de niet-huiselijke doodslagen stijgen terwijl de huiselijke doodslagen dalen, moet de focus dus liggen op niet-huiselijke doodslagen.

Tijdreeksanalyse is een krachtig instrument voor het evalueren van de effectiviteit van een reactie. Het uitgangspunt is het - aan de hand van de zojuist besproken instrumenten - verkrijgen van een goed beeld van de natuurlijke ontwikkeling van probleem, cycli en variatie voordat een interventie zal plaatsvinden. Deze instrumenten vertellen wat je kan verwachten van een probleem in de toekomst als er niets aan het probleem gedaan wordt. Ze bieden daarmee een basis om termijnen te onderzoeken na een interventie. Veranderingen in de trend of de cycli of zelfs toevallige fluctuaties suggereren dat de interventie daarmee invloed heeft gehad op het probleem. Hoe langer de termijnen voor en na, hoe groter het vertrouwen dat je kunt hebben in je conclusies over een juiste interventie.

Tijdreeksanalyse kan ook zeer complex zijn, dus als men echt afhankelijk is van een nauwkeurig antwoord met betrekking tot een tijdreeksanalyse kan het handig zijn om ondersteuning te vragen van een statisticus die gespecialiseerd is op dit gebied.

Seizoensgebonden effecten / fietsendiefstal in Buffalo (januari 2001 tot augustus 2003)

Stap 27: Weet hoe je ratio's en noemers gebruikt

Wanneer er in een gebied meer misdrijven plaatsvinden dan in een ander gebied, is een mogelijke oorzaak daarvoor dat het ene gebied meer potentiële doelen heeft. Het gebruiken van ratio's helpt je ontdekken of dat aantal doelen daadwerkelijk van invloed is.

Ratio's beschrijven het aantal misdrijven per risicodoel gedurende een bepaald tijdsbestek. Bijvoorbeeld één inbraak per 1000 huishoudens in 2002. Doelwitratio's laten het risico zien dat een gemiddeld doel heeft om gedurende een bepaalde tijd slachtoffer te worden van een misdrijf.

Om doelwitratio's te berekenen moet je het volgende doen:

- Definieer de gebeurtenis waarin je geïnteresseerd bent (bijvoorbeeld autodiefstal).
- Definieer de risicogroep (bijvoorbeeld auto's).
- Definieer de locatie(s) en het tijdsbestek (bijvoorbeeld parkeergarages in het centrum in 2004).
- Zoek gegevensbronnen die je informatie geven over het aantal gebeurtenissen en doelen dat je onderzoekt (bijvoorbeeld: de registratie van misdrijven in politie-systemen bevat informatie over de adresgegevens waar het misdrijf heeft plaats gevonden. Deze informatie kan in verband worden gebracht met specifieke parkeergarages. Observaties van parkeergarages in het centrum kunnen schattingen geven van het aantal auto's per parkeergarage.
- Voor iedere locatie moet je het aantal gebeurtenissen (teller) delen door het aantal doelen (noemer) om de ratio te krijgen.

Het definiëren van potentiële doelwitten vereist zorgvuldig nadenken. Als je inbraken onderzoekt, is dan je doel 'mensen' of 'huizen'? 'Huizen' is het meest aannemelijke antwoord. Want als we van gelijke situaties uitgaan, dan verwachten we bij een bevolking van 1000 mensen in huizen meer inbraken dan van dezelfde populatie in 250 huizen. Als je straatroven onderzoekt, dan is de risicogroep het aantal voetgangers in het gebied dat je onderzoekt.

Politierapporten bevatten meestal gegevens die de gebeurtenissen beschrijven waarin je geïnteresseerd bent, inclusief adresgegevens. Op deze manier kan je het aantal gebeurtenissen op de locaties verkrijgen. Toch is het vaak moeilijk om de informatie te krijgen die het aantal risicodoelen op die locaties beschrijft. Bijvoorbeeld, gemelde autodiefstallen kunnen beschikbaar zijn op de adressen van de parkeergarages, maar het aantal auto's dat gebruik maakt van de parkeergarages hoeft niet beschikbaar te zijn (zie onderstaande figuur).

Om dit probleem te verhelpen kan je op zoek gaan naar vervangende ratio's (een zogenaamde proxy) om de doelen te bepalen. Bijvoorbeeld, het aantal auto's dat gebruik maakt van parkeergarages is evenredig aan de afmetingen van de parkeergarage. Zodoende wordt een vervangende waarde voor risicoauto's het aantal vierkante meters (m^2) van de parkeergarage of het aantal parkeerplaatsen daarin. De figuur laat een aantal voorbeelden zien van geschatte waarden voor de risicodoelen.

Voorbeeld van standaarden voor verschillende misdrijven

Type	Locatie	Waarde	Opmerkingen
Inbraak in appartementen	Appartementen complex	Inbraken per appartement of per huishouden	Inbraken per inwoner legt teveel nadruk op grote families
Winkeldiefstal	Winkels	Diefstal per artikel op het schap of per m^2 winkelruimte	Diefstallen per klant geeft een indicatie van de verhouding klanten/daders
Motordiefstal	Buurt, wijk	Motordiefstal per geregistreerde motor	Problematisch voor gebieden die gebruikt worden door motorrijders, maar die daar niet wonen.
Graffiti	Commerciële gebieden	Graffiti per m^2	Moeilijk te meten
Overvallen op taxi's	Bedrijven	Overvallen per taxi, per chauffeur of per aantal chauffeursuren	Uren dat een taxi blootstaat aan potentiële overvallen is wenselijk, maar gegevens zullen lastig voorhanden zijn
Aanvragen politie-assistentie uit hotels	Hotels	Storingsoproepen per gast of per kamer	Ook kan gekeken worden naar de aantallen bezoekers die geen gast zijn

Vervangende ratio's moeten twee kenmerken hebben. Allereerst moeten ze een logische relatie hebben met de doelen. Je zou verwachten dat het aantal parkeerplaatsen in relatie staat met het daadwerkelijk aantal auto's, maar we verwachten niet dat de gevelbreedte van de parkeergarage aan de straatkant in relatie staat met het aantal auto's. Want de parkeergarage kan net zo goed heel smal maar heel diep zijn. Ten tweede, de relatie tussen de vervangende ratio en de potentiële doelwitten mag niet teveel variëren tussen de verschillende locaties. Als alle parkeergarages in het centrum gedurende de week voor 2/3 vol zijn, dan is het aantal parkeerplaatsen een geschikte vervangende waarde. Maar als sommige parkeergarages maximaal benut worden en andere parkeergarages worden minder gebruikt, dan is het aantal parkeerplaatsen geen goede indicator voor de doelen.

Zelfs met vervangende ratio kan het moeilijk zijn om informatie over het doel te verkrijgen. Overheidsinstellingen beschikken over informatie die je zou kunnen gebruiken. De inspecteur van het gerechtshof in Hamilton in Ohio heeft bijvoorbeeld informatie van alle percelen in het rechtsgebied, inclusief het aantal vierkante meters (m²) en de locatie. Bedrijven hebben soms informatie over verkoopaantallen. En informatie over BTW kan gebruikt worden als vervangende waarde voor het aantal klanten (wanneer je winkels vergelijkt die soortgelijke artikelen verkopen).

Ratio's berekenen kan erg nuttig zijn om risicovolle faciliteiten op te sporen (zie Stap 28). Karin Schmerler en haar collega's van de politie in Chula Vista, California, onderzochten politiemeldingen vanuit hotels in de stad. De 10 nationale ketens en de 16 plaatselijke onafhankelijke hotels genererden vergelijkbare aantallen meldingen, maar de ketens hebben veel meer kamers.

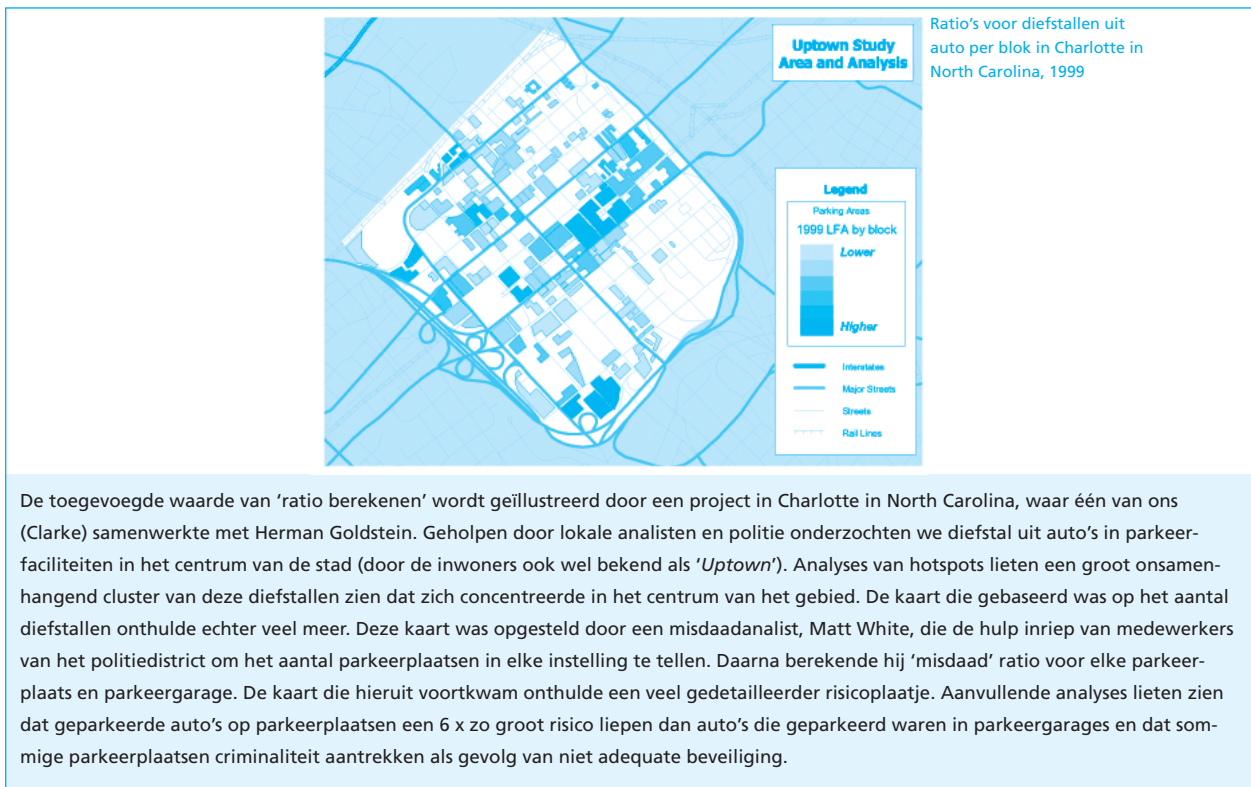
Toen alle telefoongesprekken vanuit de plaatselijke onafhankelijke hotels waren opgesteld en waren gedeeld door het aantal kamers, vond Schmerler een 'gemiddelde melding' ratio van 1.8 per kamer. Dezelfde exercitie voor de nationale ketens leverde een 'gemiddelde melding' ratio op van 0.5 per kamer. Het is duidelijk dat de plaatselijke, onafhankelijke hotels veel meer meldingen per kamer genereren.

Zou je meer aandacht moeten schenken aan hoge aantallen of hoge ratio's? Als het je doelstelling is om de hoeveelheid criminaliteit te verminderen, dan kun je het beste focussen op aantallen. Maar als je doelstelling het verminderen van schade is, focus dan op ratio's.

Aanbevolen literatuur:

Clarke, Ronald en Herman Goldstein (2003). *Thefts from Cars in CenterCity Parking Facilities. From Innovation to Mainstream*. Crime Prevention Studies, vol. 15, Monsey, New York: Criminal Justice Press. (beschikbaar op: www.popcenter.org)

Het gebruik van ratio's om risicovolle parkeergarages te identificeren

Stap 28: Identificeer risicovoorzieningen

Het gaat hier om gebouwen of gebouwencomplexen (vaak met een bijbehorend terrein en omgeving) met speciale functies (zie Stap 15). Scholen of universiteiten waar leerlingen en studenten opgeleid worden. Bedrijfsgebouwen en bedrijfsterreinen waar dingen gemaakt, verwerkt of verhandeld. Kantoorgebouwen waar informatie wordt verwerkt. Of winkels en winkelgebieden waar zaken verkocht worden en veel geldtransacties plaatsvinden. Bij sommige van die voorzieningen komt naar verhouding meer criminaliteit en overlast voor. Denk aan bars, parken, treinstations, telefooncellen, avondwinkels en sommige sociale woningbouwcomplexen. Zij leveren vaak een disproportioneel groot aandeel in criminaliteit, overlast en verloedering. Daarom worden zij wel risicovoorzieningen genoemd.

Maar deze term kan vaak nog meer gespecificeerd worden: bij bijna elke type voorziening is een aantal met náme risicovol. Toen we de 80/20 regel in Stap 18 beschreven, noemden we al dat in 5 procent van de winkels in Danvers in Massachusetts zich 50 procent van de geregistreerde winkeldiefstal voordeed (zie de tabel van Christopher Bruce, misdaadanalist van de politie van Danvers). Hieronder nog een paar gedocumenteerde voorbeelden van 'risicovolle voorzieningen'.

- **Avondwinkels.** Uit Amerikaans onderzoek bleek dat in 6,5 procent van de avondwinkels 65 procent van alle overvallen voorkomen.
- **Tankstations.** In 1998 en 1999 bleek 10 procent van de tankstations in Austin (Texas) verantwoordelijk te zijn voor meer dan 50 procent van de meldingen van drugs-criminaliteit, net als van de meldingen van wegrijden zonder te betalen.
- **Banken.** 4 procent van de banken in Engeland wordt 4 tot 6 keer vaker overvallen dan andere banken.
- **Scholen.** In 8 procent van de scholen in Stockholm komt 50 procent van de geregistreerde geweldsdelicten voor (schooljaar 1993-1994).
- **Bushaltes.** Andrew Norton beschreef dat op 9 procent van de bushaltes in Liverpool meer dan 40 procent van de vandalisme-incidenten gemeten zijn.
- **Parkeergelegenheden.** In een andere Engelse stad, Nottingham, is één parkeerdek (*The Royal Moat House*) verantwoordelijk voor ongeveer 45 procent van de 415 misdrijven die in totaal op de 19 parkeerplaatsen in het centrum van de stad geregistreerd zijn (2001).

Er zijn minstens acht redenen waarom voorzieningen bij analyses als 'risicovol' naar voren komen:

1. **De verschillen zijn volstrekt toevallig?** Strikt door het toeval kan een gebouw of plek net even iets meer last hebben van criminaliteit. Zeker als je kijkt naar een paar voorzieningen met ook nog eens relatief weinig incidenten, kunnen op het eerste gezicht opvallende verschillen zijn. Maar als steeds dezelfde voorziening meer last heeft, of als er jaar na jaar in eenzelfde periode meer ellende is, dan kan dat nauwelijks nog toeval zijn.
2. **Verschillen in melding- of registratiebereidheid.** De bereidheid om criminaliteit bij de politie te melden en/of de bereidheid om criminaliteit te registreren, verschilt van persoon tot persoon en van instelling tot instelling. Dit is moeilijk te controleren, maar je kunt politiefunctionarissen of anderen die bekend zijn met een gebouw, omgeving of instelling vragen of de geregistreerde misdaadcijfers inderdaad overeenkomen met hun perceptie van de feitelijk plaatsvindende criminaliteit ter plekke.
3. **Veel potentiële buit of slachtoffers beschikbaar.** In sommige voorzieningen is potentiële buit (of andere objecten waar het delict zich op richt) in ruimere hoeveelheden aanwezig dan in andere. De winkel met de meeste winkeldiefstallen in Danvers was één van de grootste in de stad. Maar toch bleek dat maar de helft van het verhaal. Want óók als gekeken werd naar het aantal winkeldiefstallen per m² vloeroppervlak (zie de laatste rij van tabel 1) bleek deze winkel nog steeds één van de meest risicovolle waar het gaat om winkeldiefstal (Zie ook stap 27).
4. **'Hot products'.** Een risicovolle voorziening hoeft niet per se geen grote hoeveelheden buit in huis te hebben, maar wel juist over heel aantrekkelijke buit beschikken, objecten die 'hot' zijn. Winkel nummer 15 op de Danvers lijst had de hoogste aantal winkeldiefstallen in de stad per m². Deze winkel verkocht vooral kleine, hoogwaardige elektronische artikelen die voldeden aan de CRAVED criteria zoals beschreven in Stap 31.
5. **Lokatie.** Voorzieningen die in een omgeving staan waar – om wat voor reden dan ook (veel gelegenheid, veel daders, veel veelplegers, etc.) – veel criminaliteit voorkomt lopen meer risico op criminaliteit. Een van de oorzaken is dat daders niet ver reizen om een misdaad te plegen (zie ook stap 16).
6. **Herhaald slachtofferschap.** Sommige voorzieningen trekken mensen aan die meer dan anderen kwetsbaar zijn om slachtoffer te worden van criminaliteit. Vergelijk en analyseer daarom het aantal slachtoffers in risicovolle en niet risicovolle gebouwen en omgevingen. Als de herhaald slachtofferschap-waarden verschillend zijn, dan kan 'herhaald slachtofferschap' de oorzaak zijn van het hogere risico (Stap 29).
7. **'Crime attractors'.** Er zijn voorzieningen die een magneetwerking hebben op (groepen) daders. Dit noemen we crime attractors (zie ook Stap 17). Het gevolg is een

hoge mate van criminaliteit. In je analyse moet je hier dus zeker ook de kenmerken en achtergronden van de daders meenemen.

8. **Mismanagement.** De criminaliteits risico's nemen toe als eigenaren of beheerders van voorzieningen geen adequaat beheer of goede controle uitoefenen. Tabel 2

laat zien dat door het verwaarlozen van controle door een huisjesmelker gewone gebouwen veranderen in risicovolle gebouwen (Stap 44) Op pagina .. vindt u de Amerikaanse redactie bij deze Stap.

Aanbevolen literatuur:

Zie het literatuuroverzicht op pagina 134.

Tabel 1: Geregistreerde winkeldiefstallen per winkel, Danvers, MA. 1 oktober 2003 tot 30 september 2004

Winkel *	Aantal winkeldiefstallen	Percentage winkeldiefstallen	Cumulatieve percentage winkeldiefstallen	Cumulatieve percentage aantal winkels	Aantal winkeldiefstallen per 1000 m ²
1	78	26.2	26.2	1.3	1.54
2	42	14.1	40.3	2.6	0.70
3	28	9.4	49.7	3.8	0.22
4	16	5.4	55.0	5.1	0.24
5	15	5.0	60.1	6.4	0.28
6	12	4.0	64.1	7.7	0.31
7	11	3.7	67.8	9.0	0.09
8	11	3.7	71.5	10.3	0.16
9	9	3.0	74.5	11.5	0.28
10	7	2.3	76.8	12.8	2.82
11	5	1.7	78.5	14.1	0.16
12	5	1.7	80.2	15.4	0.10
13	4	1.3	81.5	16.7	0.35
14	4	1.3	82.9	17.9	0.12
15	3	1.0	83.9	19.2	3.32
16	3	1.0	84.9	20.5	0.90
17	3	1.0	85.9	21.8	0.02
7 winkels met 2 incidenten	14	4.7	90.6	30.8	0.08
28 winkels met 1 incident	28	9.4	100.0	66.7	0.06
26 winkels met 0 incidenten	0	0.0	100.0	100.0	0.00
Totale score = 78	298	100.0	100.0	100.0	0.15

* De top 17 winkels zijn (in alfabetische volgorde): Best Buy, Boater's World, Circuit City, Costco, CVS Pharmacy, Galyan's, Home Depot, Kohl's, Linens & Things, Lowe's, Marshall's, Old Navy, Radio Shock, Stop & Shop, Target and Wal-Mart

Tabel 2: Huisjesmelkers, criminaliteit in goedkope appartementen

Eigendom	Jaar van aankoop/verwerving	Aantal verhuurbare woningen (VHE)	Gemiddeld aantal arrestaties per jaar	
			Voor aankoop/verwerving	Na aankoop/verwerving
1	1977	4	0	1.6
2	1982	15	0	16.9
3	1983	8	0	2.3
4	1985	8	0	4.5
5	1985	10	0.1	6
6	1986	16	0.2	27.9
7	1986	6/8	0	3.4
8	1987	5	0	8.3
9	1987	12	0	11.3
10	1988	6	0.4	8.1

In elke grote stad zijn altijd blokken, straten en complexen die extra aandacht vragen van de politie. Vaak gaat het om eigendommen van huisjesmelkers, gewetenloze huisbazen die panden in arme buurten kopen en weinig investeringen doen in beheer en onderhoud. De service in de gebouwen verslechtert, 'nette bewoners' gaan weg, en hun plaatsen worden ingenomen door minder nette bewoners die zich de huur kunnen veroorloven maar weinig investeren in het onderhouden van de woning en woonomgeving. In de studie van een probleemgericht politieproject in Santa Barbara, California, analyseerden de politie-functionarissen Kim Frylsie en Mike Apsland de ontwikkeling van arrestaties rond 14 huurappartementen die eigendom waren van een huisjesmelker, voor en na dat hij de appartementen gekocht had. De tabel laat duidelijk een grote toename zien van arrestaties van mensen die in de huurappartementen wonen in de jaren nadat de huisjesmelker ze gekocht had. Er waren ook aanwijzingen dat de toegenomen criminaliteit en overlast in deze gebouwen de nabij gelegen appartementencomplexen beïnvloedden; een bevinding die ondersteuning geeft aan de veelgehoorde hypothese dat huisjesmelkers (mede) ernstige buurt-overlast kunnen veroorzaken.

Bron: Clarke, Ronald en Gisela Bichler-Robertson (1998). "Place Managers, Slumlords and Crime in Low Rent Apartment Buildings". Security Journal, 11: 11-19

Stap 29: Hou rekening met herhaald slachtofferschap

Sommige mensen worden herhaaldelijk slachtoffer van criminaliteit. Conform de 80/20 regel (Stap 18) kunnen we ook stellen dat een klein deel van de slachtoffers een groot deel van het totale slachtofferschap ervaart. Ken Pease en Graham Farrell beschreven dit voor het eerst in een *Home Office* publicatie met de titel 'Once Bitten, Twice Bitten'. Op basis van de gegevens van het *British Crime Survey* (zie onderstaande tabel) toonden zij aan dat ongeveer 4% van de mensen slachtoffer worden van ongeveer 40% van alle delicten. Zij lieten zien dat dergelijk herhaald slachtofferschap voorkomt bij een variëteit aan soorten criminaliteit, waaronder huiselijk geweld, aanranding, inbraak en diefstal van of uit auto's. Tevens lieten zij zien dat het herhaalde slachtofferschap vrij kort voorkomt na de vorige victimisatie, vaak zelfs al binnen een week nadat men voor de eerste keer slachtoffer werd. Dit varieert echter per delict.

Ongeveer 4% van de mensen wordt slachtoffer van ongeveer 40% van alle delicten

Aantal keer slachtoffer	Percentage slachtoffers	Percentage incidenten
0	59.5	0.0
1	20.3	18.7
2	9.0	16.5
3	4.5	12.4
4	2.4	8.8
5+	4.3	43.5

Bron: British Crime Survey, 1992, alle overtredingen

Onderzoek heeft aangetoond dat het heel makkelijk is over het hoofd te zien hoe vaak herhaald slachtofferschap zich wel voor kan doen. Daaraan liggen verschillende redenen ten grondslag:

- Veel slachtoffers doen geen aangifte van criminaliteit bij de politie. Dit levert onderregistratie op in de officiële politiegegevens. Om deze reden hebben onderzoekers getracht gebruik te maken van vragenlijstonderzoek, waarbij respondenten gevraagd is naar criminaliteit die zij niet bij de politie hebben aangegeven. In de Verenigde Staten gebeurt dat via de *National Crime Victimization Survey*, het Amerikaanse equivalent van het *British Crime Survey*. Maar daarin is nog steeds sprake van een onderregistratie van herhaalde slachtofferschap, omdat het alleen maar vraagt naar de criminaliteit in de voorafgaande zes maanden en omdat het geen series telt van tegen één slachtoffer gerichte criminaliteit.

Nederlandse monitor

De Nederlandse tegenhanger van de *British Crime Survey* en de *National Crime Survey* is de zogenaamde Integrale Veiligheidsmonitor (IVM). Tot 2005 was voor de politie de PolitieMonitorBevolking een belangrijke bron, deze is inmiddels echter in de IVM opgegaan. In de IVM wordt respondenten gevraagd naar delicten die hen in de voorafgaande 12 maanden zijn overkomen.

- Criminaliteitsanalisten bekijken herhaalde victimisatie vaak door het aantal misdaden op een bepaald adres te tellen. De politiedata bevatten echter vaak incomplete adresgegevens, vooral wanneer het om appartementen gaat. Dit leidt tot een overschatting van enkelvoudig slachtofferschap. Dit probleem wordt wel steeds minder, ook omdat steeds meer wordt gewerkt met Geografische Informatie Systemen (GIS) en 'geo coding'.
- Herhaald slachtofferschap kan ook worden onderschat als gevolg van het tijdsintervaleffect. Wanneer slachtofferschap slechts over een bepaalde periode geteld wordt – bijvoorbeeld tussen januari en juni 2002 – zal iemand die zowel in december 2001 als in januari 2002 een keer slachtoffer is geweest, niet worden meegeteld als herhaald slachtoffer. Als ditzelfde slachtoffer ook nog eens in juli 2002 slachtoffer is geworden, is in het echt sprake van iemand die driemaal gevictimiseerd is, terwijl volgens de gehanteerde werkwijze sprake is van enkelvoudig slachtofferschap. Ideaal zou zijn als een bewegend tijdsinterval gebruikt werd waarbij ieder nieuw slachtoffer na die eerste gebeurtenis een jaar lang (bijvoorbeeld) gevolgd wordt.

In zijn verklaring voor herhaalde victimisatie maakt Ken Pease onderscheid tussen twee mogelijkheden:

1. **Boost accounts** verklaren herhaald slachtofferschap uit de positieve ervaringen van de dader bij het eerste delict. Een inbreker leert bijvoorbeeld een heleboel over een huis gedurende de inbraak. Deze kennis kan hem aanmoedigen nog eens terug te keren voor een volgende inbraak. Een inbreker kan ook anderen vertellen over de spullen die hij nog achter heeft gelaten, wat mogelijk leidt tot volgende inbraken door andere inbrekers.
2. **Flag accounts** verklaren herhaald slachtofferschap uit de ongebruikelijke aantrekkingskracht of kwetsbaarheid van een specifiek doelwit, wat resulteert in victimisatie door verschillende daders. Sommige werkzaamheden hebben een veel hogere score op victimisatie dan andere

(bijvoorbeeld taxichauffeurs) en mensen die tijd doorbrengen in riskante voorzieningen (zoals werknemers in een avondwinkel) zijn ook kwetsbaarder voor herhaald slachtofferschap. Ten slotte vergroot het bezit van aantrekkelijke producten de kans op herhaalde victimisatie, zoals auto's die aantrekkelijk zijn voor joyriders (zie ook Stap 31).

“De bliksem slaat nooit twee keer op dezelfde plaats in”

Politieagenten zeggen dit soms met de beste bedoelingen, om slachtoffers van criminaliteit te verzekeren dat ze niet nogmaals ten prooi zullen vallen aan criminaliteit. Helaas bewijst het onderzoek dat sprake is van het tegendeel.

Bij virtuele herhalingen of bijna-herhalingen worden slachtoffers getroffen die kenmerken hebben van het originele slachtoffer of doelwit. Nadat het eerste doelwit succesvol getroffen is, generaliseren daders hun ervaringen naar doelwitten met gelijksoortige kenmerken. Het is bijvoorbeeld te verwachten dat huizen met hetzelfde uiterlijk en in dezelfde buurt als de eerste inbraak een hoger risico hebben, omdat de dader iets over deze huizen geleerd heeft van de eerdere inbraak.

Kennis over herhaald slachtofferschap is nuttig om voorspellingen te kunnen doen over wie het meeste risico loopt, en wanneer zij dit risico lopen. Dit houdt ook in dat crimina-

liteitspreventie zich kan richten op precies dié mensen in plaats van op een veel grotere groep, waarvan de meesten echter maar een zeer klein risico op criminaliteit lopen.

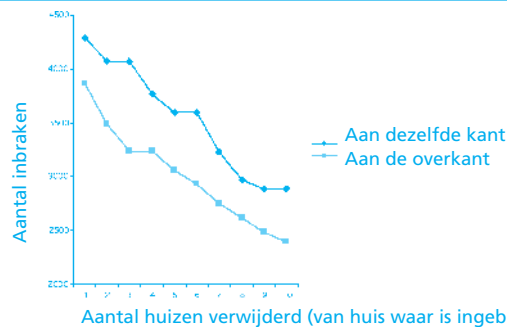
Veel politieorganisaties maken tegenwoordig ook gebruik van *graded response* (gefaseerde opschaling), wanneer zij te maken krijgen met herhaalde slachtoffers. Dit houdt in dat naarmate iemand vaker slachtoffer is geweest, de intensiteit waarmee de politie zich over preventieve maatregelen buigt, zal toenemen. Weten hoeveel tijd er tussen de herhalingen in zit, maakt het ook mogelijk om de criminaliteitspreventie voor kortere perioden te intensiveren. Namelijk precies voor die periode waarin het risico op herhaling het grootst is. Soms plaatst de politie bijvoorbeeld tijdelijk inbraakalarmen op plaatsen waar het risico op een herhaling van inbraak binnen korte tijd groot is.

Aanbevolen literatuur:

Weisel, Deborah (2004). *Analyzing Repeat Victimization*, Problem Solving Tool Series, No. 2. Washington, D.C.: Office of Community Oriented Policing Services, U.S. Department of Justice. (accessible at www.popcenter.org and www.cops.usdoj.gov).

Johnson, Shane and Kate Bowers (2004). *The Burglary as Clue to the Future: The Beginnings of Prospective Hot-Spotting*. *European Journal of Criminology*, 1(2), 237-255.

Buren, opgelet!

Bestudering van herhaald slachtofferschap leert ons dat de kans dat slachtoffers opnieuw ten prooi vallen aan criminaliteit het grootst is in de dagen en weken direct volgend op de dag van het eerste delict. Maar verhoogde risico's kunnen als een lopend vuurtje door een buurt worden verspreid. Kate Bowers en Shane Johnson van het *Jill Dando Institute of Crime Science* hebben aangetoond hoe het risico op inbraak gecommuniceerd wordt in de buurt. Zij illustreren dit aan de hand van de grafiek. Stel dat ergens een woninginbraak is gepleegd, dan noemen we die inbraak de 'referentie-inbraak'. De cijfers op de x-as geven de afstand tot de oorspronkelijke inbraak aan. Een afstand van 1 staat voor een huis naast de inbraaklocatie, aan dezelfde kant van de straat, of het huis direct aan de overkant van de straat. Een afstand van 2 staat voor een huis 2 deuren verwijderd van de inbraaklocatie of huizen die schuin tegenover de inbraaklocatie aan de andere kant van de weg staan. De cijfers op de y-as laten het aantal inbraken zien dat volgt op referentie-inbraken. De data zijn afkomstig van de Merseyside Police in het Verenigd Koninkrijk. Zichtbaar is dat het risico op een tweede inbraak afneemt als de afstand tot de referentie-inbraak toeneemt. Het risico is groter voor huizen die aan dezelfde kant van de weg staan, ongeacht de afstand. Dit laat zien welke huizen met name extra beveiligd zouden moeten worden als zich een inbraak heeft voorgedaan. Huizen dichtbij het huis waar is ingebroken, moeten prioriteit krijgen en met name huizen aan dezelfde kant van de weg.

Stap 30: Bekijk herhaald ouderschap

Een van de fundamentele feiten uit de criminologie is dat een kleine groep ouders een groot deel van de criminaliteit pleegt. In zijn bekende cohortstudie over Philadelphia toont Marvin Wolfgang dat ongeveer 5 procent van de ouders verantwoordelijk is voor 40 procent van alle delicten.

Nederland - Criminele Carrière en Levensloop Studie

Politie en justitie besteden in Nederland ruim aandacht aan 'persistente ouders' of 'veelplegers'. Maar lange termijn onderzoek naar ontwikkelingen in recidive en in de criminele carrières van persistente ouders is schaars. De Monitor Veelplegers van het WODC volgt herhaald ouderschap sinds 2003. De Criminele Carrière en Levensloop Studie (CCLS) van het NSCR bekijkt de criminele carrières van 5000 personen die in 1977 voor de rechter kwamen en sindsdien delicten zijn blijven plegen, dan wel zijn gestopt.

Uit de CCLS blijkt dat er grote verschillen zijn in de carrières van criminelen. Ongeveer een derde van de ouders wordt gedurende zijn of haar hele carrière één of tweemaal veroordeeld. Een kleine vijf procent wordt meer dan 40 keer veroordeeld. Deze kleine groep is verantwoordelijk voor meer dan 30 procent van het totale aantal veroordelingen.

De eerste veroordeling van de meeste ouders vindt plaats tussen hun 15de en 19de jaar. Ruim tien procent, gaat al voor het 15de jaar het slechte pad op, aldus de CCLS.

Volgens de Monitor Veelplegers groeit het aandeel jeugdige veelplegers sterk, al kan sprake zijn van registratie-effecten. Een gemiddelde criminele carrière duurt, volgens de CCLS, 20 jaar (gemeten als de periode tussen eerst en laatst bekende veroordeling). Hoe langer de criminele carrière, hoe hoger het aantal veroordelingen meestal is. Ook een 'vroeg start' hangt samen met het aantal veroordelingen: ouders die al voor hun 16de jaar worden veroordeeld, hebben gemiddeld meer veroordelingen op hun naam staan dan ouders die hun criminele carrière pas na hun 16de jaar beginnen.

Er zijn twee verklaringen voor herhaald ouderschap. De eerste is dat impulsieve individuen, met beperkte sociale vaardigheden, vaker in de problemen raken dan minder impulsieve en meer 'verbonden' individuen. De tweede verklaring is dat mensen die meer blootgesteld worden aan criminaliteit en in aanraking komen met criminogene risicofactoren zich aan die situatie aanpassen (zie stap 9). Beide verklaringen vertonen samenhang. Impulsieve individuen met slechte sociale bindingen hebben regelmatige blootstelling aan criminaliteit nodig om herhaalde ouders te kunnen worden.

Herhaald ouderschap kan worden ontdekt door wederom de 80/20 regel (stap 18) toe te passen. Dit kan in de praktijk

natuurlijk lastig zijn omdat ouders proberen anoniem te blijven. De beschikbare gegevens zijn hierdoor zelden volledig. Politiegegevens kunnen natuurlijk aanwijzingen opleveren voor herhaald ouderschap, maar de kwaliteit van de informatie op dit vlak is wisselend en zelden van toepassing op de hele ouderpopulatie. We hebben vaak veel meer - en meer valide - kennis over plaatsen en slachtoffers dan over ouders. Desondanks kunnen systematische interviews met ouders en hun partners veel bruikbare informatie opleveren voor het begrijpen en aanpakken van problemen op het gebied van herhaald ouderschap (zie ook Stap 10).

Het begrijpen van de doelen en motieven van 'persistente ouders' kan helpen bij het ontwikkelen van preventieve strategieën. Het maakt voor de oplossing van een autodiefstal immers nogal uit of de dieven een leuke tijd wilden hebben door rond rijden in een mooie auto, of dat zij vervoer zochten na een lange nacht feesten, of dat zij de auto wilden verkopen om in de financiering van hun drugsverslaving te voorzien. Ook maakt het bij het oplossen van een graffiti probleem uit of ouders de graffiti aanbrachten om het territorium van een jeugdgroep of bende aan te duiden, of dat zij er kunst mee meenden te bedrijven, of dat zij het deden met het doel bepaalde bewoners van de buurt of wijk (met een andere religie, ras of etniciteit) te terroriseren.

Succesvol ouderschap kan leiden tot het plegen van nog meer delicten. Hierin zijn drie patronen te herkennen:

1. Ouders leren, net zoals anderen, van het plegen van delicten. Een succesvol delict levert belangrijke lessen op. Dit kan leiden tot het plegen van nog een delict met hetzelfde doelwit (zie onderstaande figuur). Ouders kunnen generaliseren. Zij leren dus dat ze succesvol kunnen zijn als zij gelijksoortige doelwitten proberen te treffen (zie ook Stap 29).
2. Ouders leren van elkaar. Informatie kan verspreid worden doordat individuen samenwerken in een kleine groep, doordat groepen opsplitsen en doordat weer nieuwe groepen worden gevormd. Dit onderstreept de noodzaak om dadernetwerken te begrijpen. De politie kan hiervan gebruik maken om informatie te verspreiden waaruit blijkt dat zij op de hoogte zijn van hoe bepaalde ouders risico's inschatten en op welke doelwitten of pleeglocaties zij zich richten. In een beroemde probleemgerichte aanpak van geweld van jeugdbendes stuurde de politie in Boston, om het moorden te verminderen, doelgericht heel specifieke boodschappen aan bendeleden.
3. Succesvol ouderschap werkt stimulerend op de herhaling van het plegen van delicten en maakt preventie zodoende lastiger te realiseren. Niet-bijtijds ingrijpen

bij bijvoorbeeld vernieling - of een trage respons van beïnvloeders - kan ervoor zorgen dat een klein probleem groter en ernstiger wordt.

Spoor veelplegers op door je te richten op herhaald slachtofferschap

Ken Pease schreef in de negentiger jaren over de voordelen van een manier van opsporing die zich concentreert op herhaald slachtofferschap. Steeds vaker wordt namelijk aangetoond dat herhaald slachtofferschap veroorzaakt wordt door de meest volhardende daders die steeds weer opnieuw delicten plegen. Pease geeft aan dat het opsporen van daders simpelweg kan worden bereikt door je te richten op herhaalde delicten tegen hetzelfde huishouden of dezelfde persoon, omdat deze delicten gepleegd worden door daders die men sowieso wil pakken. Deze manier van opsporing voorkomt aanklachten met betrekking tot het schenden van burgervrijheden, omdat hij gericht is op juist die delicten die het meeste problemen opleveren en door veelplegers worden gepleegd.

Veel criminaliteitspreventietechnieken veronderstellen een mogelijk risico of gevaar (stap 40). Cameratoezicht (*closed circuit television: CCTV*) heeft een afschrikkende werking, althans als (potentiële) daders geloven dat iemand toekijkt en in actie komt zodra zij delictgedrag vertonen. Cameratoezicht draagt eveneens bij aan de identificatie van daders en zodoende tot de perceptie van het risico eerder gearresteerd en vervolgd te kunnen worden op basis van het beeldmateriaal. Om dit effect te realiseren zijn niet veel arrestaties nodig: een paar arrestaties gepaard aan goed geregisseerde publiciteit kunnen al een belangrijke boodschap uitdragen. En deze boodschap kan krachtig doorwerken als hij wordt doorgespeeld binnen dadernetwerken.

Als er specifieke informatie is dat een kleine groep mensen een groot probleem veroorzaakt, kan het zinvol zijn om de aanpak direct op deze individuen te richten. De politie in Boston verminderde het aantal moorden onder jonge mannen door relatief weinig bendeleden te monitoren. Francis Cullen en zijn collega's suggereren dat de reclassering bij het begeleiden van taakstraffen en ex-delinquenten zich bewust zouden moeten zijn van de specifieke omstandigheden waaronder daders in de problemen raken. Zodoende kunnen zij enerzijds daders beter helpen om plannen te maken die specifieke omstandigheden te vermijden, en anderzijds beter toezien of daders zich aan de afspraken houden.

Herhaald daderschap kan ook tegengegaan worden door op specifieke locaties (de gelegenheidsstructuur) in te grijpen. In Staining, een dorp in Engeland, fungeerde een stuk tuin bijvoorbeeld als opslagplaats voor gestolen auto's, onderdelen en andere buit van diefstal. Veel van de betrokken daders waren bekend. Maar ondanks pogingen van de politie tot ingrijpen, kon dit probleem niet worden opgelost.

De lokaal verantwoordelijke agent wist het terrein echter te sluiten op grond van regels en verordeningen met betrekking tot vervuiling en het veroorzaken van overlast voor de omgeving. Hierna verminderde de criminaliteit in het dorp aanzienlijk. De politie in de Verenigde Staten gebruikt ook vaak bestuurlijke maatregelen om gelegenheden die drugshandel, prostitutie en andere criminaliteit faciliteren te sluiten.

Nederland – bestuurlijke maatregelen

In Nederland maken gemeenten beperkt maar wel in steeds toenemende mate gebruik van bestuurlijke maatregelen om overlast en mogelijke criminaliteit tegen te gaan. Te denken valt dan aan gebieds- of persoonsverboden, alcohol- of drugsverboden op specifieke locaties en/of tijdstippen, maar bijvoorbeeld ook aan verschillende civiele procedures.

Informatie over herhaald daderschap en de gelegenheidsstructuur die dat daderschap faciliteert, kan worden gebruikt om de kenmerken van dergelijke omgevingen vast te stellen. Veel van de preventieve maatregelen om criminaliteit in avondwinkels tegen te gaan, was ontwikkeld op basis van interviews met daders (stap 9). In de vroege jaren '70 heeft de politie van Lakewood Colorado bijvoorbeeld veroordeelde daders geïnterviewd en veel geleerd over hoe zij woningen als doelwit kozen en gestolen goederen verhandelden. De politie van Newport News, Virginia gebruikte daderinterviews om autodiefstallen te analyseren. Belangrijke kennis die men opdeed, was dat autodieven doelwitten kozen waarin zij drugs dachten aan te treffen. Meer recent, toen de politie van Chula Vista, Californië autodieven interviewde, bleek dat dieven veel eenvoudigere methodes gebruikten bij het stelen van auto's dan men had verwacht. Zo kwam naar voren dat sommige (oudere) auto's veel kwetsbaarder waren voor diefstal dan andere. Dergelijke informatie is alleen maar te verkrijgen uit direct contact met (recidiverende) daders.

Aanbevolen literatuur:

Cullen, Francis and colleagues (2002). *Environmental Corrections: A New Framework for Effective Probation and Parole Supervision*. Federal Probation, 66 (2): 28-37.

Kennedy, David and colleagues (2001). *Reducing Gun Violence: The Boston Gun Project's Operation Ceasefire*. Research Report Washington, D.C.: National Institute of Justice.

Stap 31: Ken de door dieven meest begeerde spullen

Volgens het 80/20 principe (zie Stap 18) lopen niet alle goederen hetzelfde risico gestolen te worden, omdat dieven erg selectief zijn in wat ze willen stelen. Het gaat om enkele *hot products* zoals auto's, laptops, dvd-spelers en mobiele telefoons. Maar het belangrijkste is nog altijd geld; volgens Felson 'de moedermelk in de criminaliteit'. Het is het meest gestolen goed bij diefstallen, inbraken en overvallen. Het is de brandstof voor vele bankovervallen, illegale gokhallen en overvallen in de buurt van pinautomaten.

Soms kunnen de bezittingen van personen het risico op slachtofferschap verklaren. Wanneer iemand bijvoorbeeld in het bezit is van een auto, dan verdubbelt het risico op slachtofferschap. Zelfs als rekening wordt gehouden met demografische en sociale factoren. Om mensen te waarschuwen voor hoogrisico-auto's en druk uit te oefenen om een betere beveiliging te realiseren, publiceert de *Highway Loss Data Institute* in Washington D.C. jaarlijks data over diefstal gerelateerde verzekeringsclaims voor automodellen. Deze tabel laat de vijf modellen met het hoogste en laagste diefstalverzekering claims zien van alle 305 nieuwe modellen tussen 2001 en 2003. De Cadillac Escalade en de Nissan Maxima hebben een 30 keer meer claims dan de vijf modellen met de minste claims. Escalades waren gewild vanwege de aparte wielen. Maxima's waren gewild vanwege de hoge intensiteit van de koplampen.

Deze tabellen zijn absoluut nuttig, maar ze laten niet zien welke auto's het meeste risico lopen bij specifieke vormen van diefstal. Uit onderzoek in de jaren '80 blijkt dat joyriders het liefst een krachtige auto willen met een goede versnellingsbak, zoals de Chevrolet Camaro. De meest gestolen

auto's die nooit zijn teruggevonden zijn de dure auto's, zoals Lincolns en Mercedes. En de auto's die het vaakst vernield zijn en waar het vaakst spullen uit zijn gestolen, zijn Europese modellen als Volkswagens met goede radio's die in meerdere auto's passen. De eigen stationwagens, met name gebruikt voor familievervoer, lopen bij geen enkele vorm van diefstal gevaar. Deze zijn vaak goedkoop, hebben slechte radio's en een joyrider zou er nog niet dood in gevonden willen worden.

Onderzoek door de *Loss Prevention Research Council* laat zien dat winkeldieven iedere keer weer kiezen voor CD's, sigaretten, drank en kleding als Hilfiger spijkerbroeken en Nike sportschoenen. De meeste van deze goederen kunnen gemakkelijk worden verkocht op straat of in sommige plaatsen van deur-tot-deur. De politie heeft weinig aandacht besteed aan het opsporen van gestolen goederen omdat het lastig te bewijzen is en de straffen voor dergelijke vergrijpen vaak licht zijn. Gelukkig ontvangen vele afdelingen nu elektronische rapporten over banktransacties. Deze rapporten geven veel inzicht over inbraken en diefstal in die bepaalde omgeving. Tevens geven deze rapporten inzicht in hoe de gestolen goederen verkocht worden en zo kunnen manieren worden gevonden om deze markt te verstoren.

Hoogste diefstal verzekeringsclaim, 2001-03

		Claim frequentie
Cadillac Escalade EXT (2002-03)	Grote luxe pickup	20.2
Nissan Maxima (2002-03)	Middelgrote 4-deurs	17.0
Cadillac Escalade (2002-03)	Grote luxe SUV	10.2
Dodge Stratus/Chrysler Sebring	Middelgrote 4-deurs	8.3
Dodge Intrepid	Grote 4-deurs	7.9
Laagste diefstal verzekeringsclaim, 2001-03		
Buick LeSabre	Grote 4-deurs	0.5
Buick Park Avenue	Grote 4-deurs	0.5
Ford Taurus	Grote station wagen	0.5
Buick Rendezvous 4WD (2002-03)	Middelgrote SUV	0.7
Saturn LW	Middelgrote station wagen	0.7
Gemiddelde alle auto's		2.5

Bron: Highway Loss Data Institute (www.hldi.org)

Het woord CRAVED (begeerd) helpt je herinneren welke goederen het meest gestolen worden. Het is een acroniem voor *Concealable* (verborgen), *Removable* (wegneembaar), *Available* (beschikbaar), *Valuable* (waarde), *Enjoyable* (genot/plezier) en *Disposable* (verkoopbaar).

- **Concealable** – Goederen die makkelijk kunnen worden verborgen in broekzakken zijn kwetsbaarder om gestolen te worden door (winkel)dieven. Goederen die moeilijk identificeerbaar of gemakkelijk te verbergen zijn na de diefstal hebben een hoger risico om gestolen te worden. In sommige gevallen blijven diefstallen verborgen voor de eigenaar. Bijvoorbeeld wanneer rondslingerende bakstenen gestolen worden van een bouwterrein.
- **Removable** – Het gegeven dat auto's en fietsen mobiele voertuigen zijn, helpt te verklaren waarom ze vaak gestolen worden. Ook is het niet verrassend dat laptops vaak gestolen worden, omdat ze makkelijk mee te nemen zijn en tevens erg gewild zijn. Het hangt ook van de diefstal af welke goederen makkelijk mee te nemen zijn. Zowel inbrekers als winkeldieven stelen sigaretten, drank, medicijnen of beauty producten, maar inbrekers stelen veel grotere aantallen.
- **Available** – Populaire producten die overal beschikbaar zijn en dus makkelijk te vinden, lopen ook een hoger risico. Dit verklaart waarom juwelen en geld in huishoudens vaak verstopt worden. Het verklaart ook waarom auto's meer risico lopen wanneer ze ouder worden. De auto's zijn dan vaak in het bezit van mensen die in arme wijken wonen, met minder zijstraten om te parkeren en op plaatsen waar meer dieven wonen. Als laatste zien

we resultaten van 'diefstalgolven' van een beschikbaar, aantrekkelijk nieuw product zoals de mobiele telefoon die al gauw haar eigen illegale markt creëerde (zie onderstaande tabel).

- **Valuable** – Dieven zullen over het algemeen dure producten kiezen om te stelen, met name wanneer ze stelen om het vervolgens weer te verkopen. Maar waarde is niet alleen uit te drukken in de verkoopwaarde. Als jonge dieven stelen voor eigen gebruik, kan dat zijn om bijvoorbeeld indruk te maken op hun leeftijdsgenoten. Hetzelfde geldt voor joyriders die meer waarde hechten aan de prestaties van de auto dan aan de financiële waarde.
- **Enjoyable** – Zogeheten hot items zijn plezierig om te hebben of te consumeren, zoals drank, tabak en dvd's. Zo zijn inbrekers vaker geneigd Dvd-spelers en televisies mee te nemen dan elektronische producten met dezelfde waarde, zoals een magnetron.
- **Disposable** – In recent onderzoek is de relatie tussen hot items en hun illegale markt nader bekeken. Het is duidelijk dat dieven graag producten kiezen die makkelijk verkoopbaar zijn. Dit verklaart waarom batterijen en wegwerpscheermesjes de meest gestolen producten zijn in Amerikaans buurtwinkels.

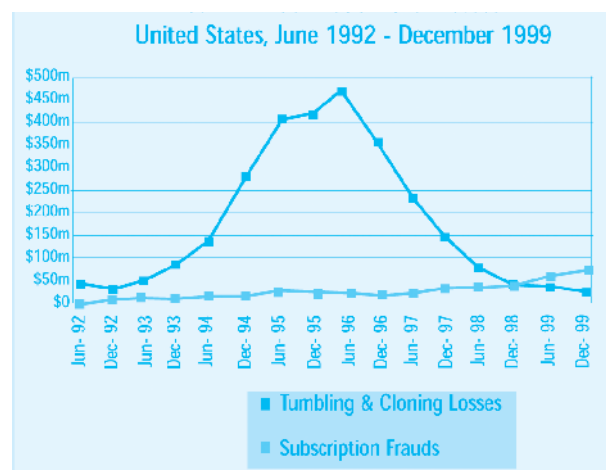
Aanbevolen literatuur:

Clarke, Ronald (1999). *Hot Products*. Police Research Series. Paper 112. London: Home Office. (Accessible at: www.pop-center.org).

De opkomst en ondergang van de 'gekloonde' mobiele telefoon

Toen mobiele telefoons populair werden, vonden criminelen een manier om ze na te maken zonder dat ze de rekening hoefden te betalen. Ze gebruikten scanners bij vliegvelden en hotels om de mobiele telefoonnummers te verkrijgen die elke telefoon verzendt of ontvangt wanneer ze bellen of gebeld worden. Daarna creëerde ze klonen van de originele telefoons door de nummers te herprogrammeren in de telefoons die ze hadden gestolen. De kosten van de gekloonde telefoon werden in rekening gebracht bij de originele telefoon. Al snel werden de gekloonde telefoons een groeimarkt. De bovenste lijn in de figuur laat de verliezen door klonen zien van alle telefoonbedrijven. Dit steeg enorm tussen juni 1992 en juni 1996, toen een verlies werd gedraaid van 450 miljoen dollar. Vanaf dat moment begonnen de telefoonbedrijven nieuwe technieken te ontwikkelen om het stelen van telefoonnummers en het klonen van telefoons moeilijker te maken. Er kwam al gauw een snel dalende lijn in de grafiek, zodat in december 1999 bijna alle gekloonde telefoons waren verdwenen.

De tweede vorm van mobiele telefoon fraude was niet direct van de markt te krijgen. Het ging om een bepaalde 'abonnementfraude' waarbij je een rekening opent onder een valse naam en adres. Waarschijnlijk kwam dit doordat de gekloonde telefoon iets was voor de georganiseerde misdaad, terwijl de abonnementsfraude zich hier niet voor leende.

Bron: Source: Clarke, Ronald, Rick Kemper and Laura Wyckoff (2001). "Controlling Cell Phone Fraud in the U.S.," *Security Journal*, 14:7-22.

Stap 32: Doe zo nodig een *case-control* studie

Bij het analyseren van een probleem is het altijd nuttig de vraag te stellen: "Waarom zijn deze personen, plaatsen, tijdstippen of gebeurtenissen problematisch, terwijl vergelijkbare eenheden veel minder problematisch zijn?"

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, moet je een vergelijking maken tussen probleemgevallen en niet-problematische gevallen.

Zo'n vergelijking wordt een *case-control* studie genoemd. Dit maakt een vergelijking tussen problematische personen, plaatsen, tijdstippen of gebeurtenissen en personen, plaatsen, tijdstippen en gebeurtenissen die niet-problematisch zijn. De gevallen die problematisch zijn, noemen we de onderzoeksgroep. De gevallen waarmee ze worden vergeleken, heet de controlegroep.

Een voorbeeld is een onderzoek van Susan Wernike, een criminaliteitsanaliste van het Shawnee politiedepartement in Kansas. Voor elk café in Shawnee heeft zij het aantal telefonische meldingen aan de politie per honderd personen capaciteit bepaald, waarmee ze de verschillende grootte van cafés corrigeerde (zie stap 27). De grafiek laat de cafés zien, gesorteerd van een groot aantal meldingen naar een klein aantal meldingen. Dit biedt mogelijkheden voor een eenvoudig onderzoek met een controlegroep. De cafés met de hoogste scores worden vergeleken met de cafés met de laagste scores om te kijken of er systematische verschillen zijn in werkwijze, het gedrag in de cafés en het type klanten dat ze trekken.

Case-control studies zijn goed bruikbaar als de problematische gevallen relatief zeldzaam zijn in vergelijking met de niet-problematische gevallen. Dit is opvallend vaak het geval bij het oplossen van problemen.

Om een goede *case-control* studie te doen, moeten de volgende stappen worden gevolgd:

- Definieer de problematische gevallen precies.
- Trek een representatieve steekproef van problematische gevallen.
- Definieer de gevallen die problematisch hadden kunnen zijn maar dit niet zijn geworden, terwijl ze vergelijkbare kenmerken hebben: de controlegroep (zoek bijvoorbeeld in dezelfde buurt of stad, naar hetzelfde soort klanten, et cetera).
- Trek een representatieve steekproef van niet-problematische gevallen uit de controlegroep.
- Vergelijk de kenmerken van de problematische gevallen met de kenmerken van de controlegroep.

Substantiële verschillen wijzen op kenmerken die kunnen bijdragen aan het probleem. Overeenkomsten wijzen op kenmerken die waarschijnlijk geen bijdrage leveren aan het probleem. Laten we deze stappen aan de hand van een voorbeeld toelichten.

Het simpele voorbeeld van de cafés in Shawnee liet de eerste vier stappen zien voor een zeer klein aantal locaties. Hieronder wordt een ingewikkelder voorbeeld besproken om een aantal details van een *case-control* studie toe te lichten.

Definieer de problematische gevallen precies. In de vroege jaren '90 vroeg John Eck zich af waarom op bepaalde plekken voortdurend in drugs werd gehandeld en op de meeste nabijgelegen plekken niet. Met behulp van het San Diego politiedepartement in Californië werden 300 plekken in een buurt in San Diego geselecteerd waar voortdurend in drugs werd gehandeld. De selectie van locaties vond plaats op basis van het aantal telefonische meldingen van burgers, handhavingsacties, verhoren van drugsdealers, arrestatiegegevens en observaties van surveillerende politiemensen. Om te worden geclassificeerd als voortdurende drugshandellocatie, moest de locatie a) meer dan één arrestatie voor drugs, meer dan één burgertelefoontje of meer dan één verhoor op verschillende dagen kennen, of b) aangewezen worden in een gerechtelijk bevel voor een inval, of c) als drugsdeal locatie worden aangewezen door een agent uit de surveillancedienst. Omdat meerdere indicatoren zijn gebruikt bij de selectie, was het redelijk om aan te nemen dat de belangrijkste locaties waren geselecteerd.

Trek een representatieve steekproef van problematische gevallen. Als in een huizenblok één locatie was waar werd gedeald, werd deze locatie geselecteerd. Als er in een huizenblok twee locaties waren waar werd gedeald, werden beide locaties geselecteerd. Als er in een huizenblok meer dan twee locaties waren waar werd gedeald, werden twee willekeurige locaties uit dat huizenblok gekozen. Dit leverde een representatieve steekproef op van 189 locaties. Het selecteren van alle driehonderd locaties was ook mogelijk geweest, maar dat zou de kosten van het onderzoek verder hebben verhoogd. Een aselecte steekproef was ook mogelijk geweest, maar dat zou geen garantie hebben geboden dat alle huizenblokken waar werd gedeald werden meegenomen in het onderzoek.

Definieer de gevallen die problematisch hadden kunnen zijn: de controlegroep. De controlegroep bestond uit locaties in de buurt waarover geen signalen bestonden dat er werd gedeald. Vlakbij gelegen locaties waren vooral nuttig, omdat drugsdealers op zoek naar een plek om te dealen deze locaties moesten kennen. Oftewel, deze dichtbijzijnde

locaties hadden wel te maken met passerende dealers, maar werden door hen niét uitgekozen. De controlegroep moet bestaan uit gevallen die problematisch hadden kunnen zijn, maar het om mysterieuze redenen niet zijn geworden. Het doel van het onderzoek is dit mysterie op te lossen.

Trek een representatieve steekproef uit de controlegroep. In elk huizenblok werden evenveel locaties gekozen waar geen drugs werden gedeald, als locaties waar wel werd gedeald. Deze locaties zijn willekeurig gekozen (als in een loterij) uit een lijst locaties in elk huizenblok waar geen signalen van dealen waren. Het was onpraktisch geweest om alle locaties te selecteren waar geen drugs werden gedeald, omdat er daar duizenden van waren. Door ervoor te zorgen dat de gekozen locaties in dezelfde huizenblokken zaten als de deal-locaties, was het zeker dat de huizenblokken te maken hadden met passerende dealers.

Vergelijk de kenmerken van de problematische zaken met de kenmerken van de controlezaken. Observanten werden er op uit gestuurd om informatie te verzamelen over de kenmerken van dealer-locaties en de controle-locaties. Het ging om informatie over het type gebouw (kantoren, appartementen, eengezinswoningen, leegstand, et cetera), type straat (aantal rijstroken, een of twee richtingsverkeer et cetera), de afstand tot de dichtstbijzijnde snelweg, het type gebouwen in de omgeving, de dichtstbijzijnde verlichting, het aantal appartementen, de aanwezigheid van hekken of andere beveiliging, afstand tot achterpaden en vele andere factoren. Het doel was om te kijken of de locaties waar dealen plaatsvond op deze kenmerken substantieel anders waren dan de locaties waar niet werd gedeald. Op basis hiervan zijn patronen gevonden voor plaatsen waar crack werd gedeald en voor plaatsen waar methamphetamine werd gedeald. Vergelijken met de controlegroep waren de locaties waar in crack werd gedeald vaker in kleine appartementencomplexen met een afsluitbare deur in een hek. Methamphetamine locaties waren vaker eengezinswoningen met een achterpad. De kennelijke voorkeur van drugsdealers voor huureenheden in kleine gebouwen (kleine appartementencomplexen of eengezinswoningen) wees erop dat dealers op zoek zijn naar plaatsen waar geen beheerder aanwezig is. In een volgend experiment vond Eck dat samenwerken met beheerders zorgde voor een afname van drugsgerelateerde criminaliteit.

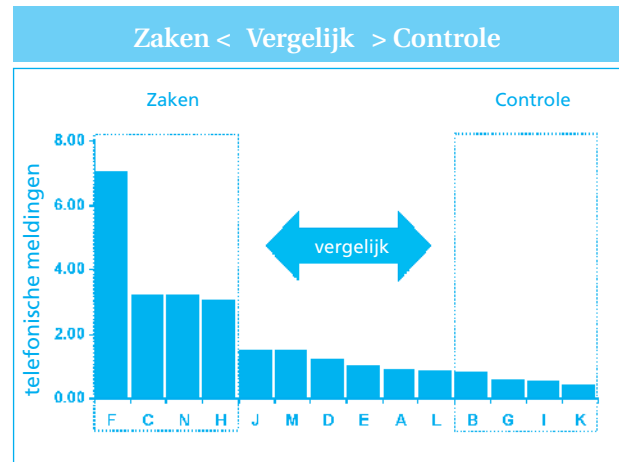
Dit soort *case-control* studies verschillen van de meeste andere onderzoeken en vragen om speciale technieken om de data te analyseren. Stap 33 beschrijft één techniek die hier uiterst geschikt voor is.

Case-control studies zijn erg nuttig voor probleemanalyse. De aanpak is flexibel genoeg om gebruikt te worden bij een klein aantal plaatsen (zoals in het Shawnee voorbeeld) of een groot aantal plaatsen (zoals het San Diego voorbeeld).

Alhoewel de voorbeelden zich richten op plaatsen, kan dezelfde methode worden gebruikt voor mensen, tijdstippen en gebeurtenissen.

Aanbevolen literatuur:

Loftin, Colin and David McDowall. (1988). *The Analysis of Case-Control Studies in Criminology*. Journal of Quantitative Criminology 4:85-98.

Doe geen case-control studie zonder controlegroep

Een veelgemaakte fout is alleen data te verzamelen over problematische plaatsen, tijdstippen, personen en gebeurtenissen. Dit kan misleidende resultaten opleveren omdat je alleen iets leert over kenmerken van de problematische gevallen, maar niet of deze verschillen van de gevallen zonder problemen. Een voorbeeld hiervan is een onderzoek uitgevoerd van de FBI in de vroege jaren '90 naar de dood van politieagenten. De onderzoekers verzamelden informatie over politieagenten die tijdens hun dienst waren omgekomen, maar niet over agenten die aan dezelfde omstandigheden waren blootgesteld zonder dat ze werden gedood. Dientengevolge weten we dus niet of er bepaalde kenmerken zijn (en zo ja, welke) die wellicht hebben bijgedragen aan de dood van de agenten. Agenten die vergelijkbare situaties wel overleefden, kunnen veel van dezelfde kenmerken hebben.

Stap 33: Breng verbanden in kaart

Vinden op parkeerplaatsen mét bewaker minder diefstallen uit auto's plaats dan op parkeerplaatsen zónder bewaker? Hebben appartementen mét een beheerder een kleiner risico op drugshandel dan appartementen zónder een beheerder? Om dit soort vragen te beantwoorden, zul je moeten bekijken of er een statistisch verband is tussen bepaalde kenmerken van personen, plaatsen of gebeurtenissen en de omvang van het probleem (criminaliteit, geleden schade, et cetera).

Er zijn veel manieren om verbanden te berekenen. Vaak gebruiken we hiervoor de correlatiecoëfficiënt. Correlatiecoëfficiënten hebben een bereik van -1 tot 1. Een negatieve correlatie houdt in dat een toename van het ene kenmerk samenhangt met een afname van het andere kenmerk (en een afname van de een, hangt samen met een toename van de ander). Een positieve correlatie houdt in dat een toename van het ene kenmerk samenhangt met een toename van het andere kenmerk (en een afname van de een hangt samen met een afname van de ander). Grote coëfficiënten betekenen een sterke samenhang (positief of negatief). Als een correlatiecoëfficiënt dicht tegen nul aanzit, is er geen samenhang aanwezig – een verandering in het ene kenmerk hangt niet samen met een verandering in het andere kenmerk. Elk spreadsheet of statistisch analyse programma kan dit soort berekeningen uitvoeren.

De criminaliteitsanalyse eenheid van het Jacksonville-Duval County (FL) Sherriff's Department heeft appartementencomplexen van meer dan 50 wooneenheden onderzocht. Zij vonden voor de 269 appartementencomplexen een correlatie van ongeveer .57 tussen het aantal wooneenheden in het complex en het aantal misdrijven: een bescheiden positieve correlatie. Er is wel een zeer hoge positieve correlatie (.91) tussen het aantal vermogensdelicten en het aantal geweldsmisdrijven in deze complexen.

Het is niet mogelijk om een correlatiecoëfficiënt te gebruiken om samenhang in een *case-control* studie (Stap 32) te meten. In plaats daarvan zou je een *odds ratio* moeten gebruiken.

Odds ratio's kunnen elk getal boven de nul zijn. Als een *odds ratio* gelijk is aan één is er geen verband tussen de kenmerken en de uitkomst. Dit betekent dat het risico op de uitkomst hetzelfde is ongeacht of het kenmerk aanwezig is of niet. Wanneer de *odds ratio* tussen 0 en 1 is, is het risico hoger als het kenmerk afwezig is dan wanneer het aanwezig is (een negatieve samenhang).

Een *odds ratio* van .1 als het kenmerk aanwezig is, geeft aan dat het risico op de uitkomst een tiende is van het risico als het kenmerk niet aanwezig is. Als een *odds ratio* groter is dan 1, dan is het risico hoger als het kenmerk aanwezig is dan wanneer het niet aanwezig is (een positieve samenhang). Een *odds ratio* van drie betekent dat het risico op de uitkomst drie keer zo groot is als het kenmerk aanwezig is dan wanneer het niet aanwezig is.

Om een *odds ratio* te gebruiken moet zowel de uitkomst als het kenmerk uit slechts twee waarden bestaan. Voor de uitkomst betekent 1 bijvoorbeeld dat er sprake is van een bar met veel criminaliteit en 0 betekent dat het een bar is met weinig criminaliteit. Voor het kenmerk betekent 1 dat het personeel is getraind in het voorkomen van overvallen en 0 betekent dat het personeel niet is getraind. De *odds ratio* vertelt je of er een verband is tussen getraind personeel en de hoeveelheid criminaliteit. We zouden hier een negatief verband verwachten; de *odds ratio* zou dus minder dan één moeten zijn om aan onze verwachtingen te voldoen.

De onderstaande tabel laat zien hoe een *odds ratio* moet worden berekend. De uitkomst staat in de rijen en het kenmerk staat in de kolommen. Het aantal gevallen per uitkomst en per kenmerk staat in elke cel. Cel A bevat het aantal gevallen die het kenmerk in kwestie bezitten. Cel C bevat het aantal gevallen zonder het kenmerk. Cel B bevat het aantal uit de controlegroep die het kenmerk bezitten. Cel D bevat het aantal uit de controlegroep zonder het kenmerk. De *odds ratio* kan aan de hand van de formule onderaan de tabel worden berekend met een rekenmachine, veel statistische softwarepakketten kunnen het echter ook berekenen.

Berekening van de *Odds Ratio's*

Uitkomst	Ja (1)	Nee (0)	Kenmerk
Ja (1) – Gevallen	A	C	A+C
Nee (0) – Controlegroep	B	D	B+D
$Odds Ratio = (A/B)/(C/D) = (A*B)/(C*B)$			

De volgende tabel illustreert de toepassing van *odds ratios* in een *case-control* onderzoek naar plaatsen in San Diego waar drugs wordt gedeald (zie Stap 32). De uitkomst is het voortdurend dealen van cocaïne of heroïne. Er waren 58 appartementengebouwen in het onderzoek met aanwijzingen voor voortdurend dealen (de *cases*). Daarnaast waren 47 appartementen in het onderzoek opgenomen zonder een enkele aanwijzing voor drugsdealen (controlegroep). Heeft de aanwezigheid van gesloten of ongesloten hekken of beheerders op de locatie invloed op het feit of een drugsdealer deze locatie zal uitkiezen? Bij de vergelijking van appartementen met een ongesloten hek, met appartementen die waren afgesloten of zonder hek, was de *odds ratio* groter dan één, maar het verschilde niet significant van 1 (zie Stap 53), dus we kunnen de mogelijkheid dat er geen verband is tussen ongesloten hekken en het dealen van drugs niet uitsluiten (vergeet niet, als de *odds ratio* één is, is er geen verband).

Het verband tussen gesloten hekken en het dealen van drugs is wel significant positief. Bij gebouwen met gesloten hekken was de kans op dealen van cocaïne of heroïne bijna drie en een half keer zo groot als bij andere appartementengebouwen. De kans een locatie voor dealen te worden was voor appartementengebouwen met een beheerder op locatie ongeveer drie tiende van de kans van de appartementen zonder een beheerder op locatie. Dit is een statistisch significant negatief verband. Maar onthoud: correlatie is niet hetzelfde als oorzakelijkheid. Een correlatie suggereert dat het kenmerk in kwestie een bijdrage zou kunnen zijn aan de oorzaak, maar op zichzelf is correlatie onvoldoende om oorzakelijkheid te bewijzen.

Beveiliging appartement en drugsdealen

	Ongesloten hek	Gesloten of geen hek	<i>Odds Ratio</i>
Deal	16	42	1.857
Niet Deal	8	39	
	Gesloten hek	Ongesloten of geen hek	<i>Odds Ratio</i>
Deal	33	25	3.452
Niet Deal	13	34	
	Beheerder op locatie	Geen beheerder op locatie	<i>Odds Ratio</i>
Deal	14	44	0.305
Niet Deal	24	23	

Stap 34: Zoek naar *crime facilitators*

Crime facilitators zijn zaken die het plegen van een delict gemakkelijker maken voor de dader. Daarbij kunnen we drie categorieën onderscheiden, namelijk: fysieke facilitators, sociale facilitators en chemische facilitators.

- **Fysieke facilitators** zijn zaken die de vaardigheden van delictplegers versterken en/of hen kunnen helpen om preventieve maatregelen te omzeilen. Zo zijn vrachtauto's nuttig bij het vervoer van gestolen spullen, kunnen vuurwapens van pas komen bij het breken van weerstand tijdens een overval en dragen mobiele telefoons bij aan de mogelijkheid obscene, bedreigende telefoontjes te plegen. Sommige *facilitators* zijn gereedschappen of hulpmiddelen, maar andere zijn onderdeel van de fysieke omgeving. Felson en zijn collega's beschreven bijvoorbeeld hoe het ontwerp van het Port Authority busstation in New York allerlei vormen van criminaliteit in de hand werkte.
- **Sociale facilitators** stimuleren criminaliteit (of overlast) door het vergroten van het voordeel dat kan worden verkregen uit het plegen van delicten, daarnaast geven ze rechtvaardigingen voor het overtreden van regels of kunnen ze zelfs aanmoedigen dat te doen. Zo kunnen groepen jongeren onderling een sfeer creëren die voedingsbodem is voor rellerig gedrag tijdens sportevenementen. Een ander voorbeeld vormen bendes en georganiseerde criminele netwerken die het ondernemen van criminele activiteiten door hun leden kunnen vergemakkelijken.
- **Chemische facilitators** vergroten de mogelijkheden van daders om risico's of morele verboden te negeren. Sommigen drinken bijvoorbeeld overmatig of gebruiken drugs voorafgaand aan het plegen van een delict om hun 'zenuwen' in bedwang te houden.

Elk van deze drie typen *facilitators* gaat in tegen vormen van situationele criminaliteitspreventie (Stappen 39-43), zoals beschreven in de tabel. Elke *facilitator* (in de kolommen) kan specifieke preventieve maatregelen helpen overwinnen (zie de stippen). Fysieke *facilitators* helpen delictplegers bijvoorbeeld om preventieve maatregelen te omzeilen die hun risico of inspanning verhogen, maar ze kunnen ook optreden als prikkels die crimineel gedrag juist in de hand werken. Sociale *facilitators* kunnen elk van de preventieve maatregelen compenseren. Zo reduceert omkoping risico's die er anders wel zouden zijn. Sommige misdrijven vereisen overigens meerdere overtreders om het plegen te vergemakkelijken. Gedachten over wat gewenst is worden immers vaak beïnvloed door wat gewenst is door anderen. En wat een aannemelijk excuus is hangt vaak af van wat anderen

acceptabel vinden. Kennissen kunnen criminaliteit of ordeverstoring verder uitlokken door aanmoediging. Chemische *facilitators* tenslotte staan wetovertreders toe om het risico en de inspanning die het plegen van een delict met zich mee brengt te negeren, en om onaannemelijke excuses te bedenken.

Vanwege hun vermogen criminaliteitspreventie te omzeilen, is het belangrijk oog te hebben voor de rol van de *facilitators*. Informatie daarover kan bijvoorbeeld worden gevonden in onderzoeksverslagen, door slachtoffers en daders te interviewen, en door sociale situaties te observeren. Verder kan analyse van politie- of justitiedossiers helpen uit te vinden wat het verband is tussen delictgedrag en de rol van verschillende *facilitators*. Als *facilitators* een rol blijken te spelen, dan is de volgende stap uit te vinden waar deze vandaan komen. Dat zal uiteraard van situatie tot situatie verschillen. Zo zullen fysieke *facilitators* in de regel gemakkelijk beschikbaar zijn (stenen voor relschoppers of openbare telefoons voor drugsdealers). Ze kunnen rechtmatig worden gekocht (inbraakgereedschap) of worden gestolen (gestolen). Zodra de bron is gevonden, kunnen tegenmaatregelen worden genomen. In de tabel zien we wat bijvoorbeeld is ondernomen tegen het gebruik van openbare telefoons in de drugshandel en de faciliterende omgeving rond geldautomaten.

Faciliteiten die worden gebruikt door delinquenten tegen criminaliteitspreventie methoden criminaliteitspreventie

Methode	Type gebruikte faciliteit		
	Fysieke	Sociale	Chemische
Verhoging van het risico	•	•	•
Verhoging van de inspanning	•	•	•
Verminderen beloningen		•	
Wegnemen van de excuses		•	•
Verminderen prikkels	•	•	

Maatregelen ter voorkoming van het gebruik van openbare telefoons door drugsdealers in U. S. steden

Voordat mobiele telefoons op grote schaal beschikbaar kwamen, vertrouwden drugsdealers vaak op het gebruik ervan om contact te maken met leveranciers en klanten. Er zijn allerlei maatregelen uitgetoetst om dit tegen te gaan, zoals:

- Stedelijke verordeningen waarin een vergunningstelsel werd geïntroduceerd voor openbare telefoons en een verbod of beperking daarvan op specifieke locaties.
- Installatie van een kiessysteem dat geen uitgaande telefoontjes toestaat naar piepers.
- Aanpassing van telefoons zodanig dat inkomende oproepen worden geblokkeerd.
- Het uitoefenen van druk op telefoonbedrijven of op het stadsbestuur om openbare telefoons te verwijderen of om deze te verplaatsen naar beter verlichte of bewaakte gebieden.
- Het slechts toestaan van provider-ondersteunde oproepen of noodoproepen tijdens de nachturen door het blokkeren van de werking van de muntopening in de telefoons.

- Verwijdering of aanpassing van de openbare telefoons in bedrijven zoals supermarkten en benzinestations.
- Andere vormen van interventie zoals extra politie-surveillance, waarschuwingsetiketten op de telefoons, en hotlines om problemen te melden.

Bron: Natarajan, Mangai and colleagues (1996). *Drug Dealing and Pay Phones: The Scope for Intervention*. *Security Journal* 7: 245-251

Sociale *facilitators* zijn sterk afhankelijk van met wie delinquenten omgaan en van de omgeving waarin die omgang plaatsheeft. Bendes bieden leden bijvoorbeeld sociale steun bij crimineel gedrag. Maar zelfs rechtmatige activiteiten kunnen soms door de sociale context waarin ze plaatsvinden delictgedrag uitlokken, zoals bij sommige vormen van politiek gemotiveerd geweld of bij ordeverstoringen door studenten die wedstrijden tegen oude rivalen bijwonen. Tot slot, chemische *facilitators* zijn er in overvloed en worden vaak geassocieerd met criminaliteit en ordeverstoring. Vooral alcohol ziet men als drempelverlagend. De praktijk geeft overigens vaak mengels van verschillende *facilitators*, zo zien we in het uitgaansleven meestal een mix van sociale en chemische *facilitators*. Verscheidene van de 25 technieken van situationele criminaliteitspreventie zijn ontworpen om het effect van de drie soorten factoren die criminaliteit kunnen faciliteren te verminderen (Stappen 39-43).

Veiligheidsvoorzieningen voor geldmachines van banken in New York en Los Angeles

	New York Stad	Los Angeles
Geldautomaat in een beveiligd portaal	✓	
Meer verlichting	✓	✓
Transparante vensters bij inbandige geldautomaten		
Verhoogde spiegels voor gebruikers	✓	
Verminderde begroeiing in de buurt van een geldautomaat	✓	
Bewakingscamera's	✓	✓✓
Veiligheidswaarschuwingen voor gebruikers	✓	✓
Waarschuwingen aan potentiële daders	✓	✓
Overgenomen veiligheidsmaatregelen		
Beoordeling criminaliteitsgevoeligheid voorafgaand aan de installatie van de geldautomaat		✓
Bewakingspersoneel	✓ *	
Verminderde werkingsuren van de geldautomaat op basis van criminaliteitspatronen in het gebied		✓✓

✓ Verplicht door wetgeving.

✓✓ Niet vereist krachtens de wetgeving, maar vaak vrijwillig uitgevoerd door een bank.

* Alleen tijdens sluitingstijd van een bank met een inbandige openbare geldautomaat.

Bron: Guerette, Rob and Ronald Clarke (2003). "Product Life Cycles and Crime Automated Teller Machines and Robbery." *Security Journal* 16: 7-18.

Stap 35: Doorgrond het delict van begin tot eind

Bij criminaliteit denken wij vaak aan gebeurtenissen die in een flits voorbij gaan. Er zijn slechts een paar seconden nodig om een ketting te stelen, iemands zakken te rollen of om iemands auto open te breken. Zelden zijn er inbrekers die iedere mogelijke verstopplaats doorzoeken. Integendeel, inbrekers gaan er zo snel mogelijk vandoor als ze iets hebben gevonden dat het stelen waard is. Dit is meestal binnen een paar minuten nadat ze het huis zijn binnengedrongen. Het stelen van een ketting en het binnendringen van een huis zijn - in feite - slechts één stap in een serie van stappen die nodig zijn om deze delicten te voltooien.

Jij moet proberen de opeenvolging van stappen die ten grondslag ligt aan jouw overlast- of criminaliteitsprobleem te begrijpen. Er zijn verschillende benaderingen mogelijk die je kunt volgen:

- Leslie Kennedy van de *Rutgers University* en zijn collega Vincent Sacco onderscheiden drie stappen: de voorbereiding, de uitvoering en de nasleep. Zij hebben op basis van deze stappen het criminologische boek *'The criminal event'* geschreven.
- William Haddon heeft een soortgelijke classificatie ontworpen die als handleiding fungeert bij de preventie van verkeersongelukken. Hij onderscheidt hierbij drie fasen: de periode vlak voor het ongeluk, het ongeluk zelf en de periode vlak na het ongeluk.
- Derek Cornish gebruikt het concept van scripts als leidraad bij criminaliteitsanalyses. De achterliggende gedachte hierbij is dat iedere afzonderlijke categorie van delicten een standaard volgorde van stappen en acties nodig heeft, net als bij een toneelscript. De scènes zijn de opeenvolgende fasen van het delict. De cast bestaat uit de criminelen, slachtoffers en omstanders; en de middelen die zij hierbij gebruiken zijn de toneelhulpmiddelen.

Welke van deze benaderingen je ook gebruikt, probeer de opeenvolging van stappen te onderscheiden die de crimineel heeft moeten maken bij het voltooien van het delict. De onderstaande tabel is een gesimplificeerde weergave van de stappen die joyriders - volgens Cornish - doorlopen bij het voltooien van het delict. Deze tabel laat zien dat aan de specifieke handeling die wij bestempelen als criminaliteit (in dit geval het stelen van de auto), voorbereiding vooraf gaat en dat de daad gevolgd wordt door ontsnapping en het genot van de opbrengst. Dit brengt ons tot de reden van het zorgvuldig en stapsgewijs analyseren van delicten: een volledig en goed begrip van de opeenvolgende stappen die nodig zijn voor het voltooien van het delict, geeft jou meer inzicht in de mogelijke interventiemethoden. Met andere woorden: het verbreedt de keuze uit de verschillende interventies die je in jouw project kunt inzetten. De laatste kolom van de tabel laat de mogelijke reacties zien voor iedere fase van joyriden.

Joyriden is een vrij simpele vorm van criminaliteit, maar je kunt het faseren van delicten ook gebruiken voor meer complexere vormen van criminaliteit, zoals publieke ordeverstoringen door menigten (inclusief rellen). Clark McPhail, een vooraanstaand expert met betrekking tot menigten, heeft een driestappenproces ontwikkeld voor het analyseren van alle soorten gelegenheden waar mensen samenkomen: het arriveren, de bijeenkomst en het proces van verstoring. Tamara Madensen, een voormalig studente van de University of Cincinnati, heeft twee processen toegevoegd die hieraan voorafgaan: de planning en de voorbereiding. De politie kan voorafgaand aan grote drankfeesten waarschuwen dat zij toezicht zullen houden om zo de processen van planning en voorbereiding te voorkomen. Om brandstichting te voorkomen, moet licht ontvlambaar vuilnis verwijderd worden tijdens de voorbereidingen van de bijeenkomst.

De verschillende stappen met betrekking tot joyriden en de daarbij behorende reacties

Fasen	Stappen	Interventies
Vorbereiding	Hulpmiddelen verzamelen, zoals een schroevendraaier, duplicaten van sleutels, een slaghamer of een korte stalen pijp. Het selecteren van een handlanger	Controle op verkoop van hulpmiddelen zoals handscanners en sleutelduplicaten
Aankomst locatie	Aankomst parkeerplaats	Barrières op de parkeerplaats; beveiligers; minder ingangen
Faciliterende omstandigheden	Onopvallend rondhangen	Cameratoezicht en/of regelmatige controles om rondhangende mensen af te schrikken
Selecteren doelwit	Auto's met inbraakalarm overslaan, een geschikte auto selecteren	Zichtbaar toezicht op auto's die voor dieven aantrekkelijk zijn
Voltooien delict	De auto binnendringen (gebruik van een sleutelduplicaat of schroevendraaier) Het contactslot breken (met een slaghamer of een stalen pijp) De auto starten met de contactkabels	Cameratoezicht om verdacht gedrag te kunnen monitoren; het verbeteren van het natuurlijk toezicht van de parkeerplaats; autoalarm om beveiligers te waarschuwen; preventiemaatregelen in de auto's zelf
Vertrek locatie	Vertrek parkeerplaats	Beveiligers of ander barrières bij de uitgang
Nasleep	Het gebruik van de auto voor joyriding De auto achterlaten op een verlaten gebied De auto in brand steken	Auto volgsysteem activeren; auto-avondklokprogramma; beveiliging van dumplocaties.

De politie kan studenten begroeten als ze arriveren om zo goed gedrag te stimuleren. Wanneer de menigte bijeen is, kan de politie het gedrag monitoren en interveniëren wanneer er onrust ontstaat. Tijdens het proces van verstoring, moet de politie ervoor zorgen dat de menigte zich snel en zonder problemen opsplijt.

Het voorkomen van sterfgevallen bij illegale vreemdelingen

In een ongebruikelijke toepassing van situational crime prevention heeft Rob Guerette van de *Florida International University* een zorgvuldige studie uitgevoerd voor de U.S. Border Patrol. Hierin is onderzocht onder welke omstandigheden illegale migranten sterven bij het oversteken van de grens tussen de Verenigde Staten en Mexico. Ieder jaar sterven ongeveer 300 migranten onder tragische omstandigheden, bijvoorbeeld door verdrinking in kanalen en rivieren, door oververhitting in de woestijn of als gevolg van auto-ongelukken. Door de stappen die migranten nemen bij het oversteken van de grens te identificeren en door goed begrip te krijgen van de omstandigheden die tot de sterfgevallen hebben geleid, heeft hij een aantal levensreddende suggesties kunnen doen. Hij heeft deze suggesties geclassificeerd in een kader dat in twee richtingen werkt.

- Bij de kolomindeling van de tabel heeft hij William Haddon's methode gevolgd en de toepassingen van de preventieve suggesties onderverdeeld in de periode voor, tijdens en na de levensbedreigende gebeurtenis.
- Bij de indeling in rijen heeft hij de criminaliteitsdriehoek gevolgd en de maatregelen gesorteerd op doelwitten. Dit is ten eerste de migrant of het slachtoffer, ten tweede de coyote (degene die door de migranten is ingehuurd om hen veilig de grens over te brengen, of kortweg de delinquent) en ten derde de plaats of de omgeving (onder andere de woestijn, de rivieren, stedelijke gebieden et cetera).

De meeste van zijn suggesties zijn zelfverklarend, maar soms is meer achtergrondinformatie nodig om ze te begrijpen. Daarom een korte uitleg van een aantal nummers die je ook terugvindt in de onderstaande tabel:

1. Zijn onderzoek heeft uitgewezen dat proportioneel gezien meer vrouwen dan mannen sterven aan oververhitting.
3. Migrantten verzamelen zich meestal in dichtbevolkte steden vlak bij de grens van Mexico waar zij contact kunnen maken met coyotes.
4. Wanneer goed getrainde opsporings- en reddingsagenten een reddingsactie uitvoeren, hebben de migranten volgens Guerette's onderzoek meer kans op overleving dan wanneer een reddingsactie wordt uitgevoerd door gewone agenten.
5. Om pogingen te voorkomen van migranten die in erg hete maanden de grens weer terug over wilden steken, werden de migranten die in deze periode in de woestijn gevangen waren genomen naar Mexicaanse steden vlak bij de grens met Texas gebracht. Dit experiment was effectief met betrekking tot het redden van levens.
6. In 2004 hebben de Mexicaanse autoriteiten ingestemd met het accepteren van personen die vanuit Arizona naar Mexico worden teruggebracht.
14. Automobilisten in Arizona komen vaak kleine groepen illegale migranten tegen die een poging doen de woestijn over te steken in de hete maanden. Deze campagne doet een beroep op hun hulp om levens te redden door middel van het nummer 1-800 te bellen en de groep aan te geven.
15. Grenswachten in Arizona hebben Guerette verteld dat zij vaak grote moeite hebben om migranten te traceren die volgens gevangen genomen migranten in moeilijkheden zitten. Dit komt door de enorme oppervlaktes van de woestijn en het gebrek aan specifieke aanwijzingen van de gevangen genomen migranten. Een systematisch gebruik van tijdelijke woestijnmarkeringen, waarbij gebruik wordt gemaakt van kleurcoderingen of symbolen, kan deze moeilijkheden verbeteren.

	Periode voor de levensbedreigende gebeurtenis	Tijdens de levensbedreigende gebeurtenis	De periode na de levensbedreigende gebeurtenis
Migrant	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informeer vrouwelijke migranten over de gevaren van het doorkruisen van de woestijn. 2. Implementeer een waarschuwingssysteem voor gevaarlijke condities 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Verspreid instructies in dichtbevolkte steden voor migranten, zij kunnen deze instructies opvolgen in geval van moeilijkheden. 4. Breid capaciteiten van de grenscontrole opsporings- en reddingsagenten uit 	<ol style="list-style-type: none"> 5. De migranten terugbrengen naar eigen land, naar een locatie vlak bij de grens 6. De migranten terugbrengen naar eigen land, naar een locatie in het binnenland
Coyote	<ol style="list-style-type: none"> 7. Implementeer een waarschuwingssysteem voor gevaarlijke condities. 8. Waarschuw coyotes voor strafrechtelijke vervolging wanneer migranten komen te overlijden 	<ol style="list-style-type: none"> 9. Richt je op de arrestatie van de coyote 	<ol style="list-style-type: none"> 10. Creëer een taakgroep welke zich richt op de veroordeling van coyotes wanneer er migranten zijn overleden
Omgeving	<ol style="list-style-type: none"> 11. Richt je op problematische tijden en plaatsen. 12. Creëer barricades op gevaarlijke oversteeklocaties. 13. Plaats zichtbare waarschuwingssignalen in risicovolle gebieden 	<ol style="list-style-type: none"> 14. Publiceer een campagne, "red levens en rapporteer illegale migranten" 15. Woestijnmarkeringen 	<ol style="list-style-type: none"> 16. Blijf de data bestuderen om nieuwe patronen van gevaar te kunnen detecteren

Stap 36: Zorg dat je de vijf w-vragen en één h-vraag beantwoordt

Als je je analyse hebt afgerond aan de hand van de begrippen die in de vorige stappen zijn uitgelegd, moet je je afvragen of hij voldoet aan de eisen voor een goed krantenartikel. Geef het in voldoende mate antwoord op de vijf w-vragen en op de h-vraag: wat, waar, wanneer, wie, waarom en hoe?

Deze vragen vormen de basis voor Barry Poyner's methode van misdaadanalyse: het opsplitsen van een groot probleem in deelgebieden. Een voorbeeld hiervan is toen hij door de *Home Office* werd gevraagd straataanvallen te onderzoeken in het centrum van Coventry en Birmingham (twee grote steden in Engeland). Hij ontdekte dat de politie de straataanvallen classificeerde als overvallen en diefstal, terwijl de meerderheid van de incidenten onder te verdelen was in een aantal zeer expliciete categorieën:

- diefstal van straatkramen;
- diefstal van dronken personen;
- geld gestolen terwijl het naar de bank gebracht werd;
- wegrukken van handtassen van vrouwen;
- portemonnee/geld uit hand van slachtoffer gerukt na verbale aanvaring;
- diefstal uit boodschappentassen;
- zakkenrollen bij bushaltes.

Dit was een veel nuttigere omschrijving van straataanvallen en het was een belangrijke eerste stap in het doorgronden van de gebeurtenissen. Daarna begon hij zich door alle aangiftes heen te werken in de hoop een beeld te krijgen van elk probleem en zo tot een oplossing te komen.

Aangiftes zijn van wisselende kwaliteit wat betreft de informatie die ze bevatten, met name wanneer het slachtoffer niet aanwezig is en er geen ooggetuigen zijn. Desalniettemin probeerde Poyner de aangiftes te linken om zo een beeld te krijgen van het probleem (zie kader). Voor ieder incident probeerde hij te ontdekken:

- **Wat** is er gebeurd? Dit houdt in het gedetailleerd uitwerken van de aaneenschakeling van gebeurtenissen en de handelingen van de betrokken personen (Stap 35).
- **Waar** is het gebeurd? Huis- en auto-eigenaren weten misschien alleen dat er "ergens in het weekend" is ingebroken of dat "tijdens het weekend" hun auto is gestolen. Bij misdaden tussen personen kan het slachtoffer echter precies aangeven wanneer de misdaad werd begaan. En dat maakt het wellicht mogelijk conclusies te trekken over of bijvoorbeeld de straten uitgestorven waren op dat moment.

- **Wie** waren erbij betrokken? Er is altijd sprake van minimaal één dader: er kunnen meerdere slachtoffers zijn, zelfs als ze geen direct contact met de dader hebben gehad; er kunnen getuigen en andere derde partijen zijn. Ooggetuige- en slachtofferverklaringen in politieverlagen kunnen veel nuttige informatie bevatten, maar het kan soms verstandig zijn om een aantal betrokkenen te ondervragen over de gebeurtenissen.
- **Waarom** hebben ze zo gehandeld? Het is van groot belang dat je begrijpt wat voor de dader de specifieke voordelen zijn van een bepaald soort misdrijf. In het geval van diefstal is het motief duidelijk, maar bij misdaden tussen personen en bij vandalisme wordt het motief vaak pas duidelijk als de dader ondervraagd wordt (Stap 10). Om een misdrijf te kunnen voorkomen is het ook van groot belang het gedrag van de slachtoffers en getuigen te begrijpen. Probeer antwoord te krijgen op vragen als: "Waarom vallen sommige slachtoffers de dader aan en anderen niet?" en "Waarom grijpen getuigen vaak niet in?"
- **Hoe** heeft de dader de misdaad begaan? Meer dan als een geïsoleerde gebeurtenis op een specifiek moment, kan misdaad worden gezien als een proces dat van begin tot eind uit verschillende fasen bestaat. In elke fase moet de dader nieuwe keuzes maken, (mogelijk) met andere personen samenwerken en kennis en technieken toepassen. Dit is in feite de achterliggende gedachte voor Cornish's "script" aanpak die in Stap 35 besproken is. Het is niet altijd mogelijk om een gedetailleerd script op te stellen, maar de analyse zou je een goed beeld moeten geven van hoe de dader tot de uitvoering van het misdrijf is gekomen.

Poyner's analyse van zakkenrollen bij bushaltes is een goed voorbeeld van de methode. Door de rijen wachtende personen bij de bushalte te observeren en de bevindingen samen te voegen met de incomplete aangifte, was hij in staat een gedetailleerd verslag van het misdrijf op te stellen. Hij ontdekte dat er het meest 'gerold' werd tijdens de avondspits. Vooral op vrijdag, als de rijen lang waren. Groepen van drie of vier jongeren hingen dan rond in de buurt van de rijen. Ze keken in de etalages van winkels in buurt om geen aandacht te trekken, terwijl ze hun ogen open hielden voor geschikte slachtoffers. Dat waren altijd mannen van middelbare leeftijd (of ouder) die hun portefeuilles in de achterzak van hun broek hadden. Jongere mannen droegen wijdere broeken en hadden hun portefeuilles niet in hun achterzak.

Passagiers moeten voorin bij de buschauffeur een kaartje kopen. Terwijl hun slachtoffers in de rij staan om de bus in te stappen, duwen de jongeren zichzelf langs de passagiers naar voren in de rij. Daarna stellen ze de chauffeur wat onbelangrijke vragen over de bestemming van de bus. Een van de jongeren rolt ondertussen het slachtoffer. Het slachtoffer is op dat moment geïrriteerd dat hij geduwd wordt en heeft daardoor niet door wat er gebeurt. De chauffeur schreeuwt vervolgens tegen de jongeren dat ze eruit moeten, terwijl de andere passagiers klagen. De jongeren stappen de bus uit en verdwijnen in de menigte. Ze worden nooit gepakt. Het slachtoffer ontdekt pas later dat zijn portefeuille verdwenen is.

Deze analyse leidt tot vier mogelijke reacties:

- In plaats van dat kaartjes verkocht worden door de chauffeur, zouden de kaartjes ook van tevoren verkocht kunnen worden.
- Bushaltes zouden verplaatst kunnen worden. Ze kunnen verder van het voetgangersgebied vandaan geplaatst worden en meer in groepen, als bij een busstation.

- Afgeschermd bushokjes zouden geplaatst kunnen worden om de wachtenden af te schermen, zodat het lastiger wordt voor de daders om een slachtoffer uit te zoeken.
- Er zouden hekken geplaatst kunnen worden bij de instappunten om zo de rij beter te leiden. Op die manier kunnen de jongeren niet zomaar de bus in springen.

Het is opvallend dat al deze oplossingen buiten het standaard werkgebied van de politie liggen. Agenten staan er zelden bij stil dat hun functie bijvoorbeeld ook het herinrichten van bushokjes zou kunnen omvatten. Maar als probleemoplossende misdaadanalist is het jouw taak de misdaad terug te dringen en soms moet je er dan bij je collega's van de politie licht op aan dringen dat dat in principe ook hun taak is.

Analyseren als een archeoloog

“Er is nog een voordeel aan het samenvoegen van misdrijven. In sommige gevallen hebben we veel minder informatie dan in andere, maar desondanks zijn de feiten die wel bekend zijn hetzelfde. Het is mogelijk de ontbrekende informatie in de minder gedetailleerde zaken te reconstrueren op eenzelfde soort manier als waarop archeologen een pot reconstrueren van scherven. Met slechts een aantal scherven van een pot, maar aan de hand van kennis van soortgelijke exemplaren, kan hij met vrij grote zekerheid voorspellen hoe de pot er uit moet hebben gezien. Deze archeologische aanpak kan heel handig zijn wanneer we bijvoorbeeld vrij gedetailleerd weten wat daders deden in de paar situaties waarin ze gepakt zijn. Het is zeer waarschijnlijk dat soortgelijk gedrag ook voorkwam bij soortgelijke misdrijven waarbij de daders niet gepakt werden.”

Bron: Poyner, Barry (1986). *A Model for Action. Situational Crime Prevention*, Gloria Laycock and Kevin Heal. London: Her Majesty's Stationery Office.

Stap 37: Weet dat fouten maken menselijk is

Criminaliteitspreventie houdt zich frequent bezig met voorspellingen. Zullen daders die geconfronteerd zijn met een probleem doorgaan met het plegen van criminaliteit zoals ze dat in het verleden hebben gedaan? Zullen recente slachtoffers weer slachtoffer worden in de nabije toekomst? Zullen hotspots in *cold spots* veranderen of blijven ze hot? Ook al kan eerder gedrag de beste voorspeller van toekomstig gedrag zijn, het is geen perfecte voorspeller.

De bovengenoemde voorbeelden houden zich bezig met het voorspellen van de toekomst. Maar we proberen het onbekende ook op andere manieren te achterhalen, bijvoorbeeld door de manier waarop we op problemen reageren. Een poligrafische onderzoeker probeert in te schatten of het subject liegt of niet. Drugtesten worden gebruikt om te bepalen of personen recent nog illegale drugs hebben gebruikt. Metaaldetectoren en *bagage-screening* apparatuur op vliegvelden worden gebruikt om te bepalen of passagiers wapens bij zich dragen of in hun bagage meenemen. In al deze voorbeelden probeert de onderzoeker om een conclusie te trekken uit een onbekende situatie. En net zoals met voorspellingen over de toekomst, zo kan de onderzoeker een goede inschatting maken, maar ook een verkeerde. Zo doende is het erg belangrijk om te begrijpen hoe voorspellingen en andere inschattingen kunnen mislukken.

Een handige manier om foute voorspellingen en inschattingen te onderzoeken, is om de voorspelling te vergelijken met wat daadwerkelijk gebeurt. De kolommen in de volgende tabel laten twee mogelijke voorspellingen zien: Ja, het resultaat zal zich voordoen; en Nee, het resultaat zal zich niet voordoen. De rijen laten twee daadwerkelijke resultaten zien: Ja, het resultaat deed zich voor; en Nee, het resultaat deed zich niet voor.

Typen voorspellingsfouten

Werkelijke resultaat	Ja	Nee
Ja	A. Juist-positief	B. Vals-negatief
Nee	C. Vals-positief	D. Juist-negatief
Betrouwbaarheidsratio	$(A+D)/(A+B+C+D)$	
Vals-negatief ratio	$(B/(A+B+C+D))$	
Vals-positief ratio	$(C/(A+B+C+D))$	

Stel je je een groot aantal voorspellingen voor. Wanneer een voorspelling overeenkomt met de werkelijkheid, dan is de voorspelling juist. Cellen A en D bevatten cijfers van juiste voorspellingen. U kunt het betrouwbaarheidscijfer berekenen door het aantal voorspellingen op te tellen die in deze categorieën vallen en te delen door het totale aantal gemaakte voorspellingen.

Laten we naar de cellen B en C kijken. Wanneer de degene die de voorspelling doet, vermoedt dat het resultaat zich niet voordoet, dan komt dit in cel B. Dit wordt vals-positief genoemd. Gevallen in cel C vertegenwoordigen situaties waarin de voorspeller heeft vermoed dat het resultaat zich voordoet, maar de situatie zich in werkelijkheid niet heeft voorgedaan. Dit zijn vals-negatieve resultaten. U kunt de voorspelfouten voor beide type fouten berekenen door het aantal voorspellingen in elke cel te delen door het totale aantal voorspellingen.

Laten we naar een hypothetisch voorbeeld gaan kijken. Om criminaliteit in huurhuizen te bedwingen, helpt en stimuleert de politie verhuurders om de achtergrond van mogelijke huurders te controleren. Eventuele huurders met een recente geschiedenis van crimineel gedrag worden niet geaccepteerd. Dergelijk beleid impliceert een voorspelling dat personen met een recent crimineel verleden, crimineel gedrag zullen voortzetten in of in de buurt van de gehuurde woning en personen zonder een vergelijkbaar verleden zich niet bezighouden met dergelijk gedrag. Zelfs voorstanders van dit beleid zullen ermee instemmen dat zulke voorspellingen niet perfect zijn, maar het is nuttig om twee zaken in het achterhoofd te houden. Ten eerste, neemt criminaliteit in huurwoningen af door dit beleid? Een evaluatie zou deze vraag kunnen beantwoorden. Maar ook al zou het beleid leiden tot afname van criminaliteit, wat zijn de negatieve consequenties ervan? Om deze vraag te beantwoorden is een analyse van de voorspelfouten nodig.

Als we in staat zijn om relevante gegevens te verzamelen, zijn we misschien in staat om een tabel zoals hieronder te creëren. We zien dat de beleidsvoorspellingen juist zijn. Maar hoe kijken we tegen de fouten aan? Moet er iets gedaan worden met de personen zonder een recent crimineel verleden? Wordt teveel ex-delinquenten die niet betrokken zijn bij crimineel gedrag een woonruimte ontzegd?

Voorbeeld van een voorspelfouten-analyse

Eerdere betrokkenheid bij criminaliteit

Latere betrokkenheid bij criminaliteit	Ja	Nee	Totaal
Ja	35	10	45
Nee	35	496	531
Totaal	70	506	576
Betrouwbaarheidsratio	92.2%		
Vals-negatief ratio		1.7%	
Vals-positief ratio		6.1%	

Strengere richtlijnen, om zo de personen zonder recente criminele antecedenten te beperken, zouden het vals-negatieve cijfer kunnen laten dalen, maar het zou het vals-positieve cijfer kunnen laten stijgen, vooral als de informatie voor het maken van de beslissingen minder nauwkeurig is dan de huidig gebruikte informatie. Aan de andere kant; onderscheid maken tussen de onderzochte personen zou het vals-positieve cijfer kunnen laten afnemen, maar ten koste van het laten stijgen het vals-negatieve cijfer. Zulke afwegingen zijn vrij normaal.

Verder, we mogen het ene type fout niet méér betreuren dan het andere. Wanneer de typen criminaliteit die worden voorkomen door de huurbazen relatief onbeduidend zijn, dan kan het vals-positieve cijfer te hoog zijn. Maar als het gaat om ernstige geweldsmisdrijven die worden genegeerd, dan zal het vals-negatieve cijfer zorgwekkender. De consequenties van de fouten zijn erg belangrijk en men verschilt vaak van mening hierover.

Een andere bron van waar men onenigheid over heeft, zijn de voorspellingsfouten. Zulke cijfers zijn vaak heel moeilijk te schatten. Bekijk de vetgedrukte cijfers in de tabel hierboven. In de meeste gevallen zullen deze cijfers onbekend zijn. De huurbazen zouden kunnen tellen hoeveel mensen ze hebben afgewezen vanwege een strafblad, maar zij kunnen ons niet vertellen wat deze mensen zouden hebben gedaan wanneer zij niet waren afgewezen. In andere situaties is het tegenovergestelde aan de hand; vals-positieve cijfers zijn misschien bekend, maar vals-negatieve cijfers zijn onbekend. Bij vliegveld-screening, zijn vals-positieve cijfers bekend omdat voorspellingen omtrent het hebben van smokkelwaar gevolgd worden door een nauwkeurig onderzoek. Een passagier die volgens de beveiliging een vuurwapen bij zich draagt zal het subject worden van een heel zorgvuldig onderzoek, en dit zal onthullen of de aanvankelijke voorspelling accuraat was of niet. Hoe dan ook, vals-negatieve cijfers zijn niet erg betrouwbaar. Een passagier, die in het verleden smokkelwaar bij zich droeg, zou niet weer gecontroleerd te hoeven worden. Zo weten we dus nog steeds niet of het om een vals-positief geval ging.

In sommige situaties is het mogelijk om een pilot-studie te gebruiken om zo betrouwbaar de fouten te kunnen schatten die door het doen van voorspellingen mogelijk worden gemaakt, hier dan niet op te reageren, en zorgvuldig te observeren wat er gebeurt. Dit lijkt lastig met delinquenten, omdat die bij voorkeur hun misdaden verborgen houden, maar het zou kunnen werken met potentiële slachtoffers of plaatsen waar criminaliteit voorkomt. Bijvoorbeeld, een reactie op een probleem zou kunnen inhouden om te voorspellen welke plekken het meest gevoelig zijn om criminaliteit te plegen en dan te interveniëren op deze locaties. Omdat deze interventie wordt gerealiseerd, zou een pilot-studie uitgevoerd kunnen worden waarin voorspellingen worden gedaan, maar geen actie wordt ondernomen. Wanneer de voorspelfouten onacceptabel hoog zijn, dan zou het kunnen zijn dat het niet de moeite waard is om in te grijpen.

Stap 38: Weet dat jij de sleutel hebt (tot een slimme aanpak)

De eerste reactie van de politie, zelfs wanneer ze betrokken is in een gedetailleerde analyse van het probleem, is het probleem op te lossen door middel van meer handhaving. Deze reactie valt te verwachten, dus ga er niet tegenin ook al weet je dat de effecten vaak van korte duur zijn. Maar probeer wel van meet af aan te helpen zoeken naar meer permanente oplossingen. Lokaal zijn er genoeg natuurlijke partners die deze hulp kunnen verlenen, maar helaas hebben deze partners vaak hun eigen agenda's en propageren ze oplossingen die vaak ook weer deeloplossingen zijn. Het resultaat is vaak een weinig effectief pakket aan 'compromis-maatregelen'. In de onenigheid over de gewenste oplossingen gaat ook nogal eens het momentum verloren en strandt de aanpak nog voor de implementatie.

Dit soort ellende kun je helpen voorkomen, maar maar dan moet je wel een interventie-expert worden. Stel dat het gaat om het probleem autodiefstal. Dan moet je in staat zijn om gezaghebbend te spreken over de beperkingen van campagnes met lokvoertuigen of 'op slot, buit eruit'-voorlichting. Wanneer het gaat om een probleem van woninginbraak, moet je de resultaten kennen van onderzoek naar eenvoudige preventie maatregelen (in Nederland de PKVW@ eisen) of van verbeterde straatverlichting. Je zou ook volledig bekend moeten zijn onderzoeksuitkomsten over verplaatsing, omdat innovatieve oplossingen vaak afgeschoten worden met behulp van ondeugdelijke kennis en argumentatie over de verplaatsingstheorie.

Een oplossingsexpert weet hoe hij/zij een snelle literatuurstudie (stap 19) uitvoert. Maar de echte oplossingsexpert kent ook de ins and outs van de situationele criminaliteitspreventie, de wetenschap van de vermindering van gelegenheid voor het plegen van criminaliteit. Situationele preventie gebruikt dezelfde actie-onderzoek methodiek als de probleem-georiënteerd aanpak en heeft tientallen goed geëvalueerde en daarmee 'bewezen' successen op haar naam. Veel van de kennis over verplaatsing, herhaald slachtofferschap en veel andere concepten die behandeld zijn in dit handboek, zijn ontwikkeld door onderzoekers op het terrein van situationele preventie. Er zijn vijf hoofdtypen van situationele criminaliteitspreventie, die verder onderverdeeld kunnen worden in 25 technieken (zie schema). Nick Tilley van de Universiteit van Nottingham Trent in Groot-Brittannië omschrijft de vijf hoofdgroepen als 'de mechanismen waardoor de (25) technieken preventieve effect sorteren: criminaliteit moeilijker maken om te plegen, de risico's voor de dader(s) vergroten, het voordeel/de buit reduceren, de uitdaging verminderen en het verminderen van het gebruik van smoezen'.

Nu vraag je je misschien af waarom je alle oplossingen moet aandragen. Je hebt je handen al vol aan zaken als het doen van vooronderzoek, de analyse en de evaluatie. En trouwens, waarom zou iemand naar je luisteren? Om een echte expert te worden op het gebied van probleemgericht werken moet je verder kijken dan je traditionele analytische functie. Je moet een volwaardig en gelijkwaardig lid van het probleemgerichte team kunnen worden. Je mag wellicht dan nog niet zoveel ervaring hebben, maar je ontleent je gezag aan je deskundigheid en niet aan je functie en rang. Dát is waar mensen naar willen luisteren.

25 technieken van situationele criminaliteitspreventie

Maak criminaliteit moeilijker	<ol style="list-style-type: none"> 1. Target hardening (buit minder makkelijk bereikbaar maken) 2. Toegangs controle 3. Beveiliging van in en uitgangen 4. Daders afleiden 5. Controle op hulpmiddelen/wapens
Maak de risico's voor de dader(s) groter	<ol style="list-style-type: none"> 6. Meer/betere bewaking 7. Creëer natuurlijke barrière 8. Verminderen van anonimiteit 9. Inzetten van beïnvloeders 10. Versterken van formeel toezicht
Reduceer de voordelen voor de dader(s)	<ol style="list-style-type: none"> 11. Verbergen van doelwit 12. Weghalen van doelwit 13. Eigendommen merken 14. Verstoren van afzet-/helingsmarkt 15. Opbrengst verminderen (inc. plukken)
Verminderde uitdagingen	<ol style="list-style-type: none"> 16. Verminderen van frustratie en stress 17. Vermijden van ruzies 18. Verminder opwinding en verleiding 19. Neutraliseer groepsdruk 20. Ontmoedigen van navolging
Geef smoezen/ minder kans	<ol style="list-style-type: none"> 21. Stel regels op 22. Stel instructies op 23. Prikkel het geweten 24. Help bij naleving 25. Controleer drugs en alcohol

Kies voor oplossingen die tot een snelle afname van het probleem kunnen leiden. Focus daarom op de directe oorzaken van het probleem en laat indirecte oorzaken maar even voor wat ze zijn. Paul Ekblom (St Martins London) illustreerde het onderscheid ooit aan de hand van het voorbeeld van caféruzies en de daar opgelopen verwondingen door gebroken flesjes en glazen. Onderliggende oorzaak zou rassendiscriminatie kunnen zijn, waaruit een generatie voortkomt van ontevreden jonge minderheden. Of een oorzaak kan gezocht worden in het gebrek aan lokaal werkgelegenheidsaanbod resulterend in een algemene sociale uitsluiting. Maar bij meer directe (situatieve) oorzaken ga je denken aan onverantwoord steeds maar doorschenkend personeel dat zo dronkenschap bevordert, of aan de beschikbaarheid van flessen en glazen die gebruikt kunnen worden als wapens.

Je kunt snel resultaat halen door die situatieve factoren aan te pakken; maar met de aanpak van de onderliggende oorzaken zul je niet een-twee-drie resultaat boeken, als we überhaupt al weten wat we nu precies aan die onderliggende oorzaken kunnen en moeten doen. En terwijl we daar druk mee zijn blijven gebroken glazen en flessen slachtoffers eisen. Een snelle en structurele vermindering van de criminaliteit vereist dus het aanpakken van situatieve oorzaken.

Sommige situatieve oplossingen vergen trouwens ook nog veel tijd en moeite. Zo zou bijvoorbeeld het gevaar veroor-

zaakt door glas en flessen aangepakt kunnen worden door bars en cafés wettelijk voor te schrijven om alleen geharde ('onbreekbare') glazen en flessen te gebruiken. Deze oplossing vergt echter waarschijnlijk vele jaren en het is dan ook veel realistischer om cafés op risicodagen te dwingen alleen bier te serveren in plastic glazen (de reguliere Nederlandse Koninginnedag en Carnaval-oplossing). Zo'n oplossing breng je dichterbij door eens een kosten-baten analyse te maken, waarin je gegevens bij elkaar brengt over de kosten voor cafés van de 'plastic glazen oplossing' enerzijds en de afgenomen kosten van verwondingen en spoedbehandelingen anderzijds. Kortom, het kan helpen om gegevens te verzamelen over de uitvoerbaarheid, kosten en de acceptatiegraad van het publiek. Het belangrijkste is dat je je kennis eigen maakt over een breed scala aan oplossingen en bereid bent om te vechten voor goede ideeën.

Aanbevolen literatuur:

Clarke, Ronald (1997). *Situational Crime Prevention: Successful Case Studies* (2nd ed.). Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Von Hirsch, Andrew, David Garland and Alison Wakefield (2000). *Ethical and Social Perspectives on Situational Crime Prevention*. Oxford: Hart Publishing.

Zeven kritieken op situatieve criminaliteitspreventie – en weerleggingen

Kritiek	Weerlegging
1. Het is simplistisch en a-theoretisch	Het is gebaseerd op 3 gelegenheidstheorieën: routine activiteiten theorie, criminele patroontheorie en rationele keuzetheorie. Het is ook gebaseerd op sociale psychologie.
2. Het is niet aangetoond dat het werkt; het verplaatst criminaliteit en vaak wordt het alleen maar erger.	Tientallen casestudies hebben laten zien dat het criminaliteit kan verminderen, meestal met weinig verplaatsing.
3. Het leidt de aandacht af van de onderliggende problemen van criminaliteit	Het werkt meestal snel, waardoor tijd gevonden kan worden voor lange termijn oplossingen voor criminaliteit.
4. Het is een conservatieve, technische en beleidsmatige aanpak van criminaliteit	Het belooft niet meer dan het kan opleveren. Het vereist oplossingen die zuinig en sociaal acceptabel zijn
5. Het bevordert egoïsme en uitsluiting in de samenleving	Het levert net zoveel bescherming aan de armen als aan de rijken.
6. Het bevordert een 'Big Brother' samenleving en beperkt persoonlijke vrijheid.	Het democratische proces beschermt de samenleving tegen dez gevaren. Mensen zijn bereid om hinder en kleine inbreuken op de vrijheid te ondervinden wanneer dit hen tegen criminaliteit beschermt.
7. Het geeft het slachtoffer de schuld.	Het sterkt slachtoffers door hen te voorzien van informatie over criminaliteitsrisico's en hoe deze te vermijden.

Stap 39: Zorg dat ouders meer moeite moeten doen

Hier beschrijven we de meest fundamentele categorie van situationele maatregelen: de maatregelen die het plegen van criminaliteit domweg lastiger moeten maken. Dat begint bij het lastiger bereikbaar, 'meeneembaar' of geschikt maken van de buit of andere objecten waar men zich op richt. Situationele preventie wordt soms afgedaan als 'niet meer dan dat', maar het is natuurlijk maar een van de 25 technieken binnen deze manier van werken. Er is overigens wel sprake van een zekere mate van overlap tussen die technieken: het minder bereikbaar maken van het *target* maakt criminaliteit moeilijker, maar het kan delinquenten tevens vertragen en de pakkans vergroten. Sommige maatregelen dienen meer dan één doel. Spendeer bij het gebruik van deze classificatie geen tijd aan het afvragen waar een bepaalde maatregel past – gebruik het enkel om jezelf te verzekeren van het feit dat je het meest ruime repertoire van situationele reacties op een specifiek probleem overweegt te gebruiken.

Het bemoeilijken van het plegen van criminaliteit. Een voor de hand liggende en vaak uiterst effectieve manier om het doel van de vandaal of de dief te belemmeren, is door het gebruik van fysieke barrières zoals sloten, schermen of versterkt materiaal. De introductie van stuurbeveiliging meer dan 30 jaar geleden heeft in dit land en daarbuiten een daling in het aantal autodiefstallen veroorzaakt op lange termijn. Door het hedendaagse gebruik van elektronische startonderbreking wordt deze daling versterkt. Anti-overval schermen hebben het aantal berovingen in Londense postkantoren met 40 procent doen afnemen in Londen, kogelwerende schermen in New Yorkse taxi's hebben hier op een kostenefficiënte manier het aantal berovingen en mishandelingen van taxichauffeurs verminderd.

Toegangscontrole bij faciliteiten. De gewoonte om mensen zonder toegangsrechten domweg fysiek buiten de deur te houden - zoals bij militaire kazernes, in fabrieken of appartementencomplexen, heeft een lange voorgeschiedenis. Denk maar aan de valhekken, slotgrachten en ophaalbruggen bij middeleeuwse kastelen. Dit is tevens een centraal onderdeel van Oscar Newman's concept van *defensible space* en het begin van de wetenschappelijke interesse in situationele preventie. Barry Poyner heeft laten zien dat de installatie van intercomsystemen bij woonhuizen en de sloop van loopbruggen tussen gebouwen leidt tot een significante afname van overvallen bij een woonwijk in Londen (Stap 24). In sommige gevallen is toegangscontrole bedoeld om het bezit van tickets en documenten te controleren. De heront-

wikkeling van tickets zodat deze eenvoudiger te controleren zijn, heeft geleid tot een sterke afname in het 'zwartvaren' op de pont in Vancouver, Canada. Het meest beroemde voorbeeld op dit gebied is de bagage- en passagierscontrole op de vliegvelden in de vroege jaren 1970. Deze ontwikkeling leidde tot een afname van het aantal vliegtuigkapingen van 70 naar 15 per jaar, wereldwijd.

Controle van uitgangen. Het doel van het controleren van uitgangen is zorgen dat degene die een gebouw, een faciliteit of een andere plek verlaten, niets gestolen hebben en alle kosten en toeslagen hebben betaald. Metropassagiers in Washington D.C. moeten hun tickets in de automatische poortjes invoeren, zowel bij binnenkomst als bij het verlaten van de metro. Dit levert twee mogelijkheden op om te controleren of de prijs voor de rit is betaald. In de metro van New York dienen passagiers hun tickets slechts één keer in te voeren namelijk bij binnenkomst. Dit verlaagt de kans op het opsporen van zwartrijders vergeleken met de methode toegepast in Washington. Andere voorbeelden van uitgangcontrole zijn de grenscontroles bij het verlaten van een land en het gebruik van elektronische labels bij bibliotheekboeken en verkooppunten. Deze labels activeren een alarm als boeken niet uitgecheckt zijn of als een dief het item probeert te stelen uit de winkel. Studies hebben aangetoond dat dergelijke labels een significante verlaging van het aantal winkeldiefstallen en gestolen bibliotheekboeken oplevert.

Wegleiden van delinquenten. Rivaliserende groepen voetballfans in het Verenigd Koninkrijk worden gescheiden in het stadion om het aantal gevechten te verminderen. Tevens is hun aankomst en vertrek gepland om problemen door wachttijden te voorkomen. Het plannen van de vertrektijd van de laatste bus direct na sluitingstijd van de pub, is bedoeld om de zogenaamde sluitingstijdruzie, een minder bewonderenswaardig deel van de Britse tradities, tegen te gaan. Dit zijn voorbeelden van het wegleiden van delinquenten van criminaliteitsdoelen als onderdeel van situationele technieken voorgesteld door de *Routine Activity Theory*. Andere voorbeelden zijn regelingen omtrent wegafsluitingen die leiden tot een afname van meerdere criminaliteitsvormen (zie *Closing Streets and Alleys to Reduce Crime, Problem-Oriented Guides for Police, Response Guide NO.2*, toegankelijk via www.cops.usdoj.gov en www.popcenter.org). Zelfs het aantal *drive-by shootings* in Los Angeles is bijvoorbeeld afgenomen dankzij straatsluitingen (zie tabel).

Vergroot de moeite die gedaan moet worden voor het plegen van criminaliteit

Bemoeilijken van het plegen van criminaliteit

- Stuursloten en elektronische startonderbreking
- Antidiefstal schermen bij banken en postkantoren
- Kogelvrije schermen voor taxichauffeurs

Toegangscontrole bij faciliteiten

- Intercomsysteem bij appartementencomplexen
- Elektronische kaarttoegang bij garages en bedrijven
- Verdedigbare ruimtelijke ontwikkelingen voor volkshuisvesting

Controle van uitgangen

- Ticket nodig bij de uitgang
- Exportdocumenten
- Elektronische labels voor winkels en bibliotheken

Wegleiden van delinquenten

- Scheiden van rivaliserende fans in het stadion
- Straatsluitingen
- Aparte toiletten voor dames

Controlemiddelen en wapens

- Veiliger wapens
- Hardere bierglazen
- Stoppen van binnenkomende oproepen bij publieke telefoons om drugsdealers te weren
- Foto's op creditcards en duimafdrukken op cheques

Controlemiddelen en wapens. Cafés in het Wilde Westen raadden klanten vroeger aan om hun pistolen bij binnenkomst in te leveren, dat scheelde een hoop in het aantal dronkemansschotenwisselingen. Recentelijk zijn veiliger pistolen ontwikkeld die alleen een kogel kunnen afvuren als de eigenaar van het pistool de trekker overhaalt of een die rubberen kogels of *tranquillizers* afvuurt. Om te voorkomen dat gebroken glazen worden gebruikt als wapen, gebruiken veel pubs in het Verenigd Koninkrijk bierglazen van veiligheidsglas. Het eerste commerciële gebruik van nummerherkenning (Caller-ID) - in New Jersey aan het eind van 1980 - leidde tot een afname van het aantal onzedelijke

Een simpele oplossing voor *drive-by shootings*...

Rivaliserende bendes regelen geschillen vaak door te schieten op leden van de andere gang vanuit rijdende auto's. Deze *drive-by shootings* zijn moeilijk te voorkomen met jongerenwerk of door geïntensiveerd politietoezicht. Een nieuwe oplossing 'Operation Cul de Sac' is getest in een gebied van tien huizenblokken in Los Angeles, waar toentertijd het hoogste aantal *drive-by shootings* en bendedoodslagen van de stad was. De politie installeerde verkeersbarrières in de meest getroffen straten. Door doodlopende straten wordt voorkomen dat auto's de straat aan de ene kant in komen en worden auto's gedwongen om aan dezelfde kant de straat uit te rijden als waar ze in gekomen zijn. Dit maakt het niet alleen moeilijker voor schutters, maar vergroot tevens hun risico aangezien de *targets* hun wapens in de aanslag kunnen hebben als men via dezelfde weg terug moet rijden.

De barrières leverden een onmiddellijke afname van het aantal *drive-by shootings* en moorden. In 1989, het jaar vóór Operation Cul de Sac, zijn zeven moorden gepleegd in het gebied. In de twee jaren nadat de barrières geïnstalleerd waren, is slechts één geval van moord geregistreerd. Er was geen bewijs dat de moorden zich hadden verplaatst naar een andere buurt. Bij het verwijderen van de barrières behorende bij Operation Cul de Sac, nam het aantal moorden weer toe tot het niveau van voor de operatie.

Bron: Lasley, James (1998). *Designing Out: Gang Homicides and Street Assaults*. Research in Brief, National Institute of Justice. Washington, D.C.: U.S. Department of Justice.

telefoontjes met 25 procent. Stap 34 zet de andere manieren uiteen waarmee steden hebben geprobeerd het gebruik van publieke telefoons bij het dealen van drugs te controleren zoals het blokkeren van binnenkomende telefoongesprekken en het verbod op publieke telefoon op specifieke locaties. Het herprogrammeren van openbare telefoons bij de bus-terminal in Manhattan voorkwam illegale toegang tot een internationale telefoonservice en maakte zodoende een eind aan de miljoenenfraude gepleegd door oplichters. Verbeterde beveiligingsprocedures bij het afleveren van creditcards zorgde voor een substantiële daling in creditcardfraudes in dit land halverwege de jaren 1990 (Stap 11).

Stap 40: Verhoog de risico's van criminaliteit

Uit interviews met daders blijkt dat zij zich meer zorgen maken over het risico om aangehouden te worden, dan dat ze zich zorgen maken over de consequenties als ze eenmaal opgepakt zijn. Dit klinkt logisch omdat ze er weinig aan kunnen doen om te voorkomen dat ze straf krijgen als ze al opgepakt zijn, maar zij kunnen een hoop doen om het risico op arrestatie te verkleinen door voorzichtig te zijn. Daarom probeert situationele preventie het risico om opgepakt te worden te verhogen en doet het geen poging om de straf te beïnvloeden.

Uitbreiding van bewaking. Cohen en Felsen hebben laten zien dat de toename van woninginbraken die plaatsvond tijdens de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw, gedeeltelijk te wijten was aan de toename van het aantal vrouwen dat buitenshuis ging werken. Dit hield in dat voor een groot deel van de dag veel huizen, zo niet gehele wijken, geen 'bekwame bewakers' hadden. Uit ander onderzoek bleek dat inbrekers een voorkeur hebben voor de middag op doordeweekse dagen om hun delicten te plegen: als de kans groot is dat mensen niet thuis zijn. Dit verklaart waarom mensen hun abonnement op een krant moeten opzeggen en hun burens moeten inlichten wanneer zij op vakantie gaan. Het meedragen van een mobiele telefoon of 's nachts uitgaan in een groep zijn andere vormen van het uitbreiden van bewaking. Over de effectiviteit van deze routinematige voorzorgsmaatregelen is weinig bekend en evaluaties van neighborhood watch - de enige stelselmatige poging tot het uitbreiden van bewaking - zijn niet bemoedigend. Toch was cocoon neighborhood watch, waarbij omliggende huizen gealarmeerd werden na een woninginbraak, een belangrijk element van een succesvol project in Kirkholt, Engeland.

Versterken van natuurlijk toezicht. Huiseigenaren snoeien stuiken dicht bij hun ramen en deuren, en banken verlichten 's nachts hun interieur om te profiteren van het 'natuurlijke' toezicht door mensen tijdens hun dagelijkse bezigheden. Het versterken van natuurlijk toezicht is ook het hoofddoel van verbeterde straatverlichting en architectuur gebaseerd op defensible space. Studies uit het Verenigd Koninkrijk laten zien dat het verbeteren van verlichting bij volkshuisvesting criminaliteit verlaagt. Er is tevens weinig bewijs voor een verplaatsingseffect. Een onderdeel van de vroegere CPTED-interventie (CPTED staat voor *Crime Prevention Through Environmental Design*) was het verbeteren van verlichting aan de buitenkant van winkels om inbraak in een commercieel winkelgebied in Portland, Oregon, te verlagen. Oscar Newman heeft met succes een daling van criminaliteit bij volkshuisvesting bewerkstelligd door gebruik te maken van de principes van natuurlijk toezicht. En ten slotte zijn hot lines voor informanten en *crime stopper*-programma's pogingen om te profiteren van het natuurlijk toezicht dat het publiek biedt.

Verminderen van anonimiteit. Het aantal auto-eigenaren neemt toe en hierdoor kunnen mensen ver van huis werken. De ontwikkeling van winkelcentra aan de rand van steden heeft geleid tot een afname van winkelen in de binnenstad. Goedkoop reizen heeft geleid tot een toename van toerisme in zowel eigen land als in het buitenland. Hierdoor spenderen mensen meer tijd met anonieme vreemden. De bouw van grote scholen hebben bijgedragen aan deze trend omdat scholieren er minder bekend zijn met hun leraren en andere scholieren. Het verlagen van anonimiteit is een hoopgevende, maar weinig gebruikte situationele techniek. Soms wordt het dragen van een uniform op sommige scholen gebruikt om de anonimiteit van de scholieren te verminderen als zij onderweg zijn van of naar school. Identiteitsplaatjes voor taxichauffeurs en 'Hoe is mijn rijstijl' stickers met telefoonnummers op vrachtwagens zijn twee andere manieren om anonimiteit te verlagen.

Gebruik van 'place managers'. Sommige werknemers vervullen naast hun hoofdfunctie ook een surveillerende rol om de omgeving aangenamer te maken. Deze place managers kunnen bijvoorbeeld verkoper, hotelportier of parkeerwachter zijn. Canadees onderzoek wees uit dat appartementencomplexen met portiers minder gevoelig waren voor inbraak. In een elektronicawinkel in New Jersey hielp het belonen van caissières voor het opsporen van nagemaakte of gestolen creditcards, het jaarlijkse verlies dat door deze fraude werd veroorzaakt met bijna 1 miljoen dollar te verlagen. Vandalisme bij een wagenpark van dubbeldekkers in het noorden van Engeland werd substantieel verlaagd toen een paar bussen uitgerust waren met videocamera's ten behoeve van de chauffeurs. Het in dienst hebben van twee winkelbedienden, vooral 's avonds, heeft keer op keer bewezen effectief te zijn voor het voorkomen van overvallen in supermarkten (zie figuur).

Het versterken van formeel toezicht. Formeel toezicht wordt verleend door politie, veiligheidsbewakers en winkeldetectives en zij zorgen allemaal voor een afschrikwekkend effect op potentiële overtreeders. Inbraakalarmen, videocamera's en snelheidscamera's kunnen dit toezicht versterken. Een studie in een welvarende gemeenschap dichtbij Philadelphia concludeerde dat wijdverspreid bezit van inbraakalarmen de politiekosten verlaagde vanwege een afname in inbraakcijfers voor de gehele gemeenschap. *Home Office* studies vonden merkbare verlagingen van meerdere soorten criminaliteit nadat videocamera's geïnstalleerd waren in Britse steden (zie: *Video Surveillance of Public Spaces, Problem-Oriented Guides for Police, Response Guide Nr. 3*, verkrijgbaar via www.cops.usdoj.gov en www.popcenter.org). Een evaluatie van het inzetten van flitspalen in heel Victoria, Australië, zorgde voor minder snelheidsovertredingen en 45

procent minder verkeersongevallen met dodelijke afloop. Een veelal bekende fietspatrouille door een privaat beveiligingsbedrijf op een groot *park-and-ride* terrein in de voorstad van Vancouver, Canada, leidde tot een substantiële afname van het aantal autodiefstallen. Toen veiligheidspersoneel begon met het systematisch en dagelijks tellen van hoog-risico goederen, zoals videorecorders en handcamera's, nam het aantal diefstallen door het magazijnpersoneel van een elektronicagroothandel in New Jersey met meer dan 80 procent af. Sterke, nieuwe manieren om formeel toezicht te versterken vereisen dat datasets van individuen gekoppeld worden, zoals in een studie van Eckhart Kuhlhorn. Hij toonde aan dat de bijstandsfraude voor twee verschillende Zweedse overheidsdepartementen verlaagd werd door ge-

automatiseerde kruiscontroles van ingevulde inkomstenverklaringen. Als mensen aanspraak maakten op huurtoeslag, werden ze verleid tot het onderschatten van hun inkomen, maar wanneer zij aanspraak maakten op ziektegeld, werden ze verleid tot het overschatten van hun inkomen. De kruiscontroles op de inkomstenverklaringen verlaagden deze fraudesoorten substantieel.

Aanbevolen literatuur:

Painter, Kate & Tilley, Nick (1999). *Surveillance of Public Space: CCTV, Street Lighting and Crime Prevention*. Crime prevention studies, 10, Monsey, NY: Criminal Justice Press (Gedeeltelijk verkrijgbaar via www.popcenter.org).

Maatregelen die overvallen op supermarkten verminderen (resultaten van 14 studies)

	Aantal ondersteunende onderzoeken*
Twee of meer winkelbedienden	10
Goede afhandeling van cashgeld	8
Geen verborgen ingangen	6
Nabijgelegen winkels	5
Goed zicht op voorzijde van winkel	5
Sluiten in de nacht	5
Veiligheidstechnologie	5
Caissière in veilige ruimte	4
Training van personeel	4
Goed zicht in de winkel	3
Benzinepompen aan de voorzijde	3
Caissière in het midden van de winkel	3
Winkel in een drukke straat	2
Veiligheidsmedewerker aanwezig	2

* Niet alle studies bevatten alle maatregelen

Bron: Hunter en Jeffery (1997). *Preventing Convenience Store Robbery through Environmental Design*. Situational Crime Prevention: Successful Case Studies, Ronald Clarke. Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Verhoog de risico's van criminaliteit

Uitbreiding van bewaking

- Promoot routine voorzorgsmaatregelen zoals het achterlaten van signalen van bewoning wanneer men het huis verlaat, het meedragen van een mobiele telefoon en 's nachts uitgaan in een groep
- *Cocoon neighborhood watch*

Versterken van natuurlijk toezicht

- Verbeterde straatverlichting
- Architectuur gebaseerd op defensible space
- *Neighborhood watch* en informanten *hot lines*

Verminder anonimiteit

- Identificatie van taxichauffeurs
- 'Hoe is mijn rijstijl' stickers
- Schooluniformen

Gebruik van 'place managers'

- Train werknemers om criminaliteit te voorkomen
- Beloon oplettendheid
- Steun klokkenluiders

Versterk formeel toezicht

- Snelheidscamera's en willekeurige blaastesten
- Videosurveillance in binnensteden
- Gerichte fietspatrouille op parkeerterreinen

Stap 41: Verminder de baten van criminaliteit

De rationele keuzetheorie houdt in dat daders proberen profijt te halen uit de misdaad. Dit profijt is niet slechts materieel zoals bij diefstal, omdat er vele andere vormen van baten zijn inclusief seksuele bevrijding, bedwelmings, opwinding, wraak, respect van vrienden et cetera. Een belangrijk onderdeel van situationele criminaliteitspreventie is daarom het begrijpen van de baten van een bepaalde categorie van daderschap, en manieren vinden die baten te verkleinen of te verwijderen.

Verberg doelwitten. Huishoudens proberen een inbraak vaak te voorkomen door hun juwelen en andere waardevolle spullen te verbergen. Daarnaast houden ze de gordijnen dicht zodat inbrekers niet naar binnen kunnen kijken om te zien wat voor spullen ze bezitten. Sommige mensen dragen hun gouden kettingen niet in het openbaar, en anderen laten 's nachts hun auto niet op straat staan als deze modellen aantrekkelijk zijn voor joyriders (Honda/Acura). De onderstaande tabel laat zien dat de kans op autodiefstal groter is als het voertuig op straat staat in plaats van in een garage of op de oprit. Dit zijn allemaal manieren om doelwitten te verbergen en verleiding te verminderen. Andere verbergingsstrategieën zijn minder voor de hand liggend. Een gender-neutrale telefoonlijst kan bijvoorbeeld vrouwen beschermen voor obscene telefoontjes, en ongemarkeerde gepantserde wagens kunnen het risico verkleinen op een transportoverval.

Autodiefstal en parkeerplaatsen, Engeland en Wales, Britse criminaliteitssurvey.

Waar geparkeerd	Autocriminaliteit* per 100.000 auto's per dag
Garage thuis	2
Open garage	40
Andere straat	327
Publieke parkeerplaats	454

*Inclusief diefstal van, diefstal uit, pogingen en opzettelijke vernieling.

Bron: Clarke, Ronald and Pat Mayhew (1998). *Preventing Crime in Parking Lots. Reducing Crime through Real Estate Development and Management*, Marcus Felson and Richard Peiser. Washington, DC: Urban Land Institute.

Verwijder doelwitten. De installatie van een machine die credit cards kon accepteren in een Spaanse kerk bracht verschillende voordelen met zich mee: donoren ontvingen bonnen voor belastingdoeleinden, de kerk ontving grotere giften en - aangezien het geld niet fysiek gestort werd - de kerk verkleinde de kans op diefstal. Door het doelwit te verwijderen dus.

Een eerdere toepassing van dezelfde situationele techniek stamt uit de dagen van de Californische Goudkoorts. Geplaagd door diefstal van postkoetsen begon een mijn het goud in 400-pondsblokken te gieten. Deze waren voor de dieven te zwaar om mee te nemen op de rug van een paard. Meer recente voorbeelden van het verwijderen van doelwitten worden gegeven door veranderingen van telefooncellen. Om te voorkomen dat mensen het glas inslaan, zijn de oude telefooncellen vervangen door versterkte cellen op risicolocaties in het Verenigd Koninkrijk. Prepaid-kaarten hebben de behoefte verminderd om grote sommen geld te bewaren, waarmee ook weer een belangrijk diefstaldoelwit is verwijderd. Wellicht het meest treffende voorbeeld van doelwitverwijdering betreft de introductie van exacte vervoersprijsystemen en loketten op bussen. Hierdoor nam het aantal overvallen op buschauffeurs in New York en 18 andere steden op dramatische wijze af (1960).

Identificeer eigendom. Motorvoertuigen in ontwikkelde landen moeten geregistreerd zijn en een uniek Voertuig Identificatie Nummer (VIN) te dragen. Dit is bedoeld om het belastingstelsel te assisteren, maar het vermindert ook diefstal. Toen Illinois als een van de laatste staten in 1934 de voertuigregistratie verplicht stelde, verminderde de voertuigdiefstal van 28.000 in het jaar ervoor naar 13.000 in het jaar daarop. Meer recentelijk (1984) stelde de federale Motorvoertuigendiefstalwet verplicht dat alle onderdelen van risicovoertuigen gemarkeerd zouden worden met het VIN. 'Operatie identificatie'-programma's van de politie hebben gematigde successen geboekt in de VS, maar Gloria Laycock van het Jill Dando Instituut voor Criminaliteitswetenschap ondervond dat eigendomsmarkering in drie kleine gemeenschappen in Wales – gecombineerd met uitgebreide publiciteit in de media – het aantal aangiften van huisinbraak halveerde.

Verstoer markten. Criminologen en politie hebben vrij weinig aandacht besteed aan het begrijpen en verstoren van de markt voor gestolen goederen. Criminologen hadden moeite met het verzamelen van data omtrent deze markten en de politie gaf de voorkeur aan het vangen van dieven in plaats van aandacht besteden aan heling, deels omdat de straffen voor heling relatief licht zijn. Als er echter geen markt zou zijn voor gestolen goederen, dan zouden er ook weinig volhardende inbrekers zijn en weinig diefstallen van

vrachtwagens met grote hoeveelheden tabak en alcohol. Recent werk voor *Home Office* door Mike Sutton heeft de interesse voor het verstoren van die markt aangewakkerd. De versturende maatregelen moeten aansluiten op de aard van de markt, en omvatten het systematisch monitoren van pandjeswinkeltransacties door de politie, het hard aanpakken van de illegale straatverkoop en het in de gaten houden van advertenties in kranten om herhaalde verkoop in de gaten te houden. Prikacties van de politie - zoals op 'valse' tweedehands winkels - zouden moeten worden vermeden omdat onderzoek heeft aangetoond dat zij diefstal in het gebied rondom de prikactie stimuleren.

Verwijder de baten (zie ook onderstaande tabel). Verkeers-hobbels verminderen de baten van te hard rijden. Gecodeerde autoradio's en inktlabels zijn andere voorbeelden van preventietechnieken. Gecodeerde radio's kunnen niet worden gebruikt tenzij de dief de pincode kent en - volgens onderzoek in de VS en Australië - hebben auto's met dit soort radio's een lagere diefstalkoers. Inktlabels in kledingwinkels voorkomen winkeldiefstal. Ze laten een onuitwisbare inktvlek achter op het kledingstuk als met het label wordt geknoeid. De dief kan het kledingstuk niet dragen of verkopen en dit neemt de stimulans voor de diefstal weg.

Aanbevolen literatuur:

Sutton, Mike and colleagues (2001). *Tackling Stolen Goods with the Market Reduction Approach*. Crime Reduction Research Series Paper 8. London: Home Office.

Verminder de baten

- Doelwitten verbergen
- Auto's die aantrekkelijk zijn voor joyriders niet op straat parkeren
- Genderneutrale telefoonboeken
- Ongemarkeerde gepantserde wagens
- Doelwitten verwijderen
- Verwijderbare autoradio's gebruiken
- Schuilhuizen creëren voor vrouwen
- Pre-paid kaarten introduceren voor telefooncellen
- Eigendommen identificeren
- Eigendommen markeren
- Voertuigvergunningen en onderdelen markeren
- Vee merken
- Markten verstoren
- Pandjeswinkels controleren
- Geclassificeerde advertenties controleren
- Vergunningen vereisen voor straatverkoop
- Ontzegging van baten
- Inktlabels aan koopwaar bevestigen
- Grafitti schoonmaken (tabel 3)
- Onbruikbaar maken van gestolen mobieltjes

Ontneem de baten van graffiti

De met graffiti bedekte metrostations werden haast een handelsmerk van New York City in de jaren '70 en '80. Ze verschenen regelmatig in de openingsscène van een film die zich daar afspeelde. De autoriteiten van de metro hadden talloze wettelijke maatregelen en strategieën voor doelwitverharding toegepast, maar met weinig resultaat. Uiteindelijk stootten ze op een simpel idee dat hen succes bracht: een wagen die net was ontdaan van graffiti werd het onmiddellijk uit de service gehaald en opnieuw schoongemaakt als opnieuw verse graffiti was aangebracht. Zo werden de graffitiëur op effectieve wijze de baten ontnomen van het zien van hun werk in het openbaar. Het kostte zes jaar voordat alle wagens schoon waren, maar tegenwoordig zijn de wagens niet meer beklad dan in welke andere stad ook.

Jaar	Schone auto's					
	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Doel	-	1720	3434	4707	5946	6221
Actueel	400	1915	3454	4839	6077	6245

Bron: Source: Sloan-Howitt, Maryalice and George Kelling (1997). *Subway Graffiti in New York City: 'Gettin up' vs. 'Meanin it and Cleanin it'*. Situational Crime Prevention: Successful Case Studies, Ronald Clarke, Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Stap 42: Reduceer provocaties

Richard Wortley merkte in zijn studie op dat drukte, ongemak en een slechte behandeling zowel in gevangenissen als kroegen geweld uitlokten. Daaruit concludeerde hij dat situationele preventie teveel gericht is op mogelijkheden voor criminaliteit en dat kenmerken van de situatie die criminaliteit uitlokken of veroorzaken werden genegeerd. Na zijn constatering voegden Clarke en Cornish vijf technieken toe aan hun classificatie van situationele preventietechnieken; hiermee kan uitlokking (*provocation*) afnemen. Deze technieken worden hieronder besproken, op grond van Wortley's voorbeelden.

Verminder frustratie en stress. Slecht behandeld worden door horecapersoneel, mensen die voordringen in de rij en onverklaarde vertragingen bij treinen zijn voor veel mensen redenen om boos te worden. Soms leidt deze boosheid zelfs tot gewelddadig gedrag. Dit kan voorkomen worden door een betere service. In het bedrijfsleven maken ze al werk van een betere service. Alleen: juist de klachten van machteloze mensen in de samenleving worden geregeld genegeerd. Zo worden gedetineerden vaak genegeerd als zij klagen over de tijden waarop maaltijden worden aangeboden of dat zij niet de tv-programma's kunnen zien die zij graag willen zien. Die problemen kunnen eenvoudig worden opgelost door de etenstijden uit te breiden en te zorgen voor meer tv's. Een andere frustratie van gedetineerden - wachten op gebruik van een telefoon - kan worden verminderd door computersystemen waarmee telefoongebruik eerlijk is verdeeld (zie kader).

Woedeuitbarstingen en geweld kunnen ook ontstaan als een persoon zich in een uiterst oncomfortabele situatie bevindt met veel lawaai, waarin mensen elkaar wegduwen en geen zitplaats hebben. Deze situaties komen vaak voor in clubs, kroegen en op het vliegveld bij vertraagde vluchten. Ze zorgen dan vaak voor problemen. Meer stoelen, rustige muziek en gedempt licht zijn mogelijkheden om stress in dit soort situaties te verminderen.

Voorkom confrontaties. In het Verenigd Koninkrijk worden rivaliserende fans uit elkaar gehouden in voetbalstadions en ook hun aankomst en vertrek zijn goed geregisseerd. Als de fans niet lang hoeven te wachten, worden veel problemen voorkomen. In de Verenigde Staten hebben taxiritten van New York Kennedy Airport naar Manhattan een vaste prijs van vijfenveertig dollar om bedrog en ruzies over de prijs te voorkomen. In een poging om grootschalige ordeverstoringen te voorkomen op de Australian Motorcycle Grand Prix, mochten motorrijders hun eigen kampeerplek beheren voor hun mederijders en zij werden gevraagd om zelf met huishoudelijke regels te komen omtrent de faciliteiten. Dit hielp confrontaties te voorkomen tussen politie en de motorrijders die het evenement de jaren ervoor hadden verpest.

Nederland – crowd control

In Nederland heeft de Politieacademie (met name prof. dr. Otto Adang) inmiddels veel praktijkgericht onderzoek verricht naar het voorkomen van geweld tijdens evenementen. Denk aan Oud en Nieuw, grote voetbal evenementen en Koninginnedag. Net als in het Australische voorbeeld met de motorrijders is het verantwoordelijk maken van 'de doelgroep' een kernelement in werkbare strategieën, evenals maatregelen die een goede sfeer voorstaan waarin de kans op ongeregelde heden wordt verkleind. Ook de politie Drenthe en de organisatoren van de TT hebben inmiddels heel goede ervaringen opgedaan met crowd management en geweldafremmende sfeermaatregelen tijdens het motorevenement.

Verminder opwinding en verleiding. Mannelijke dokters zouden geen uitgebreide fysieke onderzoeken moeten doen bij vrouwelijke patiënten zonder dat een verpleegster of receptioniste aanwezig is. Dit beschermt de dokter tegen valse beschuldigingen van seksuele intimidatie, en het vermindert de verleiding om de patiënt seksueel te misbruiken of ongepaste avances te maken. Wetten die pedofielen verbieden om banen te hebben waarin zij veelvuldig contact hebben met kinderen, beschermen niet alleen de kinderen. Zij helpen ook de volwassenen om hun seksuele driften onder controle te houden. Zo kan het ook helpen om strenger te controleren op gewelddadig pornografisch materiaal, als we vermoeden dat dit materiaal bij veel zedendelinquenten een rol speelt. Het gaat, kortom, om het verminderen van de verleiding. Denk ook aan het advies om voorzichtig te zijn met je geld in het openbaar en het advies aan vrouwen om voorzichtig te zijn als ze 's avonds alleen uit gaan.

Neutraliseer sociale druk in de leefomgeving. Veel ouders willen niet dat hun kinderen vriendschappen aangaan met leeftijdsgenoten die mogelijk een 'slechte invloed' hebben. En een groep ruziezoekers wordt op school geregeld uit elkaar gehaald en in verschillende klassen ondergebracht. Desondanks blijven zowel kinderen als volwassenen gevoelig voor sociale druk in hun omgeving. Leidinggevend kunnen nieuwe werknemers overhalen om van hun bazen te stelen en jongemannen worden door hun vrienden vaak aangemoedigd om veel te drinken. Een reclamecampagne in Australië - waarin werd gewaarschuwd voor strengere alcoholcontroles in het verkeer - gebruikte de slogan: 'Goede vrienden laten hun vrienden niet tegelijkertijd drinken en rijden.' Een reclamecampagne in de Verenigde Staten gebruikte een dergelijke slogan: 'Vrienden laten vrienden niet dronken autorijden.'

Ontmoedig imitatie en herhaling. Alle nieuwe televisietoestellen in de Verenigde Staten hebben tegenwoordig een zogeheten V-chip. Daarmee kunnen ouders hun televisie zo instellen dat kinderen geen gewelddadige of erotisch getinte programma's kunnen zien. Hoewel het verband tussen gewelddadige films en gewelddadig gedrag niet onomstotelijk is bewezen, zijn er wel aanwijzingen dat jeugdigen gevoelig zijn voor *copycat*-delicten; berichten in de media over opmerkelijke geweldsdelicten kunnen door hen geïmiteerd worden. Verder is het bewezen dat leerlingen die hun docent illegale activiteiten op de computer zien doen, daar zelf ook eerder toe overgaan. En ook bij 'door rood licht lopen' doet slecht voorbeeld vaak volgen. Bedenk maar eens hoe vaak je zelf nog even snel door oranje reed en je in je achteruitkijkspiegel zag dat de auto achter je hetzelfde deed. Ook is aangetoond dat beschadigde tafels op een picnicplaats dubbel zoveel kans hebben op nog meer beschadigingen dan onbeschadigde tafels.

De bovenstaande voorbeelden zijn een pleidooi voor maatregelen die vandalisme moeten tegengaan door vernielingen en verval direct aan te pakken. Wilson en Kelling bespreken deze strategie uitgebreid in hun beroemde artikel over *broken windows*. Hierin stellen zij dat wanneer niet direct op kleine signalen van verval (bijvoorbeeld bedelen en prostitutie) in een buurt wordt gereageerd, dit kan resulteren in een verslechterende situatie. De buurt valt ten prooi aan actieve veelplegers die gebruik maken van het verval in de buurt. Denk bijvoorbeeld aan de verminderde sociale controle, de daarmee samenhangende angst om gedrag te corrigeren en de onverschilligheid in de buurt.

Aanbevolen literatuur:

Wortley, Richard (2001). *A Classification of Techniques for Controlling Situational Precipitators of Crime*. *Security Journal*, 14: 63-82.

Verminder provocaties

Reduceer frustratie en stress

- Efficiënte rijen en beleefde service
- Meer zit-capaciteit
- Rustigere muziek en gedempt licht

Voorkom confrontaties

- Gescheiden vakken voor rivaliserende voetbalfans
- Minder drukte in kroegen
- Vaste prijzen taxiriten

Verminder opwinding en verleiding

- Controle op gewelddadige pornografie
- Verbod op werken met kinderen voor pedofielen
- Advies over voorkomen van slachtofferschap zedendelicten

Neutraliseer druk van omgeving

- 'Idioten drinken en rijden'
- 'It's ok to say No'
- Haal kinderen met een negatieve groepsdruk op school uit elkaar

Ontmoedig imitatie

- Snel herstel van vandalisme
- V-chips in tv's
- Geef in de media niet aan hoe bepaalde criminaliteit gepleegd is om *copycats* te voorkomen

Telefoonfraude, 'slot time', en Victoria Secret op Rikers Island

Rikers Island (Verenigde Staten) is een gigantisch complex voor gevangenen. Het ligt op een steenworp afstand van het vliegveld La Guardia bij New York City. Hier zitten diverse categorieën gedetineerden, met verschillende telefoonprivileges die afhankelijk zijn van hun status. Cipers gebruikten logboeken waarin zij het telefoongebruik bijhielden en controleerden hoe lang welke gedetineerde belde. Maar in het begin van de jaren negentig werkte dit systeem niet meer. Gedetineerden hadden hun eigen systeem ontwikkeld, bekend als 'slot time', en de telefoonkosten van de gevangenis stegen hierdoor tot meer dan 3 miljoen dollar. De machtigste gedetineerden hadden controle over de telefoons, die zij gebruikten om hun drugshandel in de buitenwereld te onderhouden. Gedetineerden belden ook sexlijnen en gestolen credit cards werden gebruikt om verre oorden te bellen en aankopen te doen. Nancy La Vigne bestudeerde dit probleem tijdens haar studie aan de Rutgers University en merkt op dat 'de vrouwelijke gedetineerden dit heel anders deden'. Zij gebruikten de telefoon voor de catalogus van Victoria Secret, wat zorgde dat Rikers Island zich de gevangenis kon noemen met de best geklede gevangenen in heel het land - tot dit werd opgemerkt door de leiding.

Hierop introduceerde de leiding een zwaar beveiligd, gecomputeriseerd telefoonsysteem om het telefoongebruik aan banden te leggen. Gedetineerden hebben toegang tot de telefoon met de streepjescodes op hun ID-kaarten en een pincode. Het zorgde niet alleen voor een halvering van de telefoonrekening, maar ook voor veel minder vechtpartijen over het telefoongebruik. La Vigne's studie liet zien dat het aantal vechtpartijen per maand afnam van 6.7 per 1000 gedetineerden naar 3.6 per 1000 gedetineerden na de invoering van het systeem.

Bron: La Vigne, Nancy (1994). *Rational Choice and Inmate Dispute over Phone Use on Rikers Island*. *Crime Prevention Studies*, Volume 3, Ronald Clarke. Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Stap 43: Neem excuses voor criminaliteit weg

De vijfde categorie situationele preventietechnieken gaat ervan uit dat daders een waardeoordeel hebben over hun gedragingen en dat ze hun gedrag rationaliseren. Zij neutraliseren datgene wat anders welhaast verlammeende gevoelens van schuld en schaamte zou opleveren. Er worden excuses gemaakt zoals: "Hij verdiende het," "Ik heb het alleen maar geleend," en "Ik heb haar alleen maar een tik gegeven." Deze excuses zijn vooral belangrijk voor gewone mensen die reageren op dagelijkse verleidingen om belastingen te ontduiken, te rijden onder invloed, nieuwe medewerkers seksueel te intimideren en eigendommen van werknemers te stelen.

Regels vaststellen. Alle organisaties stellen gedragsregels op. Bedrijven zien erop toe dat medewerkers hun werktijden bijhouden en winkels willen dat hun verkoopmedewerkers strikte procedures volgen in de omgang met cash geld. Verder hanteren ziekenhuizen, openbare bibliotheken en hotels vaak huishoudelijke gedragsregels ten overstaan van hun klanten. Daarbij is het belangrijk om duidelijke regels te hanteren, omdat vage regels soms worden misbruikt door kwaadwilende klanten. Een belangrijk onderdeel van situationele preventie is daarom het opstellen van regels - de introductie van nieuwe regels of procedures (en verduidelijking van reeds bestaande regels) om elke onduidelijkheid over niet-acceptabel gedrag weg te nemen. In een poging om het niet komen opdagen van klanten te verminderen, zullen restaurants alleen reserveringen accepteren als de belers een telefoonnummer achterlaten waarop ze bereikbaar zijn. Enkele restaurants eisen zelfs een creditcard nummer, zodat een *no-show* in rekening gebracht kan worden. Een ander voorbeeld is de eis aan sportvissers om een licentie op zak te hebben. Dat kan leiden tot meer 'legale' sportvissers die zich ook nog eens aan de licentievoorwaarden houden. In Canada was het eisen dat vissers hun licentie bij zich dragen ook succesvol omdat dit ervoor zorgde dat meer vissers voldeden aan de regels voor vergunningaankoop.

Instructies plaatsen. In arbeidscontracten zijn vaak regels opgenomen waaraan de werknemer zich moet houden. Dat lijkt op de servicecontracten van creditcard maatschappijen, telefoonproviders en verzekeringsmaatschappijen. Ook daarin zijn gedragsregels opgenomen. Regels over het gebruik van openbare voorzieningen zijn vaak in de publieke ruimte weergegeven met duidelijk zichtbare borden die zaken toestaan of verbieden. Dat is om te voorkomen dat mensen zeggen dat zij niet op de hoogte waren van de regels, of om te laten zien waarop de gedragsregels precies van toepassing zijn. Op wegen wordt veelvuldig gebruik gemaakt van verkeersborden, bijvoorbeeld omtrent parkeren. Uit studies is gebleken dat waarschuwingborden het illegaal parkeren significant verminderen op plaatsen die bestemd zijn voor

gehandicapten. Ook andere voorzieningen – parken, universiteiten, openbaar vervoer en woonprojecten – hebben gedragsregels. Ondanks het veelvuldige gebruik zijn er slechts een paar evaluaties geweest van preventieve effecten van borden met gedragsregels. De borden zijn desalniettemin een essentieel onderdeel van de wets-handhaving en zijn vaak gebruikt in pogingen om problemen op te lossen.

Nederland – gedragsregels

In Nederlandse pretparken, horecagelegenheden, maar zeker ook op de openbare weg zijn de afgelopen jaren steeds meer borden komen hangen met gedragsregels. Denk aan de regels omtrent het toelastingsbeleid aan de deur van een horecazaak. Regels op een bord moeten duidelijk maken wat de gehanteerde normen zijn. Soms eist de rechter ook dergelijke borden. Een burger had redelijkerwijze moeten kunnen weten wat de gehanteerde redels zijn, zo luidt dan de redenering.

Bewustzijn prikkelen. Deze situationele preventietechniek verschilt van informele sociale controle op twee aspecten. Ten eerste ligt de nadruk op specifieke vormen van criminaliteit die zich slechts in zeer specifieke gevallen voordoen. Ten tweede is het bij dit soort technieken de bedoeling aan het geweten te appeleren op het moment dat de misdaad wordt gepleegd. Er wordt dus geen permanente verandering beoogd in de algemene attitude ten opzichte van wetsovertredingen. Denk aan borden bij de ingangen van winkels die aangeven dat 'winkeldiefstal stelen is', of borden in de haven van Manhattan dat roken 'hier illegaal, zelfzuchtig en onbeschoft' is. Snelheidsborden langs de kant van de weg geven een onmiddellijke feedback aan automobilisten die de maximale snelheid overtreden (zonder dat men te maken krijgt met boetes).

Maak gewenst gedrag gemakkelijk. Toen de Italiaanse criminoloog Cesare Lombroso in de 19e eeuw suggereerde dat mensen opgesloten zouden moeten worden voor wildplassen, stelde zijn leerling Enrico Ferri een meer praktische manier voor om het probleem op te lossen: openbare toiletten bouwen. Dit is een voorbeeld van het gemakkelijk maken van gewenst gedrag: een preventietechniek met een brede toepassing. Denk bijvoorbeeld aan het subsidiëren van taxiriten voor mensen die hebben gedronken en zorgen dat er voldoende vuilnisbakken zijn. Denk ook aan snelle procedures voor het lenen van boeken, om te voorkomen dat lange wachtrijen in de bibliotheek maken dat mensen de boeken 'stiekem' meenemen om maar niet in de rij te hoeven staan. In een klassieke *paper* over Disney World, geven Shearing en Stenning een fascinerende kijk op de manieren waarop met heel subtiele crowd control en crowd

management de criminaliteit en overlast in het park tot een minimum beperkt blijft. Denk aan het gebruik van markeringen op de bestrating, borden, fysieke barrières (die voorkomen dat je de verkeerde kant opgaat) en de vriendelijke instructies door het vrolijke Disney-personeel.

Controleren van drugs en alcohol. Criminaliteit wordt gemakkelijk door alcohol en drugs. Remmingen nemen af en het verstand wordt (tijdelijk) aangetast waardoor daders zich minder bewust zijn van een wetovertreding. De waarde van situationele alcoholcontroles is onbetwist. Johannes Knutsson, onderzoeksdirecteur aan de Politieuniversiteit van Noorwegen, heeft aangetoond dat het beperken van de hoeveelheid alcohol die personen mochten meenemen naar een Zweeds recreatiegebied tijdens een midzomeravond, bijdroeg aan de afname van dronkenschap en overlastgevend gedrag.

De kleine gemeenschap Barrow in Alaska stelde in 1994 een totaalverbod in op alcoholverkoop om drankmisbruik te voorkomen. Dit leidde tot een daling van 81 procent van meldingen die te maken hadden met alcohol, een algemene afname van 43 procent van het aantal misdrijven en een daling van meer dan 90 procent van het aantal meldingen omtrent het verwijderen van dronken mensen uit de publieke ruimte (zie *Goldstein Award* op www.popcenter.org). Vrijwillige overeenkomsten die zijn bereikt tussen plaatselijke horeca om verantwoordelijk drankgebruik te promoten, hebben alcoholgerelateerde misdaad in verschillende uitgaansgebieden in Australië verminderd. Een ander voorbeeld is een Amerikaanse universiteit die verordeneerde

dat het bier op studentenfeesten uit een vat moest komen in plaats van uit kratten (omdat kratten makkelijker te verbergen zijn). Een student zei: "Als je één vat hebt met een rij van 20 mensen, zullen ze minder alcohol krijgen dan wanneer je een koelkast hebt van waaruit mensen bier uitdelen".

Verwijder excuses

Regels vaststellen

- Huurovereenkomsten
- *Harassment codes*
- Hotelregistratie

Instructies plaatsen

- 'Niet parkeren'
- 'Privéterrein'
- 'Doof de kampvuren'

Bewustzijn prikkelen

- Snelheidsborden langs de kant van de weg
- Handtekeningen voor douanedeclaraties
- 'Winkeldiefstal is stelen'

Geassisteerde medewerking

- Makkelijk boeken lenen
- Openbare toiletten
- Afvalcontainers

Controleren op drugs en alcohol

- Zelf het alcoholgehalte in het bloed testen in cafés
- Interventie serveerder
- Alcoholvrije evenementen

Aankomst bij Disney World

- Borden vertellen bezoekers die met de auto arriveren om over te schakelen op Disney radio voor informatie.
- Borden leiden hen naar de parkeerplaats die ze moeten gebruiken en markeringen op de bestrating geven de route aan.
- Glimlachende parkeermedewerkers leiden bezoekers naar hun plaats en luidsprekers herinneren hen om hun auto op slot te doen.
- Bezoekers worden naar de treinen met rubberen wielen gebracht die hen naar de monorail brengen.
- Opgenomen aankondigingen vertellen hen om veilig achter de relingen te blijven staan.
- Ze worden herinnerd aan de locatie van hun parkeerplaats (bijv. Donald Duck 1).
- Hen wordt (vriendelijk) gevraagd plaats te nemen, om armen en benen binnen het voertuig te houden, en ervoor te zorgen dat kinderen hetzelfde doen.
- Voordat ze uitstappen wordt hen verteld hoe ze bij de monorail komen; barrières voorkomen dat ze de verkeerde kant opgaan.
- Op het perron leiden medewerkers hen in rijtjes die precies groot genoeg zijn voor een coupé van de monorail.
- Veiligheidspoorten aan de rand van het perron openen alleen als de monorail er aan komt.
- Vertragingen in de diensten worden aangekondigd en verwachte tijden van aankomst worden doorgegeven.
- Aan boord wordt de passagiers gevraagd te blijven zitten 'voor de eigen veiligheid'.
- Passagiers wordt verteld hoe uit te stappen en hoe ze bij de eerste attractie kunnen komen.
- Ze worden nogmaals herinnerd om op hun kinderen te letten en hun bezittingen mee te nemen.
- Tijdens het wachten voor elke attractie worden bezoekers in rijen opgesteld, staan wachttijden aangegeven en degenen die in de rij staan worden door Disney figuren vermaakt.
- Bij het verlaten van een attractie worden ze door borden, barrières en medewerkers geleid naar de volgende.

Bron: Shearing, Clifford en Philip Stenning (1997). *From the Panopticon to Disney World: The Development of Discipline*. Situational Crime Prevention: Successful Case Studies (2e ed.), Ronald V. Clarke. Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Stap 44: Achterhaal de eigenaar van het probleem

Veel problemen ontstaan doordat een bedrijf, overheidsinstantie of andere organisatie het niet voor elkaar krijgt de zaken zo uit te voeren dat criminaliteit voorkomen wordt in plaats van veroorzaakt. Met andere woorden: veel problemen komen voor omdat één of meerdere instituties de mogelijkheid of de wil niet hebben om een preventieve strategie toe te passen. Of omdat deze instituties bewust een omstandigheid creëren die criminaliteit en overlast stimuleert. Dit creëert risicovolle omgevingen (Stap 28) en andere criminaliteitsconcentraties.

Het oplossen van problemen vereist meestal de actieve medewerking van mensen en instituties die geen verantwoordelijkheid hebben genomen voor de omstandigheden die tot het probleem leiden. Deze probleemeigenaren hebben de verantwoording voor het probleem van hun schouders verschoven naar de schouders van de burger en de politie. Logischerwijs is een belangrijk doel van elk probleemoplossingproces om deze mensen hun verantwoordelijkheid weer terug te geven. Dus voor elk probleem moet je drie 'eigenaarvragen' beantwoorden:

- wie is probleemeigenaar?
- waarom heeft de eigenaar het probleem laten ontstaan?
- wat is er voor nodig om de eigenaar preventieve maatregelen te laten nemen?

Van wie is het probleem? Wanneer een probleem gelegen is op een specifieke locatie is het meestal gemakkelijk om de verantwoordelijke te achterhalen. De eigenaar van het probleem is de eigenaar van de locatie. Zo zal de verantwoordelijke bij een probleem in een park, bijvoorbeeld, het instituut zijn dat het park beheert en exploiteert - meestal een lokale overheid of een private instantie.

Het is moeilijker om degenen te identificeren die verantwoordelijk zijn voor problemen die over grotere gebieden verspreid zijn. Als een wijdverbreid probleem toch op een specifieke locatie plaatsvindt, dan kan die locatie de bron vormen voor de gebeurtenissen in de omgeving. En dan kan de eigenaar van deze centrale locatie dus verantwoordelijk zijn. Een vastgoedbelegger die veel aftandse gebouwen bezit in een buurt, is dan eigenaar van het criminaliteitsprobleem die bij deze gebouwen hoort.

Als er een speciale groep mensen bestaat – ouderen, kinderen met een rugzakje, slachtoffers van huiselijk geweld – en deze mensen zijn het mikpunt van misdaad of wangedrag, dan zijn familieleden ook potentiële eigenaren van het probleem. Als er instanties (instituties) belast zijn met het toezien op het welzijn van deze speciale groepen, dan zijn deze instituties ook mogelijke mede-eigenaren van de problemen. In een poging het aantal verkeersdoden bij arbeidsmigranten te verminderen, identificeerde de *California Highway Patrol* bedrijven die gespecialiseerd waren in het

transport van arbeidsmigranten. De bedrijven waren de eigenaren van het probleem, maar voelden zich niet verantwoordelijk. Om deze verantwoordelijkheid bij de bedrijven te leggen, moest de regelgeving worden aangescherpt. Zo zijn voertuiginspecties uitgevoerd, waarbij stoelen en gordels voor bepaalde soorten transportvoertuigen verplicht werden gesteld en is beter toegezien op het naleven van veiligheidsvoorschriften. Het resultaat was een grote reductie in het aantal fatale ongevallen waarbij landbouw migranten betrokken waren. Dit initiatief ontving de *Goldstein Award for Problem-Solving Excellence* in 2002.

Waarom heeft de eigenaar het probleem laten ontstaan?

Er zijn vier generieke verklaringen die, op zichzelf of in combinatie met elkaar, iets zeggen over het ontstaan van de problemen bij het instituut:

1. Een instituut kan criminaliteit niet voorkomen. Dit kan komen door onwetendheid over het effect van het handelen op criminaliteit, of onwetendheid over het voorkomen van criminaliteit. Het kan ook veroorzaakt worden door een gebrek aan middelen, zelfs als de institutie weet dat haar handelen meewerkt aan het veroorzaken van criminaliteit. Het is tevens belangrijk om het belang van geïnstitutionaliseerde procedures te erkennen. Het aanpassen van procedures bij instituties kan tijdrovend en kostbaar zijn, zowel met betrekking tot financiën als capaciteit. De procedure om de nieuwe voorraad te inventariseren bijvoorbeeld, om winkeldiefstal en diefstal door eigen personeel te voorkomen, kan moeilijk te implementeren zijn omdat het storende veranderingen veroorzaakt in de dagdagelijkse werkzaamheden.
2. Sommige instituties weigeren mogelijk preventieve maatregelen te nemen om de criminaliteit die hun handelen veroorzaakt te voorkomen, omdat zij geloven dat dit de exclusieve verantwoordelijkheid van de politie is (bijvoorbeeld pompstations met een hoge mate van benzinediefstal zien benzinedieven als het probleem in plaats van het ontbreken van een vooruitbetaalsysteem). In plaats van de rol van opportuniteit in misdaad te erkennen, blijven sommige mensen exclusief bij de rol van de dader hangen. Vanuit dit perspectief is het aan de politie om de criminaliteit te verlagen met behulp van striktere handhaving. De grenzen van deze benadering zijn beschreven in Stap 3. Een andere vorm van de weigering om preventieve maatregelen te nemen, is de opvatting dat de politie inbreuk maakt op de rechten van de eigenaar. Een verkoper kan vinden dat hij het recht heeft om goederen te etaleren op de manier die hij zelf wil. Hij vindt wellicht dat de politie hem niet hoort te dwingen

of zelfs maar de suggestie behoort te wekken dat een alternatieve manier van etaleren de winkeldiefstal misschien zou verminderen.

Nederland – woninginbraken en winkeldiefstallen

Huiseigenaren zien woninginbraken vaak als een probleem dat de politie moet oplossen. Terwijl ze ook zelf het nodige kunnen doen om de inbraak te voorkomen. Bijvoorbeeld door het aanbrengen van goed hang- en sluitwerk (Politiekeurmerk Veilig Wonen). Ook winkel-eigenaars vinden vaak dat de politie iets moet doen aan de winkeldiefstallen. Maar als ze zelf hun goederen buiten uitstallen, zonder toezicht of zonder andere slimme maatregelen, dan vragen ze zelf om de problemen. Preventie met medewerking van de potentiële slachtoffers heeft ook de aandacht van het Kabinet; dit startte in 2007 het project 'Veiligheid begint bij Voorkomen' (Vbbv).

3. Sommige instituties weigeren preventieve maatregelen te nemen vanwege de kosten die verbonden zijn aan het aanpakken van het probleem; ze winnen meer door het negeren van criminaliteit dan dat ze erop verliezen. Voor hen wegen de kosten van preventie niet op tegen elk voordeel ervan. Beveiligingspersoneel bij een gokhal is duur en kwalitatief hoogstaand personeel nog duurder. Als de kosten van het probleem niet gedragen worden door het bedrijf, ervaart men weinig noodzaak om wel de kosten van preventie te dragen. Zij belasten in essentie de kosten van criminaliteit en preventie door naar anderen om daarmee hun eigen kosten te verlagen.
4. Sommige instituties halen voordeel uit misdaad, zoals dat kan gebeuren wanneer een kringloopwinkel geen moeite doet om te verifiëren of zij wel de rechtmatige eigenaar zijn van goederen die zij aanbieden. Autogarages kunnen gestolen onderdelen goedkoper inkopen dan legale onderdelen, waarmee ze hun winstmarge verhogen.

Wat is ervoor nodig om de eigenaar preventieve maatregelen te laten nemen? Herman Goldstein heeft een schema gemaakt van de ruwe hiërarchie bij interventies die ontwikkeld zijn om de verantwoordelijkheid voor de problemen van de politie terug te schuiven naar de instituties die er de eigenaren van zijn (zie schema).

In Goldstein's lijst worden interventies van onder naar boven steeds minder gebaseerd op samenwerking en steeds dwingender. Naarmate men hoger op de lijst komt, verhoogt de moeilijkheidsgraad van een interventie. Ook stijgen tegelijkertijd de kosten van de politie (en wellicht het imago bij het falen door de politie). Het gevolg is dat de waarde van informatie en een zorgvuldige analyse toenemen van onder naar boven. Goldstein merkt terecht op dat deze hiërarchie meer een ruwe indicatie van deze trends is, dan een exacte beschrijving. Desondanks is het waardevol om een gelaagde set van reacties op een probleem te plannen – te beginnen met de meest coöperatieve en slechts omhoog werkend als het nodig is en alleen ondersteund door informatie.

Verantwoordelijkheid terugschuiven naar de eigenaar van het probleem kan juridische en politieke conflicten opleveren. Instituties die voordeel haalden uit het probleem, of instituties die hun kosten zien stijgen als zij de verantwoording voor het probleem op zich nemen, zullen waarschijnlijk niet zomaar instemmen met de suggestie dat ze er iets aan moeten doen. Het probleem van vals alarm was de afgelopen twee decennia een plaag, maar in veel gebieden is het moeilijk om de politieke en financiële macht van de alarmindustrie te overstijgen, terwijl zij in principe verantwoordelijk zijn voor het hoge aantal valse alarmen.

Het is duidelijk dat voor de particuliere sector de minst dure en opdringerige preventiemethoden de minste weerstand zullen opleveren (Stap 45). Maar als deze reacties niet effectief blijken, zal de politie vaak voor een moeilijke keuze komen te staan: eisen we meer verantwoordelijkheid van de probleemeigenaren en riskeren we een politiek conflict, of gaan we door met het spenderen van overheidsgeld aan een probleem dat gecreëerd is door een paar individuen? Abstract bezien lijkt het antwoord simpel, maar in de praktijk is het vaak een moeilijk besluit.

Aanbevolen literatuur:

Scott, Michael (2005). *Policing for Prevention: Shifting and Sharing the Responsibility to Address Public Safety Problems*. Handbook of Crime Prevention and Community Safety, Nick Tilley. Cullompton U.K.: Willan.
Zie verder het literatuuroverzicht op pagina 134.

Goldsteins's hiërarchie om verantwoordelijkheid te verschuiven van eigenaar

Minste samenwerking / moeilijkst

Meeste samenwerking / simpelst

Een civiele rechtszaak aanspannen
Wetgeving invoeren die toepassen van preventie verplicht
Politiediensten in rekening brengen
Politiediensten terugtrekken
Publiek te kijk zetten
Een nieuwe organisatie creëren om verantwoordelijkheid te nemen
Een andere, bestaande organisatie erbij betrekken
Specifieke confronterende verzoeken
Duidelijke informele verzoeken
Educatieve programma's

Stap 45: Kies realistische en haalbare interventies

Het vinden en kiezen van een geschikte interventie kan een lastig proces zijn. Veelbelovende interventies kunnen worden geweigerd wegens kosten, complexiteit of een gebrek aan samenwerking. Dat kan tot teleurstellingen leiden. Maar er leiden meer wegen naar Rome. Dus uiteindelijk zal jouw team kiezen voor een interventie die aan de volgende basisvereisten voldoet:

- de interventie is niet te ambitieus of te kostbaar;
- de interventie concentreert zich bij voorkeur op nabije, directe oorzaken in plaats van op verre, indirecte oorzaken, zodat een goede kans bestaat op een direct effect;
- het mechanisme waarmee elke interventie het probleem zou beïnvloeden, is duidelijk verwoord.

Nu zijn eindelijk je zorgen voorbij en is het tijd voor ontspanning. Toch? Allerm minst! Ervoor zorgen dat een interventie daadwerkelijk wordt doorgevoerd (geïmplementeerd) is zelfs moeilijker dan overeenstemming bereiken over de keuze van een interventie. Je kunt dit niet alleen bereiken, maar wanneer je de valkuilen van de implementatie kent, kun je het samenwerkingsverband afhouden van het kiezen van interventies die hieraan ten prooi kunnen vallen.

Tim Hope en Dan Murphy hebben deze valkuilen geïdentificeerd bij het bestuderen van het project vandalismpreventie bij elf scholen in Manchester, Engeland. De interventies die op elke school zijn geïmplementeerd waren geselecteerd door lokale ambtenaren, medewerkers van de school en de politie. Bij de schade als gevolg van het vandalisme was meer sprake van nalatigheid dan kwaadwilligheid. Dit leidde tot twee verschillende oplossingen: situationele interventies om de gebouwen te beschermen, zoals het moeilijker bereikbaar maken van het object (tralies voor ramen, bewapend glas en hoge hekken), en het aanbieden van recreatieactiviteiten om de jongeren te bewegen minder schadelijke activiteiten te gaan ondernemen. Slechts een van de elf groepen adviseerde een verbeterde vrijetijdsbesteding. Een aantal andere voorstellen ging over een plan om lokale inwoners aan te moedigen een oogje in het zeil te houden bij twee aangrenzende scholen en een plan om een speeltuin te verplaatsen naar een minder kwetsbaar gebied.

Slechts op twee scholen zijn alle aanbevelingen geïmplementeerd. Bij drie scholen is geen enkele aanbeveling ingevoerd, en bij de overige zes kwamen een of meerdere aanbevelingen niet goed tot uiting. De tegenvallende resultaten tijdens de implementatie leidden tot een beperkte vermindering van het vandalisme. Hope en Murphy geven vijf belangrijke belemmeringen bij implementatie, die allemaal aangetroffen zijn bij projecten met een probleemgerichte insteek in de gehele Verenigde Staten.

1. Onvoorziene technische moeilijkheden.

Voor acht scholen raadden de groepen aan de kwetsbare ruiten te vervangen door polycarbonate beglazing of veiligheidsglas. Echter, er is niet één enkele ruit vervangen. De stadsarchitecten hadden polycarbonate beglazing verboden, omdat dit in geval van brand de ontsnapping beperkt en er mogelijk giftige stoffen zouden vrijkomen. Alvorens het bewapend glas werd bewapend, moest het op maat worden gesneden. Het was lastig om van elke maat een paar ruiten op te slaan voor direct gebruik. Het alternatief om de ruiten op bestelling te leveren bleek geen optie vanwege de lange levertijd (zes weken).

2. Onvoldoende toezicht bij implementatie.

Op één school is afgesproken de speeltuin te verplaatsen naar een minder kwetsbaar gebied. De originele speeltuin zou vervangen worden door bloemenperken. Dit zou uitgevoerd worden door een overheidsorganisatie die uiteindelijk niet verder is gekomen dan het geven van een werkschatting. De verplaatsing van de speeltuin was aanbesteed aan een particuliere aannemer, maar vanwege een misverstand was slechts de helft van het bestemde gebied voor inrichting gereed gemaakt. Na twee jaar was er geen verandering opgetreden in het vandalisme, waren er geen bloemenperken en had de school een onbruikbare smalle strook bestrating gekregen.

3. Mislukte coördinatie tussen betrokken partijen.

Iedere aanbeveling die louter een verantwoordelijkheid was van de onderhoudsdienst van het schoolsysteem werd geïmplementeerd, terwijl geen enkele aanbeveling aangaande de andere afdelingen of agentschappen ooit tot uiting is gebracht. Zo was een aanbeveling dat omwonenden moesten worden aangemoedigd om na schooltijd een oogje in het zeil te houden en verdachte situaties te melden bij de politie. Dit vereiste samenwerking tussen de beleidsmedewerkers, het schoolbestuur, de directeur, het personeel en de leerlingen van de scholen en drie onderdelen van de politie (preventie, sociale relaties met de gemeenschap en de lokale politie). Allen omarmden het idee; geen enkele partij nam het voortouw.

4. Tegenstrijdige prioriteiten.

Tijdens de implementatieperiode is het schoolsysteem overvraagd als gevolg van een arbeidsconflict van lokale ambtenaren en een reorganisatie bij de school door een afnemend leerlingaantal. Veranderingen in het personeelsbestand van de school resulteerden in het herplaatsen van schoolpersoneel dat oorspronkelijk betrokken was bij het vandaliseproject. Het is niet verrassend dat de medewerkers het vandaliseproject weinig prioriteit gaven.

5. Onvoorziene kosten.

In enkele gevallen hebben de meer algemene gevolgen van een bepaalde actie niet opgewogen tegen de directe baten. Bij de school met het grootste vandaliseprobleem is bijvoorbeeld besloten een beveiligingsdienst op te zetten voor de toen aankomende vakantieperiode. De onderhoudsmedewerkers van de school zijn ingehuurd om de school te bewaken in hun vrije tijd. Dit bleek direct succes te hebben in het terugbrengen van vandalisme. Vervolgens is deze dienst uitgebreid en werd de school ook 's avonds en tijdens weekenden bewaakt. Andere scholen vroegen om dezelfde beveiliging en meer onderhoudsmedewerkers wilden gebruik maken van de overurenregeling. Uiteindelijk werden de kosten te hoog en is het project afgeblazen.

Uit de bovenstaande punten kunnen we afleiden dat implementatieproblemen soms niet voorzienbaar zijn en dat een gedeelte van de interventies nooit zal worden geïmplementeerd. Soms zijn problemen echter te voorzien, zoals is weergegeven in het kader. In enkele gevallen is de interventie natuurlijk zo veelbelovend dat deze, ondanks het risico op het mislukken van de implementatie, de moeite waard is om doorgezet te worden. Let wel, een gewaarschuwd mens telt voor twee.

Aanbevolen literatuur:

Hope, Tim en Daniel Murphy (1983). *Problems of Implementing Crime Prevention: The Experience of a Demonstration Project*. *The Howard Journal*, XXII, 38-50.

Laycock, Gloria en Nick Tilley (1995). *Implementing Crime Prevention*. In: *Building a Safer Society*, edited by Michael Tonry and David Farrington University of Chicago Press. Zie verder het literatuuroverzicht op pagina 134.

Verwacht problemen bij de implementatie als een interventie:

- coördinatie vereist tussen een aantal separate partijen;
- een lange introductietijd en een aantal opvolgende stappen vereist;
- moet worden geïmplementeerd door medewerkers die het doel niet begrijpen;
- geen ondersteuner kent binnen het samenwerkingsteam;
- geen ondersteuning kent van senior beleidsmedewerkers.

Verwacht ook problemen wanneer de interventie moet worden geïmplementeerd door een partij die:

- buiten de samenwerking staat;
- slecht bemand is of waar onrust heerst;
- beperkt direct voordeel heeft van de oplossing.

Stap 46: Houd een procesevaluatie

De eerste noodzakelijke stap in de beoordeling van een interventie is het uitvoeren van een procesevaluatie. Het beantwoordt de vraag: "Is de interventie uitgevoerd zoals gepland en hoe is hij aangepast ten behoeve van de uitvoering?" Zoals in de onderstaande figuur is weergegeven, ligt de nadruk bij een procesevaluatie op de middelen die zijn ingezet en de activiteiten die zijn ontplooid, maar het onderzoekt niet of de interventie effectief was in het reduceren van het probleem (uitkomst). Daarvoor heb je een effectevaluatie nodig. Een effectevaluatie vertelt je of het probleem is veranderd (Stappen 47 tot 53).

Rollen van de proces- en effectevaluaties

Beide typen evaluaties zijn nodig in een POP-project. De tabel vat mogelijke conclusies samen, gebaseerd op bevindingen van de beide evaluatietypen. A) De interventie is uitgevoerd in overeenstemming met de plannen en er zijn geen andere redelijke verklaringen voor de afname. Dus is er plausibel bewijs dat de interventie de vermindering veroorzaakt heeft. B) De interventie is uitgevoerd zoals gepland, maar er was geen vermindering van het probleem. Dus is er plausibel bewijs dat de interventie niet effectief was.

Maar wat als de interventie niet is uitgevoerd zoals gepland? Het is dan moeilijk om tot een bruikbare conclusie te komen. C) Als het probleem is verminderd, kan dit betekenen dat de interventie bij toeval effectief was of dat een andere factor hiervoor verantwoordelijk was. D) Als het probleem niet is verminderd, dan is er geen bruikbare conclusie mogelijk. Wellicht mankeert er iets aan de uitgevoerde interventie en zou de oorspronkelijke interventie effectief zijn geweest, of de oorspronkelijke interventie is evenmin effectief. Het is moeilijk om te leren van een effectevaluatie, tenzij de interventie uitgevoerd is zoals gepland.

Een interventie kan gezien worden als een complexe machine met een verscheidenheid aan onderdelen, waarbij elk onderdeel de mist in kan gaan (Stap 45). Een procesevaluatie onderzoekt welke onderdelen succesvol zijn uitgevoerd. De checklist van de procesevaluatie benadrukt de vragen die je zou moeten stellen.

Het plannen van activiteiten is bij een interventie vaak noodzakelijk. Om deze reden is het nuttig om een tijdlijn voor het project te ontwikkelen die weergeeft wanneer belangrijke onderdelen zijn uitgevoerd. Tevens is het handig om weer te geven wanneer onverwachte gebeurtenissen plaatsvonden en om de publiciteit bij te houden, zodat je kunt controleren op positieve neveneffecten (Stap 52).

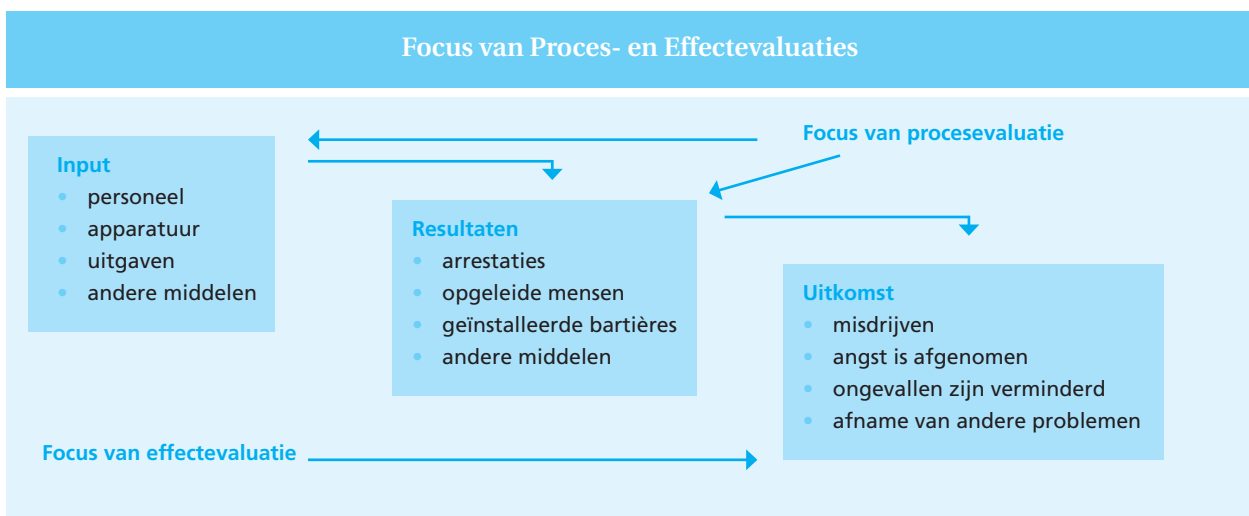
Hoewel onverwachte ontwikkelingen je kunnen dwingen om een interventie aan te passen, kan het begrijpen van deze ontwikkelingen soms richting geven aan die aanpassing.

1. Jouw inzicht in het probleem is mogelijk inadequa

Je hebt je bijvoorbeeld te weinig gefocust op herhaald slachtofferschap. Dit kan veroorzaakt worden door verkeerde veronderstellingen over het probleem of een te beperkte analyse (je zocht bijvoorbeeld niet naar herhaald slachtofferschap). Als je, terwijl je een interventie ontwikkelt, zwakke punten in jouw analyse kunt herkennen, dan kun je back-up plannen tot stand brengen (een plan gericht op herhaald slachtofferschap, indien dit nodig blijkt te zijn).

2. Onderdelen van het project zijn mislukt

De checklist van de procesevaluatie laat zien dat het op veel manieren fout kan gaan. Niet alle onderdelen zijn echter even belangrijk voor een geslaagde interventie.

Resultaten Interpretieren van Proces- en Effectevaluaties

		Resultaten van de procesevaluatie	
		Interventie uitgevoerd als gepland	Interventie niet uitgevoerd als gepland
Resultaten van de effectevaluatie	Afname van het probleem en geen andere oorzaak	A. Bewijs dat de interventie de afname heeft veroorzaakt	C. De interventie was bij toeval effectief of een andere factor was hiervoor verantwoordelijk
	Geen afname van het	B. Bewijs dat de interventie	probleem D. Er is weinig geleerd ineffectief was

Verder is het soms mogelijk om te anticiperen op onderdelen met hoge kans op mislukking. Burgergroepen hebben bijvoorbeeld een sterk variërende capaciteit om taken uit te voeren. Het inbouwen van de mogelijkheid om mensen te wisselen of het maken van back-up-plannen kan de kans op het mislukken van de onderdelen verkleinen.

3. Misdadigers kunnen negatief reageren op jouw interventie (Stap 11)

Sommige vormen van negatieve reacties kunnen worden verwacht en ingepast. Soms kan bijvoorbeeld worden voorspeld naar welke geografische locaties verplaatsing zal plaatsvinden, nog voordat een interventie heeft plaatsgevonden, en kunnen preventieve beschermingsmaatregelen worden genomen om deze verplaatsing te voorkomen.

4. Er zijn onverwachte externe veranderingen van invloed op de interventie

Er kan bijvoorbeeld onverwacht worden gekort op het budget van een samenwerkende partij, waardoor deze gedwongen is de inspanningen, die gericht zijn op het probleem, te reduceren. Aangezien het probleem niet vanzelf verdwijnt, zal het veranderen van de plannen de enige uitweg zijn.

Procesevaluaties vereisen informatie. Deze informatie zal grotendeels van leden van het probleemoplossend team komen, dus is het belangrijk dat zij hun activiteiten registreren. Welke activiteiten zij registreren en wie het vastlegt in welke mate van detail, zijn vragen die beantwoord moeten worden tijdens de planningsfase van de interventie.

Aanbevolen literatuur:

Zie het literatuuroverzicht op pagina 134.

Checklist voor de procesevaluatie

Wie dient er op te treden?

Politie-eenheden Overheidspartners Gemeenschappen Bedrijven Anderen

Wat is hun taak?

Beschikken zij over de juiste capaciteiten om op te treden?

Wettelijke bevoegdheid Lokale bevoegdheid Middelen Expertise

Wanneer behoorden zij te handelen?

Datum en tijd Coördinatie met anderen

Op wie of wat is de actie gericht?

Mensen Plaatsen

Is de actie adequaat uitgevoerd?

Type Intensiteit Duur

Is er sprake van een back-up plan voor...

Foutieve plannen Mislukking van de onderdelen Aanpassing Externe veranderingen

Stap 47: Weet hoe je controlegegevens moet gebruiken

Je moet jezelf drie vragen stellen als je een interventie beoordeelt:

1. Wat was het beoogde doel?
 - Een evaluatie van het proces geeft antwoord op deze vraag (Stap 46)
2. Is een afname van het probleem te zien?
 - Vergelijk om deze vraag te beantwoorden de ernst van het probleem na de interventie met de ernst van het probleem voor de interventie.
3. Als het probleem afneemt, stel dan de vraag: veroorzaakte de interventie de afname, of was het iets anders?
 - Meestal zijn er veel alternatieve verklaringen voor de afname van het probleem.

Het beantwoorden van de derde vraag vereist het gebruik van controlegegevens. Het doel van controlegegevens is het kunnen wegstrepen van alternatieve verklaringen. Verschillende alternatieve verklaringen vereisen verschillende soorten controlegegevens, zoals hieronder staat beschreven:

Veranderingen in grootte. Als sprake is van een afname van het aantal bewoners in een appartementencomplex, zouden we verwachten dat het aantal inbraken ook afneemt, aangezien het aantal potentiële slachtoffers afneemt. Een afname van het aantal doelwitten is een alternatief voor de verklaring dat de afname ontstaan is door de interventie. Om veranderingen in grootte te controleren, kun je het aantal inbraken voor en na de interventie delen door het aantal bewoonde appartementen voor en na de interventie. In de tabel is te zien dat wat in eerste instantie lijkt op een afname van het aantal inbraken, eigenlijk deels wordt veroorzaakt door een afname van het aantal bewoonde appartementen. Wanneer hier rekening mee wordt gehouden, zien we nog steeds een interventie-effect. Als de periode voor en na een inbraak verschilt qua lengte, dan kun je dit controleren door te delen door het aantal maanden ervoor en het aantal maanden erna, zodat je het aantal inbraken per bewoonde unit per maand krijgt.

Scores wanneer gecontroleerd wordt voor aantal bewoonde units

	6 maanden voor	6 maanden na	verandering
Inbraken	41	20	-21
Bewoonde units	83	73	-10
Inbraken / bewoonde unit	.494	.286	- .208

De cyclus van bezigheden. Activiteiten van mensen fluctueren over dagen, weken en maanden. De meest voorkomende cycli hebben betrekking op veranderingen en aanwezigheid op school en werk, op vrije tijd, seizoenen en vakanties. Deze cycli veroorzaken gewone veranderingen in problemen. Om op deze cycli te controleren, moet je hetzelfde deel van de cyclus voor de interventie vergelijken met hetzelfde deel van de cyclus na de interventie.

Lange termijn trends in het probleem. Problemen kunnen verergeren (of verbeteren) voordat de interventie wordt ingevoerd (Stap 26). Zonder rekening te houden met trends kan iemand concluderen dat de interventie verantwoordelijk is voor de verandering, terwijl het zonder de interventie ook zou gebeuren. Er zijn twee manieren om een trend te controleren. De eerste methode is om het probleem over een lange tijd te volgen voor de interventie, zodat - wanneer er sprake is van een trend - deze kan worden gesignaleerd. Substantiële veranderingen van een bestaande trend na de interventie zijn bewijs voor een interventie-effect. Anticiperende effecten (Stap 52) zijn afnamen van het probleem veroorzaakt door de interventie, maar deze komen al tot uiting voordat de interventie volledig is volbracht. Deze moeten worden onderscheiden van lange termijn trends voordat de interventie wordt uitgevoerd.

De tweede methode is om een vergelijking te maken tussen mensen of plaatsen die wel een interventie krijgen en een zelfde groep mensen of plaatsen die dit niet krijgen. Dit wordt ook wel een controlegroep of een vergelijkende groep genoemd. Een controlegroep moet dezelfde kenmerken hebben als de interventiegroep voor die kenmerken die van belang zijn bij het probleem. Alleen wordt deze groep niet blootgesteld aan de interventie. Een controlegroep vertelt wat er gebeurd zou zijn met de interventiegroep, wanneer deze de interventie niet zou hebben ondergaan. Als de interventiegroep andere veranderingen doormaakt dan de controlegroep, dan is dat het bewijs voor het interventie-effect.

Andere onverwachte gebeurtenissen. Tijdens de interventie kunnen ook veel andere dingen veranderen. Eén of meer van de veranderingen zouden, in plaats van de interventie, de oorzaak kunnen zijn van de afname van het probleem. In plaats van dat een interventie voor het terugbrengen van het aantal ongelukken zorgt, wordt deze afname van het aantal ongelukken op de weg bijvoorbeeld veroorzaakt door langzaam verkeer vanwege wegwerkzaamheden, die tegelijk plaatsvinden met de interventie. De standaardbenadering is het gebruik van controlegroepen, wanneer we trends willen onderzoeken. Het controlegebied is alleen bruikbaar als het wordt beïnvloed door dezelfde factoren

als het interventiegebied. Dus het tellen van het aantal ongelukken op de interventie- en controlewegen, die beide worden beïnvloed door de wegwerkzaamheden, kunnen je vertellen wat voor bijdrage de wegwerkzaamheden leveren aan de afname van het aantal ongelukken.

Veranderingen in het meten van het probleem. Een vergelijking van de voor- en na-situatie is alleen geldig als het probleem op dezelfde manier is gemeten voor en na de interventie. Meetverschillen kunnen een waar te nemen verandering van het probleem veroorzaken. Gebruik dus dezelfde meetprocedure voor en na de interventie. Voor en na moeten de observaties plaatsvinden op dezelfde plaatsen, dezelfde tijden, er moet naar dezelfde dingen gekeken worden en de waarnemingen moeten op dezelfde manier vastgelegd worden. Voor en na moeten foto's en video's gemaakt worden in hetzelfde licht, vanuit dezelfde hoek, op dezelfde afstand en met dezelfde afmeting van het gebied. Dezelfde interviewers moeten voor en na de interventie dezelfde vragen stellen en in dezelfde volgorde. Onderzoek officiële archieven om vast te stellen of de manier van opnemen hetzelfde is over de tijd.

Natuurlijke afname van een extreme hoogte. Veel problemen worden aangepakt als ze extreem groot geworden. Dus de interventie wordt uitgevoerd als het probleem extreem groot is. Maar ook een relatief stabiel probleem kan fluctueren. Een probleem dat nu abnormaal groot is, zal zijn normale niveau weer bereiken ook al wordt er niets ondernomen (dit wordt ook wel 'regressie naar het gemiddelde' genoemd, en het verwijst ook naar abnormaal kleine problemen). Het vergelijken van gebieden is hier misschien niet nuttig, aangezien het zo kan zijn dat het interventiegebied een piek heeft bereikt en het controlegebied op dat moment niet. In plaats hiervan kun je beter de lange termijn fluctuaties voor de interventie volgen om te kijken of het probleem abnormaal groot was.

De figuur geeft een aantal controlemechanismen weer. Wanneer je met de klok mee langs de figuren loopt, laat panel A een tijdreeks van 24 maanden zien met een interventie die is uitgevoerd in november van het eerste jaar. Er komt een jaarlijkse cyclus naar voren en een neerwaartse trend die niet het gevolg is van de interventie. De piek in november, die volgt na de interventie, suggereert dat het mis gaat.

Panel B laat een vergelijking 'voor en na' zien (het gemiddelde van augustus tot en met oktober 2003, vergeleken met het gemiddelde van november 2003 tot en met januari 2004), dat suggereert dat het probleem toeneemt na de interventie.

In panel C wordt een gebied ter vergelijking toegevoegd. De directe vergelijking 'voor en na' laat zien dat het interventiegebied het beter doet dan het gebied dat ter vergelijking is toegevoegd. Maar vanwege de cycluseffecten hebben we niet veel vertrouwen in deze bevindingen. Wanneer de 3 maanden voor de interventie worden vergeleken met dezelfde 3 maanden een jaar later, wordt rekening gehouden met het cyclische gedrag van de criminaliteitreeks.

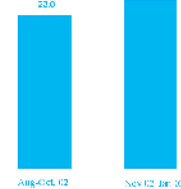
Omdat een aantal van de afnamen in beide groepen misschien het gevolg zijn van de algemene neerwaartse trend, geeft panel D een beter beeld van de impact van de interventie. Voor de interventie is het gebied dat wordt behandeld er consequent erger aan toe dan het gebied waarmee wordt vergeleken. Na de interventie doen beide gebieden het ongeveer hetzelfde. De problematische novemberpiek lijkt niet gerelateerd aan de interventie, aangezien die ook te zien is in de controletrend. De interventie lijkt effectief, maar niet extreem, vandaar dat de verbeteringen al snel verborgen lijken te blijven achter factoren waarvoor gecontroleerd moet worden, zoals trends, cycli en onverwachte gebeurtenissen.

Een aantal toepassingen van controles

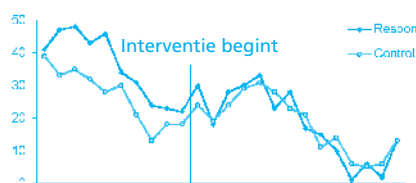
A. Een maandelijkse tijdreeks voor het respons gebied

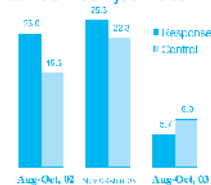
B. Gemiddelde voor 3 maanden vergeleken met gemiddelde na 3 maanden

D. Een maandelijkse tijdreeks voor het respons en controle gebieden

C. Gemiddelde voor 3 maanden vergeleken met het gemiddelde na dezelfde 3 maanden een jaar later

Stap 48: Houd rekening met geografische verplaatsing en verplaatsing in de tijd

Geografische verplaatsing vindt plaats als de interventie criminaliteit of overlast in een gebied tegengaat en daders zich vervolgens verplaatsen naar andere gelegenheden of gebieden om daar hun delicten te plegen. Verplaatsing in de tijd komt ook door succesvolle preventiemethodes, alleen plegen daders de criminaliteit dan op andere uren of dagen.

Daders vinden het vaak moeilijk om hun activiteiten naar een ander gebied te verplaatsen omdat de mogelijkheden om makkelijk criminaliteit te plegen beperkt kunnen zijn door het ontbreken van een chaotische situatie (Stap 16). Doelen kunnen in een bepaald gebied meer aanwezig zijn dan in andere gebieden (Stap 16). Kwetsbare potentiële slachtoffers kunnen in het ene gebied makkelijker te vinden zijn dan in een ander gebied (Stap 29). Op sommige plaatsen zijn minder gedragsbeperkende maatregelen getroffen dan op andere (Stap 28). Kansen voor criminaliteit zijn vaak al hotspots of nog verborgen voor de daders – te ver weg of niet herkenbaar als een vruchtbaar gebied om criminaliteit te plegen.

Na het bestrijden van een hotspot zullen daders niet lang en ver zoeken naar een nieuw gebied. Dus, als daders zich verplaatsen, is dit vaak dicht bij de originele hotspot. De kans dat daders zich verplaatsen naar andere gebieden neemt af naarmate ze zich verder van de originele hotspot moeten begeven, zoals geïllustreerd in figuur 1. Ook zijn niet alle gebieden geschikt voor daders. Gelegenheden zijn niet gelijkmatig over de kaart verspreid.

In de onderstaande figuur duiden de diamantsymbolen op plaatsen met dezelfde kenmerken als de originele hotspot. De diamanten die het dichtst bij de originele plaats staan, worden waarschijnlijk het snelst beïnvloed door de verplaatsing. Naast de afstand kunnen natuurlijke belemmeringen de verplaatsing ook beperken.

De afname van geografische verplaatsing door toename in afstand van de hotspot

In de figuur verkleint de rivier die van noordoost naar zuidwest stroomt de kans op verplaatsing naar het oosten. Dit wetende kunnen maatregelen tegen verplaatsing zich richten op de kwetsbare locaties.

Als geografische verplaatsing of verplaatsing in de tijd plaatsvindt, is de kans groot dat de criminaliteit verschuift naar locaties en tijden die lijken op de locaties en tijden van het gebied vóór de preventieve maatregelen. Zulke verschuivingen vergen minder moeite, lering en risico's voor daders dan verschuivingen naar hele andere locaties en tijden. De kans is groter dat daders net zo lang wachten tot de interventie is uitgewerkt. Dit verklaart de bevinding van Lawrence Sherman dat het effect van tijdelijke intensieve acties afneemt naarmate de tijd verstrijkt. Als daders niet zo lang kunnen wachten, zijn het vaak de bekende locaties en tijden die de grootste kans hebben op de verplaatste criminaliteit. Zoals Paul en Patricia Brantingham stellen, is het mogelijk om de gebieden voor de verplaatste criminaliteit te voorspellen. Hier is echter wel gedetailleerde kennis van de gelegenheden tot criminaliteit in de huidige situatie nodig.

Tabel 1: Gebruik van aangrenzende en verder weg gelegen controle gebieden om te controleren voor geografische verplaatsing

	Voor	Na	Vershil	Verwachte totale effect
Behandeling	100	75	-25	
Aangrenzend gebied	100	110	+10	-35
Afgelegen gebied	100	100	0	-25

Als geografische verplaatsing plaatsvindt, kan het de conclusies over effectiviteit vervormen. De bovenstaande tabel illustreert hoe dit kan gebeuren. In dit voorbeeld zijn drie gelijkwaardige gebieden bekeken die voor de interventie dezelfde criminaliteitscijfers hadden: (1) het gebied waar de interventie plaatsvindt; (2) een gebied dichtbij het interventiegebied; (3) een gebied ver van het interventiegebied af. Het gebied waar de interventie plaatsvindt, laat een daling met 25 delicten zien. Het aangrenzende gebied laat echter een stijging met 10 delicten zien.

Dit lijkt de suggestie te wekken dat, als er niets aan het interventiegebied gedaan wordt, daar een stijging van 10 delicten te zien zou zijn. Dus de totale reductie bestaat uit 35 delicten (de 25 gereduceerde delicten in het interventiegebied en de afgewende toename van 10 delicten). Maar deze extra 10 delicten kunnen ook het gevolg zijn van geografische verplaatsing. Als controlegebied kan dan beter het verder weg gelegen gebied gekozen worden. Dit gebied

wekt de suggestie dat, als geen interventie wordt gepleegd, de criminaliteit niet was veranderd in het interventiegebied of het aangrenzende gebied. Het gevolg is dat de interventie een reductie van 25 delicten in het interventiegebied tot gevolg had, maar wel een toename van 10 delicten in het aangrenzende gebied (verplaatsing), wat totaal dus leidt tot een afname van 15 delicten. Het programma is dus wel effectief, maar niet zo effectief als aanvankelijk verwacht. Stap 51 beschrijft formules om rekening te houden met verplaatsing als de effectiviteit wordt berekend.

Probeer twee vergelijkbare gebieden te selecteren voor de evaluatie: de één dichtbij het interventiegebied met dezelfde gelegenheden tot criminaliteit om geografische verplaatsing (en verspreiding, Stap 51) te herkennen, en de ander als controlegebied. Het controlegebied moet beschermd zijn tegen verplaatsinginvloeden door afstand of een andere belemmering (een snelweg, rivier, et cetera). Voor een gegronde selectie van controlegebieden en gebieden van verplaatsing is het nodig te weten tot hoe ver daders zich bewegen, omdat het controlegebied hierbuiten moet liggen en het gebied van verplaatsing hier binnen moet liggen.

Verplaatsing in de tijd is voor daders makkelijker dan geografische verplaatsing, omdat het minder moeite kost. Verplaatsing in de tijd kan gebeuren binnen 24 uur, als bijvoorbeeld de preventie gericht is op bepaalde tijden en er onbeschermd uren overblijven. Het kan ook plaatsvinden gedurende een week of over langere periodes.

Als de evaluatie een vergelijking maakt tussen tijden mét en zonder een preventiemaatregel, dan kan beïnvloeding van controleperioden plaatsvinden. In de onderstaande tabel vindt een interventie op zaterdag en zondag plaats. Het gemiddeld aantal delicten daalde deze dagen met 25 in het interventiegebied, terwijl het aantal delicten met 10 toeneemt op maandag en vrijdag. Komt dit door verplaatsing in de tijd? Doordeweekse dagen zijn mogelijk meer geschikt als controleperioden, omdat ze minder gemeen hebben met het weekend dan maandagen en vrijdagen.

Tabel 2: Dagen van de week gebruikt om te controleren voor tijdelijke verplaatsing

	Dagen	Voor	Na	Verschil	Verwachte totale effect
Behandeling	zat & zon	100	75	-25	
Aangrenzend gebied	ma & vrij	100	110	+10	-35
Afgelegen gebied	di & don	100	100	0	-25

Wachten tot de preventie is uitgewerkt, is een bekende vorm van verplaatsing in de tijd. Repressieve acties zijn vooral kwetsbaar voor deze vorm van verschuiving in de tijd, omdat ze tijdelijk van aard zijn. Als een interventie gehandhaafd kan worden (niet als repressieve actie), dan gaan daders niet wachten tot hij is uitgewerkt. Zij moeten dan de moeilijke keuze maken om te verplaatsen naar minder aantrekkelijke gebieden en doelen of nieuwe tactieken aannemen en andere delicten te plegen. Als deze keuzes te moeilijk zijn, niet belonen, risicovol zijn of op een andere manier onaantrekkelijk zijn, dan plegen ze misschien minder delicten.

Aanbevolen literatuur:

Brantingham, P., & Brantingham, P.(2003). *Anticipating the Displacement of Crime Using the Principles of Environmental Criminology*. Crime Prevention Studies,16 (1). Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Eck, J. (2002). *Assessing Responses to Problems: An Introductory Guide for Police Problem-Solvers*. Washington, DC: U.S. Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services. (Accessible at:www.popcenter.org and www.cops.usdoj.gov).

Zie verder het literatuuroverzicht op pagina 134.

Stap 49: Onderzoek verplaatsing naar andere doelen, tactieken en typen van criminaliteit

Naast geografische en temporele verplaatsing kunnen daders ook wisselen van doelen, tactieken of het type delict dat zij plegen. Doelverplaatsing houdt in dat daders hun oude doel verlaten omdat dat beter is beveiligd en vervolgens op zoek gaan naar nieuwe doelen. Sinds 1970 zijn stuursloten een vereiste voor alle nieuwe auto's die werden verkocht in Groot-Brittannië. Na die invoering daalde het aantal diefstallen van nieuwe auto's van 21 procent in 1969 naar 5 procent in 1973. Het totale percentage gestolen auto's bleef over het algemeen echter redelijk gelijk, omdat daders overstapten van de nieuwe beveiligde auto's naar de oudere onbeveiligde auto's. Dit is één van de weinig vastgelegde gevallen waarbij verplaatsing zo goed als alle winst van de preventie teniet deed, in ieder geval op de korte termijn. Over een langere periode bleken deze apparaten de diefstal voor tijdelijk gebruik wel te hebben vermindert. Zoals uit dit voorbeeld duidelijk blijkt, is het makkelijk voor daders om te wisselen tussen doelen die erg op elkaar lijken. Doelverplaatsing is minder waarschijnlijk wanneer de alternatieve doelen verschillen van de oude doelen.

Stap 42 geeft aan hoe geografische of temporele verplaatsing controlegroepen kan beïnvloeden. Als bij de evaluatie van een preventiemiddel een controledoelgroep is gebruikt, dan kan een gelijksoortige vorm van beïnvloeding plaatsvinden. Stel je een preventieve reactie voor tegen daders die tasjes stelen van vrouwen die zich in een winkelcentrum bevinden en ouder zijn dan 60 jaar. Om te kunnen schatten wat de trend van tassendiefstal zou zijn bij deze groep zonder de interventie, wordt ook de tassendiefstal van vrouwen tussen de 45 en 59 gemeten. Als de dieven, zonder dat dit voor ons bekend is, zich verplaatsen van de beschermde naar de onbeschermde vrouwen van 45-59, zouden we concluderen dat tassendiefstal zou zijn toegenomen zonder de interventie. Wanneer we deze verandering bij de controledoelgroep echter vergelijken met de verandering bij de onderzoeksgroep, blijkt dat we de effectiviteit van de interventie overschatten. Jongere winkelende dames zouden een betere controlegroep vormen (bijvoorbeeld van 33 tot 44 jaar), of nog beter, winkelende mannen van wie de portemonnee is gestolen. Hoewel geen van deze alternatieven perfect is, zijn het wel verbeteringen, omdat veel minder verplaatsing valt te verwachten naar ongelijke doelen. Je kunt ook een ander winkelcentrum selecteren als controlegebied. In dat geval zou je moeten waken voor geografische diffusie of beïnvloeding door verplaatsing (Stap 48 en 51).

Tactische verplaatsing vindt plaats wanneer daders hun tactieken of werkwijzen veranderen. Zo kunnen inbrekers bijvoorbeeld ander gereedschap gaan gebruiken om meer

geavanceerde sloten te kraken. Of hackers kunnen programma's veranderen om een verbeterde beveiliging te omzeilen. Een voorbeeld uit de medicijnstudie: sommige bacteriën kunnen snel muteren, zodat een medicijn dat effectief is tegen de ene vorm van de bacterie, minder effectief is op het moment dat het merendeel van deze bacteriën is gemuteerd. Een manier om dit tegen te gaan, is door een veelzijdige behandeling uit te voeren, die effectief is tegen vele soorten mutaties. Deze veelzijdige behandeling beschermt op dezelfde manier tegen bestaande methoden en daarnaast tegen vele modificaties hiervan die door daders worden gebruikt.

Breedspectrum-interventies vereisen van daders dat zij grote veranderingen doorvoeren in hun gedrag, waar zij wellicht niet toe in staat zijn. Paul Ekblom beschrijft een poging tot tactische verplaatsing na de installatie van veiligheidsbarrières in Britse postkantoren. Deze barrières moesten voorkomen dat er 'over-de-balie'-overvallen plaatsvonden. Als gevolg probeerden sommige daders binnen te komen met behulp van een grote moker. Deze wijziging in tactiek bleek echter weinig succesvol en hierdoor bleef de verplaatsing beperkt. Deze barrières zijn een voorbeeld van een veelzijdige interventie die nieuwe tactieken in de kiem kan smoren.

Verandering van het type delict is een andere vorm van verplaatsing waar je naar zult moeten kijken. Daders kunnen bijvoorbeeld overstappen van autodiefstallen naar auto-inbraken of auto-overvallen (hierbij wordt de auto gestolen, terwijl de bestuurder er in zit). Soms evalueren we reacties op een bepaald type delict door de trend te vergelijken met een gelijksoortig type delict waarvoor geen preventieve actie in het leven is geroepen. Zo kunnen we diefstal vanuit auto's kiezen als een controlevariabele bij de evaluatie van een interventieactie bij autodiefstallen.

Dezelfde principes van beïnvloeding en bescherming zijn van toepassing op tactische delictverplaatsingen, zoals we zagen bij andere vormen van verplaatsing. Als de tactiek of het delicttype gelijksoortig is aan de tactiek of het delicttype waarnaar wordt gekeken, zou verplaatsing deze controles kunnen beïnvloeden. Niet-gelijksoortige tactieken of delicttypen zullen minder snel last hebben van beïnvloeding. Wanneer zij echter te verschillend zijn, is het geen bruikbare controle.

Er is geen perfecte oplossing voor dit probleem. Er zal altijd een compromis gemaakt moeten worden. Het gevolg is dat het vaak lastig is om aan te geven of er sprake is van verplaatsing. Hiernaast is het ook moeilijk om aan te geven of de interventie effectief is geweest. Wat er nog

bovenop komt, is dat verschillende vormen van verplaatsing ook tegelijkertijd kunnen plaatsvinden. Sommige vormen van verplaatsing kunnen niet plaatsvinden zonder andere vormen van verplaatsing op te roepen. Verandering van een doel kan namelijk vereisen dat ook de tactiek verandert. Als de nieuwe doelen niet in dezelfde plaats te vinden zijn als de oude doelen, zal ook geografische verplaatsing plaatsvinden.

Je kunt geen verplaatsing vinden, tenzij je ernaar op zoek bent. Dit betekent dat je een probleem nauwkeurig moet onderzoeken en je moet indenken welke vormen van verplaatsing het meest waarschijnlijk zijn. Zijn er andere mogelijkheden voor criminaliteit of overlast die gelijk zijn aan de mogelijkheden die jij probeert te verhinderen? Zullen jouw daders snel achter deze mogelijkheden komen? Wanneer je zoekt naar mogelijkheden voor verplaatsing, voordat je een preventiemaatregel neemt, geeft dat je twee voordelen. Ten

eerste kun je methoden of maten ontwikkelen om deze verplaatsing te meten als hij zich voordoet. En nog belangrijker, je kunt tegenmaatregelen ontwikkelen, die deze verplaatsing voorkomen.

Aanbevolen literatuur:

Ekblom, Paul (1987). *Preventing Robberies at Sub-Post Offices: An Evaluation of a security Initiative*. Crime Prevention Unit Paper 9. London: Home Office.

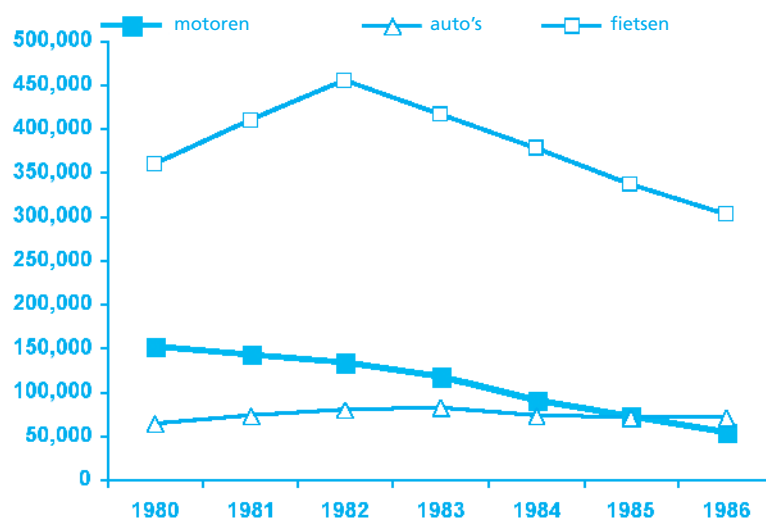
Webb, Barry (1994). *Steering Column Locks and Motor Vehicle Theft: Evaluations from Three Countries*. Crime Prevention Studies, volume 2, Ronald Clarke. Monsey, NY: Criminal Justice Press. (Accessible at: www.popcenter.org).

Een studie naar doelverplaatsing: helmwetten en de vermindering in motorfietsdiefstal

In Duitsland (en elders) werd de invoering van helmwetten gevolgd door grote vermindering van diefstallen van motorfietsen. Nadat de wetten werden ingevoerd in 1980, moesten overtreders die een motorfiets wilden stelen een helm meebrengen of ze zouden snel opgemerkt worden. De figuur laat zien dat in 1986 diefstallen van motorfietsen was gedaald tot ongeveer een derde van het niveau in 1980, van ongeveer 150.000 tot ongeveer 50.000. De geleidelijke afname weerspiegelt waarschijnlijk sterkere handhaving en de toenemende kennis over dit vereiste. Dit feit suggereert dat motordiefstal een veel grotere opportunistische component heeft dan wie dan ook zou hebben gedacht. De aanwezigheid van uitstekende diefstalgegevens in Duitsland maakt het voor onderzoekers mogelijk te onderzoeken of de daling van de motorfietsdiefstal had geleid tot doelverplaatsing naar diefstal van auto's of fietsen of andere vormen van persoonlijk vervoer.

De andere twee lijnen tonen de nationale totalen voor auto- en fietsdiefstallen gedurende dezelfde jaren. Deze bieden een aantal beperkte aanwijzingen voor verplaatsing, gezien dat diefstallen van auto's met bijna 10 procent toenam tussen 1980 en 1986, van ongeveer 64.000 tot 70.000. Diefstal van fietsen nam ook toe tussen 1980 en 1983, maar zwakte tegen het einde van de periode weer af tot een niveau lager dan van 1980. Kortom, het is duidelijk dat hooguit een klein deel van de 100.000 motorfietsdiefstallen die zijn voorkómen door de helmwetten, zijn verplaatst naar diefstal van andere voertuigen.

Een kleine denkinspanning laat zien waarom dit niet verrassend is. Motoren kunnen bijzonder aantrekkelijk zijn om te stelen. Voor jonge mannen, die het grootste deel van de dieven representeren, zijn motoren veel leuker om mee te rijden dan met fietsen. Zelfs als het de bedoeling is om 's avonds laat thuis te komen, biedt een motorfiets belangrijke voordelen, vooral als de afstand meer dan een paar mijl is. Motoren kunnen ook makkelijker worden gestolen dan auto's, omdat in de auto moet worden ingebroken voordat ze kunnen worden gestart. Net als fietsen bieden ook auto's minder opwindning dan motorfietsen en kunnen ze meer kennis vereisen om te bedienen.

Bron: White, Matt and Charles Dean (2004). *Abuse of Temporary License Tags in North Carolina*. Understanding and Preventing Car Theft, Crime Prevention Studies, Volume 17, edited by Michael Maxfield and Ronald Clarke, Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Stap 50: Let op nieuwe daders

Drie beginselen van deze handleiding zijn:

1. problemen ontstaan niet alleen door de aanwezigheid van daders;
2. mensen kunnen geen delicten plegen als er geen gelegenheidsstructuur is om dit gedrag te ondersteunen, en
3. het wijzigen van de gelegenheidsstructuren kan problemen drastisch verminderen.

Hieruit volgt dat reacties die zich concentreren op alleen het verwijderen van daders, beperkte effecten hebben op de problemen. Nadat enkele daders zijn verwijderd, kan een kortdurende afname van het probleem optreden, maar daarna komen ofwel de oude daders terug om voordeel te halen uit de gelegenheden, of nieuwe daders beginnen ervan te profiteren. Dit wordt ook wel daderverplaatsing genoemd. Natuurlijke vervanging van daders kan langzaam gebeuren, vooral wanneer de mogelijkheden onbekend zijn. Maar wanneer iemand de criminele mogelijkheden in het verleden heeft ontdekt, zullen anderen deze in de toekomst herontdekken. En als de oude overtredders zijn verwijderd door middel van gevangenzetting, kunnen sommigen terugkeren om te profiteren van de mogelijkheden na hun vrijlating.

Nieuwe daders, aangetrokken door de mogelijkheden, zouden kunnen bijdragen aan langdurige criminaliteitscycli. Bankovervallen in delen van de Verenigde Staten zijn hiervan een voorbeeld. Een paar jaar lang zal een groot aantal van deze misdaden plaatsvinden, vervolgens zullen ze afnemen voor meerdere jaren en nog weer later begint de cyclus opnieuw. Eén hypothese voor deze cycli is dat, in de jaren met veel berovingen, banken beginnen met het trefpen van een pakket aan preventieve maatregelen terwijl de meeste daders gepakt worden en vast zitten. Deze inspanningen leiden tot veel minder bankovervallen. Na een aantal jaren met weinig bankovervallen, wordt de bankbeveiliging laks en de gelegenheden voor bankroof nemen toe. Dan zien nieuwe daders hun kans schoon om te profiteren van de slechtere beveiliging en begint een nieuwe golf van berovingen, weer gevolgd door preventie. Deze hypothese vestigt de aandacht op het feit dat meer nodig is dan alleen handhaving. Preventiewinsten moeten worden gehandhaafd om effectief te blijven.

In feite is het heel gebruikelijk omschrijvingen van probleemoplossende pogingen te lezen die beginnen met een omschrijving van falende handhavinginspanningen. In elke situatie blijven oude daders terugkomen of nieuwe daders hen vervangen. Er zijn drie manieren waarop nieuwe mensen worden blootgesteld aan mogelijkheden voor wetovertredingen:

1. Zij worden eraan blootgesteld via hun normale dagelijkse routines. De politie arresteert jonge mannen, die bijvoorbeeld voorwerpen stelen uit onafgesloten auto's in de binnenstad, maar de onafgesloten auto's met spullen erin blijven daar. Van de vele mensen die dagelijks gebruik maken van de binnenstad, zien enkele deze auto's en doen een poging tot diefstal. Indien succesvol, zullen sommigen van hen doorgaan met dit criminele gedrag.
2. Zij worden blootgesteld aan criminele mogelijkheden door middel van informele netwerken van vrienden en kennissen. Mensen die reeds overtredingen en criminaliteit plegen kunnen anderen bij hun daden betrekken. Aangezien we zelden 100 procent succesvol zijn in het voor langere tijd opsluiten van daders, zijn er doorgaans veel mensen in de buurt die nieuwe mensen in de criminaliteit kunnen introduceren.
3. Mensen worden door werving op het idee gebracht criminaliteit te gaan plegen. Een heler kan nieuwe inbrekers tewerkstellen wanneer de oude hem niet langer de goederen kunnen leveren. Pooiers kunnen nieuwe illegale prostituees werven om banen die zijn vrijgekomen door de voormalige prostituees te vullen. Bendes kunnen nieuwe leden inbrengen ter vervanging van oude. Er is gesuggereerd dat volwassen drugsdealers, geconfronteerd met strengere straffen voor drugveroordelingen, begonnen met het huren van minderjarigen voor het uitvoeren van de meest risicovolle taken, omdat de straffen voor minderjarigen - betraapt met drugs - veel lager waren dan voor volwassenen.

Hoe kom je erachter of er nieuwe overtredders actief zijn? De meest eenvoudige methode is het vergelijken van de namen van de daders, geassocieerd met het probleem, voor en na de interventie. Als de namen anders zijn, dan kan het zijn dat nieuwe overtredders actief zijn. Het probleem met deze benadering is dat een compleet overzicht van de betrokken daders zelden beschikbaar is. Het is dus niet duidelijk of de nieuwe namen echt nieuwe daders zijn, of dat zij al enige tijd deel van het probleem zijn, maar pas recentelijk zijn ontdekt.

Daderinterviews kunnen ook nuttig zijn. Overtredders kunnen je vertellen wanneer zij werden betrokken bij het probleem, hoe zij betrokken raakten en wie verder is betrokken. Zij kunnen ook informatie verschaffen over tactische en andere vormen van verplaatsing. Echter, overtredders kunnen ook niet bereid zijn tot samenwerking en onbetrouwbaar zijn (Stap 10).

Soms kan gedetailleerd onderzoek van de methoden die gebruikt worden om strafbare feiten te plegen, inzicht geven in de vraag of nieuwe daders erbij betrokken zijn. Als de tactieken radicaal anders zijn dan de tactieken die eerder werden gebruikt, is mogelijkheid dat nieuwe overtreeders werkzaam zijn reëel. Het is echter ook mogelijk dat de oude daders van tactiek zijn veranderd.

Aanbevolen literatuur:

Matthews, Roger (1997). *Developing More Effective Strategies for Curbing Prostitution. Situational Crime Prevention: Successful Case Studies* (2nd ed.), Ronald Clarke. Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Combineren van repressieve acties met omgevingsmodificaties: Controle 'dagje weg' -prostituees in Finsbury Park.

Roger Matthews beschrijft een Londens prostitutieprobleem in de Finsbury Park buurt van Londen. De politie kreeg er de prostitutie markt niet onder controle, ondanks jaren lang herhaalde repressieve acties. De prostituees keerden na zo'n actie simpelweg terug naar hetzelfde gebied. Wanneer repressieve acties werden gecombineerd met straatbelemmeringen die het de mannelijke bezoekers moeilijk maakten om al rondrijdend prostituees te vinden, daalde het niveau van de prostitutieactiviteit dramatisch. Matthews suggereert dat het de combinatie van strategieën was - daderverwijdering door middel van handhaving en de mogelijkheid blokkeren door straatbelemmeringen - die verantwoordelijk was voor de daling. Er was nog een belangrijke reden waarom deze interventies succesvol waren: de prostituees waren niet bijzonder gehecht aan deze manier van hun brood verdienen. Slechts enkele van hen waren verslaafd of onder de controle van pooiers. De meest voorkomende redenen die zij feitelijk gaven voor het werken als prostituee, was dat ze zo meer geld konden verdienen dan met ander werk. Zij genoten bovendien van de onafhankelijkheid en genoten van het ontmoeten van een verscheidenheid aan mannen. Velen van hen kwamen uit afgelegen gebieden met goedkope treinkaartjes naar Finsbury Park. Samen met andere vrouwen huurden ze kamers in een van de vele pensions of residentiële hotels in de omgeving, of ze bedreven hun werk in de auto's van klanten. Als ze niet werkten als prostituees, werkten velen van hen als serveersters, go-go-danseressen of winkelbediende. Hun relatief lichte betrokkenheid bij de prostitutie en hun alternatieve manieren om geld te verdienen, kunnen verklaren waarom de onderzoekers weinig aanwijzingen konden vinden voor een verplaatsing van de Finsbury Park-prostituees naar andere gebieden in de buurt Londen.

Stap 51: Wees alert op onverwachte voordelen

Als je geen rekening houdt met de verspreiding van opbrengsten van een interventie (Stap 13), dan kunnen de effecten van de interventie heel erg worden onderschat. Je kunt concluderen dat de interventie de moeite niet waard is of dat de interventie het probleem niet heeft kunnen onderdrukken. Dit is voornamelijk het geval wanneer de positieve verplaatsing ook optreedt bij de controlegroep.

Controlegroepen laten zien wat er gebeurd zou zijn, wanneer er niets gedaan werd (Stap 47). Zij moeten zoveel mogelijk hetzelfde zijn als de behandelgroep, maar zij mogen niet beïnvloed worden door de interventie. Wanneer de effecten van preventie zich ook voordoen bij de controlegroep, dan krijg je het (verkeerde) idee dat het beter zou zijn gegaan als geen interventie had plaatsgevonden. Deze ongeldige conclusie zorgt ervoor dat je de effectiviteit van de interventie onderschat (zie Stap 48 voor gerelateerde problemen met verplaatsing).

Kate Bowers en Shane Johnson stellen twee manieren voor om controlegebieden waar verplaatsing of verspreiding van de voordelen mogelijk aan de orde zullen zijn, te selecteren. Ten eerste kunnen er twee concentrische zones rondom het behandelgebied gecreëerd worden. Preventie kan dan verspreiden naar de aangrenzende bufferzone, maar niet naar het uiterste controlegebied. Dit is haalbaar als de controle- en behandelgebieden zeer vergelijkbaar zijn, en als de verspreiding en verplaatsing het controlegebied niet bereiken. Als aan deze voorwaarden niet voldaan wordt, zal optie 2 gebruikt moeten worden. Hierin worden de verplaatsings- of verspreidingsgebieden in de buurt van het behandelgebied gebruikt, maar de controlegebieden worden gescheiden van het behandelgebied en de verplaatsings- of verspreidingsgebieden. Controlegebieden worden speciaal geselecteerd op hun gelijkheid met - en isolatie van - het behandelgebied. Meerdere controlegebieden kunnen geselecteerd worden. Hun criminaliteitscijfers worden samengevoegd tot een gemiddelde.

De onderstaande figuur toont een voorbeeld van optie 2. Stel je een reactie voor op de diefstal van voertuigen op parkeerplaatsen in het centrum van Charlotte (Stap 27). Eén hotspot voor diefstal is geselecteerd voor een interventie. De naburige hotspots zijn goede verspreidings- of verplaatsingsgebieden. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat een spoorlijn door deze gebieden het probleem faciliteert, dus een derde hotspot ten zuiden en ten westen van deze spoorlijn is ook een nuttig verspreidings- of verplaatsingsgebied. De controlegebieden zijn niet op de spoorweg en ver genoeg van het behandelgebied, zodat verplaatsing en verspreiding onwaarschijnlijk zijn.

Om het totale effect van de interventie op het probleem vast te stellen (inclusief de eventuele verspreidings- of verplaatsingseffecten) moet je vier vragen beantwoorden. Elke vraag heeft een eenvoudige formule. De letters in de formule zijn:

- R is het aantal of percentage misdaden in het interventiegebied;
- D is het aantal of percentage misdaden in het verspreidings- of verplaatsingsgebied;
- C is het aantal of percentage misdaden in het controlegebied;
- de onderschriften - a en b - geven aan op welk moment de criminaliteit is vastgesteld; voor of nadat de interventie begon. Bijvoorbeeld: 'R_a' is het aantal misdaden in het behandelgebied voordat de interventie toegepast werd, en 'C_b' is het aantal misdaden in het controlegebied nadat de interventie toegepast werd.

1. Is het probleem na de interventie veranderd ten opzichte van voor de interventie?

Trek de criminaliteit in het behandelgebied voor de interventie af van de criminaliteit in het behandelgebied na de interventie. Op deze manier vind je het Bruto Effect (GE):

$$GE = R_b - R_a$$

Een positief getal duidt op een daling van het probleem. Wanneer de uitkomst gelijk is aan nul, heeft geen verandering plaatsgevonden. Een negatief getal geeft aan dat het probleem erger is geworden.

2. Is de interventie een waarschijnlijke oorzaak van de verandering?

Browers en Johnson suggereren dat voor en na de interventie gekeken moet worden naar het verschil in de verhoudingen tussen het behandelgebied en het controlegebied. Dit betekent dat de criminaliteit in het behandelgebied voor de interventie gedeeld moet worden door de criminaliteit in het controlegebied voor de interventie. Vervolgens moet de criminaliteit in het behandelgebied na de interventie gedeeld worden door de criminaliteit in het controlegebied na de interventie. Deze twee moeten daarna van elkaar afgetrokken worden. Op deze manier blijft het Netto Effect (NE) over.

$$NE = \frac{R_b - R_a}{C_b - C_a}$$

Indien het Netto Effect bijna nul is, is de interventie waarschijnlijk niet effectief. Als het NE negatief is, heeft

de interventie het nog erger gemaakt. In beide gevallen zijn verspreiding en verplaatsing niet relevant, dus op deze vraag hoeft geen antwoord te worden gegeven. Echter, wanneer het NE positief is, is er een reden om te geloven dat de interventie de verbetering heeft veroorzaakt. Dit leidt tot de mogelijkheden van verspreiding en verplaatsing. In dat geval moet de volgende vraag worden beantwoord.

3. Wat is de relatieve omvang van verplaatsing of spreiding?

Bowers en Johnson stellen een Gewogen Verplaatsingsquotiënt (*Weighted Displacement Quotient: WDQ*) voor om dit te meten.

$$WDQ = \frac{\frac{D_a - D_b}{C_a - C_b}}{\frac{R_a - D_b}{C_a - C_b}}$$

D_a is het aantal misdaden in het spreiding- of verplaatsingsgebied voor het programma en D_b is het aantal misdaden in dit gebied nadat het programma in werking trad. Het onderste getal (de noemer) is een maat voor de effectiviteit van de interventie ten opzichte van het controlegebied. Een effectief programma zal een negatief getal in de noemer hebben. Het bovenste getal (de teller) geeft de relatieve hoeveelheid van de spreiding of verplaatsing weer. De teller is negatief als spreiding aanwezig is en positief als verplaatsing aanwezig is. Als de teller in de buurt van de nul is, is er noch spreiding, noch van verplaatsing en is het WDQ nul (vraag 4 – hieronder – kan nu worden overgeslagen). Als het WDQ positief is, dan is er een verspreiding aanwezig (onthoud, het quotiënt van twee negatieve getallen is positief) en als het WDQ groter is dan één dan is het verspreiding-effect groter dan het interventie-effect. Als het WDQ negatief is, dan is er verplaatsing aanwezig. Wanneer het WDQ tussen de nul en de min één is, betekent dit dat de verplaatsing sommige (maar niet alle) interventie-effecten aantast. Theoretisch gezien zou het WDQ nog kleiner dan min één kunnen zijn, dit impliceert dat een interventie de zaken nog erger zou maken. Uit onderzoek blijkt echter dat dit onwaarschijnlijk is.

4. Wat is het Totale Netto Effect van de interventie (inclusief verspreiding en verplaatsing)?

Bowers en Johnson raden aan de volgende formule te gebruiken om het Totale Netto Effect te berekenen:

$$TNE = \left[R_b \frac{C_a}{C_b} R_a \right] + \left[D_b \frac{C_a}{C_b} D_a \right]$$

Het eerste deel toont het effect van de interventie in het behandelgebied. Hoe doeltreffender de behandeling, des te groter dit getal is. Het tweede deel toont het

niveau van verspreiding of verplaatsing. Dit zal positief zijn als er sprake is van verspreiding en negatief als er sprake is van verplaatsing. Hoe groter het effect van de interventie is, des te positiever het Totale Netto Effect is.

Aanbevolen literatuur:

Bowers, Kate and Shane Johnson (2003). *Measuring the Geographical Displacement and Diffusion of Benefit Effects of Crime Prevention Activity*. *Journal of Quantitative Criminology* 19(3):275-301.

Stap 52: Verwacht dalingen in de criminaliteit voorafgaand aan de interventie

Daders denken vaak dat preventieve maatregelen al in werking zijn gezet, terwijl zij nog niet daadwerkelijk zijn gestart. Dit leidt tot de zogenoemde 'anticiperende voordelen' van preventie. Hoewel deze anticiperende effecten per ongeluk kunnen optreden, kan de politie proberen ze opzettelijk te creëren of te intensiveren. Om dit te laten slagen, moet de politie wel goed inzicht hebben in hoe de overtredders de situatie waarnemen en moet de politie methoden hebben om de overtredders op het verkeerde baan te zetten over hoe de interventie werkelijk in elkaar zit.

Martha Smith en haar collega's hebben aangetoond dat dit type voordeel in 40 procent van de onderzoeken naar situationele preventie aanwezig was. Zij hebben zes mogelijke verklaringen voor de waargenomen anticiperende voordelen omschreven:

1. **Vorbereiding-anticipatie-effecten** treden op wanneer daders geloven dat het programma operationeel is voordat het eigenlijk in werking is getreden. Bijvoorbeeld: een eigendommarkeringprogramma zou kunnen worden aangekondigd aan de samenleving, maar de bewoners zelf zijn nog niet gemobiliseerd. Of cameratoezicht kan al geïnstalleerd zijn, maar de beelden worden nog niet uitgelezen.
2. **Publiciteit /verkeerde informatie-effecten** treden op wanneer daders dankzij een publicatie of gerucht geloven dat de politie een geheime handhavingmethode gebruikt. De perceptie van de daders kan gemanipuleerd worden, althans op korte termijn, door middel van verkeerde informatie. In plaats van verkeerde informatie kan gerichte communicatie soms ook effectief zijn. Een project in Boston om doodslag en moord onder jongeren te verminderen, gebruikt directe communicatie met potentiële overtredders om ze te waarschuwen dat bepaald, gespecificeerd gedrag kan leiden tot streng optreden.
3. **Vorbereidingverstoringseffecten** treden op wanneer de voorbereiding van een preventieve maatregel tot gevolg heeft dat er toezicht komt op plekken waar preventief moet worden opgetreden. Controle door bewoners kan de daders waarschuwen. Probleemoplossende projecten kunnen anticiperende reacties hebben tijdens hun analysefase, als duidelijk zichtbaar onderzoek gedaan wordt door buurtbewoners. In de late jaren 1980 voerden de leden van de *Newports News Police Department*, als onderdeel van de analyse van een inbraakprobleem, deur-tot-deurcontroles in een buurt waar veel werd ingebroken. Dit kan hebben bijgedragen aan de

daaropvolgende daling van inbraken. In hun evaluatie van effectieve strategieën van de politie hebben Sherman en Eck opgemerkt dat deur-tot-deur-contacten door de politie over het algemeen leidt tot een afname van de criminaliteit.

4. **Sluipende implementatie** doet zich voor wanneer delen van de reacties als effect worden aangemerkt voor de officiële startdatum. Hoewel de begindatum van het volledige preventieprogramma 1 juni is, als de daders de opgezette de opgezette uitvoering van de preventie-maatregel ontdekken in de weken voorafgaand aan 1 juni, veranderen zij hun gedrag dienovereenkomstig.
5. **Vorbereidende trainingseffecten** treden op wanneer planning, training en enquêtes het publiek of de politie beter voorbereiden op de aanpak van problemen en ze deze nieuwe kennis voorafgaand aan de inwerkingtreding van het programma al gebruiken. De aanvang van een gecoördineerd anti-winkeldiefstalprogramma van verschillende winkels kan bijvoorbeeld gepland worden op een bepaalde datum, maar de discussies en de training van de werknemers zorgen ervoor dat ze al voor de aanvangsdatum meer aandacht voor de zaak hebben.
6. **Het motiveren van politieagenten of de samenleving** vindt plaats om soortgelijke redenen als die van de voorbereidingstraining, behalve dat de nadruk meer ligt op het motiveren van de mensen dan op het ter beschikking stellen van kennis en middelen. De hogere motivatie leidt tot betere prestaties voordat de aanpak is uitgevoerd.

Het gebruik van een tijdelijk waarop we zorgvuldig documenteren wanneer onderdelen van de reactie zijn uitgevoerd is nuttig omdat hieruit blijkt wanneer een anticiperend effect aannemelijk is (zie Stap 46).

Smith en haar collega's identificeerden tevens vier verschillende omstandigheden die zich als anticiperende effecten voordoen, maar eigenlijk het resultaat zijn van een verkeerde interpretatie of onvolledige analyse:

1. **Seizoensgebonden veranderingen** kunnen valse anticiperende effecten creëren als een interventie kort na een seizoensgebonden omslag in de criminaliteit begint. Regels voor seizoensinvloeden (Stap 26 en 47) kunnen dit probleem elimineren.

2. **Regressie-effecten** wijzen naar de natuurlijke daling van de criminaliteit na extreme hoogtepunten, zelfs als er niets gedaan wordt (Stap 47). Als een misdaadtrend voor een probleem net gedaald is door een regressie-effect en een preventieprogramma is uitgevoerd, zal de natuurlijke daling er uitzien als een anticiperende werking. Onderzoek naar het op de lange termijn gemiddelde niveau van criminaliteit (Stap 26) vóór de reactie, kan wijzen - zoals voorgesteld in Stap 47 - op een regressie-effect wat zich voordoet als een anticiperende werking.
3. Als een type misdrijf (A) **teveel keren vermeld** is, doordat de classificatie van een andere misdaad veranderde, is het mogelijk een effect te krijgen wat lijkt op een anticiperend effect. Dit kan zich voordoen als een vorm van criminaliteit opgeblazen is om financiering te krijgen voor het aanpakken van die vorm van criminaliteit. Als vervolgens de financiering is geregeld, wordt de classificatie weer teruggedraaid naar de oorspronkelijke situatie. Dit nep-anticiperend effect kan ontdekt worden door te kijken naar tegengestelde tendensen in andere, soortgelijke vormen van criminaliteit. Het vinden van twee vergelijkbare type misdrijven met tegengestelde trends, geeft een aanwijzing dat een verandering van de classificatie mogelijk verantwoordelijk is.
4. **Afgevlakte data** (Stap 26) onthullen dat een trend, verscholen achter toevallige fluctuaties, resultaten kan produceren die er uitzien als anticiperende effecten. Hoe breder het voortschrijdende gemiddelde genomen wordt (bijvoorbeeld vijf perioden meten in plaats van drie) en hoe groter en abrupter de daling van de criminaliteit is na de interventie, des te groter is de kans op afgevlakte data die een anticiperende werking creëren. Een vergelijking van afgevlakte met niet-afgevlakte gegevens zal deze valse anticiperende werking onthullen.

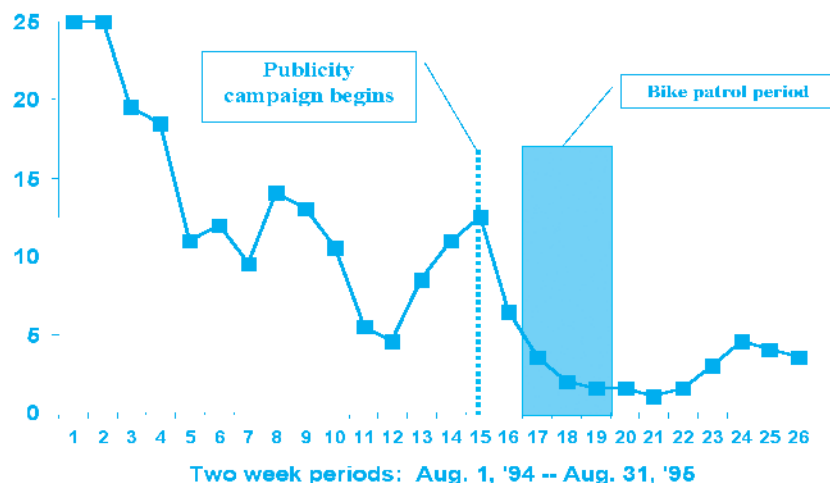
Aanbevolen literatuur:

Sherman, Lawrence and John Eck (2002). *Policing for Crime Prevention*. Evidence-Based Crime Prevention, onder redactie van Lawrence Sherman and colleagues. New York: Routledge. P. 295-329

Smith, Martha and colleagues (2002). *Anticipatory Benefits in Crime Prevention*. Analysis for Crime Prevention. Crime Prevention Studies, Volume 13. Monsey, New York: Criminal Justice Press.

Anticiperende effecten van publiciteit

Paul Barclay en collega's evalueerden de effecten van patrouilles van agenten op de fiets tegen autodiefstal vanaf een grote parkeerplaats buiten Vancouver, British Columbia. De autodiefstal daalde na de actie, maar was in feite al enkele weken voor de start van de fietspatrouilles aan het dalen dankzij een reclamecampagne die aan de fietspatrouilles vooraf ging. In dit geval kan het anticiperende een grote bijdrage geleverd hebben aan de overall effectiviteit van de patrouilles. Hoewel een voortschrijdend gemiddelde werd gebruikt om toevallige steekproeffluctuaties in de variatie te voorkomen, is de daling van de diefstallen tussen de aanvang van de publiciteit en de aanvang van de patrouilles op de fiets grotendeels te wijten aan de afgevlakte data.

Bron: Barclay, Paul and colleagues (1996) "Preventing Auto Theft in Suburban Vancouver Commuter Lots: Effects of a Bike Patrol." Crime Prevention Studies, volume 6, Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Stap 53: Test de significantie

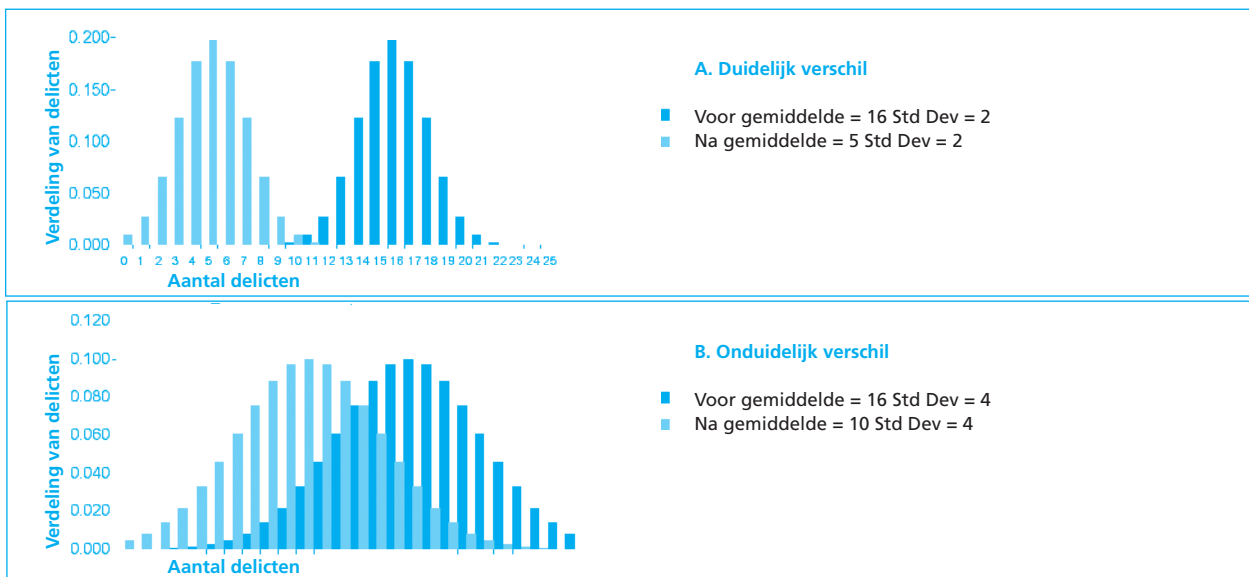
Hoe weet je of een bepaalde aanpak een probleem heeft verminderd? De meeste problemen variëren sterk in intensiteit, zelfs wanneer er niets aan wordt gedaan. In een bepaald stadscentrum zijn bijvoorbeeld gemiddeld 32 auto-inbraken. Toch zullen er zelden weken zijn met precies 32 inbraken. In plaats daarvan zijn er bijvoorbeeld in 95 procent van de weken 25 tot 38 gevallen van inbraak. In 5 procent van de weken zijn er minder dan 25 of meer dan 38 inbraken. Zulke verschillen zijn normaal. Een daling van het aantal auto-inbraken van gemiddeld 32 per week naar gemiddeld 24 per week, kan puur toeval zijn in plaats van het gevolg van een nieuwe aanpak van het probleem. Dit toeval kan gezien worden als onvoorspelbare variaties in criminaliteit die voortvloeien uit een groot aantal kleinere invloeden. Dus zelfs als de politie niks doet, zullen de criminaliteitscijfers fluctueren.

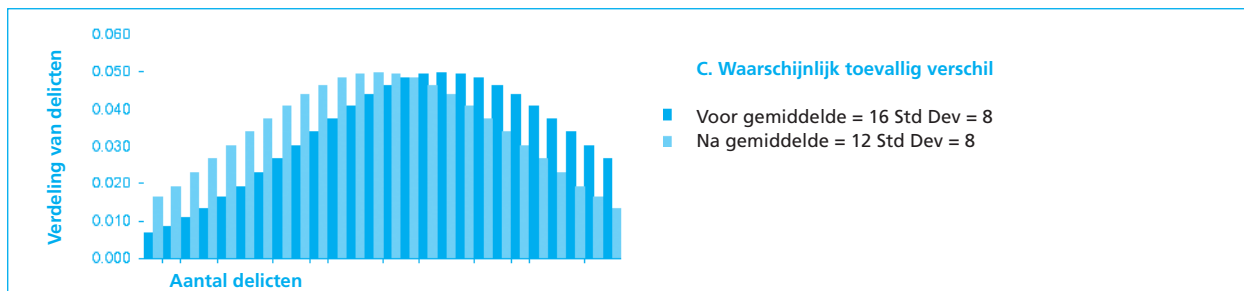
Een significantietest kan ons vertellen hoe groot de kans is dat een verandering in criminaliteit veroorzaakt wordt door toeval. Als de kans op toeval erg klein is, we nemen vaak als grens kleiner dan vijf procent, dan gaan we ervan uit dat er een echt verschil is. We noemen dat een significant verschil. Er is dus maar een heel kleine kans dat een significante verandering toch toevallig is. Het is moeilijker om te bepalen of een klein verschil significant is, dan om significantie aan te wijzen in een grote verandering. Het is ook moeilijk om een significant verschil te vinden in een kortdurend criminaliteitsprobleem, zelfs als de aanpak daarvan wel effectief is. Het is ook lastiger om significantie te vinden als je kijkt naar slechts enkele gevallen (mensen, plaatsen, gebeurtenissen, of aantallen), dan wanneer je kijkt naar vele gevallen (opnieuw, zelfs als de aanpak effectief is). Je kunt niet controleren voor de grootte van de fluctuatie of voor de duur van

een probleem, maar je kan wel proberen data te verzamelen van een groter aantal gevallen.

Stel je de volgende situatie voor. Je wilt bepalen of de criminaliteit in een wijk is gedaald als gevolg van een interventie. Je hebt data van de criminaliteit van een aantal weken vóór de interventie en van een aantal weken na de interventie. Je berekent het gemiddelde aantal delicten van elke week en je ziet dat de criminaliteit is afgenomen.

Onderstaande figuur laat drie mogelijke resultaten zien. In ieder vak staan twee figuren, één voor de weken vóór de interventie en één voor de weken na de interventie. De verticale balken laten de verdeling van de weken zien met 0, 1, 2 of meer delicten (in de bovenste grafiek bijvoorbeeld, hebben in 20 procent van de weken na de interventie 6 delicten plaatsgevonden). In vak A overlappen de figuren nauwelijks, omdat het verschil in gemiddelden groot is en de standaarddeviatie van de twee groepen klein is (spreiding rond het gemiddelde, zie Stap 22). Zelfs met gegevens van slechts enkele weken zal een significantietest tonen dat het verschil waarschijnlijk niet aan toeval te wijten is. In vak B is een grotere overlap in de figuren, de verschillen in gemiddelden zijn kleiner en de standaarddeviatie is groter. In een dergelijke situatie zijn veel meer delicten nodig om toeval als oorzaak uit te sluiten. In vak C overlappen de twee figuren vrijwel helemaal, het verschil in gemiddelden is nog kleiner en de standaarddeviatie nog groter. Alleen met een erg groot aantal delicten zou een significant verschil gevonden kunnen worden. Kortom, wanneer er geen duidelijk verschil in criminaliteit is, moeten veel delicten worden verzameld om toeval, als oorzaak van het verschil, uit te sluiten.

Om uit te rekenen hoe groot de kans op toeval is, zijn het gemiddelde, de standaarddeviatie en het aantal zaken nodig. Als de kans dat het verschil is toe te wijzen aan toevallige omstandigheden, kleiner is dan 5 procent, dan verwerpen we de hypothese dat toeval de oorzaak is van het verschil. In dit geval wordt 5 procent aangehouden als het significantieniveau. Kortom, omdat de waarschijnlijkheid dat het verschil is toe te schrijven aan toeval kleiner is dan het significantieniveau (5 procent), veronderstellen we dat iets anders het verschil heeft veroorzaakt. Ondanks dat 5 procent een veel gebruikt significantieniveau is, kan je een strengere norm gebruiken, zoals 1 procent. Hoe lager het niveau, hoe groter de kans dat je 'per ongeluk' hebt geconcludeerd dat een interventie niet effectief was, terwijl deze in werkelijkheid wel degelijk succesvol was. Deze fout wordt 'vals negatief' genoemd (zie Stap 37). Je kunt voor een lager niveau, ofwel strengere norm, kiezen als de kosten van een interventie zo hoog zijn dat je heel erg zeker wilt weten dat die aanpak werkt.

Soms kiezen analisten voor een minder strenge norm, zoals 10 procent. Hoe hoger dit percentage, hoe groter de kans dat je 'per ongeluk' een interventie als succesvol aanmerkt, terwijl deze in werkelijkheid geen effect heeft. Deze fout wordt 'vals positief' genoemd (zie Stap 37). Je kunt voor een minder strenge norm kiezen als het onderzochte probleem ernstig is, de metingen van het probleem niet erg betrouwbaar zijn en je wilt voorkomen dat je per ongeluk een effectieve interventie verwerpt.

Er zijn twee manieren om het significantieniveau te gebruiken. Hierboven is het beschreven als een drempel om een hypothese te verwerpen: onder dit niveau verwerp je het idee dat toeval de oorzaak van een verschil kan zijn en boven dit niveau aanvaard je toeval als de oorzaak. Bepaal altijd het significantieniveau voordat je aan een significantietest begint, om te voorkomen dat je 'rommelt' met de cijfers om de gewenste uitkomst te krijgen.

Het is beter om naast het significantieniveau andere factoren (ernst van het probleem, kosten van de interventie, absolute vermindering van het probleem et cetera) te

gebruiken als hulp bij een beslissing, om zo een weloverwogen besluit te nemen. Veel wetenschappers, zoals die bij geneeskunde, gebruiken deze aanpak. Als je deze aanpak volgt, gebruik dan de p-waarden in plaats van de significantietest. De p-waarde is de exacte kans dat het verschil in een probleem is toe te wijzen aan toeval. Zo wijst een p-waarde van 0.062 uit, dat er een kans is van 6 procent dat je de 'vals positieve' fout maakt wanneer je een interventie goedkeurt. Grofweg kan gesteld worden dat dan van de 100 beslissingen er zes fout zijn. Of jij of je collega's deze gok willen wagen, hangt van vele factoren af.

Het is belangrijk om 'significant' en 'belangrijk' te onderscheiden. 'Significant' wil zeggen dat het verschil waarschijnlijk niet door toeval veroorzaakt wordt. 'Belangrijk' wil zeggen dat het verschil groot genoeg is om van belang te zijn. Met een groot aantal gevallen zal zelfs een klein verschil significant zijn. Maar dat wil niet zeggen dat het ook betekenisvol is. Significantie kan worden uitgerekend. Het belang is een oordeel van deskundigen.

Het onderzoek naar de mate van toeval kan erg complex zijn, omdat er verschillende significantietests zijn voor verschillende situaties. Er zijn een paar erg nuttige websites en boeken die je kunnen helpen de juiste test te kiezen. Bovendien zijn er veel statistiekprogramma's voor de computer die de benodigde berekeningen kunnen maken. Maar als er veel belang wordt gehecht aan de uitkomst van een significantietest of p-waarde en je niet goed onderlegd bent in de kansberekening of statistiek, dan kun je beter hulp zoeken van een expert bij de universiteit of bij andere organisaties die regelmatig statistiek gebruiken.

Aanbevolen literatuur:

Crow, Edwin and colleagues (1960). *Statistics Manual*. New York: Dover.

Website met veel bruikbare links over statistiek:
www.prndata.com/statistics_sites.htm

Stap 54: Vertel een helder verhaal

Het doel van je werk is om anderen te helpen betere beslissingen te nemen. Om beleidsmakers bij hun besluitvorming te kunnen helpen, moet je een helder en duidelijk verhaal brengen. Een verhaal dat leidt van de belangrijkste vragen naar mogelijke antwoorden en vervolgens naar doeltreffende acties.

Om effectief te kunnen communiceren moet je weten wie je publiek is en je moet de vragen kennen die ze willen beantwoorden. Je bijdrage sluit aan bij hun specifieke behoeften. Je verhaal kan verteld worden in een schriftelijk verslag of een mondelinge presentatie (zie Stap 58).

Vertel niet te veel over wat je gedaan hebt, bijvoorbeeld om data op te sporen, te analyseren, te bewerken, of te beoordelen. Dat is niet alleen vervelend, het helpt ook onvoldoende om anderen te laten doen wat ze moeten doen; de juiste beslissingen nemen naar aanleiding van jouw product.

Je werk zal moeten helpen bij het beantwoorden van vier fundamentele vragen. Deze vragen komen overeen met de fasen van het SARA-proces:

1. Wat is de aard van het probleem? (*Scanning*)
2. Wat veroorzaakt het probleem? (*Analysis*)
3. Wat moet worden gedaan om het probleem op te lossen? (*Response*)
4. Heeft de reactie geleid tot een vermindering van het probleem? (*Assessment*)

Het is duidelijk dat de vragen worden gepreciseerd op basis van de feiten. Bijvoorbeeld: lokale bewoners klagen over nachtelijke geluidsoverlast en zwerfvuil langs de straat. In plaats van een algemene scan te doen, kom je tot de ontwikkeling van een reeks specifieke vragen, gebaseerd op de CHEERS test (Stap 14):

- Wat is de aard van deze geluids- en zwerfvuiloverlast? (*Events*)
- Op welke wijze zijn de incidenten vergelijkbaar? (*Similarity*)
- Herhaalt het nachtelijk lawaai en zwerfvuil zich zodanig dat de bewoners zich eraan storen? (*Recurring*)
- Wanneer en waar komen de incidenten voor? (*Community*)
- In welke mate storen bewoners zich hier aan? (*Harmful*)
- Wie verwacht dat de politie er werk van gaat maken? (*Expectation*)

Het beantwoorden van de algemene vraag "Wat is de aard van het probleem?", moet worden beantwoord met gebruikmaking van een aantal meer specifieke vragen.

Om te kunnen komen tot een coherent verhaal probeer je eerst het soort vragen dat je wilt gaan beantwoorden scherp te krijgen. Vervolgens moet je proberen structuur te zoeken in de fundamentele theorieën en benaderingen zoals beschreven in deze handleiding. Bijvoorbeeld de CHEERS-test (Stap 14), de criminaliteitsdriehoek (Stap 8) of de 80/20 regel (Stap 18). Deze dienen als kader(s).

Een kader is de algemene inbedding voor je verhaal, met ruimte voor meerdere op elkaar inwerkende factoren en een verscheidenheid van problemen en toepassingen. Je keuze voor een kader is afhankelijk van het probleem, je bevindingen en de behoeften van de besluitvormers. Zorg ervoor dat het kader zodanig helpt dat een logische verbinding blijft bestaan tussen de fundamentele vraag, je bevindingen en de antwoorden. Let goed op hiaten in de logica. Schets zo de eerste contouren van je verhaal. Er zijn vier 'story-outlines' die je daarbij behulpzaam kunnen zijn. De verdere details van het verhaal zullen sterk afhangen van de specifieke kenmerken van het probleem.

Gebruik de navolgende *outlines* niet te dogmatisch, we werken ze hier alleen uit om je op gang te helpen. Gebruik vooral maatwerk en probeer consequent te anticiperen op vragen van anderen. Hoewel we vaak technische termen gebruiken in deze handleiding, moet je over het algemeen een meer gangbare taal gebruiken in je presentatie. Over het algemeen is je publiek niet zo vertrouwd met de terminologie van probleemgericht werken.

Vier story outlines

1. Wat is de aard van het probleem?

- A. Kader voor het probleem – bijvoorbeeld de CHEERS-elementen.
- B. Systematische beschrijving van de feiten, het bewijs, het type probleem en het vóórkomen:
 - Wat is de aard van de gebeurtenissen?
 - Op welke manieren zijn deze gebeurtenissen vergelijkbaar?
 - Hoe vaak doen deze gebeurtenissen zich voor?
 - Wanneer en waar doen deze gebeurtenissen zich voor?
 - Wie ondervindt hinder of schade door deze gebeurtenissen en hoe?
 - Wat verwacht men van de politie om het probleem aan te pakken?

C. Gevolgen voor de analyse en gezamenlijke probleemoplossing:

- Te beantwoorden vragen.
- Definitie- en meetkwesties.
- Partners die moeten worden betrokken.

D. Samenvatting.

2. Wat veroorzaakt het probleem?

A. Kader voor het probleem - bijvoorbeeld de criminaliteitsdriehoek.

B. Systematische beschrijving van het probleem door het beantwoorden van de volgende vragen:

- Wie zijn de plegers?
- Wie of wat zijn de doelen?
- Op welke plaatsen en tijden doet het probleem zich voor?
- Wat brengt de daders en doelstellingen samen op dezelfde plaatsen?
- Waarom grijpen anderen niet in om deze ontmoetingen of samenloop te voorkomen?
- Waardoor wordt het probleem al dan niet in omvang belemmerd?

C. Gevolgen voor de gebruikelijke reactie op dit soort informatie:

- Toegankelijkheid voor plegers en mate van toezicht.
- Gedrag slachtoffer / toegankelijkheid buit / mate van preventie.
- Toegankelijkheid pand of voorziening / management pand of voorziening.

D. Samenvatting.

3. Wat moet er aan dit probleem worden gedaan?

A. Organiseren reactie-scenario / preventiemaatregel op maat:

- Plegers
- Objecten / slachtoffers
- Plaatsen

B. Systematische omschrijving van de reactiestrategie:

- Verhoging van het risico of de inspanning.
- Afnemende beloning, uitvluchten of provocaties.
- Wie onderneemt actie, wanneer en waar?
- Welke extra middelen zijn nodig?

C. Gevolgen en verwachte resultaten:

- Direct resultaat.
- Verplaatsingseffect
- Diffusie
- Overige bijwerkingen / effecten.
- Hoe moet de evaluatie worden uitgevoerd?

D. Samenvatting.

4. Is het probleem door de reactie afgenomen?

A. Organisatorisch kader, bijvoorbeeld evaluatieprincipes,

B. Systematische beschrijving of evaluatie:

- Is de probleemaanpak uitgevoerd zoals gepland?
- Is het probleem veranderd?
- Waarom is het waarschijnlijk dat er een relatie is met de probleemaanpak?
- Wat is de omvang van de verplaatsing, vermindering of andere bijwerkingen?

C. Gevolgen voor verdere actie:

- Is de probleemoplossende klus geklaard?
- Welke verdere acties zijn er nodig?
- Moet een nadere analyse worden uitgevoerd?
- Moet de aanpak worden gewijzigd?

D. Samenvatting.

Stap 55: Maak duidelijke kaarten

Kaartmateriaal is een belangrijk hulpmiddel bij het overbrengen en leren begrijpen van problemen. Maar ze moeten wel duidelijk en leesbaar zijn om dit effect te bereiken. Dat houdt in dat kaarten zoveel mogelijk relevante- en vooral geen irrelevante informatie moeten bevatten. Er zijn meerdere handleidingen met cartografische beginselen beschikbaar.

We zullen het gebruik van kaartmateriaal, waarmee problemen inzichtelijk worden gemaakt, illustreren aan de hand van een set kaarten van een probleemgericht project in Scandinavië. Dit project is uitgevoerd door de politie van Noorwegen. De onderstaande figuren 1 en 2 illustreren hoe kaarten gebruikt kunnen worden om problemen en oplossingen te beschrijven. Johannes Knutsson, van de Nationale Politie Academie van Noorwegen en Knut-Erik Søvik, van het Vestfold Politie District, trachtten een probleem van illegale snorder-taxi's in kaart te brengen in een klein kuststadje genaamd Tønsberg (populatie 36.000). In de weekenden trokken de 30 horecagelegenheden grote groepen mensen die zich verplaatsten over de snelweg. Om die reden werd zowel de snelweg als de parkeerplaats op vrijdag- en zaterdagavond gesloten. Alleen legale taxi's en bussen konden nog over de snelweg rijden. Onbevoegde 'snorders' namen echter het grootste deel van de handel in dit gebied over. Deels door de bevoegde taxibedrijven te intimideren. Een groot deel van de gepleegde, serieuze delicten werd toegeschreven aan de bestuurders van deze illegale taxi's. Zij zijn ook het onderwerp van vele klachten.

De omvang van het probleem is gepresenteerd op twee kaarten in figuur 1. Het linkervak is een stratenkaart. Die vertoont toont veel kenmerken die irrelevant zijn voor het probleem en het ontbreekt aan kenmerken die wel belangrijk kunnen zijn. Het rechtervak is een bewerkte versie van deze kaart. Het bevat alleen de relevante kenmerken van de basiskaart en voegt belangrijke - in het linkervak weggelaten - kenmerken toe. Daarmee wordt een veel duidelijker beeld gegeven van omvang en maatregelen.

Figuur 2 bevat twee kaarten die de conclusies van de analyse en belangrijke kenmerken van de aanpak visueel samenvatten. De linker kaart laat de voornaamste reisroutes van de 'snorders' zien. De 'snorders' maken gebruik van de wegversperringen en de parkeerterreinen om passagiers/klanten op te halen. De kaart toont ook dat de bushalte en de (legale) taxistandplaats te ver is voor de bezoekers van het gebied. Als de kroegen om drie uur 's nachts sluiten, ontstaat een grote vraag naar vervoer. De illegale taxi's verkeren in de beste positie om aan deze vraag te voldoen.

De kaart rechts op figuur 2 toont hoe de versperring van de snelweg is verplaatst om te voorkomen dat 'snorders' bij de

potentiële klanten kunnen komen. De parkeerterreinen zijn tot laat in de nacht afgezet om deze taxi's weg te houden. De legale taxistandplaats en de bushalte zijn verplaatst naar beter bereikbare locaties voor het uitgaanspubliek. Deze kaart bevat een belangrijk deel van de procesevaluatie (Stap 46).

Gezamenlijk illustreren deze kaarten de aard en oorsprong van het probleem en wat eraan gedaan is. Het resultaat van dit project was het feitelijke elimineren van het 'snorders'-probleem in Tønsberg, zonder veel openbare schermutselingen.

Knutsson en Søvik rapporteerden met klem dat deze kaarten kenmerken tonen die een typisch geografisch informatiesysteem niet zou hebben getoond. Dit is een mooi praktijkvoorbeeld.

Toch missen nog veel kenmerken van goed kaartmateriaal. Er is geen noord-zuid indicatie, al is dat bij de aanpak van dit probleem niet zo erg. Ook mist een schaal die de relatieve maat van de kaartkenmerken laat zien. Dat kan lastig zijn, zeker voor mensen die het gebied niet kennen.

Aanbevolen literatuur:

Boba, Rachel (2005). *Crime Analysis and Crime Mapping: An Introduction*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

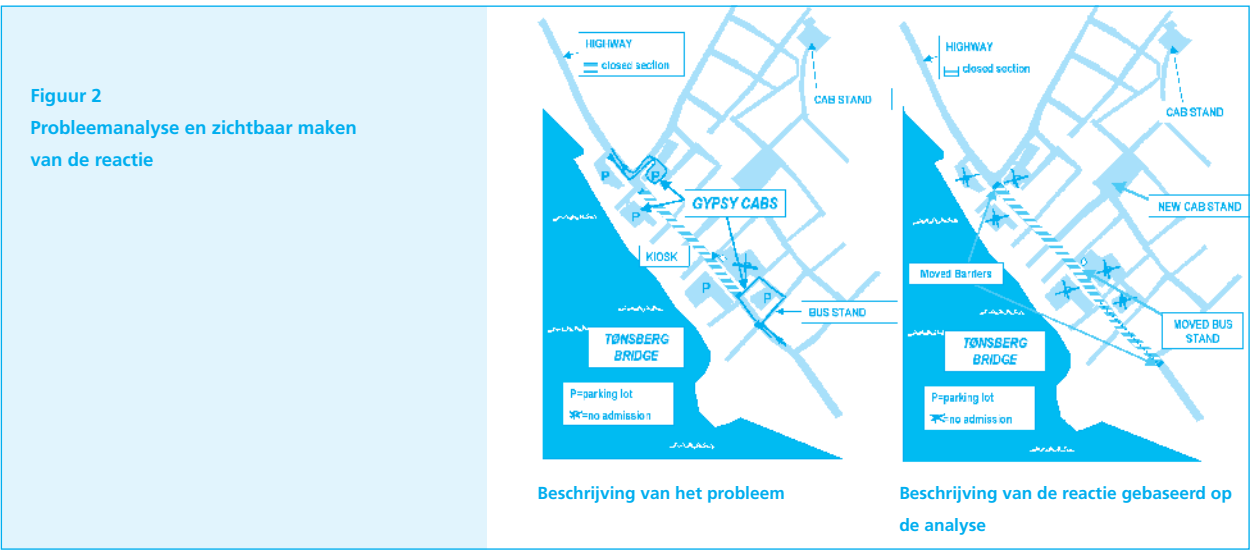
Harries, Keith (1999). *Mapping Crime: Principle and Practice*. Washington, DC: National Institute of Justice, Crime Mapping Research Center.

Knutsson, Johannes and Knut-Erik Søvik (2004). *Gypsy Cabs in Tønsberg*. Submission to the Herman Goldstein Awards. (accessible at www.popcenter.org).

Jerry Ratcliffe heeft een lijst met tips voor het in kaart brengen: www.jratcliffe.net

Het creëren van bruikbare kaarten

1. Weet welke informatie uw publiek bruikbaar zal vinden (en welke informatie verwarrend is).
2. Houd kaarten eenvoudig. Verwijder alle kenmerken die niet bijdragen aan het begrijpen van het probleem.
3. Vermijd illustraties die meer aandacht trekken naar zichzelf dan naar de data.
4. Neem details op die de kijker helpen het probleem te begrijpen, zelfs als dit betekent dat je informatie handmatig moet toevoegen.
5. Neem een schaal en, indien nodig, een kompas (gewoonlijk is het noorden boven).
6. Gebruik betekenisvolle gradaties om de intensiteit van de hot spots aan te duiden. B.v.: gebruik kleuren die een illustreren waar het probleem verergert (van geel naar rood).
7. Pas de juiste dimensies van criminaliteitsconcentratie toe: punten voor plaatsen (en soms slachtoffers), lijnen voor concentraties op straten en snelwegen, en gebieden voor buurten.
8. Maak gebruik van tabellen en figuren naast de kaarten.

Stap 56: Gebruik eenvoudige tabellen

Tabellen zijn een geschikte manier om een boeiend verhaal te vertellen indien ze op een simpele manier zijn weergegeven. Maar de software die gebruikt wordt om tabellen te maken zorgt voor een onnodig en afleidend geheel met alle lijnen en labels die gebruikt worden ter interpretatie van de data. En ook analisten construeren tabellen niet altijd op een logische manier.

Stel je voor dat je wilt aangeven dat de manier waarop bier te koop aangeboden wordt, zorgt voor meerdere diefstallen van bier uit in winkels. Sommige winkels zetten het bier voorin de winkel en sommige zetten het bier juist achterin. Je probeert aan te tonen dat winkels die hun waar achterin tentoonstellen, minder bierdiefstallen hebben dan winkels die hun waar direct aan het begin uitstallen. Tabel 1 zorgt ervoor dat deze boodschap niet overkomt. De data is slecht samengesteld en de vormgeving is afleidend.

Tabel 2 geeft de data op een goede manier weer. De percentages staan centraal. Omdat de afgeronde getallen op zich niet de essentie van het verhaal vertellen maar wel nuttig kunnen zijn voor de lezer die het nader wil bekijken, staan ze tussen haakjes. Tot slot, in plaats van gebruik te maken van percentages in rijen (zoals in tabel 1), gebruikt tabel 2 kolompercentages.

Wanneer we onderzoek willen doen naar een causale relatie, is het handig om de oorzaak in de kolommen te plaatsen en gebruik te maken van kolompercentages. Zet dan de vergelijkingen in de rijen. We zien direct dat 29 procent van de winkels die hun waar voorin tentoonstellen geen diefstallen kennen in vergelijking met bijna 83 procent van de winkels die hun waar achterin tentoonstellen. Tegenovergesteld hieraan ondervindt bijna 46 procent van de winkels die hun waar voorin plaatsen drie of meer diefstallen, maar bij de winkels die hun waar achterin plaatsen, had niet één winkel hier last van.

Bij tabel 2 is sprake van minder vormgeving. De dikke randen zijn ingeruild voor dunne lijnen. Binnen de tabel bevindt zich alleen een lijn die de titel van de inhoud scheidt. In plaats van lijnen is gebruik gemaakt van ruimte om de lezer te leiden over de rijen en kolommen. Door de lezer via de titel te informeren dat de belangrijke getallen percenta-

ges zijn (en de afgeronde getallen tussen haakjes), was het niet nodig om het percentage symbool aan te geven in elke cel. Alleen het totaal van de kolommen blijft over. Dit vertelt de lezer dat de belangrijke optelsom verticaal ligt. Tot slot zijn alle percentages afgerond op 1 decimaal dus kunnen de kolompercentages naast elkaar staan, wat de interpretatie makkelijker maakt. Door al deze veranderingen is de meerderheid van de tabelinhoud data, in plaats van vormgeving. Een probleem heeft vaak meerdere oorzaken. Hoewel tabellen op een manier gemaakt kunnen worden om vele oorzaken te laten zien, is het gebruik van slechts één tabel een slechte keuze wanneer je meer dan twee oorzaken wilt bekijken. De basisprincipes om een tabel te maken, blijven hetzelfde:

- alle oorzaken staan in dezelfde richting (doorgaans kolommen)
- de optelsom staat in de richting van de oorzaak (onder de kolommen)
- vergelijken van oorzaken staat in de tegengestelde richting (kruislings over rijen, indien de oorzaken in kolommen staan)

Tabel 3 is een driedimensionale tabel omdat drie dingen worden bekeken (de vorige tabellen waren tweedimensionaal). Deze tabel geeft antwoord op de vraag: "Is de relatie tussen de locatie waar de goederen worden tentoongesteld en diefstal anders voor twee verschillende winkelketens (*Drink-lots and Tipppers*)?" Het antwoord is "Nee". Er is sprake van hetzelfde patroon voor beide winkelketens die we in tabel 2 hebben gezien. In beide gevallen tellen we de kolommen bij elkaar op en vergelijken winkels die hun goederen voorin tentoonstellen met winkels die hun goederen achterin tentoonstellen. Dit wijst erop dat in elke winkel die het bier achterin uitstalt minder sprake is van diefstal, ongeacht tot wat voor winkelketen het hoort.

Als gevolg is in tabel 3 het winkeltype constant gehouden. Andere factoren kunnen constant gehouden worden als we denken dat ze van belang zijn. Bijvoorbeeld: we kunnen winkels sorteren op grootte (klein, middel en groot), en apart analyseren wat de relatie is tussen de locatie waar de goederen worden tentoongesteld en diefstal voor elke winkelgrootte. Dit vereist drie kaders, maar er gelden nog steeds dezelfde principes.

Let op de andere kenmerken van tabel 3:

- Als je de afgeronde getallen optelt (tussen haakjes) van de *Drink-lots* en de *Tippers*, krijg je de afgeronde getallen uit tabel 2. Met andere woorden, tabel 2 is een samenvatting van tabel 3. Maar je kunt tabel 3 niet ontlenen aan tabel 2.
- Omdat tabel 3 twee mogelijke oorzaken van het probleem bevat, hebben we een verticale lijn toegevoegd om aandacht te trekken naar de twee type winkels.
- De labels voor de rijen zijn van toepassing op beide type winkels, dus is het niet nodig om ze twee keer neer te zetten.
- Vanwege afronding van de percentages kan de optelsom meer dan 100 zijn. In sommige voorbeelden kan de optelsom net onder de 100 zijn, meestal 99.9. Zulke kleine deviaties zijn vaak niet van belang.

Als je vaak dezelfde soort tabellen maakt voor dezelfde beleidsmakers, laat ze dan meerdere soorten tabellen zien met dezelfde data. Beslis dan welke tabelopmaak ze het meeste helpt, en gebruik dan deze opmaak als een standaardtype.

Tabel 1: Locatie en diefstal van bier

	locatie van waar/goederen		totaal
	voarin	achterin	
Aantal aangiftes van diefstal			
geen	7 (17.5%)	33 (82%)	40
1 tot 2	6 (46.15%)	7 (53.85%)	13
3 of meer	11 (100%)	0 (0%)	11
totaal	24 (37.5%)	40 (62.5%)	64

Tabel 2: Percentage van winkels met gerapporteerde diefstallen van bier

(getallen tussen haakjes)

Diefstallen in juni	locatie van waar/goederen	
	voarin	achterin
geen	29.2 (7)	82.5 (33)
1 tot 2	25.0 (6)	29.2 (7)
3 of meer	45.8 (11)	0.0 (0)
totaal	100.0 (24)	100.1 (40)

Tabel 3: Percentage van winkels met gerapporteerde diefstallen van bier door winkelketen

(getallen tussen haakjes)

Diefstallen in juni	<i>Drink-lots</i> winkels		<i>Tippers</i> winkels	
	etalering voarin	etalering achterin	etalering voarin	etalering achterin
geen	30.8 (4)	84.2 (16)	27.3 (3)	81.0 (17)
1 tot 2	23.1 (3)	15.8 (3)	27.3 (3)	19.0 (4)
3 of meer	46.2 (6)	0.0 (0)	45.5 (5)	0.0 (0)
totaal	100.1 (13)	100.0 (19)	100.0 (11)	100.0 (21)

Stap 57: Gebruik simpele plaatjes

Net zoals tabellen en kaarten, zijn grafieken een effectieve manier om informatie over te dragen. Maar dat geldt alleen als ze eenvoudig worden gehouden. Grafieken bestaan uit twee elementen; de ordening en de inhoud. De inhoud is de informatie waarmee je anderen wilt interesseren.

'Eenvoudig' betekent dat je de ordening zo overzichtelijk mogelijk houdt. De meest gemaakte fout is dat elementen worden toegevoegd die de boodschap eigenlijk in de weg staan. Je wilt volledig zijn en dan is die fout snel gemaakt. Ter illustratie beginnen we met een slecht ontworpen voorbeeld. Daarna zullen we laten zien hoe figuren duidelijker en krachtiger kunnen worden door ze eenvoudig te houden.

Figuur 1 is een taartdiagram dat wil laten zien hoe inbrekers huizen binnengaan. De 3-D weergave verstoort hier de boodschap. Zoals we later zullen zien, zijn deuren het grootste probleem, achterrazen komen als vierde, achter 'overige' keuzes om binnen te komen. Het 3-D effect blaast de belangrijkheid van de voorste taartpunten op (in dit geval 'ramen aan de voorkant', de minst waarschijnlijke keuze om naar binnen te gaan), terwijl de taartpunten aan de achterkant minder belangrijk lijken. Het waardevolle van een taartpunt is dat zichtbaar wordt hoe en in welke verhouding delen van de taart bijdragen aan het geheel. Dat gaat in dit geval verloren omdat een 3-D effect is gebruikt. Daarnaast zijn verschillende schaduwen gebruikt om de zes categorieën te onderscheiden. Dit maakt het rommelig.

Figuur 2 laat de vervorming zien die kan optreden bij staafdiagrammen. Het vergelijken van de staafhoogte is lastig

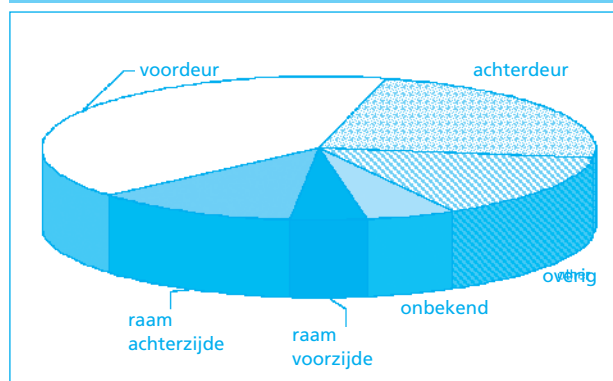
omdat je moet kiezen tussen de voor- en achterkant van de staaf. Het 3-D effect zou hier niet moeten worden gebruikt. Bij deze grafiek valt nog een aantal zaken op die het moeilijk maken hem te begrijpen: de oppervlakteschaduw die het contrast tussen de staven en de achtergrond onduidelijk maakt, de overvloedige staaf- en verticale as aanduidingen en de afleidende horizontale lijnen. Ook het kader om de figuur is overbodig.

Het eenvoudige staafdiagram in figuur 3 brengt de boodschap wél effectief over. De verwarrende elementen uit figuur 2 zijn verwijderd. Als we bij elke staaf het exacte percentage willen laten zien, zouden we dit boven elke staaf kunnen zetten. De verticale as zou dan weggelaten kunnen worden omdat deze dezelfde informatie weergeeft.

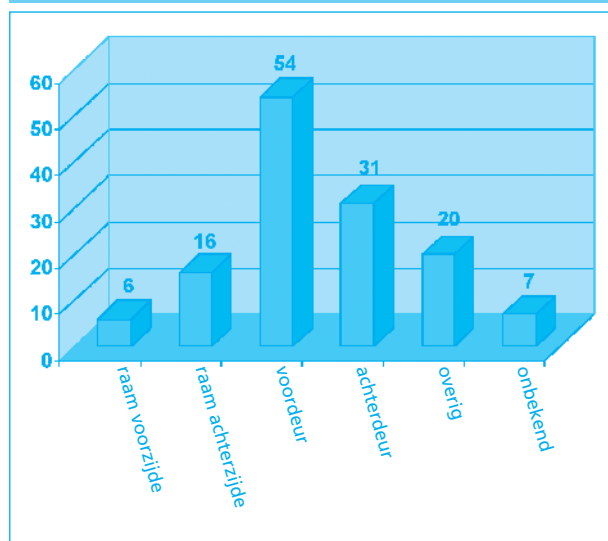
De data in figuur 3 zijn opnieuw gestructureerd. In plaats van ruwe cijfers van inbraken, laat de grafiek het percentage van het totaal zien. Dit maakt twee punten duidelijk: welke methoden het meest voorkomen en welk deel van het geheel deze methoden innemen. Als je de relatieve bijdrage aan een geheel wilt laten zien, gebruik dan percentages in plaats van een taartdiagram.

Een andere eigenschap van figuur 3 is dat de categorieën op een logische wijze zijn gerangschikt: van meest voorkomend naar minst voorkomend. Hierdoor ziet de lezer waar hij zijn aandacht op moet richten. Logisch rangschikken is lastig over te brengen in een taartdiagram, omdat deze geen duidelijk begin of eind heeft. Staafdiagrammen brengen de boodschap beter over. Als je data in categorieën kunt indelen, zijn staafdiagrammen eenvoudig en effectief.

Figuur 1: Methode van binnenkomst

Figuur 2: Methode van binnenkomst

Vergeet niet een titel boven je figuur te zetten. In figuur 3 vertelt de titel ruwweg de boodschap. Het is niet alleen interessanter dan 'methode van binnentreden', het maakt de boodschap ook duidelijker. Kortweg, figuur 3 staat op zichzelf. Zonder begeleidende tekst snapt de lezer de boodschap ook.

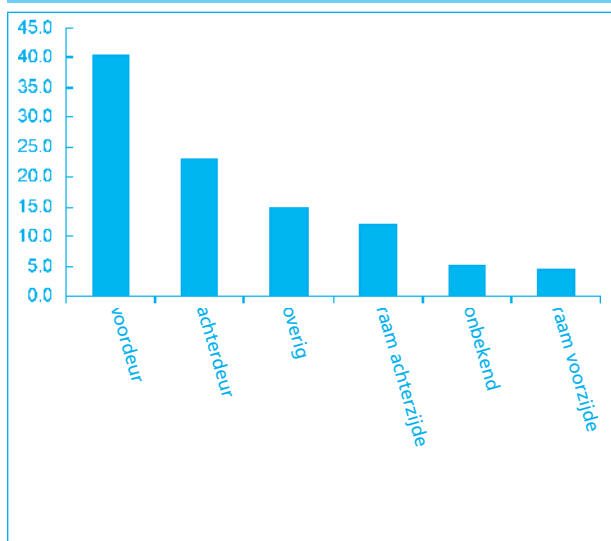
De laatste figuur laat een lijngrafiek zien. Deze wordt gebruikt wanneer je data over een bepaalde periode wilt laten zien. In figuur 4 beslaan de data zes maanden. De punten laten het aantal inbraken zien, de lijnen laten het verloop in de tijd zien. Je moet de verticale as van gegevens voorzien, zodat de figuur voor zich spreekt. We zien hier in een oogwenk dat de verticale as het aantal inbraken weergeeft en

niet het percentage. Als je liever het aantal gebeurtenissen binnen elke tijdseenheid weer wilt geven, plaats dan de gegevens bij de punten. Maar wees wel voorzichtig. Getalsmatige labels voor ieder punt in de tijd kan een grafiek moeilijk leesbaar maken. Als er meerdere lijnen te zien zijn in één figuur (bijvoorbeeld: het verloop van inbraken in verschillende politiedistricten), zorg er dan wel voor dat de lijnen goed uit elkaar te houden zijn.

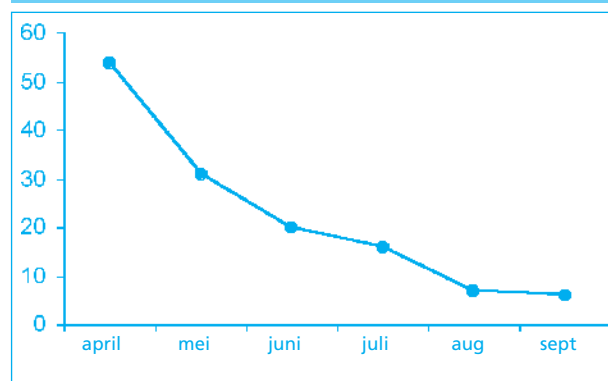
Aanbevolen literatuur:

Kosslyn, Stephen (1994). *Elements of Graph Design*. New York: W.H.Freeman

Figuur 3: Deuren zijn het probleem

Figuur 4: Verloop inbraken

Goede grafieken ontwerpen

- Houd het simpel, niet te veel gegevens.
- Gebruik niet te veel effecten, zoals 3-D.
- Vermijd taartdiagrammen.
- Gebruik staafdiagrammen voor gegevens in categorieën.
- Gebruik lijngrafieken voor weergave door de tijd.
- Gebruik aanduidingen effectief.
- Denk goed na over de titel.
- Zorg dat de grafieken voor zichzelf spreken, ook zonder begeleidende tekst.

Stap 58: Maak een krachtige presentatie

Een presentatie zou moeten beginnen met een basisvraag. Gebruik een kader om door je bevindingen heen te gaan en sluit af met specifieke conclusies (zie Stap 54). Grafisch materiaal moet je weergeven zoals in Stap 55-57 is beschreven. Bij deze stap gaan we in op het verhaal dat je wilt overbrengen. In Stap 59 bekijken we vervolgens hoe je de presentatie moet overbrengen, inclusief het gebruik van PowerPoint.

Het hoofddoel van je presentatie is het beantwoorden van vragen zodat beslissingen kunnen worden genomen. Je presentatie zou daarom het volgende moeten bevatten:

- een groep geordende dia's om je verhaal te omlijsten;
- een grafische of omlinjende dia om je publiek bij het verhaal te houden.

De dia's illustreren een geanalyseerde weergave van je bevindingen. De presentator, we noemen hem brigadier Smith, heeft twee doelen. Allereerst de beantwoording van de vraag: "Wat veroorzaakt dit probleem?" en vervolgens het op gang brengen van een reactie of discussie. De eerste dia stelt de kernvraag (en stelt de presentator voor). Deze eerste dia en de dia's 2-4 vormen de inleiding op de presentatie. Dia 2 bevat een verzameling punten waarover al overeenstemming is bereikt en dient als onderbouwing van wat nog komt. Dia 3 schetst het verloop van de presentatie en dia 4 geeft de verzamelde data weer.

Het kader is te zien in dia 5. Brigadier Smith gebruikt de criminaliteitsdriehoek. Hij volgt alle bevindingen die de driehoek bevat. (*Let op: dit werkt alleen als het publiek al bekend is met deze driehoek. Zo niet, dan zou Smith een ander kader moeten gebruiken*). Om de boodschap kracht bij te zetten en om te voorkomen dat het publiek de draad verliest, gebruikt Smit de driehoek door de presentatie heen met kleine, maar belangrijke wijzigingen. De schaduwkant en kleur van de velden veranderen wanneer hij van doelwitten/bewakers naar plaatsen/managers en plegers/behandelaars springt. De gebogen pijl in dia 5 geeft aan dat Smith de bevindingen tegen de klok in zal behandelen. Dus in deze dia heeft Smith zowel zijn kader als zijn belangrijkste bevindingen naar voren gebracht. Dia 6-13 laten kaarten, figuren en tabellen zien die het publiek duidelijk maken wat in het kader is omschreven. Een grafiek zou de maatregelen kunnen laten zien die genomen worden om doelwitten te beschermen. Een kaart zou kunnen laten zien waar problemen het meest voorkomen en waar niet. Foto's kunnen bepaalde eigenschappen van het gebied laten zien. Een tabel kan bijvoorbeeld de frequentie van aanhoudingen weergeven. Dia 14 vat deze bevindingen samen. Hier heeft de driehoek overal schaduw. Dit versterkt het idee dat losse bevindingen deel uitmaken van een groter geheel. De laatste dia's laten lijsten zien die overeenkomen met de

bevindingen of daarmee inconsistent zijn. Ondanks het feit dat Smith zijn deskundig oordeel heeft verwerkt, zijn deze dia's vooral bedoeld om de discussie op gang te brengen, voortbordurend op eerdere bevindingen. Het zijn immers de beleidsmakers die uiteindelijk beslissen.

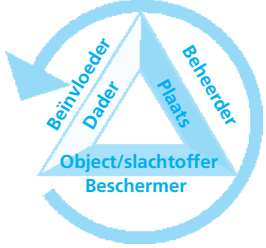
Het is belangrijk om de aandacht van je publiek op het grotere geheel te richten, in plaats van je te verliezen in alle beschikbare details. Je kunt dit op twee manieren bereiken: door gebruik te maken van de driehoek, zoals eerder omschreven of van één overzichtsdiagram waar je steeds elementen uit behandelt. Als je kiest voor het laatste, dan toon je deze dia steeds voor je een nieuw onderwerp aansnijdt. Het te bespreken onderwerp laat je oplichten op de overzichtsdiagram door de andere onderwerpen te verduisteren. In de presentatie van Smith zou de overzichtsdiagram vier keer voorbijkomen, vóór ieder hoofdonderwerp. Het geven van handouts van je presentatie kan nuttig zijn, maar heeft een aantal nadelen. Als je de presentatie op het laatste moment aanpast, treden er verschillen op. Kleurendia's zijn soms minder goed leesbaar in zwart-wit print. Als je PowerPoint gebruikt kun je de 'zwart-wit' optie in het printmenu gebruiken. Je kleurendia's veranderen dan voor het printen in zwart-wit.

Veel beleidsmakers zijn niet zo geïnteresseerd in de methoden die je hebt gebruikt om te komen tot een analyse. Besteed daarom niet te veel aandacht aan deze methodes, mits dit het doel van je presentatie is. Som wel de hoofdelementen op. Je kunt een paar dia's achter de hand houden met meer informatie over je methoden, voor het geval daar toch vragen over komen.

Aanbevolen literatuur:

RAND (1996). *Guidelines for Preparing Briefings*, Santa Monica, CA, www.rand.org/publications/CP/CP269/CP269.pdf

Ratcliffe, Jerry H. (2004). *Jerry's Top Ten Crime Mapping Tips*. <http://www.ratcliffe.net/papers/Jerry%27s%20top%20ten%20mapping%20tips.pdf>

1	Wat veroorzaakt het probleem?	2	Wat is het XYZ probleem?
<p>Sergeant Roger Smith Misdadaanalist</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Hoog aantal gerapporteerde x gebeurtenissen • Geconcentreerd in sector Y • Voor het eerst gedocumenteerd in 1986 • Reageert niet goed op handhaving • Bekend bij andere politiekorpsen 	
3	Deze presentatie bevat	4	Analyse van XYZ probleem
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikte databronnen • Hoe de data is georganiseerd • Waarom we dit probleem hebben • Mogelijke antwoorden 		<p>Ondernomen door de Sectie Probleem Analyse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Data van verschillende bronnen • Gerapporteerde x bronnen • Interview met de Merchants & Shoppers • Daderinterviews • Bespreking van CCTV opnamen • Experts van ander politiekorps 	
5	Elementen van XYZ probleem	6-13	
		<ul style="list-style-type: none"> • Dia's die objecten/slachtoffers en beschermers beschrijven • Dia's die plaatsen en beheerders beschrijven • Dia's die daders en beïnvloeders beschrijven 	
14	Oorzaken van het XYZ probleem	15	Inconsistente acties
<ul style="list-style-type: none"> • puntsgewijze samenvatting van de vorige dia's 		<p>Objecten/slachtoffers en beschermers</p> <ol style="list-style-type: none"> a. b. <p>Plaatsen en beheerders</p> <ol style="list-style-type: none"> a. b. <p>Daders en beïnvloeders</p> <ol style="list-style-type: none"> a. b. 	
16	Consistente acties		
<p>Objecten/slachtoffers en beschermers</p> <p>Plaatsen en beheerders</p> <p>Daders en beïnvloeders</p>			

Stap 59: Wees een goede presentator

Elke professional moet presentaties kunnen houden. Presentatievaardigheden zijn zeker zo belangrijk als het kunnen schrijven van een inhoudelijk goed verhaal. De sleutel tot een goede presentatie is een grondige voorbereiding. Bij het behandelen van dit onderwerp wordt geput uit verschillende bronnen, inclusief onze eigen ervaringen; goede en minder goede.

De voorbereiding

Presentatievaardigheden zijn belangrijk, maar maak het niet zwaarder dan het is. Zelfs ervaren presentatoren voelen spanning. Maak je niet te druk om presentatiekriebels. Het hoort erbij. Een gezonde spanning is zelfs nodig. Een grondige voorbereiding helpt je je zenuwen te beteugelen. Dus:

- Ken je onderwerp.
- Ken je publiek, inclusief wie nog meer een presentatie houden.
- Stel de lengte van je presentatie vast.
- Bereid je er op voor om een paar minuten te vroeg te eindigen, maar gebruik de volledige tijd als je deze nodig blijkt te hebben.
- Oefen de presentatie en neem de tijd op.
- Oefen nogmaals, mocht dat nodig zijn.

Verken de zaal op de dag van je presentatie

Door de zaal waar je je presentatie houdt van tevoren te verkennen, bereik je drie dingen. Ten eerste zul je niet verast worden. Ten tweede krijg je de kans om plannen te maken voor onvoorziene gebeurtenissen. Ten derde helpt het je om kalm te blijven. Dit geldt vooral als je moet presenteren op een conferentie buiten je eigen bureau. Conferentiezalen in hotels variëren namelijk behoorlijk in grootte en inrichting. Dus check:

- Zijn alle middelen die je nodig hebt klaar voor gebruik: omslagborden, zwarte/witte borden, krijt/stiften, projectoren, vaste- of loopmicrofoon, laserwijzer? Weet je hoe je alles moet gebruiken?
- Heb je alles uitgeprobeerd?
- Weet je hoe je de technicus erbij moet roepen?
- Weet je hoe je de lichten moet dimmen?
- Zijn er gedeelten in de zaal waar het publiek je moeilijk kan zien of horen?
- Is er een dagvoorzitter en weet deze hoe je moet worden geïntroduceerd?

Projector

Moderne presentatie-apparatuur is zowel complex als snel kapot. Wees zeker dat je weet hoe alles werkt en heb een back-up plan. Als de tijd het toelaat voeren we altijd een

proefronde uit met de apparatuur in de zaal zelf. En tijdens deze proefronde hebben we gemerkt dat het handig kan zijn om op verschillende plaatsen in de zaal te gaan zitten en dan de meest complexe dia's te bekijken. Zelfs al kun je geen aanpassingen meer maken, dan kun je altijd nog je publiek van tevoren waarschuwen. (Bijvoorbeeld: "Iedereen die links zit, kan misschien wat meer naar het midden schuiven want er zijn wat dia's die moeilijk te zien zijn vanaf de meest linkse stoelen.")

- Zet de projector op de beste plaats voor het publiek en jezelf.
- Verzeker jezelf ervan dat de projector het zicht op het scherm niet blokkeert.
- Indien nodig, gebruik assistentie bij het laten zien van de dia's.
- Zorg ervoor dat de dia's leesbaar zijn tot in het achterste gedeelte van de zaal.
- Doe gordijnen of luxaflex dicht mocht dat nodig zijn.
- Ga er nooit van uit dat alles werkt zoals je gepland hebt!

Presentatiestijl

Ook al zijn je materialen van groot belang, toch moet je ook een manier bedenken hoe je je publiek gaat benaderen. Op zijn minst moet je er zeker van zijn dat je publiek niet zijn best hoeft te doen om je presentatie te begrijpen. Je publiek met respect behandelen is van het grootst mogelijke belang.

- Lees niet je paper voor, ook al heb je een geschreven versie uitgedeeld.
- Spreek vanuit aantekeningen, gebruik kaartjes om de draad niet kwijt te raken of gebruik de laptop die voor je staat (kijk zo min mogelijk achterom naar de dia's op het scherm).
- Begin beleefd (bedank de voorzitter, stel jezelf voor, begroet het publiek, et cetera).
- Indien mogelijk: spreek je gehoor staande toe (dit kan helpen om het publiek onder controle te houden).
- Bij lange presentaties kun je af en toe op een andere plek gaan staan (maar loop niet rusteloos rond).
- Zorg dat je het zicht van het publiek op de dia's niet blokkeert.
- Zorg dat je verstaanbaar bent.
- Spreek niet te snel (ongeveer 120 woorden per minuut is goed).
- Houd oogcontact met het publiek (maar niet met maar één persoon!).
- Zorg ervoor dat je publiek weet wanneer het vragen kan stellen – tijdens de presentatie of erna.
- Herhaal vragen zodat anderen het kunnen horen, antwoord beknopt en vraag de steller van de vraag of je zijn/haar vraag beantwoord hebt.

- Zorg dat de hand-outs duidelijk zijn (en dat je er genoeg hebt).
- Eindig op tijd.
- Probeer je te vermaken!

Presentatie software

Powerpoint en soortgelijke presentatie software zorgen ervoor dat het publiek de informatie op twee manieren tegelijk ontvangt: met beeld én geluid. Hierdoor kan het publiek de informatie beter begrijpen en belangrijke punten onthouden. Er bestaan vier gevaren bij het gebruik van elektronische presentaties. Ten eerste kunnen ze ontaarden in gestandaardiseerde presentaties die snel saai kunnen worden voor een intellectueel publiek. Ten tweede kunnen ze zo complex worden dat het publiek meer aandacht besteedt aan het medium dan aan de boodschap. Ten derde komt uitval vaker voor naarmate je complexere apparatuur gebruikt. Ten vierde kunnen ze de vragen van het publiek ontmoedigen.

Zien hoe je een multimedia apparaat repareert, verveelt je publiek en verspilt hun tijd. Onthoud het HHS-principe: Houd Het Smpel.

- Lees je dia's niet voor – je praatje moet meer omvatten dan dat.
- Kijk naar het publiek – niet naar je dia's!
- Begin met de titel van de presentatie, je naam en je relatie tot het onderwerp (maar niet je kwalificaties).
- Gebruik slechts een overgangsvorm (animatie) van dia's over je hele presentatie en gebruik alleen simpele overgangsvormen die het publiek niet afleiden van je hoofdpunten.
- Gebruik een standaard layout met de huisstijl van de organisatie die jij vertegenwoordigt.

Simpele powerpoint dia's

Houd elke dia simpel. Veel tekst op een dia is moeilijk te lezen. Je doel is om elke dia telegrafisch te maken. Elke dia moet de aandacht vestigen op een belangrijk punt en afleidingen van dat punt tegengaan. Dus maak ze makkelijk leesbaar en begrijpelijk.

- Maak slechts één opmerking per onderwerp.
- Voeg net genoeg details toe om het punt te verduidelijken en niet meer.
- Vermijd afleidende geluidseffecten, animaties, lettertypen en overgangen.
- Gebruik een donkere achtergrond (bijvoorbeeld diep blauw) en lichte kleuren voor de tekst (bijvoorbeeld geel).

- Gebruik grote letters en contrasterende kleuren (maar geen met elkaar vloekende kleuren, bijvoorbeeld blauw en oranje vloeken met elkaar, maar blauw en geel contrasteren met elkaar).
- Vermijd dunne lijnen en letters die niet makkelijk te onderscheiden zijn van de achtergrond. Dit kan vooral een probleem vormen bij grafieken en plattengronden.
- Vermijd het gebruik van teveel rood – deze kleur moet je selectief gebruiken om belangrijke punten te benadrukken.
- Gebruik waar mogelijk plaatjes in plaats van woorden ter illustratie.
- Gebruik duidelijke en simpele plaatjes, plattengronden, figuren en tabellen.
- Gebruik korte, niet-verhalende zinnen op je dia's.
- Verzeker jezelf ervan dat elk subonderdeel verband houdt met het hoofdpunt van de dia.

Ten slotte: speel op zeker

Ga ervan uit dat er dingen mis gaan! Als de projector niet werkt, sta dan klaar met projectiesheets. Als die ook niet werken, gebruik dan je hand-outs ter vervanging. Als je voorbereid bent op het feit dat alles mis kan gaan, zul je minder zenuwachtig zijn en zal je publiek meegaand zijn.

- Vermijd het gebruik van apparatuur waaraan je niet gewend bent.
- Heb een vervangend plan voor apparatuur en software, voor het geval ze niet blijken te werken.
- Deel *hand-outs* uit als extraatje.

Aanbevolen literatuur:

Ratcliffe, Jerry H, (2004). *Jerry's Top Ten Powerpoint Tips*. <http://www.jratcliffe.net/papers/Jerry%27s%20top%20ten%20powerpoint%20tips.pdf>

Ratcliffe, Jerry H, (2004). *Jerry's Top Ten Presentation Tips*. <http://www.jratcliffe.net/papers/Jerry%27s%20top%20ten%20presentation%20tips.pdf>

Stap 60: Lever een bijdrage aan de creatie van kennis

Veel van de huidige kennis over criminaliteitsvraagstukken was twintig jaar geleden nog onbekend. De verzamelde kennis van nu is grotendeels verkregen door het delen van kennis door politie uitvoerders en onderzoekers in de Verenigde Staten, Canada, het Verenigd Koninkrijk en andere landen. De Stappen 54 tot 57 beschrijven hoe je kunt communiceren met besluitvormers in jouw politiekorps of andere werkomgeving. Maar je hebt ook een andere plicht: het verbeteren van je vakgebied door kennisdeling buiten je eigen werkomgeving.

Er zijn twee methoden voor wat betreft het communiceren met gelijken. Ten eerste door schriftelijk materiaal uit te wisselen, bijvoorbeeld via publicaties in rapporten, vaktijdschriften of populaire persartikelen. Ten tweede door presentaties op professionele conferenties en bijeenkomsten. De meest effectieve strategie voor het overbrengen van informatie is door een combinatie van beiden.

Rapportages kunnen een schat aan gedetailleerde, bruikbare informatie verschaffen die anderen kunnen gebruiken als referentiemateriaal. Er zijn verschillende manieren waarop je schriftelijk materiaal kunt verspreiden. Het kan beschikbaar worden gesteld in een format dat te downloaden is via een website of kennisnet. Het kan gepubliceerd worden in vaktijdschriften. Kortere stukken die vervaardigd zijn om de interesse van mensen te wekken, kunnen gepubliceerd worden in professionele nieuwsbrieven en andere tijdschriften. Tot slot kan het aanmoedigen van professionele journalisten om te schrijven over jouw prestaties zelfs leiden tot het bereiken van een groter publiek. Kortere en makkelijkere toegankelijke stukken bereiken een breder publiek, maar zij bevatten minder informatie.

Conferenties maken persoonlijke communicatie mogelijk: het stellen en beantwoorden van vragen en discussies over recente ontwikkelingen. Informele discussies zijn bruikbaar voor het uitwisselen van standpunten en ideeën die nog niet afdoende ontwikkeld zijn om te publiceren. Ook stellen ze je in de gelegenheid om op zoek te gaan naar advies bij mede-experts over moeilijke vraagstukken.

In de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk zijn er jaarlijkse conferenties over probleemgericht politiewerk. Er zijn ook verscheidene conferenties over misdaadanalyse en andere politieconferenties over de hele wereld waar je nieuwe informatie kunt presenteren over probleemoplossing.

Tot slot kun je conferenties overwegen voor andere beroepsgroepen, vooral als je hebt samengewerkt met partners uit andere werkvelden. De principiële nadelen van conferenties zijn de weinig beschikbare tijd om materiaal te presenteren,

het gebrek aan gedetailleerde, systematische archivering van conferentienotulen en het relatief kleine aantal deelnemers. Echter, deelnemers kunnen informatie verder brengen naar geïnteresseerden die niet aanwezig zijn.

Een veelomvattende, uitgebreide communicatiestrategie zou het volgende moeten bevatten:

- voor degenen die geïnteresseerd zijn in details: een technisch rapport dat te downloaden is via een makkelijk te gebruiken website of kennisnet;
- voor een groter publiek die algemene interesse heeft: één of meer korte artikelen in vak- of populaire tijdschriften, met een referentie naar een website of kennisnet;
- voor vakgenoten en academici: een uitgebreider artikel in een vakblad;
- voor een kleine maar invloedrijke groep van professionele collegae: ten minste één presentatie op een professionele conferentie.

Aanvullend is het nuttig om kopieën van artikelen aan personen te versturen die geïnteresseerd zijn in de onderwerpen waar jij onderzoek naar verricht. Dit stelt je niet alleen in staat je ideeën over te brengen, maar ook om advies te vragen over hoe je je ideeën kunt communiceren richting anderen.

Professionals zijn voornamelijk geïnteresseerd in het volgende:

- Het ontdekken van nieuwe of aan verandering onderhevige problemen.
- Vorderingen in analytische technieken die nieuwe vragen kunnen beantwoorden, of die oude vragen met meer precisie en minder fouten kunnen beantwoorden.
- Nieuwe reacties op problemen of nieuwe toepassingen op oude problemen.
- Bewijs voor de effectiviteit, gebrek aan effectiviteit of neveneffecten van reacties.

Elk van deze onderwerpen kunnen geschreven worden als een *case study* van jouw bepaald probleem. De basis indeling voor een bruikbare *case study* bevat vier punten:

- Ontevredenheid over de oude situatie (waarom het standaard begrip of de praktijkuitvoering inefficiënt is in bepaalde omstandigheden).
- Zoeken naar alternatieven (hoe een nieuw begrip of praktijkuitvoering ontdekt kan worden).
- Met bewijs onderbouwde alternatieven (vergelijking van oude en nieuwe benaderingen).

- Conclusies en gevolgtrekkingen/aanbevelingen (samenvatting van wat men in beschouwing zou moeten nemen gelet op de nieuwe informatie).

Deze uiteenzetting volgt het SARA-proces. Een kritische benadering onthult ontevredenheid over een bepaalde omstandigheid. Analyse is een zoektocht naar een beter doorgronden van het probleem. Een reactie vereist een systematische vergelijking van alternatieve benaderingen en de selectie van een bepaalde nieuwe benadering. Een beoordeling vat hetgeen samen wat men uit ervaring geleerd heeft.

De onderstaande tabel toont hoe deze uiteenzetting toegepast kan worden op elk van de vier onderwerpen van case study. Deze typen case study kunnen gecombineerd worden al naar gelang dat gezien de omstandigheden wenselijk is. Een nieuwe techniek voor probleemanalyse zou bijvoorbeeld een nieuw probleemtype kunnen onthullen. In een dergelijke omstandigheid kunnen de eerste twee typen van case study gecombineerd worden.

Ook zou een beschrijving van een nieuwe reactie op een probleem waardebepalende informatie kunnen bevatten, zodat het de twee laatste twee typen van case study combineert. Andere combinaties zijn ook mogelijk.

Tot slot houden wij een pleidooi voor misdaadanalyse als een professie en criminologie als een discipline. Echter, wil je zo goed mogelijk begrepen worden, kom dan nooit in de verleiding om je bevindingen of bewijs te overdrijven. Niets kan je reputatie, en dat van je collegae, meer schaden dan het overdrijven van de feiten. Anderen zullen snel hun conclusies trekken. Misdaadanalisten stoppen veel toewijding, nauwkeurigheid en integriteit in iets dat soms een toevallig proces is. Als je het antwoord niet weet of het probleem alleen ten dele begrijpt, zeg dat dan. Op deze wijze zal men eerder geneigd zijn om te vertrouwen op je professionele oordeel als je het antwoord een andere keer wel weet.

In de 21e eeuw zal de analysekwaliteit in het politiewerk toenemen. Jij kunt daaraan een grote bijdrage leveren. Over honderd jaar zal analyse stevig verankerd zijn in het politiewerk en is er veel veranderd. De technologie zal zeker anders zijn. Maar nog belangrijker, onze opvolgers zullen veel meer weten over criminaliteit en preventie dan wij nu doen. Deze wetenschap zal ontleend zijn aan jou en mensen zoals jij die de belangrijke vragen stelden, data verzamelden en analyseerden, en resultaten eerlijk en helder rapporteerden.

Aanbevolen literatuur:

Boba, R. (2009). *Crime analysis with crime mapping*. 2nd edition, Sage: Los Angeles.

Vier typen van case study

Outline	1. Nieuw probleem	2. Nieuwe analytische techniek	3. Nieuwe reactie	4. Nieuw bewijs voor effectiviteit
I. Ontevredenheid	Ontdekking van een uitzonderlijke situatie	Waarom de oude techniek beperkt is	Waarom de oude reactie beperkt is	Onzekerheid over de effectiviteit van de reactie onder bepaalde omstandigheden
II. Onderzoek	Verkenning van hetgeen anders is	Hoe de nieuwe techniek ontdekt is	Hoe de nieuwe reactie ontdekt is	Bezwaren tegen het evalueren van reacties
III. Bewijs	Vergelijking van het oude met het nieuwe probleem	Systematische vergelijking van de nieuwe techniek met de oude gebaseerd op objectieve criteria	Systematische vergelijking van oude en nieuwe methode gebaseerd op objectieve criteria	Evaluatie gebruikte methoden en resultaten
IV. Conclusies	Wat zijn de gevolgen voor probleemgericht werken?	Omstandigheden waarin nieuwe techniek in het bijzonder behulpzaam is	Omstandigheden waarin nieuwe methode in het bijzonder van pas kwam	Omstandigheden waarin de methode moet worden toegepast en de verwachte resultaten

Aanvullende literatuursuggesties

Literatuursuggesties van de Amerikaanse redactie

Bij een tweetal stappen was op de pagina onvoldoende ruimte aanwezig voor het opnemen van de oorspronkelijke literatuursuggesties van de Amerikaanse auteurs. Deze suggesties zijn daarom hieronder alsnog opgenomen.

Stap 3

Scott, Michael (2003). *The Benefits and Consequences of Police Crackdowns*. Problem-Oriented Policing Guides. Response Guides Series No.1. Washington, DC: Office of Community Oriented Policing Services. (accessible at www.popcenter.org and www.cops.usdoj.gov).

Weisburd, David and John Eck (2004). *What Can Police Do to Reduce Crime, Disorder and Fear?* The Annals of the American Academy of Political and Social Science 593:42-65.

Stap 28

Eck, John, Ronald Clarke and Rob Guerette. Risky Facilities: Crime Concentration in Homogeneous Sets of Facilities. *Crime Prevention Studies*, in press.

Literatuursuggesties van de Nederlandse redactie

Stap 3

Noije, Lonneke van en Karin Wittebrood (2008). *Sociale veiligheid ontsleuteld*. Veronderstelde en werkelijke effecten van veiligheidsbeleid, Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag.

Waard, Jaap de (2009). *Recente bewijzen van wat werkt*, in: SECONDANT, #3/4, Utrecht.

Stap 5

Ratcliffe, Jerry (2008). *Intelligence-Led Policing*, Willan Publishing, Devon.

Tilly, Nick (2008). *Modern approaches to policing: community, problem-oriented and intelligence-led*, in: Newburn, Tim (ed), *Handbook of Policing*, Second Edition, WILLAN Publishing, Devon, UK.

Versteegh, Peter, Theo van der Plas en Hans Nieuwstraten (2010). *The Best of Three Worlds*. Effectiever politiewerk door een probleemgerichte aanpak van hotspots, politie Haaglanden, Den Haag.

Stap 8

Eysink Smeets, Marnix W.B. (2007). *Schetsmodellen rond criminaliteit en veiligheid, een bladerboek voor denkers en doeners*, Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, Utrecht.

Stap 10

Verwee, Isabel, Paul Ponsaers en Els Enhus (2007). *Inbreken is mijn vak, Textuur en praktijk van woninginbraak*, Boom Juridische uitgevers, Den Haag.

Stap 12

Guerette, R.T. en K.T. Bowers (2009), *Assessing the extent of crime displacement and diffusion of benefits: a review of situational crime prevention evaluations*. *Criminology*, volume 47, number 4, 2009.

Stap 13

Flight, S. & Y. Heerwaarden (2003). *Evaluatie cameratoezicht Amsterdam: effectmeting August Allabéplein, Belgiëplein en Kraaiennest*. Amsterdam, DSP Groep. (toegankelijk via www.dsp-groep.nl/)

Stap 14

Beke, Balthazar, Eddy Klein Hofmeijer & Peter Versteegh (2009) *Gebiedsscan Criminaliteit & Overlast*. Een methodiek-beschrijving, Politie & Wetenschap Apeldoorn / bureau Beke Arnhem.

Stap 16

Bernasco, W. (2008). *Woongeschiedenis en de keuze voor een plaats delict: Plegen daders misdrijven in hun voormalige woonbuurten?* Leiden: Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR).

Kemp, J.J. van der & Koppen, P.J. van (2007). *Fine-Tuning Geographical Profiling*. In R.N. Kocsis (Ed.), *Criminal Profiling: International Perspectives on theory, practice and research* (pp. 347-364). Totowa, NJ: Humana Press.

Koppen, P.J. van & Kemp, J.J. van der (2010). *Psychologische en geografische daderprofilering*. In P.J. van Koppen, H.L.G.J. Merckelbach, M. Jelicic & J.W. de Keijser (Eds.), *Reizen met mijn Rechter: Psychologie van het Recht*. Deventer: Kluwer.

Stap 23

Anselin, Luc, Elizabeth Griffiths & George Tita (2008). *Crime mapping and hot spot analysis*, in: Wortley, Richard and Lorraine Mazarolle (ed), *Environmental Criminology and Crime Analysis*, Willan Publishing. Devon, UK.

Boba, Rachel (2009) *Crime Analysis with Crime Mapping*, 2 edition. Sage, London.

Schaaik, J.G.J. van & Kemp, J.J. van der (2009). *Real crimes on virtual maps: The application of geography and GIS in criminology*. In H.J. Scholten, R.J. van de Velde & N. van Manen (Eds.), *Geospatial Technology and the Role of Location in Science* (GeoJournal Library, 96), (pp. 217-237). New York: Springer.

Wortley, R., & Mazerolle, L. G. (2008). *Environmental criminology and crime analysis*. Cullompton, UK, Portland, Or.: Willan

Stap 44

Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (2008). *Veiligheid door samenwerking*. Rijswijk: Drukkerij Artoos BV.

Stap 45

Pressman, JL & Aaron Wildavsky, (1973), *Implementation, Berkeley, 1973. How Great Expectations in Washington Are Dashed in Oakland; Or, Why It's Amazing that Federal Programs Work at All, This Being a Saga of the Economic Development Administration as Told by Two Sympathetic Observers Who Seek to Build Morals on a Foundation of Ruined Hopes*, Third edition, Expanded

Ringeling, A. (1989). *Beleidsanalyse als politieke activiteit - Het werk van Aaron Wildavsky*, in: A. Korsten en Th. Toonen (red.) *Bestuurskunde: hoofdfiguren en kernthema's*, Leiden, pp. 359-375.

Fenger, H.J.M (2003). *Over implementatie en beleidsverandering 'Policy change and learning' van Paul Sabatier & Hank Jenkins-Smith*, Bestuurskunde jaargang 12, nummer 3.

Stap 46

Beke, Advies- en Onderzoeksgroep (2006-heden). *Proces- en effectevaluatie Halt-afdoening Alcohol*. WODC.

Stap 48

Flight, S., & Hulshof, P. (2008, september). *Verplaatsing van criminaliteit en overlast door extra toezicht in Amsterdam Oost*. Paper gepresenteerd door DSP-groep, onderzoek-advies-management, Amsterdam.

Woordenlijst en index

Term	Definitie	Stap
3-D mapping	<i>Crime mapping</i> met een grote mate van nauwkeurigheid waarmee locaties binnen gebouwen getoond kunnen worden (zie ook: <i>Crime mapping</i>)	24
80/20-regel	De regel dat 80% van de gevolgen het gevolg zijn van 20% van de oorzaken. Dat slechts een kleine groep mensen of plaatsen betrokken is bij een groot gedeelte van de criminaliteit	18, 20, 22, 30, 31, 54
Acute hotspots	Hotspots die plotseling verschijnen, dus die zich lange tijd niet hebben voorgedaan en niet chronisch zijn (zie: Chronische hotspots en Chronische problemen)	23
Acute problemen	Tijdelijke clusters van gebeurtenissen die mogelijk voorbij gaan zonder probleem-georiënteerde activiteiten te ontplooiën, maar die zich ook zouden kunnen ontwikkelen tot chronische problemen	14
Acute temporele clustering	Een zeer hoge criminaliteitsconcentratie in een klein gedeelte van de 24-uurs cyclus	25
Adaptatie	Structurele verandering in het gedrag van de daderpopulatie in reactie op preventieve maatregelen ('aanpassing')	11, 46
Analyse	De tweede stap in het SARA proces, waarin het probleem systematisch wordt onderzocht om zo oorzaken voor het probleem te achterhalen die zich zouden kunnen lenen voor interventie	4, 5, 6, 7, 8, 14, 15, 16, 18, 20, 23, 32, 33, 35, 36, 38, 44, 46, 52, 54, 55, 58, 60
Anticiperende voordelen	Effecten van criminaliteitspreventie die de daadwerkelijke invoering van de interventie al voorafgaan	11, 46, 52
Anticiperende voordelen, pseudo	De ogenschijnlijke aanwezigheid van anticiperende voordelen die naar voren komt uit analyse bij het gebruik van een voortschrijdend gemiddelde	52
Assessment	De vierde fase in het SARA proces waarin de effectiviteit van de interventie(s) wordt geëvalueerd	1, 4, 7, 24, 37, 38, 46, 54, 55, 60
Beheerder	Iemand die toezicht houdt op de gang van zaken of het gedrag op een bepaalde plaats	5, 8, 24, 28, 30, 33, 38, 40, 58
Binnenste kwartiel range	De hoogste en de laagste waarde van de 50% van de waarden onder en boven de mediaan	22
Boost accounts	Een verklaring voor herhaald slachtofferschap die stelt dat de voordelen voor de dader die voortvloeien uit het eerste delict, de dader aanmoedigen om het delict te herhalen bij hetzelfde slachtoffer of om het andere daders te vertellen die vervolgens hetzelfde slachtoffer uitkiezen (zie ook: <i>Flag accounts</i>)	29

Term	Definitie	Stap
Breedspectrum-interventies	Preventieve maatregelen die effectief zijn tegen een breed spectrum van manieren om een bepaald type delict te plegen	49
<i>Broken windows policing</i>	Een politiestrategie die gebaseerd is op het uitgangspunt dat kleine vergrijpen de voedingsbodem vormen voor zwaardere delicten, ook omdat zij sociale structuren aantasten en normen doen eroderen. Door speciale aandacht te schenken aan overlast zou de politie daarom veel onveiligheid in de kiem kunnen	55
Bufferzone	Gebied rondom een specifieke plek of buurt, vaak een gebied rondom een bijzondere voorziening, hot spot of interventiegebied	16, 51
Case-control studie	Een systematische vergelijking van problematische personen, plaatsen, tijden of gebeurtenissen met equivalenten daarvan die geen problemen geven, om zo de oorzaken van het probleem te kunnen onderzoeken. Dit type studie is met name bruikbaar in situaties waar slechts een zeer klein gedeelte van alle cases problemen geven	17, 32, 33
Cases/casus	De mensen, plaatsen en gebeurtenissen die je bestudeert:– daders, doelwitten, slachtoffers, voorzieningen, tijdsperiodes (bv. maanden of weken), misdrijven enzovoort. (zie ook: <i>Case-control</i> en <i>Controls</i>)	22, 32, 33, 37, 53
CHEERS	Acronym als ezelsbruggetje voor de elementen die nodig zijn om iets bepaald verschijnsel tot een probleem te maken dat zich leent voor POP: <i>Community, Harm, Expectation, Events, Recurring</i> en <i>Similarity</i>	14, 15, 54
Chronische hotspots	Hotspots die lange tijd hotspots blijven (zie: <i>Acute hotspots</i>)	23
Chronische problemen	Structurele clusters van steeds terugkerende, aanhoudende problematische gebeurtenissen die overwegend niet terug te dringen zijn met traditioneel politiewerk	14
Community policing	De politiestrategie die zich richt op het tegengaan van criminaliteit en overlast (en het bieden van <i>reassurance</i> aan het publiek) door een combinatie van traditionele vormen van politiewerk en preventie, een probleemgerichte aanpak, een gemeenschapsbenadering en samenwerking met partners	1, 3, 4, 5
CompStat	Het Amerikaanse politiemangement systeem (waar New York als eerste mee experimenteerde), dat gebruik maakt van up-to-date informatie over criminaliteit en criminaliteitspatronen (vaak op basis van een GIS-systeem) waarmee gebiedsgerichte politiechefs kunnen worden aangesproken op het de ontwikkeling van de criminaliteit in hun gebied.	3, 4, 5
Content	De informatie in een tabel of figuur	56, 57
Controle (bij analyse)	Statistische procedure om het effect van een bepaalde factor te isoleren van mogelijke andere invloeden. Een groep mensen of gebieden die niet de interventie krijgt en vergeleken wordt met degenen die dat wel krijgen om zo het effect van de interventie te kunnen aantonen (Zie ook: <i>Controls</i>)	47, 48, 49, 51
Controle (over daders)	Mensen en situaties die potentiële daders ontmoedigen om een misdrijf te plegen	9, 15, 17, 39, 42, 43, 48

Term	Definitie	Stap
Controlegroep	Een groep mensen of een gebied die/dat gelijk is aan de groep waarop de interventie is gericht, maar die zelf die interventie niet krijgt. Wordt gebruikt in evaluatiestudies om te controleren voor andere invloeden op criminaliteitsontwikkeling dan de interventie zelf.	47, 49, 51
Controls (in case-control studies)	In een <i>case-control</i> studies zijn de controls de groepen mensen, plekken, tijden of gebeurtenissen die niet de uitkomst hebben die onderwerp van onderzoek is. Bijvoorbeeld, in een <i>case-control</i> studie over kroegen waar vaak overvallen worden gepleegd, zijn de kroegen met veel overvallen de 'cases' en de gevallen met weinig overvallen de 'controls'.	32, 33
Correlatie CPTED	Een maat voor het verband tussen twee variabelen De gebruikelijke afkorting voor <i>Crime Prevention Through Environmental Design</i> (zie aldaar)	33
CRAVED	Een acronym dat de karakteristieken van hot products beschrijft: <i>Concealable, Removable, Available, Valuable, Enjoyable</i> en <i>Disposable</i>	28, 31
Crime attractors	Plaatsen die mogelijkheid bieden tot het plegen van criminaliteit en die ook goed bekend zijn bij daders	17, 28
Crime Enablers	Plekken met weinig gedragsregels	17
Crime generators	Plaatsen waar grote groepen aanwezig zijn	17
Crime mapping	Onderzoeken hoe criminaliteit geografisch is verdeeld door (letterlijk) in kaart te brengen waar criminaliteit plaatsvindt. Zie: Geografische Informatie Systemen	1, 4, 5, 16, 17, 21, 23, 24, 29, 55, 58
Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED)	Een set uitgangspunten voor het ontwerpen en inrichten van veilige gebouwen en openbare ruimten	24
Criminaliteitsdriehoek	Een model dat de zes basiselementen van de <i>routine activity theory</i> laat zien – daders, toezichhouders, objecten/slachtoffers, beschermers, plaatsen en beheerders – en dat wordt gebruikt om structuur aan te brengen in de analyse van criminaliteitsproblemen	8, 16
Criminaliteitsrisico	De kans dat een doelwit ten prooi valt aan criminaliteit	6, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 26, 27, 28, 29, 31, 33, 34, 38, 39, 41
Cycli	Reguliere fluctuaties in criminaliteit die samenhangen met dagelijkse, wekelijkse, maandelijkse, jaarlijkse of langere veranderingen in activiteiten van mensen	22, 25, 26, 47, 50

Term	Definitie	Stap
Dader	Een persoon die criminaliteit pleegt of overlast veroorzaakt	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 49, 50, 52, 58
Daders, herhaalde	Meerplegers en veelplegers, kortom mensen die veel criminaliteit plegen of veel overlast veroorzaken	3,18,30
Diffuse temporele clustering	Een relatief gelijke, of willekeurige, verdeling van criminaliteit binnen de 24-uurs cycli	25
Doelwit	De persoon of het ding dat door een dader wordt aangevallen, gestolen of bezeerd (beschadigd) (zie: Slachtoffer)	2, 8,10,12, 13,14,15,16, 17, 20, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 38, 39, 41, 44, 47, 48, 49, 52, 54, 58
Endproblemen	Criminaliteitsprobleem waarbij dezelfde slachtoffers die herhaaldelijk worden aangevallen door verschillende daders, al dan niet op verschillende plaatsen	8, 15
Facilitators	Fysieke zaken, sociale situaties of chemische middelen die daders in staat stellen of helpen om criminaliteit te plegen of overlast te veroorzaken	34
Facilitators, chemische	Middelen (bijvoorbeeld drugs) die de mogelijkheden vergroten dat daders risico's of morele verboden negeren	34
Facilitators, fysieke	Zaken die de vaardigheden van delictplegers versterken en/of hen kunnen helpen om preventieve maatregelen te omzeilen	34
Facilitators, sociale	Situaties die criminaliteit en overlast stimuleren door het vergroten van het voordeel dat kan worden verkregen uit het plegen van delicten, het bieden van rechtvaardiging voor het overtreden van regels of het zelfs aanmoedigen dat te doen.	34
Facilities, risky (risico voorzieningen)	Voorzieningen die vaak doelwit zijn van criminaliteit en overlast	18, 20, 23, 27, 28, 29, 34, 44
Flag accounts	Herhaald slachtofferschap dat zijn wortel vindt in de bijzondere kwetsbaarheid van het slachtoffer als gevolg van wat deze doet of wat deze bezit (<i>hot products</i>) (Zie ook: <i>Boost accounts</i>)	29

Term	Definitie	Stap
Gemiddelde	Een maat om de centrale waarde van een verdeling aan te geven, ook wel aritmisch gemiddelde genoemd. Het wordt berekend door de som van alle waarden te delen door het aantal waarden	22
Geografisch Informatie Systeem	Zie GIS	
GIS	Afkorting voor Geografische Informatie Systemen. Het zijn databases waarin alle informatie gekoppeld is aan geografische locaties, zodat de data letterlijk in kaart kunnen worden gebracht. Deze systemen maken het mogelijk dat verschillende gebieden en plekken op relatief eenvoudige wijze met elkaar vergeleken kunnen worden. Ook kan onderzocht worden op welke manier twee of meer informatietypen geografisch van elkaar verschillen. GIS is de kern van alle moderne processen om criminaliteit in kaart te brengen.	2, 24, 29
Gladstrijken (smoothing)	Het verwijderen van toevallige schommelingen in een reeks (delicten) door gebruik te maken van een voortschrijdend gemiddelde (zie: Voortschrijdend gemiddelde)	26, 52
Graded response (gefaseerde opschaling)	Een werkwijze die wordt gebruikt om herhaald slachtofferschap te reduceren: de intensiteit van de interventie neemt toe naarmate het herhaald slachtofferschap toeneemt.	29
Home Office	Het Britse tegenhanger van ons ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, dat veel onderzoek naar criminaliteitspreventie financiert	10, 19, 36, 38, 40, 41
Hot areas	Gebieden met een hoge concentratie criminaliteit	23
Hot dots	Kleine hotspots (als puntjes op de kaart zichtbaar)	23
Hot lines	Straten, wegen of paden met een hoge concentratie criminaliteit	23
Hot products	Dingen die extra aantrekkelijk zijn om te stelen	18, 28, 29, 31
Hotspots	Geografische concentraties van criminaliteit	3, 5, 16, 17, 18, 23, 48, 55
Hypothese	Een antwoord op een vraag over een probleem dat juist of onjuist kan zijn en dat wel of niet gestaafd wordt door bewijs.	20, 50
Impact evaluatie	Een onderzoek om vast te stellen of (en in welke mate) de interventie het probleem heeft veranderd	46
Input	Middelen die worden gebruikt bij een interventie	46
Interventie	De actie die wordt ondernomen om een criminaliteitsprobleem tegen te gaan (ook wel maatregel, <i>treatment</i> of <i>respons</i> genoemd)	4, 7, 11, 20, 35, 40, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52
Interventie	Zie: Respons	48, 49, 51
Interventiegebied	Gebied waar de interventie plaatsvindt, dit in tegenstelling tot het controle gebied (zie: Responsgroep)	48, 51

Term	Definitie	Stap
Interventiegroep	Mensen of plaatsen bij wie/waarbij preventiemaatregelen worden genomen, in tegenstelling tot de controle groep	47
Interventiegroep	Zie: Responsgroep	49, 51
Kader, verhaal	De algemene inbedding voor je verhaal, met ruimte voor meerdere op elkaar inwerkende factoren en een verscheidenheid van problemen en toepassingen	54, 58
Knooppunten	Gebieden met een specifieke functie zoals wonen, werken, winkelen, entertainment en educatie (zie ook: Paden)	16
Kosten	Kosten (ook: de moeite) moeite die gepaard gaan met het plegen van delicten of het treffen van maatregelen	6, 12, 38, 40, 44
Maatregelen tegen verplaatsings-effecten	Preventieve maatregelen om verwachte verplaatsingseffecten tegen te gaan	48
Mediaan	Een maat om de centrale waarde van een frequentieverdeling aan te geven. Het wordt bepaald door de waarden in twee groepen te verdelen: de ene helft onder de mediaan en de andere helft erboven	22
Misdaadneutrale gebieden	Gebieden die noch daders noch doelwitten aantrekken en/of waar adequate gedragscontrole plaatsvindt	17
Modus	Een maat om de centrale waarde van een frequentieverdeling aan te geven door aan te geven welke waarde het vaakst voorkomt	22
Mogelijkheid (opportunity)	Afkorting van "criminaliteitsmogelijkheid structuur" en verwijzen naar fysieke en sociale kenmerken die criminaliteit mogelijk maken	9, 12, 38, 44, 48, 50
Near repeats	Zie: Virtuele herhaling	29
Nominale schaal	Schaal waarbij alleen namen gegeven kunnen worden aan de waarden en geen rangschikking mogelijk is	22
Odds ratio	Een schaal voor het verband tussen twee kenmerken; te gebruiken bij een <i>case-control</i> studie	33
Omgevingen	Een criterium om problemen te classificeren: hier wordt dus uitgegaan van het (type) omgeving waar het probleem zich afspeelt (zie ook: Gedragingen)	15, 28, 30
Ongecontroleerde case study	Een vergelijking van problematische personen, locaties, tijden of gebeurtenissen zonder equivalenten daarvan te onderzoeken die niet problematisch zijn. De resultaten van een dergelijke studie zijn meestal erg misleidend	32
Opmaak	De lijnen en labels die gebruikt worden in tabellen en figuren (zie: Inhoud). Kleine hoeveelheden zijn nodig om de begrijpelijkheid te vergroten, maar overdaad schaadt	56, 57
Ordinale schaal	Een schaal waarin waarden gerangschikt kunnen worden, maar waarop geen andere wiskundige procedure op kan worden toegepast	22
P-waarde	De exacte kans dat het verschil tussen twee groepen berust op toeval (zie: Significantietest)	53

Term	Definitie	Stap
Paden	Routes die knooppunten met elkaar verbinden	16
Perceptie, van daders	De manier waarop daders situaties en preventiemaatregelen inschatten	11, 34
Plaats	Een zeer klein gebied, bijvoorbeeld een adres, een hoek van de straat of woningblokken.	8, 12, 13, 17, 18, 20, 27, 30, 32, 38, 39, 40, 48
POP	<i>Problem Oriented Policing</i> , zie Probleemgericht politiewerk	4, 5, 6, 8, 14, 19, 46
POP handboeken	Samenvattingen van onderzoek en praktijkvoorbeelden over specifieke criminaliteitsproblemen, waarin bovendien interventies worden aanbevolen. Te vinden op www.popcenter.org en www.cops.usdoj.gov	3, 19
Probleemgericht politiewerk	Politiewerk dat de condities waaronder terugkerende criminaliteit de kans krijgt te groeien verandert, en niet simpelweg vertrouwt op het reageren op incidenten of het voorkomen ervan door preventieve surveillance	1, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 15, 19, 21, 28, 38, 55, 60
Procesevaluatie	Evaluatie van de implementatie van een interventie	46, 47, 55
Provocaties	Fysieke ontwerpen of manieren van beheer van een ruimte, plaats of gebied die deviant gedrag uitlokken	34, 38, 42, 54
Randen (<i>edges</i>)	Grenzen tussen gebieden waar mensen leven, werken, winkelen of recreëren	16
Range (bereik)	Een maat voor de spreiding die de minimale en maximale waarde van een verdeling laat zien	22, 25
Ratioschaal	Een schaal met gelijke intervallen tussen de gerangschikte waarden en een theoretisch zinvol nulpunt. Op een ratioschaal kan iedere wiskundige procedure worden toegepast	22
Regressie naar het gemiddelde	Het verschijnsel dat uitzonderlijk hoge of lage criminaliteitsniveaus bij een meting de neiging hebben om bij een latere meting naar het gemiddelde op te schuiven	47, 52
Response	De derde fase in het SARA proces waarin de interventie ter vermindering van een criminaliteitsprobleem wordt ontwikkeld en geïmplementeerd. ' <i>Response</i> ' is ook een term voor een preventieve interventie (zie: Interventie of <i>Treatment</i>)	2,4,5,6, 19, 20, 21, 23, 26, 29, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 58, 60
Resultaten	De uitkomsten van een interventie	46
Risicodoelen	Personen of dingen die een hoge kans hebben aangevallen, gestolen of bezeerd (beschadigd) te worden	26, 27
SARA	Een acroniem voor het probleemgeoriënteerde proces (zie ook: <i>Scanning, Analysis, Response</i> en <i>Assessment</i>)	7, 21

Term	Definitie	Stap
Scanning	De eerste fase in het SARA proces, met probleemidentificatie, verificatie en classificatie	1, 7, 14, 16, 18, 38, 54
Scripts	Standaardactiviteiten die door daders in een bepaalde volgorde worden uitgevoerd bij het plegen van criminaliteit	35, 36
Significantie-niveau	Een grens die aangeeft wanneer het verschil tussen twee groepen op toeval berust of niet. Vaak wordt een grens van 0.05 (of 5%) aangehouden (zie: Significantietest)	53
Significantietest	Een statistische procedure die gebruikt wordt om vast te stellen of het verschil tussen twee groepen berust op toeval of niet	53
Situational crime prevention	De wetenschap van het terugdringen van de gelegenheid voor het plegen van criminaliteit	1, 13, 16, 34, 38, 41, 54
Slachtoffer	Een menselijk doelwit of de eigenaar van gestolen goederen of beschadigde bezittingen (zie: Doelwit)	1, 2, 4, 6, 8, 10, 14, 15, 16, 18, 21, 22, 23, 25, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 42, 44, 46, 47, 48, 54, 55
Slachtoffer, herhaald	Een persoon of locatie die te maken heeft met meerdere delicten of overlastgevende verschijnselen	18, 23, 28, 29
Standaarddeviatie	Een gebruikelijke manier om de spreiding aan te geven, te gebruiken bij normaal verdeelde en ratio data	22, 53
Standaardmodel, politiewerk	Politiewerk dat als belangrijkste methoden om criminaliteit te voorkomen gebruikmaakt van (meer) blauw op straat, snelle respons op incidenten, gevolgd door opsporing	3
Temporele clustering	Criminaliteitsconcentratie gemeten over 24 uur (Zie: Acute, Diffuse en Gerichte temporele clustering)	25
Tijdsintervaleffect	De onderschatting van herhaald slachtofferschap door het gebruik van een vaste tijdsperiode	29
Toevallige schommelingen	Veranderingen die worden veroorzaakt door een groot aantal zeer kleine invloeden	26, 53
Toezichthouder (handler)	Iemand die de dader goed kent en die een zeker mate van controle over zijn of haar acties heeft	25, 28
Trend	Een stabiele toename, afname of consolidatie van het criminaliteitsniveau over een bepaalde periode	2, 20, 22, 26, 47, 49, 52, 57
Uitkomst	De impact van een interventie op een criminaliteitsprobleem	11, 33, 37, 46, 54

Term	Definitie	Stap
Vals negatief	Een fout waarin wordt voorspeld dat iets niet zal gebeuren, terwijl dit in werkelijkheid wel gebeurt. Ook wel 'Type 1 fout' genoemd	37, 53
Vals positief	Een fout in de analyse waarbij wordt voorspeld dat iets zal gebeuren, maar dat dit in werkelijkheid niet gebeurt. Ook wel 'Type 2 fout' genoemd	37, 53
Verdeling	Een verdeling laat zien hoeveel zaken, of welk gedeelte van de zaken, welke waarde aannemen voor een variabele	22
Verplaatsing, delicttype	Daders veranderen het type delict dat ze plegen	12, 13, 49
Verplaatsing, doelwit	Daders veranderen het type doelwit of slachtoffer	12, 13, 49
Verplaatsing, geografische	Daders plegen dezelfde delicten voortaan op een andere plaats	12, 13, 46, 48
Verplaatsing, tactische	Daders veranderen de modus operandi	12, 13, 49
Verplaatsing, temporele	Daders veranderen het tijdstip of de dag	12, 13, 48, 49
Verzet	Hiervan is sprake wanneer daders naar aanleiding van een maatregel juist meer in plaats van minder delicten plegen, omdat zij de legitimiteit van die maatregel in twijfel trekken	11
Virtuele herhaling	Victimisatie van doelen die veel op elkaar lijken, maar toch niet identiek zijn (zoals het geval is bij herhaalde slachtoffers of pleegplaatsen). Ook wel 'bijna-herhaling' genoemd	29
Voortschrijdend gemiddelde (moving average)	Een methode om toevallige fluctuaties in een tijdsperiode te reduceren door de waarde voor elk datapunt te herberekenen op basis van het gemiddelde van de voorgaande tijdsperiodes (zie: Smoothing)	26, 52
Voorzieningen	Plekken met een specifieke functie zoals scholen, bedrijven en restaurants	15,18,20,23, 25,27,28,30, 34,38,39,42, 43,44,48
Wolf problemen	Criminaliteitsproblemen waarbij herhaald daderschap een grote rol speelt (zie criminaliteitsdriehoek). Komen voor wanneer daders tijdelijk kwetsbare doelen en pleegplaatsen kunnen identificeren	8, 15

Ondersteunende vertalers

Deze Nederlandse editie werd mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van studenten van de Vrije Universiteit in Amsterdam die een eerste ruwe vertaling van de Amerikaanse editie maakten:

Sharon Beijer, Erika de Boer, Elburg van Boetzelaer, Frank Bouman, Reimer Brouwer, Frederik Burlage, Mila Colijn, Esther van Dijk, Catharina Dijkstra, Yasmin Douven, Eva van Emmerik, Freek van den Engel, Marjolein Favié, Bakari Garderen, Ada Garvelink, Silvana George, Eva Gori, Madeleine de Gruijter, Priscilla van Hal, Stéphanie Heinerman, Yvonne Hickey, Rianne Hofstra, Rinke de Jong, Eleonora Kasto, Emma Klerkx, Lotte Kluit, Fanoula Koukolis, Robin Kranendonk, Linda Kroese, Maaïke Kuiper, Maud Lievens, Joyce van der Mark, Danielle Matahelumual, Sander Mechielsen, Eva Miltenburg, Lianne Molenaar, Nadine Molenaar, Sophie Mommers, Zefanjo Nahar, Desiré Peters, Steffi Peters, Daphne Postma, Linda Priem, Harish Ramhit, Jaïke Rothengatter, Sven Schreuders, Fleur Stalenberg, Juliette Straalen, Petra Talens, Fleur Tamsma, Saskia van de Tol, Suzan Verweij, Genelva Westhout, Thomas de Zoete, Sharita Zulfiqar, Berdien Zuurveen.

Colofon

Titel:	Probleemgericht werken en de rol van criminaliteitsanalyse in 60 kleine stappen
Oorspronkelijke titel:	Crime analysis for problem solvers in 60 small steps Augustus 2005, Center for Problem Oriented Policing (COPS)
Oorspronkelijke auteurs:	Ronald V. Clarke & John E. Eck
Nederlandse redactie:	Marnix Eysink Smeets, Peter van Os, Guillaume Beijers, Koen van 't Hof, Jasper van der Kemp en Peter Versteegh
Uitgevers:	Hogeschool INHolland, Rotterdam; Politieacademie, Apeldoorn
Eindredactie:	Angélique van Campen, Totaaltekst - Stolwijk
Grafisch ontwerp:	Laressa Mulder - Den Haag
Foto omslag:	Nationale Beeldbank, B. Houweling
Druk:	Oranje Van Loon Drukkers - Den Haag
Datum:	Augustus 2010
ISBN/EAN:	978-90-77812-32-7

